

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
IM. STANISŁAWA LESZCZYCKIEGO

PRACE GEOGRAFICZNE NR 211

GEOGRAPHICAL STUDIES

No. 211

THE PROGRESS OF SPATIAL PLANNING IN GMINAS

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA
IM. STANISŁAWA LESZCZYCKIEGO

PRACE GEOGRAFICZNE NR 211

Przemysław Śleszyński • Jerzy Bański,
Marek Degórski • Tomasz Komornicki
Marek Więckowski

STAN ZAAWANSOWANIA
PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
W GMINACH

WARSZAWA 2007

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY:
REDAKTOR: Grzegorz Węclawowicz
CZŁONKOWIE: Jerzy Grzeszczak, Barbara Krawczyk,
Jan Matuszkiewicz, Jerzy Parysek

RADA REDAKCYJNA:
Bolesław Domański, Adam Kotarba, Jan Łoboda,
Andrzej Richling, Jan S. Kowalski, Andrzej Lisowski,
Eamonn Judge, Lydia Coudroy

RECENZENCI TOMU:
Sławomir Gzell, Jerzy Parysek

ADRES REDAKCJI:
Dział Wydawnictw IGiPZ PAN
ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa
e-mail: e.janko@twarda.pan.pl

OPRACOWANIE REDAKCYJNE:
Ewa Jankowska,
Magdalena Januszewska-Stępiak,
Magdalena Górczyńska (mapy)

TŁUMACZENIA:
Tomasz Paczuski,
Magdalena Górczyńska (mapy)

Zdjęcie na okładce: Marek Więckowski

© Copyright by Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
im. Stanisława Leszczyckiego, Warszawa 2007-06-19

PL ISSN 0373-6547
ISBN 978-83-87954-82-9

Łamanie wykonano w Hokus sp. z o.o., tel. 603 123 678
Druk i oprawa: Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego
ul. Konfederacka 6, 30-306 Kraków

SPIS TREŚCI

Spis treści	5
1. WSTĘP (<i>Zespół</i>)	15
1.1. Badania geograficzne nad planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym	15
1.2. Podstawowe zagadnienia prawne	19
1.3. Cele, materiały źródłowe, metody badań, układ i struktura pracy	20
2. STAN I UWARUNKOWANIA PRAC PLANISTYCZNYCH W SKALI KRAJU (<i>Przemysław Śleszyński</i>)	25
2.1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.....	25
2.1.1. Stan realizacji i koszty opracowania.....	25
2.1.2. Wskazania studium uikzp	26
2.1.2.1. Powierzchnia gminy przewidziana do objęcia planami miejscowymi.....	26
2.1.2.2. Tereny przewidziane pod funkcje mieszkaniowe.....	28
2.1.2.3. Pozostałe tereny o przewidywanych lub możliwych zmianach w użytkowaniu.....	30
2.1.3. Ocena studiów uikzp w zakresie wskazań obszarów do objęcia planami miejscowymi oraz zmian użytkowania	31
2.2. Obowiązujące plany miejscowe	32
2.2.1. Liczba i powierzchnia planów	32
2.2.2. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową	36
2.2.3. Zmiany przeznaczenia terenów.....	36
2.2.4. Ocena realizacji planów miejscowych	38
2.3. Projekty planów miejscowych	39
2.4. Decyzje lokalityjne.....	42
2.4.1. Decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego.....	42
2.4.2. Decyzje o ustaleniu warunków zabudowy.....	43
2.5. Zmiany stopnia realizacji prac planistycznych w latach 2004-2005	44
2.5.1. Uwagi wstępne	44
2.5.2. Wskazania studium uikzp dotyczące powierzchni przewidzianej do objęcia planami miejscowymi.....	45
2.5.3. Obowiązujące plany miejscowe.....	45
2.5.4. Projekty planów miejscowych.....	49
2.5.5. Decyzje dotyczące lokalizacji inwestycji celu publicznego poza obszarami objętymi planami miejscowymi.....	50
2.5.6. Zmiany przeznaczenia gruntów	50
2.6. Zależności pomiędzy stanem i tempem realizacji prac planistycznych.....	51
2.7. Podsumowanie	54

3. OBSZARY MIETROPOLITALNE I INNE WAŻNIEJSZE	
ZESPOŁY MIEJSKIE (<i>Przemysław Śleszyński</i>)	59
3.1. Wprowadzenie	59
3.2. Pokrycie obowiązującymi planami miejscowymi	64
3.3. Pokrycie projektowanymi planami miejscowymi	66
3.4. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze	69
3.5. Wskazania terenów z możliwością zabudowy mieszkaniowej	72
3.6. Decyzje lokalizacyjne	73
3.7. Podstawowe tendencje zmian	76
3.8. Podsumowanie	77
4. KORYTARZE TRANSPORTOWE (<i>Tomasz Komornicki</i>)	81
4.1. Wstęp	81
4.2. Prace planistyczne w ciągu autostrad i dróg ekspresowych	85
4.2.1. Pokrycie planami miejscowymi	86
4.2.2. Zakres przewidywanych odroldni	89
4.2.3. Decyzje lokalizacyjne	91
4.3. Prace planistyczne w jednostkach z przejściami granicznymi	91
4.4. Prace planistyczne w największych węzłach drogowych Polski	94
4.5. Wnioski	96
5. OBSZARY O FUNKCJACH TURYSTYCZNYCH	
(<i>Marek Więckowski</i>)	99
5.1. Wprowadzenie i założenia metodyczne	99
5.2. Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego	
na podstawie ustawy z 1994 roku	103
5.3. Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego	
na podstawie ustawy z 2003 roku	108
5.4. Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego na podstawie	
ustaw z 1994 oraz 2003 roku	113
5.5. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji i warunków zabudowy	
na podstawie ustawy z 2003 roku	117
5.6. Wnioski	119
6. OBSZARY WIEJSKIE (<i>Jerzy Bański</i>)	123
6.1. Wstęp	123
6.2. Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego	
na podstawie ustawy z 1994 roku	125
6.2.1. Liczba planów i pokrycie nimi gmin wiejskich	125
6.2.2. Grunty rolne przeznaczone na cele nierolnicze	130
6.2.3. Liczba planów i ich powierzchnia	133
6.3. Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego	
na podstawie ustawy z 2003 roku	133
6.3.1. Liczba planów i pokrycie nimi gmin wiejskich	133
6.3.2. Grunty rolne przeznaczone na cele nierolnicze	136
6.3.3. Liczba planów w fazie opracowywania	138
6.4. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji i warunków zabudowy	
na podstawie ustawy z 2003 roku	138
6.5. Wnioski	140

7. GMINY Z OBSZAROWĄ PRAWNĄ OCHRONĄ PRZYRODY (<i>Marek Degórski</i>)	143
7.1. Wstęp	143
7.2. Metody	144
7.3. Obowiązujące plany miejscowe w gminach według wybranych kategorii ochrony obszarowej.....	145
7.3.1. Obszary Natura 2000	145
7.3.2. Parki narodowe i rezerваты	148
7.3.3. Obszary objęte wszystkimi formami prawnej ochrony przyrody	151
7.4. Wnioski	154
8. PODSUMOWANIE, WNIOSKI I REKOMENDACJE (<i>Zespół</i>)	157
8.1. Stan realizacji prac planistycznych.....	157
8.1.1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	157
8.1.2. Plany miejscowe	159
8.2. Szczegółowa ocena pokrycia planami miejscowymi.....	163
8.3. Zagrożenia i ograniczenia rozwojowe	168
8.4. Przesłanki dla polityki regionalnej i rozwiązań prawnych	171
8.5. Wnioski metodyczne i aplikacyjne.....	175
LITERATURA CYTOWANA I WYBRANA UZUPEŁNIAJĄCA.....	179
ZAŁĄCZNIK 1. ANALIZA KARTOGRAFICZNA (<i>Przemysław Śleszyński</i>)	201
1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (2005)....	201
Mapa 1. Posiadanie przez gminy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (31.12.2005 r.)	201
Mapa 2. Rok uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	202
Mapa 3. Koszt sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	203
Mapa 4. Udział powierzchni gminy wskazanej w studium uikzp do objęcia obligatoryjnymi i fakultatywnymi planami miejscowymi (stan na koniec 2005 r.).....	204
Mapa 5. Udział powierzchni gminy wskazanej w studium uikzp do objęcia obligatoryjnymi planami miejscowymi (stan na koniec 2005 r.)	205
Mapa 6. Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (stan na koniec 2005 r.).....	206
Mapa 7. Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp wymagających zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (stan na koniec 2005 r.).....	207
Mapa 8. Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp do zalesienia (stan na koniec 2005 r.).....	208
Mapa 9. Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp pod zabudowę mieszkalniową (stan na koniec 2005 r.).....	209
Mapa 10. Zmiany przeznaczenia terenów rolnych na nierolne we wskazaniach studium uikzp w stosunku do powierzchni gminy (stan na koniec 2005 r.).....	210

Mapa 11. Zmiany przeznaczenia terenów leśnych na nieleśne we wskazaniach studium uikzp (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i do powierzchni lasów	211
Mapa 12. Udział terenów wskazanych w studium uikzp do zalesienia (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i do powierzchni lasów.....	212
Mapa 13. Udział terenów wskazanych w studium uikzp pod zabudowę (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców	213
2. Plany miejscowe (na podstawie ustaw z 1994 i 2003 r.)	214
Mapa 14. Liczba planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 1994 r. (stan na koniec 2005 r.)	214
Mapa 15. Liczba planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. (stan na koniec 2005 r.)	215
Mapa 16. Powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi na podstawie ustawy z 1994 r.....	216
Mapa 17. Powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi na podstawie ustawy z 2003 r.....	217
Mapa 18. Powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi na podstawie obydwu ustaw (z lat 1994 i 2003).....	218
Mapa 19. Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w Studium uikzp do obowiązkowego lub fakultatywnego opracowania (na podstawie obydwu ustaw).....	219
Mapa 20. Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w studium uikzp do obowiązkowego opracowania (na podstawie obydwu ustaw)	220
Mapa 21. Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w studium uikzp do fakultatywnego opracowania (na podstawie obydwu ustaw)	221
Mapa 22. Przeciętna powierzchnia planu miejscowego i jego koszty	222
Mapa 23. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych zmieniono przeznaczenie na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 r.).....	223
Mapa 24. Udział terenów, dla których w planach miejscowych zmieniono przeznaczenie z rolniczego lub leśnego na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców	224
Mapa 25. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zalesienie (stan na koniec 2005 r.)	225
Mapa 26. Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zalesienie (na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003; stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i powierzchni lasów	226
Mapa 27. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę (stan na koniec 2005 r.).....	227
Mapa 28. Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę (na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003; stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców	228

Mapa 29. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę mieszkaniową (stan na koniec 2005 r.).....	229
Mapa 30. Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę mieszkaniową (na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003; stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców	230
Mapa 31. Udział powierzchni w planach miejscowych przeznaczonych pod zabudowę oraz struktura przeznaczenia powierzchni w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).....	231
Mapa 32. Udział powierzchni w planach miejscowych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz struktura przeznaczenia powierzchni w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).....	232
Mapa 33. Struktura planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem zastosowań informatycznych (stan na koniec 2005 r.).....	233
Mapa 34. Struktura planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem czasu sporządzania (stan na koniec 2005 r.).....	234
Mapa 35. Struktura obowiązujących planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem istniejących i projektowanych zastosowań informatycznych (stan na koniec 2005 r.).....	235
3. Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003.....	236
Mapa 36. Struktura liczby projektowanych planów miejscowych opracowanych pod względem rodzaju ustawy (stan na koniec 2005 r.).....	236
Mapa 37. Struktura powierzchni projektowanych planów miejscowych opracowanych pod względem rodzaju ustawy (stan na koniec 2005 r.).....	237
Mapa 38. Struktura liczby planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 1994 r. pod względem dotychczasowego czasu sporządzania (stan na koniec 2005 r.)	238
Mapa 39. Struktura powierzchni planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 1994 r. pod względem rodzaju terenów (stan na koniec 2005 r.).....	239
Mapa 40. Struktura liczby planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem dotychczasowego czasu sporządzania (stan na koniec 2005 r.)	240
Mapa 41. Struktura powierzchni planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem rodzaju terenów (stan na koniec 2005 r.).....	241
Mapa 42. Udział powierzchni gmin w projektowanych planach miejscowych na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 oraz struktura realizacji powierzchni planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).....	242

Mapa 43. Udział powierzchni gmin w projektowanych planach miejscowych sporządzanych obowiązkowo na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 oraz struktura realizacji powierzchni planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).....	243
Mapa 44. Struktura powierzchni projektowanych planów miejscowych na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 na obszarach objętych obowiązującymi planami (stan na koniec 2005 r.)	244
4. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i warunków zabudowy na podstawie ustawy z 2003 r.	245
Mapa 45. Natężenie wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na podstawie ustawy z 2003 r. na 1000 mieszkańców oraz liczba wniosków w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).....	245
Mapa 46. Liczba i struktura decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydanych na podstawie ustawy z 2003 r. (stan na koniec 2005 r.).....	246
Mapa 47. Natężenie wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy na podstawie ustawy z 2003 r. na 1000 mieszkańców oraz liczba wniosków w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).....	247
Mapa 48. Liczba i struktura decyzji o ustaleniu warunków zabudowy wydanych na podstawie ustawy z 2003 r. (stan na koniec 2005 r.)....	248
5. Zmiany liczby powierzchni miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (2004-2005).....	249
Mapa 49. Zmiany liczby obowiązujących planów miejscowych w okresie 31 XII 2004 - 31 XII 2005 r.	249
Mapa 50. Zmiany liczby projektowanych planów miejscowych w okresie 31 XII 2004 - 31 XII 2005 r.	250
Mapa 51. Zmiany powierzchni gmin objętej obowiązującymi planami miejscowymi (w punktach procentowych) oraz w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 - 31 XII 2005)	251
Mapa 52. Zmiany powierzchni gmin objętej projektowanymi planami miejscowymi (w punktach procentowych) oraz w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 - 31 XII 2005).....	252
Mapa 53. Zmiany powierzchni (w punktach procentowych) zajętej przez obowiązujące obligatoryjne plany miejscowe w stosunku do powierzchni wskazanej w studium uikzp oraz porównanie powierzchni objętej obligatoryjnymi obowiązującymi planami miejscowymi w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 - 31 XII 2005).....	253
Mapa 54. Zmiany powierzchni (w punktach procentowych) zajętej przez projektowane obligatoryjne plany miejscowe w stosunku do powierzchni wskazanej w studium uikzp oraz porównanie powierzchni objętej obligatoryjnymi obowiązującymi planami miejscowymi w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 - 31 XII 2005).....	254

ZAŁĄCZNIK 2. POKRYCIE PLANAMI MIEJSCOWYMI WEDŁUG WOJEWÓDZTW, POWIATÓW I GMIN NA KONIEC 2005 R. ...	255
ZAŁĄCZNIK 3. ANKIETA GUS PT. „PLANOWANIE PRZESTRZENNE W GMINACH”	281

TABLE OF CONTENTS

Table of contents.....	5
1. Introduction (<i>Team</i>).....	15
1.1. Geographical studies on spatial planning and spatial organization.....	15
1.2. Main questions of law	19
1.3. Objectives, source materials, research methods	20
2. PROGRESS AND FACTORS CONDITIONING PLANNING WORKS AT NATIONAL SCALE (<i>Przemysław Śleszyński</i>).....	25
2.1. Studies of conditions and directions of conditioning spatial organization of gminas (CDSOG study).....	25
2.1.1 State of progress and costs of the study	25
2.1.2. Recommendations following from the study	26
2.1.2.1. Gmina's area intended for covering by local plans	26
2.1.2.2. Land intended for housing functions.....	28
2.1.2.3. Other tracts of land with intended or possible changes in the use.....	30
2.1.3. Assessment of CDSOG studies in respect of recommendations for areas aimed at covering them by local plans and at changes in their use.....	31
2.2. Obligatory local plans.....	32
2.2.1. Number and the area of plans	32
2.2.2. Land intended for housing construction.....	36
2.2.3. Changes in the use of land.....	36
2.2.4. Assessment of progress in preparing local plans.....	38
2.3. Local plans projects.....	39
2.4. Decisions concerned with location of public investment project and with establishing construction conditions	42
2.4.1. Decisions concerned with location of public investment project.....	42
2.4.2. Decisions concerned with establishing construction conditions	43
2.5. Changes in the level of progress in completing planning works in the period 2004-2005.....	44
2.5.1. Introductory comments	44
2.5.2. Recommendations following from study on directions and factors conditioning spatial organization that concern the surface area intended for covering by local plans.....	45
2.5.3. Obligatory local plans	46
2.5.4. Local plans projects	49
2.5.5. Decisions concerned with location of public investment projects in the areas beyond the cover of local plans.....	50
2.5.6. Changes in the use of land.....	50
2.6. Correlations between progress and pace of planning works.....	51
2.7. Summary	54

3. METROPOLITAN AREAS AND OTHER MAJOR URBAN ZONES (<i>Przemysław Śleszyński</i>)	59
3.1. Introduction	59
3.2. Cover by obligatory local plans	64
3.3. Cover by projected local plans	66
3.4. Arable lands intended for non-agricultural purposes	69
3.5. Areas recommended for possible housing construction.....	72
3.6. Decisions concerned with location of public investment projects and with establishing construction conditions	73
3.7. The basic tendencies in changes.....	76
3.8. Summary	77
4. TRANSPORT CORRIDORS (<i>Tomasz Komornicki</i>).....	81
4.1. Introduction	81
4.2. Planning works along the traffic routes such as motorways and expressways....	85
4.2.1. Cover by local plans	86
4.2.2. The extent of arable land intended for non-agricultural purposes.....	89
4.2.3. Decisions concerned with location	91
4.3. Planning works in administrative units with border crossings.....	91
4.4. Planning works in the largest road trausert nodes in Poland	94
4.5. Conclusions	96
5. AREAS WITH TOURIST FUNCTIONS (<i>Marek Więckowski</i>)	99
5.1. Introduction and methodological assumptions	99
5.2. Local spatial organization plans upon the Act of 1994.	103
5.3. Local spatial organization plans upon the Act of 2003.	108
5.4. Local spatial organization plans upon the Acts of 1994 and 2003 in gmina fulfilling the tourist function.	113
5.5. Decisions concerned with establishing investment location and construction conditions upon the Act of 2003.	117
5.6. Conclusions	119
6. RURAL AREAS (<i>Jerzy Bański</i>)	123
6.1. Introduction	123
6.2. Local spatial-organization plans upon the Act of 1994	125
6.2.1. Number of plans and rural gminas' area covered by plans.....	125
6.2.2. Arable lands intended for non-agricultural purposes.....	130
6.2.3. Number of projects and the area the projects cover.....	133
6.3. Local spatial organization plans upon the Act of 2003.	133
6.3.1. Number of plans and rural gminas' area covered by plans.....	133
6.3.2. Arable lands intended for non-agricultural purposes.....	136
6.3.3. Number of plans in the course of realization.....	138
6.4. Decisions concerned with establishing investment location and with construction conditions upon the Act of 2003.	138
6.5. Conclusions	140
7. GMINAS WITH AREAS UNDER LEGAL NATURE PROTECTION (<i>Marek Degórski</i>)	143
7.1. Introduction	143

7.2. Methods.....	144
7.3. Obligatory local plans in gminas according to selected categories of area under protection	145
7.3.1. Nature 2000 areas.....	145
7.3.2. National parks and nature reserves.....	148
7.3.3. Areas under all forms of legal nature protection	151
7.4. Conclusions	154
8. SUMMARY (<i>Team</i>)	157
8.1. Progress in planning works.....	157
8.1.1. Studies concerning directions and factors conditioning spatial organization.....	157
8.1.2. Local plans	159
8.2. Detailed assessment of cover by local plans	163
8.3. Risks and developmental limitations.....	168
8.4. Premises for regional policy and legal solutions.....	171
8.5. Methodological and applicable conclusions	175
List of references	179

1. WSTĘP

1.1. BADANIA GEOGRAFICZNE NAD PLANOWANIEM I ZAGOSPODAROWANIEM PRZESTRZENNYM

Badania geograficzne nad planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym są prowadzone w różnych skalach, zależnych od uwarunkowań prawnych i struktury administracyjno-terytorialnej. Jest to zdeterminowane aplikacyjnym charakterem analiz, często wykonywanych na potrzeby konkretnych opracowań. Podstawowy, niejako naturalnie narzucający się stopień klasyfikacji, uwzględnia zatem zasięg terytorialny (gmina, powiat, województwo, kraj) i określa tym samym szczegółowość badań.

Planowanie przestrzenne jest instrumentem (narzędziem), służącym do przekształcania przestrzeni, stąd też badania geograficzne muszą charakteryzować się określoną specyfiką. Można w tym miejscu założyć dwa podejścia: czynne (aktywne) i bierne (pasywne). W pierwszym przypadku geograf jest uczestnikiem planowania przestrzennego, w drugim – obserwatorem, oceniającym proces planowania z punktu widzenia jego istoty i struktury, wpływu mechanizmów prawno-administracyjnych na zmienianą przestrzeń, a także ich efektywności. Ponieważ geografia jest nauką w dużej mierze praktyczną¹, stąd oczywisty udział geografów w praktyce planistycznej i duże zapotrzebowanie na typowe analizy geograficzne.

Silniejszy wkład geografów w planowanie przestrzenne datuje się już od czasów sprzed II wojny światowej, kiedy prof. S. Leszczycki prowadził prace związane z rozwojem regionalnym Podhala (Leszczycki 1938). Co ciekawe, praca ta została złożona (rok wcześniej) jako habilitacyjna i zebrała bardzo dobre opinie oraz wzbudziła duże zainteresowanie, ale nie została przyjęta do dalszego toku postępowania kwalifikacyjnego, gdyż uznano ją za zbyt praktyczną.

Po II wojnie światowej geografowie z Polskiego Towarzystwa Geograficznego (a następnie Instytutu Geografii PAN) podjęli też szczegółowe badania nad planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym miast, a zwłaszcza jego

¹ Dyskusja ta jest w geografii szczególnie żywa, por. np. uwagi Z. Chojnickiego (1973), T. Bartkowskiego (1973), K. Dziewońskiego (1974), A. Kuklińskiego i in. (1974), B. Malisza (1977) oraz A. Richlinga (1979), które mimo upływu kilku dekad niewiele straciły na aktualności. W późniejszym okresie nawiązywali do tych problemów m. in. J. J. Parysek i A. Mizgajski (1984, 1991), J. J. Parysek (1990, 2004, 2007), L. Mazurkiewicz (1995) oraz J. Jakóbczyk-Gryszkiewicz i in. (1999).

podstawami społeczno-gospodarczymi (Dziewoński i in. 1957). Następnie ujęcie geograficzne było mocno obecne w planowaniu zagospodarowania przestrzennego kraju, co wyraziło się w tematyce tzw. problemów węzłowych, koordynowanych przez Instytut Geografii PAN (od 1974 – Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN), choć nie zawsze decydenci korzystali z wniosków i metod, wypracowanych w środowisku geograficznym (Leszczycki i in. 1971; Dziewoński 1974; Kukliński i in. 1974; Dziewoński 1979; Malisz 1979; Grocholska 1980; Degórski i in. 1999; Klimko 1999; Kowalczyk 1999; Potrykowski 2000; Węclawowicz i in. 2006a; Węclawowicz i in. 2006b).

Wraz z przywróceniem mechanizmów gospodarki rynkowej i odrodzeniem samorządności, geografowie podjęli też liczne badania związane z gospodarką lokalną (Bartkowski i in. 1990, Gruchman i Śniegowska 1992; Parysek 1995, 1996 i 2001; Grochowski i Kowalczyk 1998; Swianiewicz 2004). Badania na temat planowania przestrzennego w skali lokalnej były prowadzone też wcześniej, w tym dotyczyły podstaw metodologicznych (Wojtasiewicz 1988).

W ostatnich dekadach szczególnie rozwinął się nurt ekofizjograficzny, związany z analizą stanu i oceną środowiska przyrodniczego dla potrzeb wynikających z planowania różnorodnych funkcji społeczno-gospodarczych (np. Bartkowski 1986; Mityk 1991; Różycka 1991; Richling i in. 1994, 1997 i 2000; Richling i Solon 1994/1998; Kistowski 2001; Kowalczyk 2001). Badania te miały silną pozycję już w latach 1960. i 1970. (Więckowski 1963; Kostrowicki 1970; Leszczycki 1975 i 1977) i wiązały się z czymś, co można nazwać paradygmatem środowiskowym lub „ekologicznym” w geografii – szukaniem związków pomiędzy naturalnym otoczeniem przyrodniczym a działalnością człowieka oraz przekonaniem o silnej ich roli i współzależności, dającym podstawy do oryginalności badawczej geografii jako nauki.

Jednym z największych atutów praktycznych geografii jest to, że dostarcza ona szczegółowej, uporządkowanej informacji o bliższym i dalszym otoczeniu człowieka. W naturalny sposób mocną pozycję w badaniach geograficznych zajmują zatem analizy i syntezy kartograficzne (Żynda 1997). Szczególną rolę informacyjno-diagnostyczną pełniły atlasy, zwłaszcza narodowe (*Narodowy Atlas Polski*, 1973-1978 oraz *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*, 1993-1997) i specjalistyczne (np. *Atlas Przemysłu Polski*, 1975²), przygotowane w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz regionalne (*Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego*, 1997). Obecnie odczuwa się dotkliwy brak aktualnych opracowań z tego zakresu, co jest częstym powodem słabości diagnostycznej wielu krajowych i regionalnych strategii rozwoju

² Atlas wydany w 1975 r. był przeznaczony tylko do użytku służbowego, ponadto wcześniej w Instytucie Geografii PAN przygotowano (1961) atlas o podobnej tematyce, który został utajniony przez władze.

regionalnego (innym zagadnieniem jest, czy nie-geografowie korzystają z dorobku w tej dziedzinie). W konsekwencji wynikiem braku rzetelnych podstaw informacyjnych o przestrzeni Polski jest formułowanie ułomnych, a nawet fałszywych wniosków dotyczących trendów rozwojowych i polityki regionalnej³.

Najbardziej charakterystyczną cechą planowania przestrzennego jest jego zakładana kompleksowość i różnorodność wykorzystywanych dyscyplin naukowych, przy czym największą rolę tradycyjnie spełnia tu urbanistyka. Na najniższym szczeblu hierarchii administracyjno-funkcjonalnej wiąże się to z istotą gospodarki lokalnej, w oczywisty sposób opartej o miejscowe zasoby oraz wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe, a także, ze względu na bliskość fizyczną, udział najróżniejszych podmiotów i instytucji. Istnieje zatem poważne niebezpieczeństwo, aby studia nad planowaniem przestrzennym nie stały się nauką „o wszystkim”, przekształcając się w zbiór eklektycznych analiz i banalnych uogólnień, mających swe dawno ustalone potwierdzenia na gruncie innych nauk. Najważniejszym, ale typowym i charakterystycznym przykładem jest tu stosunkowo nowy, na gruncie polskim, kierunek badawczy, jakim jest gospodarka przestrzenna⁴. Geografowie upatrują w nim zagrożenia,

³ Zmianym przykładem jest uporczywe powtarzanie tezy o zachodzącej w ostatniej dekadzie dezurbanizacji kraju, w sytuacji gdy statystyka GUS nie uwzględnia stref podmiejskich największych miast i zjawiska suburbanizacji. W rzeczywistości koncentracja ludności Polski w zespołach miejskich nadal wzrasta (choć oczywiście w mniejszym stopniu, niż w dekadach ubiegłych), a obszary typowo wiejskie wyludniają się.

⁴ W nomenklaturze byłego Komitetu Badań Naukowych gospodarka przestrzenna jako odrębna dyscyplina naukowa została wpisana dopiero na przełomie ubiegłego i obecnego stulecia, ale wcześniej była traktowana w Polsce jako niesamodzielna subdyscyplina, dziedzina lub specjalność naukowa sytuująca się na pograniczu geografii, urbanistyki i ekonomii. Przez pewien czas była nawet sklasyfikowana w Zespole Nauk o Kształtowaniu Środowiska i Gospodarce Wodnej (P06S), do zakresu którego wchodziły: agrometeorologia, geodezja i gospodarka przestrzenna, gospodarka wodna w rolnictwie i leśnictwie, zaopatrzenie w wodę i sanitacja wsi, ekologia i ochrona środowiska rolniczego, ekonomika i mechanizacja gospodarki wodnej. Gospodarka przestrzenna pojawiła się też jako odrębny kierunek studiów w 2005 r. Z kolei standardy nauczania opracowane w resorcie szkolnictwa wyższego podają, że „*studia magisterskie na kierunku gospodarka przestrzenna kształcą specjalistów zdolnych do uczestnictwa w kształtowaniu przestrzennej organizacji rozwoju społeczno-gospodarczego przez działalność w zakresie planowania przestrzennego, gospodarki gruntami, programowania rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej, programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju miast i regionów, podwyższania konkurencyjności miast i regionów, rozwoju lokalnego i regionalnego kapitału ludzkiego, łagodzenia regionalnych różnic w poziomie gospodarki i jakości życia ludności, ochrony środowiska i ekorozwoju, zarządzania miastami, gminami i województwami, formułowania zasad polityki przestrzennej na wszystkich szczeblach zarządzania, współdziałania administracji samorządowej i rządowej, współpracy z regionami europejskimi*”. Przykłady te dowodzą trwającej obecnie w Polsce niejednoznaczności w interpretacji tego, czym jest gospodarka przestrzenna, co przejawia się w rozszerzaniu jej zakresu tematycznego na bardzo różne, często odległe dyscypliny naukowe, przy jednoczesnej tendencji do nadmiernego uszczegóławiania niektórych wyrywkowych zagadnień. Prowadzi to wprost do eklektyczności teoretyczno-metodologicznej i metodycznej.

gdyż kierunek ten, szczególnie w ostatnich dwóch dekadach, przejmują *in extenso* dużą część dotychczasowych pól badawczych, z powodzeniem realizowanych dotychczas w tradycyjnej geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej. Równocześnie w gospodarce przestrzenną wkraczają inne nauki (zwłaszcza ekonomia), widząc w tym duże szanse na wzmocnienie własnej dyscypliny. Odbywa się to z niekorzyścią dla samej geografii, gdyż jej dorobek jest albo ignorowany, albo w najlepszym razie ujawniany powtórnie na nowo. G. Węćławowicz pisze (2002), że „*istniejące badania są zbyt rzadko wykorzystywane. Wiedza nagromadzona w geografii odkrywana jest na nowo, wykorzystywana fragmentarycznie i błędnie*”.

Innym niebagatelnym zagrożeniem jest nader pojemne traktowanie planowania i zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w najbardziej ogólnych skalach przestrzennych. Inne znaczenie mają bowiem poszczególne elementy zagospodarowania dla gospodarki lokalnej, a inne dla całego regionu lub kraju. Z tego względu najtrudniejszy jest wybór najważniejszych zagadnień i ich ukierunkowana synteza. Tymczasem przeglądając studia planistyczno-strategiczne łatwo odgadnąć, czy w grupie ekspertów przygotowujących opracowanie większość stanowili „typowi” urbaniści, czy też ekonomiści, prawnicy, socjologowie, geografowie, itp. Dotyczy to także pozycji książkowych, zarówno o charakterze analityczno-syntetycznym, jak i podręcznikowym, niezależnie od okresu ich wydania w powojennej Polsce (Mrzygłód 1973; Malisz 1974/77; Chęciński 1976; Dziewoński i Malisz 1978; Kukliński 1980; Grabowiecki 1981; Goryński 1982; Wich 1983; Zipser 1983; Malisz 1984; Regulski 1985; Kukliński 1985-1986, Kołodziejski 1987; Domański 1989, 1990/1993 i 2006; Kupiec 1997; Łojewski 1997; Meyer 1998; Dębski 2001 i 2005; Szponar 2003; Korenik i Słodczyk 2005; Domański 2006; Parysek 2006; Węćławowicz i in. 2006a).

Niezależnie od wartości merytorycznej i słuszności przedstawianych tez, nadal brak jest rzeczowej dyskusji krytycznej, która pozwoliłaby na weryfikację i wzajemne porównanie kierunków badawczych w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Podstawowym kryterium powinna być tu z jednej strony wartość informacyjna studiów, z drugiej zdolność do formułowania przekonywujących syntez na podstawie szczegółowego i rzetelnego materiału analitycznego, a z trzeciej sprawdzalność formułowanych prognoz. Ostatnie z wymienionych jest z praktycznego punktu widzenia najważniejsze, a zarazem najłatwiejsze do sprawdzenia.

Wspomniane na początku podrozdziału rozgraniczenie klasyfikacyjne na badania w zależności od jednostki administracyjnej jest logiczne, gdyż nawiązuje do utrwalonego prawnie porządku terytorialnego. Jest to jednak tylko jeden

z możliwych aspektów, sformułowany blisko pół wieku temu przez prof. K. Dziewońskiego i działającą pod jego przewodnictwem w latach 1964-68 Komisję Metod Regionalizacji Ekonomicznej Międzynarodowej Unii Geograficznej, poprzez definicję regionu będącego narzędziem działania (organizacji i działania społecznego), obok dwóch innych: narzędzia badania (narzędzia analizy przestrzennej) i przedmiotu poznania (poznania i badania).

1.2. PODSTAWOWE ZAGADNIENIA PRAWNE

Planowanie przestrzenne w Polsce reguluje szereg dokumentów prawnych, z których najważniejsza jest *Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 27 marca 2003 roku (Dz. U. nr 80 poz. 717), która zastąpiła wcześniejszą *Ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. nr 89 poz. 415). Ustawa określa m. in. „*zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej*” oraz „*zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy*”. Przepisy prawne regulują rodzaj, zakres przedmiotowy oraz tryb uchwalania poszczególnych dokumentów planistycznych na różnych szczeblach hierarchii administracyjnej. W przypadku gminy ogólny zakres planowania przestrzennego i polityki przestrzennej reguluje dokument pt. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w dalszej części pracy w skrócie studium uikzp lub studium uwarunkowań), a szczegółowy – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (plan miejscowy, mpzp, dotyczący dokładnego ustalenia przeznaczenia terenów pod określone rodzaje zagospodarowania i użytkowania). Obydwa wspomniane dokumenty przewidziane były także w poprzedniej ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym (z 1994 roku). W poszczególnych gminach uchwalono studia uwarunkowań według jednej z ustaw, ale plany miejscowe w tej samej gminie mogą obowiązywać na podstawie różnych aktów. W przypadku braku planu miejscowego, pozwolenie na budowę wydawane jest na podstawie dokumentu (decyzji administracyjnej) pn. ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego (ulicp) lub ustalenie warunków zabudowy (uwz). Szczegółowe przepisy wykonawcze dotyczące planu miejscowego zawarte są w *Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego*.

W planowaniu przestrzennym na szczeblu lokalnym zastosowanie mają inne szczegółowe przepisy, związane zwłaszcza z prawem budowlanym, ochroną przyrody, gospodarką wodną, ochroną gruntów rolnych i leśnych, gospodarce

nieruchomościami, scalaniu i wymianie gruntów, drogami publicznymi, itd. Literatura na ten temat jest szczególnie obszerna (np. Korzeniak 1998; Zaniewska i in. 1999; Zieńko i in. 1999; Dubel 2000; Kopietz-Ungier 2000; Topczewska 2000; Wysocka 2000, Borska i in. 2003; Dąbek 2003; Borska 2004; Niewiadomski 2006, Parysek 2006).

1.3. CELE, MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE, METODY BADAŃ, UKŁAD I STRUKTURA PRACY

Realizacja prac planistycznych w gminach, rozumiana przede wszystkim jako obejmowanie terenów szczegółowymi dokumentami planistycznymi, w powszechnym przekonaniu uznawana jest za niewystarczającą i zbyt powolną. Wśród głównych przyczyn wymienia się m. in. słabość planowania przestrzennego na szczeblu prawnego-legislacyjnym, jak też administracyjnym (na poziomie wdrażania lub stosowania przez gminy odpowiednich zapisów ustaw i rozporządzeń). W stosunku do rozwiązań prawnych formułowany jest także nadrzędny zarzut braku prymatu dobra wspólnego i jasnego rozgraniczenia własności nieruchomości, które nie gwarantują zachowania (przywrócenia lub kształtowania) ładu przestrzennego (Jędraszko 2005). Oprócz współczesnych uwarunkowań, wiele przyczyn niedostatecznej realizacji prac planistycznych tkwi również w gospodarce, która była centralnie sterowana i działała one na zasadzie inercji. W sensie ekonomiczno-przestrzennym podstawową wadą systemu nakazowo-rozdzielczego było nieliczenie się z rentą gruntową, szczególnie w przypadku miast (Węclawowicz 1996), co powodowało niedopasowanie infrastruktury do rzeczywistych potrzeb, które w systemie rynkowym zwykle wymuszają efektywną lokalizację. Po przywróceniu mechanizmów rynkowych następuje przekształcanie i dopasowywanie struktur przestrzennych (zarówno w skali krajowej, regionalnej, jak i lokalnej) do gospodarki wolnorynkowej, co wywołuje nagłe zmiany funkcji i użytkowania, a w konsekwencji chaos, konflikty przestrzenne, itd.

Stąd też wynikała potrzeba zebrania podstawowych informacji i przeprowadzenia kompleksowych analiz na temat stanu i uwarunkowań prac planistycznych, zwłaszcza na najniższym, ale najbardziej zróżnicowanym szczeblu gminnym. Badania takie były wprawdzie prowadzone wcześniej, ale ze względu na trudności w zebraniu danych miały ograniczony zasięg (np. Bartoszczuk 2004; Strzelecki i Kucińska 2006, Nowakowski 2006, Legutko-Kobus 2006). Od 2005 roku Główny Urząd Statystyczny przeprowadza kompleksowe badanie stanu zaawansowania prac planistycznych we wszystkich gminach (prace pilotażowe prowadzone były jeszcze wcześniej, zob. Anusz 2003). Wysyłana do samorządów gminnych ankieta (zamieszczona w załączniku nr 3), składa się z kilkudziesięciu

szczegółowych pytań, pogrupowanych w działy dotyczące studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego i warunków zabudowy. Daje to możliwość oceny stopnia realizacji prac planistycznych i wyliczenia różnorodnych wskaźników, np. powierzchni kraju pokrytej planami miejscowymi, ich przeciętnego kosztu sporządzenia, zmian przeznaczenia terenów, i in. (Anusz 2005, 2006, Śleszyński 2006a). Możliwe są też analizy uwarunkowań z punktu widzenia różnego rodzaju czynników społeczno-gospodarczych – dochodów budżetów gmin, sytuacji na rynku pracy, struktury funkcjonalnej, rozwoju infrastruktury, cech społecznych mieszkańców, itd. (Śleszyński 2006b; Śleszyński 2007a).

Udostępnione wyniki z badania GUS umożliwiają nie tylko ocenę zaawansowania prac planistycznych, ale także dokonanie pierwszych porównań. W sumie główne cele opracowania można przedstawić następująco:

- 1) Otrzymanie uporządkowanej informacji na temat stanu zaawansowania prac planistycznych w gminach według najnowszych dostępnych danych (koniec 2005 roku).
- 2) Przedstawienie wskaźników dotyczących stanu planowania przestrzennego w nawiązaniu do powierzchni kraju, różnego rodzaju regionów i obszarów (miasta, strefy podmiejskie, regiony turystyczne, itd.).
- 3) Porównanie zmian, jakie zaszły w ciągu roku w gminach w zakresie realizacji prac planistycznych.
- 4) Szczegółowa analiza i wyjaśnienie uwarunkowań zaawansowania prac planistycznych na obszarach o wysokiej dynamice inwestycyjnej.
- 5) Ocena stanu zaspokojenia potrzeb planistycznych na obszarach o różnej intensywności zagospodarowania.

Dane źródłowe w dużym stopniu zostały zweryfikowane w stosunku do wyników badań uzyskanych na koniec 2004 roku (Śleszyński 2006a, 2006b). Są zatem z tego powodu bardziej wiarygodne. W pewnych miejscach pozostają jednak niejasności, które wynikają prawdopodobnie z różnej interpretacji pytań, względnie braku odpowiedzi. Trzeba zaznaczyć, że jest to sytuacja typowa, która zdarza się każdorazowo przy wprowadzaniu nowych badań, zwłaszcza ankietowych. Wraz z upływem czasu można spodziewać się stopniowej likwidacji błędnych lub brakujących wpisów oraz coraz większego zbliżania się do rzeczywistych wyników. Należy podkreślić, że nieprawidłowe pojedyncze wpisy nie mają większego znaczenia w przypadku agregacji na poziomie całego kraju, wątpliwości interpretacyjne pojawiają się dopiero w skali lokalnej. Najistotniejsze uwagi dotyczą możliwości porównań części danych na koniec 2004 i 2005 roku, o czym szczegółowo napisano w podrozdziale 2.6.

Najistotniejsza informacja, jaką jest zbadanie zmian stopnia pokrycia planami miejscowymi w stosunku do powierzchni gmin, umożliwia prawidłowe porównanie.

W opracowaniu przyjęty został podział na gminy, jako najbardziej szczegółowy i umożliwiający interpretację uwzględniającą zmienność przestrzeni kraju. Inne jednostki przestrzenne były agregowane na podstawie gmin spełniających określone kryteria (administracyjne, funkcjonalne). Szczegółowe założenia metodyczne dotyczące kryteriów wydzielenia tych obszarów oraz przyjęte sposoby postępowania zostały opisane na początku odpowiednich rozdziałów. W analizie czynników mogących wpływać na stan zaawansowania prac planistycznych wykorzystano Bank Danych Regionalnych (GUS) oraz własne bazy danych IGiPZ PAN.

Poszczególne cechy obrazujące stan zaawansowania prac planistycznych przedstawiono w postaci 54 map w skali 1:4 500 000 w załączniku kartograficznym. Są one wymieniane w tekście, ale ich rozdzielanie było podyktowane przede wszystkim obszernością i koniecznością zamieszczenia w odrębnym miejscu. W dodatkowym aneksie zamieszczono ponadto tabele wynikowe obrazujące podstawowe wskaźniki obrazujące stan zaawansowania prac planistycznych według gmin, powiatów i województw.

Podobnie jak podczas pierwszego badania, nie wszystkie gminy odpowiadały na zawarte w ankiecie pytania. Dotyczyło to różnych pytań, dlatego też niemożliwe było przeliczenie wartości na odpowiednie powierzchnie, gdyż każda pozycja, obliczona jako udział procentowy, w odpowiednim wierszu i kolumnie tabel odnosiłaby się do innego zbioru. Właściwe odsetki powierzchni zostały zatem obliczone w przypadku zbioru wszystkich gmin w skali całego kraju. Nie ma to jednak większego znaczenia, gdyż ze względu na fakt, że na poszczególne pytania nie odpowiadało zwykle kilka lub kilkanaście, a maksymalnie kilkadziesiąt gmin (na 2478), faktyczne różnice dla województw oraz kategorii funkcjonalnych gmin nie powinny zwykle przekraczać setnych lub dziesiątych części procenta, sporadycznie 1 lub 2 punktów procentowych.

Monografia bazuje na opracowaniu wykonanym dla Departamentu Ładu Przestrzennego i Architektury na zlecenie Ministerstwa Budownictwa jesienią 2006 roku (*Raport o stanie i uwarunkowaniach prac planistycznych w gminach na koniec 2005 roku*). Raport został przygotowany przez zespół pracowników naukowych Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w następującym składzie i kompetencjach (odpowiednie odniesienia zostały zamieszczone też w spisie treści):

- dr Przemysław Śleszyński (koordynacja projektu, gminy w skali całego kraju, obszary metropolitalne, analizy kartograficzne);

- doc. dr hab. Jerzy Bański (gminy wiejskie);
- doc. dr hab. Marek Degórski (ochrona przyrody);
- doc. dr hab. Tomasz Komornicki (korytarze transportowe);
- dr Marek Więckowski (obszary o rozwiniętej funkcji turystycznej).

W niniejszej monografii kompetencje i odpowiedzialność autorska w naturalny sposób są utrzymane, niemniej praca jest dziełem zbiorowym, gdyż jej przygotowanie, zarówno w postaci wspomnianego Raportu, jak i publikacji naukowej, było wynikiem wspólnego wysiłku.

Opracowanie dzieli się na kilka części. W pierwszej (rozdział 1) omówiono zagadnienia metodologiczne i metodyczne. W części drugiej (rozdział 2) przedstawiono stan zaawansowania prac planistycznych w skali całego kraju, uwzględniając podstawowe zróżnicowania funkcjonalne (miasto-wieś) i administracyjne. Scharakteryzowano też podstawowe zmiany w realizacji prac planistycznych, jakie zaszły w ciągu 1 roku (31 XII 2004 – 31 XII 2005). Trzecią część (rozdziały 3-7) stanowią cząstkowe analizy dotyczące różnych zbiorów gmin, wyodrębnionych na podstawie kryteriów administracyjnych, morfogenetycznych i funkcjonalnych. W opracowaniu badano obszary metropolitalne, korytarze transportowe, gminy o funkcjach: turystycznej i rolniczej oraz obszary w dużej części objęte prawną ochroną przyrody. Na zakończenie, w części syntetycznej (rozdział 8) przedstawiono główne wnioski, zgeneralizowany obraz realizacji prac planistycznych, rekomendacje dla polityki przestrzennej i regionalnej oraz propozycje metodyczne związane z przyszłymi badaniami.

Integralną i bardzo ważną częścią opracowania jest załącznik kartograficzny, który sam w sobie stanowi nie tylko źródło szczegółowej informacji o zaawansowaniu prac planistycznych i zmianach przestrzenno-prawnych, ale także umożliwia porównywanie różnych mierników na tle struktury przestrzennej kraju. W załączniku przedstawiono 54 szczegółowe analityczne mapy w skali 1:4 500 000, dokumentujące stan zaawansowania prac planistycznych w gminach na koniec 2005 roku oraz tendencje zmian najważniejszych wskaźników, związanych z liczbą dokumentów planistycznych oraz procentowego pokrycia terenu gmin, w stosunku do końca 2004 roku.

W załączniku statystycznym zestawiono podstawowe informacje o pokryciu planami miejscowymi gmin, powiatów i województw. Tym samym praca ma duży walor praktyczny, związany z wykorzystaniem danych, np. w planach zagospodarowania przestrzennego województw, strategiach rozwoju, itd.

Opublikowanie wyników badań, w zmienionej i poprawionej formie, było możliwe dzięki życzliwości Departamentu Ładu Przestrzennego i Architektury Ministerstwa Budownictwa, za co należą się słowa podziękowania.

Podziękowania należą się także Recenzentom, których wnikliwe uwagi przyczyniły się do zmian w stosunku do pierwotnej wersji opracowania. Na koniec trzeba podkreślić, że niniejsza publikacja wpisuje się w pożądaną praktykę upowszechniania badań aplikacyjnych (por. wcześniej: Węclawowicz i in. 2006a, 2006b) i świadczy o dobrych relacjach pomiędzy środowiskiem naukowym, a sferą decyzyjno-gospodarczą. Dla geografów jest to ważne, gdyż dowodzi ich przydatności w racjonalnym i zgodnym z interesem społecznym kształtowaniu przestrzeni Polski.

2. STAN I UWARUNKOWANIA PRAC PLANISTYCZNYCH W SKALI KRAJU

2.1. STUDIA UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN

2.1.1. STAN REALIZACJI I KOSZTY OPRACOWANIA

W końcu 2005 roku studia uikzp posiadały 2433 gminy (98,2%), w tym w 418 (16,9%) trwały prace aktualizacyjne. Brak dokumentu odnotowano w 45 jednostkach, w tym w 31 przystąpiono do jego sporządzania. Z ważniejszych miast (powiatowych) brak studiów uwarunkowań dotyczy jedynie Legionowa, Siemianowic Śląskich i Wyszkowa, ale dokumenty są tam w trakcie sporządzania. Podstawowe informacje o realizacji studiów uwarunkowań zestawiono w tabeli 1.

Podobnie jak w badaniu dotyczącym 2004 roku, analiza kartograficzna ujawnia charakterystyczne współwystępowania przestrzenne dokumentów,

Tabela 1. Stan realizacji studiów uikzp na koniec 2005 roku.

Posiadanie przez gminy obowiązujących studiów uikzp	Miasta na prawach powiatu		Inne gminy miejskie		Inne gminy miejsko-wiejskie		Gminy wiejskie		Razem	
	%	L	%	L	%	L	%	L	%	L
Tak	55,4	36	72,7	176	76,7	445	85,4	1 358	81,3	2 015
Tak, ale dokument jest w trakcie zmiany	43,1	28	25,6	62	21,7	126	12,7	202	16,9	418
Nie, ale dokument jest sporządzany	1,5	1	1,7	4	1,4	8	1,1	18	1,3	31
Nie i dokument nie jest sporządzany	0,0	0	0,0	0	0,2	1	0,8	13	0,6	14
R a z e m	100,0	65	100,0	242	100,0	580	100,0	1 591	100,0	2 478
Koszty (tys. zł)										
sporządzenia do końca 2004 r.	18 056		24 654		46 444		95 000		184 154	
sporządzenia lub zmian w 2005 r.	2 459		2 902		5 128		10 271		20 760	
razem	20 515		27 556		51 572		105 271		204 914	

% – udział procentowy w danej kategorii administracyjnej, L - liczba gmin

związane z okresem ich uchwalenia (mapy 1-3 w załączniku kartograficznym). Wiele gmin położonych w niedalekiej odległości od siebie uchwaliło studia uwarunkowań w podobnym czasie (np. północne Mazowsze, Pomorze Środkowe, Kaszuby, Lubelszczyzna i in.). Związek przestrzenny występuje także w przypadku ostatnich zmian istniejących dokumentów (np. Górny Śląsk, Lubelszczyzna, Łódzkie). Oznacza to, że samorządy podejmując decyzję o przygotowaniu studium uwarunkowań kierowały się sytuacją w sąsiednich gminach i (lub) istniały też starania marketingowe ze strony lokalnych i regionalnych firm konsultingowych. Podobnie jest również w przypadku dokumentów posiadających wersję elektroniczną, tj. opracowań kartograficznych w postaci cyfrowej bazy danych (GIS). Na koniec 2005 roku takie rozwiązania posiadały zaledwie 172 gminy.

Dotychczasowe koszty przygotowania studium uikzp były bardzo zróżnicowane i mieściły się w granicach od 0 zł (prawdopodobnie chodzi tu o opracowanie we własnym zakresie, wykorzystując potencjał merytoryczny i techniczny urzędów gmin oraz współpracujących instytucji i firm) do 1,4 mln zł (Wrocław), przy czym nadal brak jest danych o części jednostek (np. dla Warszawy). Łączne koszty sięgnęły do końca 2005 roku 204,9 mln zł (średnio około 5 zł na 1 mieszkańca, maksymalnie nawet do ponad 100 zł), przy czym tylko w ostatnim roku zmiany istniejących lub uchwalenie nowych dokumentów kosztowały 20,8 mln zł w 197 gminach.

Stan realizacji studiów uikzp należy ocenić, podobnie jak w poprzednim opracowaniu, jako bardzo dobry. Zdecydowana większość gmin (98%) posiada dokument, a w znacznej części (17%) trwają prace aktualizacyjne. Nadal jednak mało jest rozwiązań w technologii GIS (tylko 7% gmin), czego przyczyną są wysokie koszty wdrożenia i utrzymania takich rozwiązań. Zwraca również uwagę bardzo duży rozrzut cenowy przygotowania studiów uikzp, a także prac aktualizacyjnych. Brak jest też możliwości porównań opracowań. W raporcie przygotowanym w marcu 2006 roku dla Ministerstwa Transportu i Budownictwa pisano (*Szczegółowa interpretacja...* 2006), że skala zróżnicowań zawartości merytorycznej jest jeszcze większa, niż koszty przygotowania dokumentów oraz, że nie zawsze jest to skorelowane, szczególnie w przypadku mniejszych gmin.

2.1.2. WSKAZANIA STUDIUM UIKZP

2.1.2.1. POWIERZCHNIA GMINY PRZEWIDZIANA DO OBJĘCIA PLANAMI MIEJSCOWYMI

Na koniec 2005 roku w studiach uwarunkowań wskazywano, że 83 tys. km² (8,3 mln ha) jest przewidzianych do objęcia wszystkimi planami

(obowiązkowymi – obligatoryjnymi i tzw. fakultatywnymi), czyli 26,6% powierzchni kraju. Z tej liczby 57 tys. km² (18,2%) jest w zamierzeniu do objęcia obowiązkowymi planami miejscowymi (tab. 2). Widoczne jest duże zróżnicowanie, zarówno pod względem regionalnym, jak i administracyjno-funkcjonalnym (mapy 4 i 5 w załączniku kartograficznym), jednak nie występują tutaj prawidłowości w nawiązaniu do wielkości i znaczenia gmin. Najwyższe odsetki obszarów przewidzianych do objęcia wszystkimi planami dotyczą gmin miejskich (32,4%) i wiejskich (29,8%), najniższe – miast na prawach powiatu (24,4%) i gmin miejsko-wiejskich (19,8%). Podobnie jest w przypadku planów sporządzanych obowiązkowo³, gdzie największy udział powierzchni przewidziany jest w przypadku gmin wiejskich (21,1%), następnie miejskich (17,7%), miejsko-wiejskich (12,6%) i miast powiatowych (11,8%). Istnieje natomiast wyraźna prawidłowość związana z udziałem planów obligatoryjnych w stosunku do powierzchni wszystkich przewidzianych planów. Jest to

Tabela 2. Wskazania studiów uikzp na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary		Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Powierzchnia ogółem (tys. km ²)		7,0	7,0	99,0	199,7	312,7
w tym przewidziana do objęcia planami:						
wszystkimi	tys. km ²	1,7	2,3	19,6	59,4	83,0
	% powierzchni kraju	24,4%	32,4%	19,8%	29,8%	26,6%
obligatoryjnymi	tys. km ²	0,8	1,2	12,5	42,2	56,8
	% powierzchni wszystkich planów	48,4%	54,7%	63,5%	71,1%	68,4%
	% powierzchni kraju	11,8%	17,7%	12,6%	21,1%	18,2%
fakultatywnymi	tys. km ²	0,9	1,0	7,2	17,2	26,3
	% powierzchni wszystkich planów	51,6%	45,3%	36,5%	28,9%	31,6%
	% powierzchni kraju	12,6%	14,7%	7,2%	8,6%	8,4%

³ Na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku obowiązek sporządzania planów miejscowych dotyczy następujących terenów, wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z zapisem art. 10, pkt 2, ppkt 8: „W studium określa się w szczególności: (...) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej”. W opracowaniu używa się zatem podziału na dwa rodzaje planów miejscowych: obowiązkowe (obligatoryjne) i pozostałe (fakultatywne).

związek odwrotnie proporcjonalny do hierarchii administracyjnej. Najwyższe odsetki są związane z gminami wiejskimi (71,1%), najniższe – z miastami na prawach powiatu (48,4%).

Wśród województw, w których przewidziano znaczące powierzchnie do objęcia planami wyróżnia się małopolskie (58,8% całkowitej powierzchni, w tym 40,7% obowiązkowo), lubelskie (odpowiednio 55,3 i 47,7%) oraz śląskie (47,9 i 33,5%). Najmniejszy udział powierzchni, dla której przewidziano sporządzenie planów miejscowych, cechuje województwo lubuskie (6,2 i 4,2%) oraz wielkopolskie (10,3 i 5,1%).

2.1.2.2. TERENY PRZEWDZIANE POD FUNKCJE MIESZKANIOWE

Ankieta GUS objęła po raz pierwszy dane na temat terenów przewidzianych w studiach uikzp pod funkcje mieszkaniowe⁴. Na koniec roku samorządy przewidywały, że 8,2 tys. km² może być wykorzystane pod zabudowę mieszkaniową (tab. 3, mapa 9). Stanowi to średnio ponad 3% powierzchni kraju, przy czym najwyższy wskaźnik jest w gminach miejskich (ponad 8%), a najniższy w gminach miejsko-wiejskich (niecałe 2%). Duże rozpiętości występują także w przypadku wskaźnika udziału terenów przewidzianych w studium uwarunkowań do objęcia planami miejscowymi (od 8,9% dla gmin wiejskich do 26,5% w miastach na prawach powiatu).

Rozkład przestrzenny powierzchni terenów wskazanych w studium uikzp pod zabudowę mieszkaniową pokrywa się w zasadzie z mapą gęstości zaludnienia (mapa 9). Ponadto duże powierzchnie przewidziane na ten cel są w gminach największych aglomeracji, zwłaszcza warszawskiej. Niewielkie tereny pod zabudowę mieszkaniową cechują natomiast mniejsze ośrodki wojewódzkie wraz z ich strefami podmiejskimi (Olsztyn, Białystok, Lublin, Kielce).

Tabela 3. Powierzchnie terenów przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową według wskazań studiów uikzp na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Powierzchnia ogółem (tys. km ²)	452,7	580,0	1 874,8	5 280,6	8 188,1
% powierzchni kraju	6,5%	8,3%	1,9%	2,6%	2,6%
% terenów przewidzianych w studium uwarunkowań do objęcia planami miejscowymi	26,5%	25,7%	9,5%	8,9%	9,9%

⁴ Niestety analiza danych wskazuje, że są one w dużym stopniu niepełne, przykładowo z województw dolnośląskiego, lubuskiego, podkarpackiego i podlaskiego nie otrzymano informacji z żadnego z miast na prawach powiatu.

Ocena otrzymanej informacji nie jest ostateczna, gdyż jak wspomniano, dane otrzymane z ankiet są niepełne i nie pozwalają na kompletną i wyczerpującą ocenę stanu zabezpieczenia terenów. Trzeba podkreślić, że nawet biorąc pod uwagę niepełne dane, w skali kraju w stosunku do całej populacji wartości powierzchni są stosunkowo wysokie. Zakładając bowiem, że średnia gęstość zaludnienia na takich obszarach może wynieść co najmniej 1 tys. osób na 1 km², daje to możliwości wybudowania mieszkań dla ponad 8 mln osób. Gdyby wziąć pod uwagę tylko miasta na prawach powiatu, daje to możliwość zamieszkania 0,5 mln osób przy gęstości zaludnienia 1 tys. osób na 1 km² i 2,5 mln przy wartości 5 tys. osób na 1 km². W gminach wiejskich i strefach podmiejskich podane wartości powinny być mniejsze, gdyż powinny uwzględniać specyfikę budownictwa jednorodzinnego (gęstość zaludnienia na terenach zabudowanych powinna wynosić poniżej 1 tys. km²).

Z punktu widzenia zabezpieczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe najistotniejsza jest jednak odpowiedź na pytanie, jak to się ma do obserwowanych trendów w zakresie rozwoju demograficznego, w tym poziomu urodzeń i napływu migracyjnego, a także dotychczasowego zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych (Gorczyca 2003; Jędraszko 2006, 2007; Drzewiecki 2007). Badania wskazują (Śleszyński 2005, 2007b), że największego popytu na mieszkania (a tym samym rozwoju budownictwa mieszkaniowego) w najbliższych latach można się spodziewać przede wszystkim w strefach zewnętrznych miast centralnych i podmiejskich największych aglomeracji (szczególnie tzw. „wielkiej piątki” – Warszawy, Gdańska, Poznań, Wrocławia i Krakowa) oraz w nieco mniejszych ośrodkach miejskich, np. Olsztyn, Białystok, Lublin, Kielce.

Na podstawie danych spisu powszechnego z 2002 roku ustalono, że statystyczny niedobór mieszkaniowy (czyli różnica pomiędzy liczbą gospodarstw domowych i istniejących mieszkań) wynosi w Polsce 1,6 mln mieszkań. Tylko dla miast powyżej 200 tys. mieszkańców jest to 454 tys., co przy uwzględnieniu obecnego obserwowanego tempa budowy i zerowego przyrostu rzeczywiście daje ponad 12 lat na zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkaniowych (Śleszyński 2004)⁵. Czas ten byłby kilkukrotnie dłuższy, gdyby uwzględnić niedostateczną powierzchnię przypadającą na osobę w istniejących obiektach mieszkalnych⁶, przyrost ludności, związany zwłaszcza z napływem migracyjnym

⁵ W wyczerpaniach pominięto ogólną sytuację makroekonomiczną (np. sytuacja na rynku pracy, poziom wynagrodzeń) oraz czynniki prawno-finansowe, związane z uzyskaniem i oprocentowaniem kredytu, które w skali całego kraju w bardzo istotny sposób wpływają na popyt mieszkaniowy. Przedstawiane dane odnoszą się zatem do nie zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych.

⁶ Według szacunków Krakowskiego Instytutu Nieruchomości dotyczy to nawet powyżej 10 mln mieszkań w Polsce, według *Raportu 2006 o naprawie sytuacji mieszkaniowej* (Witakowski i in. 2007), deficyt mieszkań jest podobny, jak 25 lat wcześniej, co dobitnie świadczy o niepowodzeniu polityki mieszkaniowej ostatnich dekad.

oraz fakt posiadania przez część rodzin więcej niż jednego mieszkania. W sumie rzetelna i szczegółowa ocena zabezpieczenia terenów dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego powinna uwzględniać nie tylko „suche” wartości bezwzględne w odniesieniu do powierzchni terenów, ale również dość szerokie spektrum uwarunkowań demograficznych i mieszkaniowych, silnie zróżnicowanych pod względem regionalnym.

2.1.2.3. POZOSTAŁE TERENY O PRZEWIDYWANYCH LUB MOŻLIWYCH ZMIANACH W UŻYTKOWANIU

Dzięki ankiecie otrzymano dane dotyczące przewidywanych zmian w użytkowaniu gruntów, tj. wymagających zalesień oraz zmiany przeznaczenia z rolniczego na inne (tzw. odrolnień) i leśnego na nieleśne (tzw. odlesień lub wylesień). W studiach uwarunkowań wskazuje się, że zalesieniami w skali kraju powinno być objętych 5462 km² (1,7% powierzchni kraju), odrolnieniami – 3444 km² (1,1%), a odlesieniami – 487 km² (0,2%). Oznacza to zapisany postulat szybszego przyrostu terenów o głównej funkcji nie związanej bezpośrednio z intensywną działalnością człowieka. Bilans zalesień i wylesień we wszystkich kategoriach administracyjnych jest dodatni, w skali kraju wynosi on blisko 5 tys. km², czyli 1,6% powierzchni kraju. Odejmując od tej ostatniej liczby przewidywany odsetek odrolnień, również otrzymujemy wartość dodatnią (0,5%).

W przypadku przewidywanych zalesień rozkład regionalny w korzystny sposób nawiązuje odwrotnie proporcjonalnie do wskaźnika lesistości: im mniej lasów w danym regionie, tym postulowane są większe zalesienia (mapy 6-8 i 10-13 w załączniku nr 1). Niestety nie przewiduje się zwiększenia lesistości

Tabela 4. Powierzchnie terenów przewidzianych do zmiany użytkowania według wskazań studium uikzp na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem	
Powierzchnia terenów przewidziana do:						
zalesienia	tys. ha	43	48	1 273	4 097	5 462
	% powierzchni kraju	0,6%	0,7%	1,3%	2,1%	1,7%
odrolnienia	tys. ha	73	169	794	2408	3444
	% powierzchni kraju	1,0%	2,4%	0,8%	1,2%	1,1%
odlesienia (wylesienia)	tys. ha	6,2	17,2	34,7	429,3	487,4
	% powierzchni kraju	0,09%	0,25%	0,04%	0,21%	0,16%

wokół aglomeracji, szczególnie warszawskiej. Poprawa środowiskowa, ze względu na jakość życia mieszkańców powinna być tam istotnym celem. Niemal w ogóle nie proponuje się zalesień w konurbacji górnośląskiej.

Równoczesne dalsze ograniczanie powierzchni lasów w skali kraju nie stanowi problemu, gdyż dotyczy zaledwie 0,2% powierzchni Polski. Niepokojące są natomiast zamierzenia dotyczące niektórych regionów kraju, gdzie „odlesianiu” towarzyszy równoczesny brak zalesiania. Dotyczy to w szczególności strefy podmiejskiej Warszawy, okolic Białegostoku, a nawet niektórych rejonów konurbacji górnośląskiej.

2.1.3. OCENA STUDIÓW UIKZP W ZAKRESIE WSKAZAŃ OBSZARÓW DO OBJĘCIA PLANAMI MIEJSCOWYMI ORAZ ZMIAN UŻYTKOWANIA

Podstawą oceny zamierzeń związanych z obejmowaniem danego obszaru szczegółowymi dokumentami planistycznymi powinno być założenie, że odsetek takiej powierzchni jest wprost proporcjonalny do jej znaczenia pod względem funkcjonalnym, tj. w odniesieniu do potencjału ludnościowego, natężenia działalności gospodarczej, intensywności użytkowania, znaczenia w hierarchii administracyjnej, itd. Stąd też przedstawiony rozkład przestrzenny i wykazane współwystępowania sugerują, że ocena ta nie może być pozytywna.

Przede wszystkim zwraca uwagę fakt, niezwykle dużego rozrzutu w zamierzeniach dotyczących powierzchni, która ma być objęta planami miejscowymi, zarówno obowiązkowymi, jak i fakultatywnymi. Odsetek ten w studiach uikzp waha się od części jednego procenta do stu procent powierzchni gminy we wszystkich kategoriach administracyjnych i w zasadzie we wszystkich regionach kraju. Nie ma wspomnianej pożądanej zgodności co do znaczenia danego obszaru: najwyższe postulowane do objęcia planami miejscowymi odsetki powierzchni związane są z gminami wiejskimi i miejsko-wiejskimi, najniższe – z gminami miejskimi. Sytuacja powinna być odwrotna – to w ośrodkach o większej randze studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego powinny wskazywać najwięcej obszarów do objęcia planami miejscowymi. Zła sytuacja występuje też wzdłuż części korytarzy transportowych oraz wokół większości ośrodków średniej wielkości, o czym mowa w dalszych rozdziałach opracowania.

Monitorowania wymagają zmiany przeznaczenia gruntów, związane z procesami urbanizacji (ściślej: suburbanizacji). Obserwuje się intensyfikację działań, zmierzających do przekształcania terenów wokół największych aglomeracji. Szczególnie duże zmiany w studiach uwarunkowań pod tym względem proponowane są w zachodniej części obszaru metropolitalnego Warszawy oraz wzdłuż niektórych korytarzy transportowych (autostrady A2 i A4).

2.2. OBOWIĄZUJĄCE PLANY MIEJSCOWE

2.2.1. LICZBA I POWIERZCHNIA PLANÓW

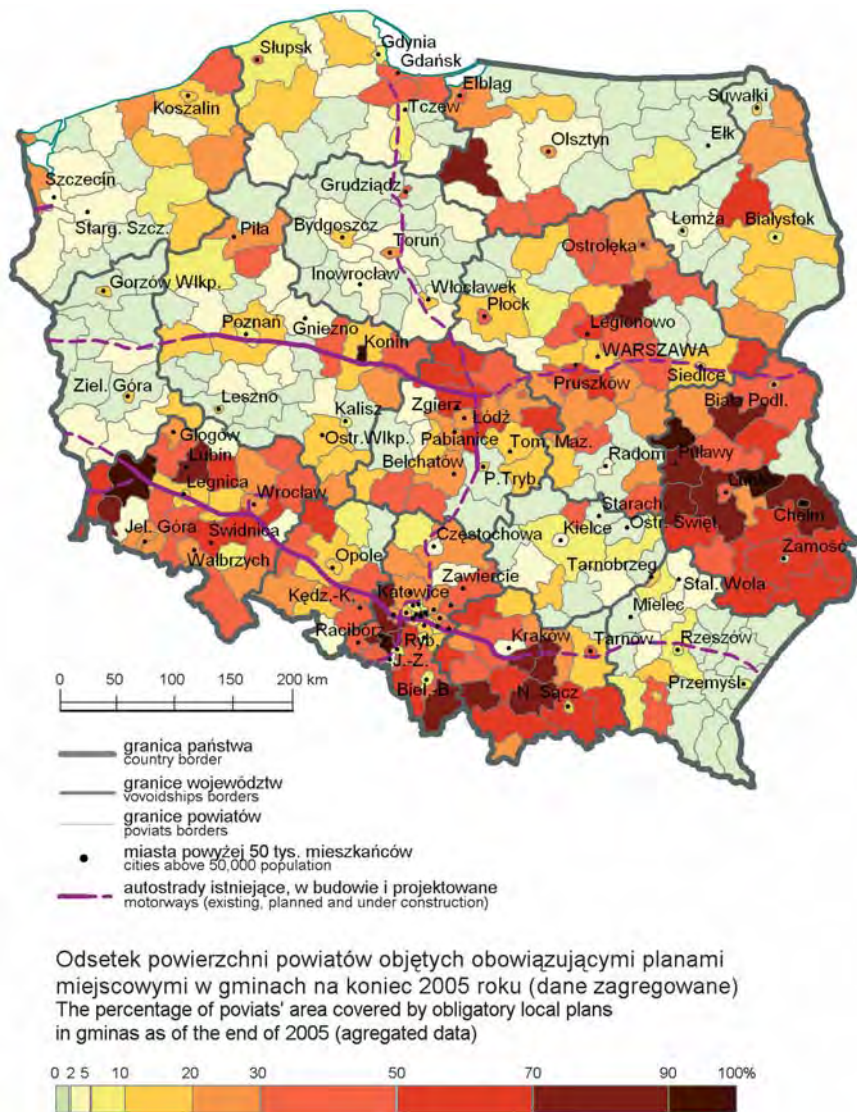
Według ankiety GUS w końcu 2005 roku w Polsce plany miejscowe posiadało 2105 gmin (82%, koniec 2004 roku – 2025 gmin), w których obowiązywało 29,6 tys. planów, w tym 3,4 tys. (11,5%) opracowanych na podstawie ustawy z 2003 roku (tab. 5). Plany sporządzane obowiązkowo stanowiły 12,7%. Warto zauważyć, że udział planów sporządzanych na podstawie nowej ustawy w miastach powiatowych był nieco wyższy (12,5%), niż w pozostałych kategoriach gmin (10,6-12,3%).

Na podstawie szczegółowej analizy kartograficznej (mapy 14-15) można stwierdzić, że uchwalanie planów miejscowych jest, podobnie jak w przypadku okresów uchwalania studiów uikzp, dość wyraźnie skorelowane ze sobą przestrzennie. Plany miejscowe obowiązujące na podstawie ustawy z 1994 roku są skoncentrowane na kilku obszarach: w pasie ciągnącym się od aglomeracji trójmiejskiej, przez Bydgoszcz, Poznań, Legnicę do Wrocławia, następnie w rejonie aglomeracji warszawskiej, konurbacji katowickiej oraz w województwie podkarpackim. Również plany opracowywane na podstawie ustawy z 2003 roku wykazują pewne koncentracje, choć uchwytną w słabszym stopniu ze względu na mniejszą liczbę dokumentów.

Tabela 5. Liczba i struktura obowiązujących planów miejscowych na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Plany sporządzone na podstawie obydwu ustaw					
ogółem	2 788	3 130	8 927	14 797	29 642
udział planów z ustawy z 2003 r. (%)	12,5%	12,3%	10,6%	11,7%	11,5%
udział planów obligatoryjnych z obu ustaw (%)	18,2%	14,5%	14,0%	19,7%	17,3%
Plany sporządzone na podstawie ustawy z 1994 r.					
ogółem	2 439	2 746	7 979	13 071	26 235
w tym obligatoryjne	457	399	1 103	2 521	4 480
udział obligatoryjnych (%)	18,7%	14,5%	13,8%	19,3%	17,1%
Plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.					
ogółem	349	384	948	1 726	3 407
w tym obligatoryjne	51	56	145	401	653
udział obligatoryjnych (%)	14,6%	14,6%	15,3%	23,2%	19,2%

Ustalono, że w końcu 2005 roku 19,7% powierzchni kraju było pokryte planami miejscowymi, w tym 6,8% sporządzonymi na podstawie przepisów obowiązkowych (tab. 6-7, ryc. 1, mapy 16-21). Plany miejscowe obejmowały

Ryc. 1. Pokrycie obowiązującymi planami miejscowymi w powiatach w końcu 2005 roku (dane zostały zagregowane z gmin, szczegółowe mapy z podziałem gminnym znajdują się w załączniku kartograficznym).

Powiats' area covered by obligatory local plans, as of the end of 2005 (data aggregated at the level of gminas, detailed maps with division into gminas are included into the cartographic appendix).

powierzchnię 61,7 tys. km², w tym sporządzone na podstawie ustawy z 2003 roku – 16,3 tys. km². Podobnie jak w przypadku wskazań studium, brak jest prawidłowości w stosunku do hierarchii administracyjno-funkcjonalnej gmin. Najwyższy odsetek powierzchni objętej obowiązującymi planami mają wprawdzie gminy miejskie (30,4%), ale następne w kolejności są miasta na prawach powiatu (21,2%), wiejskie (20,9%) i miejsko-wiejskie (16,5%). Jeszcze inna sekwencja występuje w przypadku obligatoryjnych planów miejscowych (gminy wiejskie – gminy miejskie – miasta powiatowe – gminy miejsko-wiejskie).

Podobnie jak w przypadku liczby planów, zachodzi tutaj zjawisko koncentracji przestrzennej, chociaż jest ono charakterystyczne dla innych obszarów. Przykładowo wysokie odsetki powierzchni gmin objętej planami miejscowymi cechują województwo lubelskie oraz obszar pomiędzy Warszawą i Łodzią. W przypadku ustawy z 2003 roku jest to obszar województw podkarpackiego i śląskiego, a częściowo dolnośląskiego. Zsumowanie powierzchni objętej obowiązującymi planami miejscowymi przygotowanymi na podstawie obydwu ustaw jeszcze bardziej porządkuje obraz pokrycia, wskazując wyraźnie na różnice w polityce samorządów w zależności od położenia geograficznego.

Przeciętna powierzchnia planu wyniosła 208,1 ha, przy czym była najmniejsza w miastach powiatowych (53 ha), największa – w gminach wiejskich (282 ha) – tab. 8, mapa 22. Wynikać to może z różnych przyczyn. Z jednej

Tabela 6. Struktura powierzchni obowiązujących planów miejscowych na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Plany sporządzone na podstawie obydwu ustaw					
ogółem (km ²)	1 487	2 120	16 382	41 688	61 677
udział planów z ustawy z 2003 r. (%)	24,7%	29,4%	19,8%	29,0%	26,5%
udział planów obligatoryjnych z obu ustaw (%)	13,0%	24,7%	11,4%	24,2%	21,2%
Plany sporządzone na podstawie ustawy z 1994 r.					
ogółem (km ²)	1 119	1 498	13 145	29 595	45 358
w tym obligatoryjne (km ²)	315	365	4 091	11 867	16 638
udział obligatoryjnych (%)	28,1%	24,4%	31,1%	40,1%	36,7%
Plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.					
ogółem (km ²)	367	623	3 237	12 093	16 320
w tym obligatoryjne (km ²)	47	120	528	3 792	4 487
udział obligatoryjnych (%)	12,8%	19,2%	16,3%	31,4%	27,5%

Tabela 7. Powierzchnia kraju objęta obowiązującymi planami miejscowymi na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Powierzchnia kraju (tys. km ²)	7,0	7,0	99,0	199,7	312,7
Powierzchnia objęta na podstawie obydwu ustaw					
ogółem (%)	21,2%	30,4%	16,5%	20,9%	19,7%
w tym plany obowiązkowe (%)	5,2%	6,9%	4,7%	7,8%	6,8%
Powierzchnia objęta na podstawie ustawy z 1994 r.					
ogółem (%)	16,0%	21,5%	13,3%	14,8%	14,5%
w tym plany obowiązkowe (%)	4,5%	5,2%	4,1%	5,9%	5,3%
Powierzchnia objęta na podstawie ustawy z 2003 r.					
ogółem (%)	5,2%	8,9%	3,3%	6,1%	5,2%
w tym plany obowiązkowe (%)	0,7%	1,7%	0,5%	1,9%	1,4%

strony koszt sporządzenia planu w terenie zainwestowanym i intensywnie użytkowanym jest wyższy. Równocześnie, w wielu studiach uwarunkowań gmin wiejskich zapisano, że należy obejmować planem miejscowym cały obszar gminy, co samorządy konsekwentnie realizowały. Praktyka ta uwidoczniła się zwłaszcza w ostatnich latach, kiedy zaczęły obowiązywać przepisy nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przeciętna powierzchnia planów miejscowych opracowanych na podstawie tej ustawy wyniosła 479 ha. Po trzecie, gminy wiejskie mają większą powierzchnię niż miasta. Interesujące jest, że plany sporządzane obligatoryjnie na podstawie

Tabela 8. Przeciętna powierzchnia obowiązujących planów miejscowych na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Na podstawie obydwu ustaw					
ogółem (ha)	53,3	67,7	183,5	281,7	208,1
w tym plany obowiązkowe (ha)	71,2	106,5	370,1	535,9	411,5
Na podstawie ustawy z 1994 r.					
ogółem (ha)	45,9	54,5	164,7	226,4	172,9
w tym plany obowiązkowe (ha)	68,8	91,5	370,9	470,7	371,4
Na podstawie ustawy z 2003 r.					
ogółem (ha)	105,3	162,1	341,5	700,6	479,0
w tym plany obowiązkowe (ha)	92,1	213,8	364,4	945,6	687,1

obydwu ustaw, mają większą przeciętną powierzchnię i to we wszystkich kategoriach administracyjno-funkcjonalnych gmin.

Większe przeciętne powierzchnie planów charakteryzują się określonym położeniem geograficznym, co wynika z odmienności wspomnianej polityki samorządowej. Mapa 4 (w załączniku kartograficznym), na której przedstawiono przeciętną wielkości planów miejscowych w powiązaniu ze średnimi kosztami ujawnia kolejne prawidłowości związane z faktem, że gminy które przygotowywały mniejsze plany, poniosły znacznie wyższe koszty w przeliczeniu na 1 ha. Zazwyczaj wynika to z faktu, że małe plany przygotowywane są dla obszarów o większej intensywności użytkowania.

2.2.2. TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ

W planach miejscowych zagwarantowano 4360 km² powierzchni pod zabudowę mieszkaniową (1,4% powierzchni kraju, 3,7% – miast na prawach powiatu, 6,3% – innych gmin miejskich) – mapy 28-32. Oznacza to w ponad połowie realizację postanowień zawartych w studiach uwarunkowań (tab. 9). Wskaźnik ten najwyższy jest w gminach miejskich (76,2%), następnie w gminach miejsko-wiejskich (66,5%), miastach na prawach powiatu (57,3%) i gminach wiejskich (45,7%). W odniesieniu do powierzchni kraju wskaźnik odsetka obszarów, na których możliwy jest rozwój budownictwa mieszkaniowego wynosi od 1,2% (gminy wiejskie) do 6,3% (gminy miejskie poza miastami powiatowymi). Są to z oczywistych względów powierzchnie mniejsze, niż wskazane w studiach uikzp, lecz i tutaj wydaje się, że pod zabudowę mieszkaniową tereny zabezpieczone są w dostatecznym stopniu (więcej na ten temat w podsumowaniu w rozdziale 8).

Tabela 9. Tereny przewidziane pod zabudowę mieszkaniową na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Według studiów uikzp (km ²)	453	580	1 875	5 281	8 188
Według obowiązujących planów miejscowych (km ²)	259	442	1 247	2 412	4 360
Wykonanie (%)	57,3%	76,2%	66,5%	45,7%	53,2%
% powierzchni gmin	3,7%	6,3%	1,3%	1,2%	1,4%

2.2.3. ZMIANY PRZEZNACZENIA TERENÓW

Na koniec 2005 roku w planach miejscowych przewidziano, że 3214 km² powierzchni gmin może zmienić przeznaczenie z gruntów rolnych na cele

nierolnicze oraz 487 km² z gruntów leśnych na cele nieleśne (tab. 10, mapy 23-27). Stanowi to łącznie niecałe 2% powierzchni kraju. Interesujące jest porównanie zapisów planów miejscowych w stosunku do przewidywań w studiach uwarunkowań. Sytuacja, w której zapisy w planach mają wartości wyższe, niż w studiach uikzp, dotyczy w szczególności gmin miejskich. Przekroczenie przewidywanych wartości jest zapewne w części statystyczne, gdyż odpowiedzi w ankiecie dotyczące zapisów studium uwarunkowań mogą nie dotyczyć tych obszarów w gminie, dla których przed uchwaleniem studium uikzp istniały plany miejscowe (choć z logicznego punktu widzenia takie przypadki nie powinny występować, gdyż studium powinno wskazywać przewidywania dla całej powierzchni gminy). Niemniej dane szczegółowe wyraźnie wskazują na fakt, że presja inwestycyjna na obszarach zurbanizowanych, która wystąpiła w ostatnich latach, była większa od spodziewanej.

Przedstawione w tabeli 10 porównanie przewidywań zawartych w planach w stosunku do studiów uwarunkowań pozwala na identyfikację obszarów

Tabela 10. Zmiany przeznaczenia terenów w planach miejscowych na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Odrolnienia					
zapis w studium uikzp (km ²)	73	169	794	2 408	3 444
zapis w planach miejscowych (km ²)	102	196	857	2 059	3 214
% realizacji zapisu w studium uikzp	140,1%	116,2%	107,9%	85,5%	93,3%
% powierzchni kraju	1,5%	2,8%	0,9%	1,0%	1,0%
Odlęsienia					
zapis w studium uikzp (km ²)	6,2	17,2	34,7	429,3	487,4
zapis w planach miejscowych (km ²)	9,2	49,0	35,1	125,4	218,6
% realizacji zapisu w studium uikzp	147,7%	285,1%	101,2%	29,2%	44,9%
% powierzchni kraju	1,0%	4,8%	0,5%	0,7%	0,8%
Zalesienia					
zapis w studium uikzp (km ²)	43,1	48,4	1 273,4	4 097,2	5 462,1
zapis w planach miejscowych (km ²)	15,8	22,7	794,1	1 867,8	2 700,4
% realizacji zapisu w studium uikzp	36,7%	47,0%	62,4%	45,6%	49,4%
% powierzchni kraju	0,23%	0,33%	0,80%	0,94%	0,86%

o różnym natężeniu rzeczywistych procesów w stosunku do przewidywań (jakkolwiek ustalenia planów miejscowych też są swego rodzaju przewidywaniem, silniej umocowanym prawnie). Szybsze tempo zmian przeznaczenia gruntów związane z działalnością człowieka (zamiana użytkowania na nieleśne i nierolnicze) dotyczy obszarów rozwojowych: aglomeracji miejskich, ośrodków subregionalnych, a ponadto niektórych części korytarzy transportowych.

2.2.4. OCENA REALIZACJI PLANÓW MIEJSCOWYCH

Ocenę realizacji planów miejscowych można odnieść albo do zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (ocena formalna), albo do rzeczywistych potrzeb. W drugim przypadku podstawowym problemem jest znalezienie dobrego odniesienia, gdyż dokładnie nie wiadomo, jaka część powierzchni o uregulowanym statusie prawnym jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb realizacji inwestycji czy też zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Można oczywiście zakładać, że samorządy we właściwy sposób oceniły, które tereny w gminie powinny zostać objęte planami (zwłaszcza obligatoryjnymi), ale jak wskazują analizy studiów uwarunkowań, opisane w podrozdziale 2.1.3, sytuacja jest tu bardzo zróżnicowana i niejednoznaczna. W wersji optymalnej powierzchnia całego kraju powinna być pokryta szczegółowymi dokumentami planistycznymi, jednak biorąc pod uwagę realne możliwości, należałoby za dobre uznać pokrycie na poziomie średnio około połowy powierzchni kraju. Problemowi temu jest poświęcony jeden z podrozdziałów w części podsumowującej (syntetycznej) opracowania.

Jak wcześniej napisano, w studiach uwarunkowań wskazuje się, że 83,0 tys. km² powierzchni gmin powinno być objętych planami miejscowymi, w tym 56,8 tys. km² obligatoryjnie. W porównaniu do tych wskazań można zatem sądzić, że wykonanie przewidywanych celów jest zaawansowane (tab. 11). W poszczególnych kategoriach gmin odsetek realizacji planistycznej powierzchni przewidzianej do objęcia dokumentami waha się od 70,2% (gminy wiejskie) do 93,8% (gminy miejskie poza miastami powiatowymi). Jest to jednak wskaźnik zawyżony, gdyż szczegółowe porównanie wskazuje, że jest dużo gmin, które uchwały plany o powierzchni większej, niż to przewidziano w studium uwarunkowań.

Wskaźnik pokrycia planami miejscowymi jest zawyżony z jeszcze jednego istotnego powodu. Bardzo dużo gmin (w tym wiejskich), szczególnie w południowo-wschodniej Polsce, opracowało plany miejscowe dla całej powierzchni. W oczywisty sposób rzutuje to na średnie wyniki w skali całego kraju, zawyżając

Tabela 11. Realizacja planów miejscowych na koniec 2005 roku w stosunku do postanowień studium uikzp.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Plany miejscowe ogółem					
wskazania studiów uikzp (km ²)	1 710	2 261	19 638	59 411	83 020
wykonanie (km ²)	1 487	2 120	16 382	41 688	61 677
wykonanie (%)	86,9%	93,8%	83,4%	70,2%	74,3%
Plany miejscowe obligatoryjne					
wskazania studiów uikzp (km ²)	828	1 236	12 473	42 217	56 754
wykonanie (km ²)	362	485	4 619	15 659	21 125
wykonanie (%)	43,7%	39,2%	37,0%	37,1%	37,2%

wskaźnik pokrycia w stosunku do rzeczywistych (realnych) potrzeb. Dlatego też bardziej miarodajna byłaby analiza wojewódzka, która będzie przedstawiona w części podsumowującej.

Warto podkreślić, że wskaźnik pokrycia planami obligatoryjnymi rośnie wraz ze znaczeniem administracyjnym danej gminy, najwyższe wartości osiągając w miastach powiatowych (43,7%; tab. 11). O ile nie wynika to z faktu, że w studiach uwarunkowań tych gmin zapisano stosunkowo mały odsetek do objęcia planami, można uznać to za rzecz bardzo pozytywną.

W sumie, biorąc pod uwagę kategorię administracyjno-funkcjonalną gminy, pokrycie planami miejscowymi trzeba uznać nadal za niezadowolające w największych miastach (zwłaszcza w aglomeracji warszawskiej). Niezadowolający jest też stan zaawansowania prac planistycznych na innych wydzielonych obszarach.

2.3. PROJEKTY PLANÓW MIEJSCOWYCH

Na koniec roku 2005 w 1267 gminach (na koniec 2004 roku – w 1355 jednostkach) trwały prace nad sporządzaniem planów miejscowych (mapy 36-41). Na łączną sumę 6,6 tys. projektów dokumentów, 5,7 tys. było przygotowywanych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku (tab. 12). Powierzchnia pod projektowanymi planami wyniosła 27,6 tys. km², co stanowiło blisko 9% obszaru kraju (tab. 13, ryc. 2, mapy 42-44). Pozytywny jest fakt, że duża część miast na prawach powiatu i innych większych miast ma stosunkowo wysoki wskaźnik objęcia planami swej powierzchni (powyżej 20%). W gminach wiejskich i miejsko-wiejskich wskaźnik ten jest ponad dwukrotnie niższy.

Tabela 12. Liczba i struktura planów miejscowych w trakcie sporządzania (projektowanych) na koniec 2005 roku w stosunku do postanowień studium uikzp.

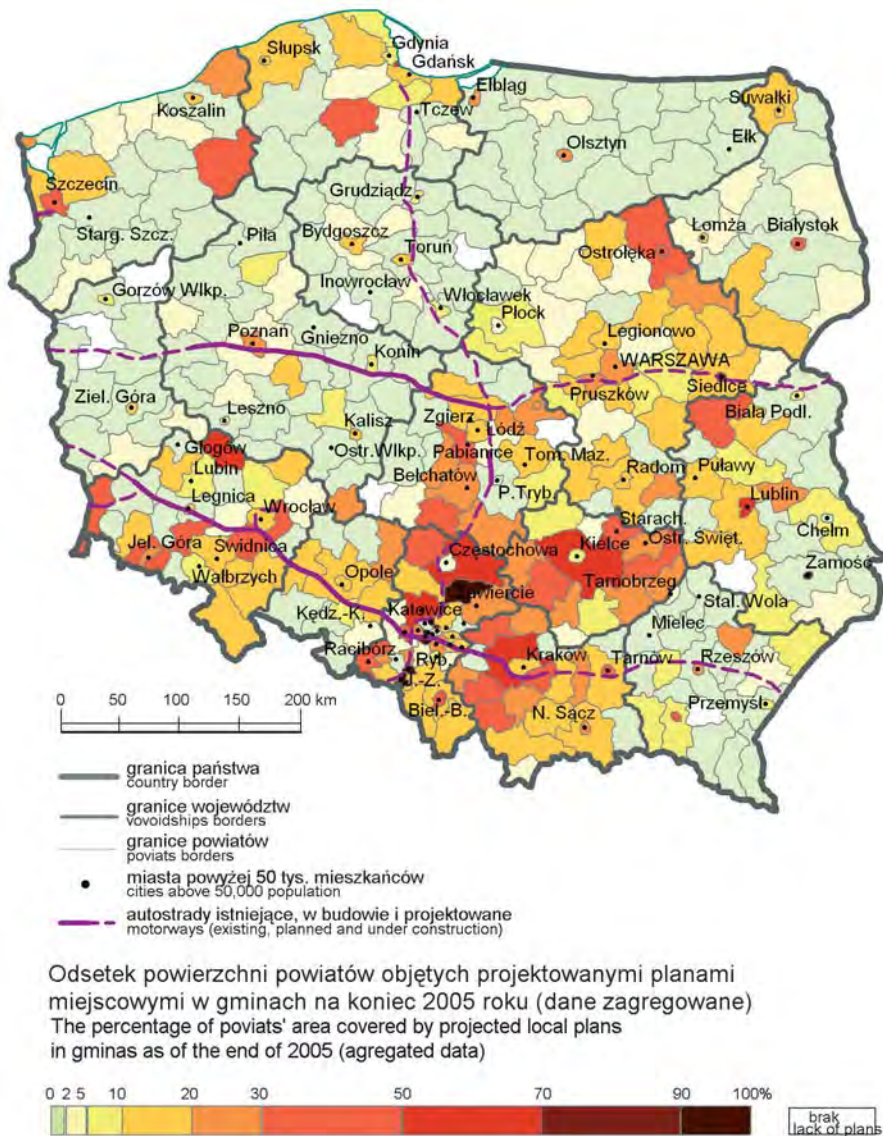
Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Liczba projektowanych planów ogółem	1 349	915	1 655	2 698	6 617
w tym na podstawie ustawy z 1994 r.	224	110	252	332	918
w tym na podstawie ustawy z 2003 r.	1 125	805	1 403	2 366	5 699

Tabela 13. Struktura powierzchni planów miejscowych w trakcie sporządzania (projektowanych) na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Powierzchnia projektowanych planów ogółem (km ²)	1 586	1 459	6 968	17 619	27 633
w tym na podstawie ustawy z 1994 r. (km ²)	176	210	1 442	3 462	5 290
w tym na podstawie ustawy z 1994 r. (%)	11,1%	14,4%	20,7%	19,6%	19,1%
w tym na podstawie ustawy z 2003 r. (km ²)	1 410	1 250	5 526	14 157	22 343
% powierzchni ogółem	22,7%	20,9%	7,0%	8,8%	8,8%

Znacznie gorzej przedstawiają się statystyki dotyczące obligatoryjnych planów miejscowych. Z analizy danych wynika, że stanowią one 21,9% całej projektowanej powierzchni i zaledwie 10,7% powierzchni, w stosunku do zapisów w studium uwarunkowań (tab. 14). Pozytywny jest tutaj fakt, że w miastach powiatowych ten ostatni wskaźnik osiąga 39,1%. W sumie trzeba to interpretować w taki sposób, że gminy raczej w małym stopniu kierują się ustaleniami studium uwarunkowań. Może to być skutek niewłaściwego, zbyt pobieżnego przygotowania dokumentu studium, albo też, według sugestii jednego z recenzentów niniejszej pracy, może to być efekt przygotowywania przez część firm planów miejscowych według ustalonych wcześniejszych schematów („matryc”), pozwalających skrócić czas pracy i (lub) obniżyć koszty opracowania. Przyczyną mogą być również szybko zmieniające się okoliczności, powodujące konieczność uchwalania planów w innej kolejności, niż sugerowałoby to studium uwarunkowań.

Charakterystyczne są różnice w czasie opracowywania planów miejscowych na podstawie dwóch ustaw. W przypadku ustawy z 1994 roku czas

Ryc. 2. Pokrycie projektowanymi planami miejscowymi w powiatach w końcu 2005 roku (dane zostały zagregowane z gmin, szczegółowe mapy z podziałem gminnym znajdują się w załączniku kartograficznym).

Poviats' area covered by projected local plans, as of the end of 2005 (data aggregated at the level of gminas, detailed maps with division into gminas are included into the cartographic appendix).

opracowania jest dłuższy. Dane dla okresów opracowywania planów są następujące:

- ustawa z 1994 roku: do 4 lat – 375 (44%), 4-6 lat – 293 (33%), powyżej 6 lat – 179 (21%);
- ustawa z 2003 roku: do 1 roku – 1829 (32%), 1-2 lata – 2016 (35%), powyżej 2 lat – 1936 (33%).

Równocześnie już uchwalone plany na podstawie ustawy z 2003 roku (dane o 3,4 tys. planów) były opracowywane w czasie do 1 roku w 26%, 1-2 lata – w 55% i powyżej 2 lat – 18%. Do końca 2005 roku przygotowano i uchwalono natomiast co najmniej 26,3 tys. planów na podstawie tej ustawy (co najmniej, gdyż jakaś część z pewnością została w międzyczasie uchylona lub objęta nowym planem miejscowym).

Tabela 14. Realizacja planów miejscowych w trakcie sporządzania (projektowanych) na koniec 2005 roku w stosunku do postanowień studium uikzp.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Powierzchnia projektowanych planów ogółem (km ²)	1 586	1 459	6 968	17 619	27 633
w tym obligatoryjnie (km ²)	324	270	1 087	4 370	6 051
w tym obligatoryjnie (%)	20,4%	18,5%	15,6%	24,8%	21,9%
% obowiązku wynikającego z zapisów studium	39,1%	21,9%	8,7%	10,4%	10,7%

2.4. DECYZJE LOKALIZACYJNE

2.4.1. DECYZJE O USTALENIU LOKALIZACJI CELU PUBLICZNEGO

W 2005 roku złożonych zostało 32,9 tys. wniosków o wydanie decyzji o ustalenie lokalizacji celu publicznego na podstawie art. 50 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku (dane nie obejmują Warszawy, w której do końca 2004 roku złożono 5,8 tys. wniosków) – mapa 46. Do tego czasu rozpatrzono 30,0 tys. wniosków (91,4%), co oznacza, że wydawanie decyzji jest prowadzone w zasadzie na bieżąco (tab. 15, mapa 45). Większe opóźnienia są w miastach, co wynika z większej presji inwestycyjnej, czyli większej liczby składanych wniosków.

Natężenie wniosków, czyli ich liczba odniesiona do liczby mieszkańców waha się od ułamków jedności do 24 na 1 tys. mieszkańców. Wyraźnie wyższe

wartości występują w północnej Polsce, a także w większości aglomeracji i w niektórych ośrodkach regionalnych (zwłaszcza wokół Białegostoku i Olsztyna). Zwraca uwagę znikomy odsetek decyzji odmownych (zaledwie około 1%), przy czym wskaźnik ten jest nieco niższy w miastach, niż na wsi. Może to oznaczać, że złożenie wniosku gwarantuje niemal w stu procentach uzyskanie pozytywnej decyzji.

Tabela 15. Liczba i struktura wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Liczba złożonych wniosków	8 057	4 690	8 749	11 364	32 860
Liczba podjętych decyzji	7 063	4 157	8 144	10 684	30 048
odsetek	87,7%	88,6%	93,1%	94,0%	91,4%
w tym decyzje odmowne	63	49	96	159	367
odsetek	0,9%	1,2%	1,2%	1,5%	1,2%

2.4.2. DECYZJE O USTALENIU WARUNKÓW ZABUDOWY

W 2005 roku złożonych zostało 185,0 tys. wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy na podstawie art. 59 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku (dane obejmują Warszawę) – mapa 47. Do tego czasu rozpatrzono 167,8 tys. (90,7%), co oznacza, że podobnie jak w przypadku lokalizacji inwestycji celu publicznego wydawanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy jest prowadzone na bieżąco (tab. 16, mapa 48). Większe opóźnienia są przy tym również w miastach.

W przypadku warunków zabudowy notuje się większy odsetek decyzji odmownych, ale jest on niski (średnio w kraju 2,8%, w tym miasta na prawach powiatu – 5,5%, gminy wiejskie – 2,0%). Można zatem potwierdzić wniosek z poprzedniego podrozdziału, że wydawanie decyzji jest w dużym stopniu formalnością, a złożenie wniosku spełniającego kryteria formalne z bardzo dużym prawdopodobieństwem kończy się sukcesem. Wysoki wskaźnik powodzenia może być skutkiem niskich kryteriów ze strony wymogów lokalizacji inwestycji (np. tzw. dobrego sąsiedztwa, czyli kontynuacji funkcji zgodnie z art. 61, pkt. 1.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku).

Decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej (84,9 tys.) stanowiły nieco ponad połowę wszystkich wydanych decyzji, przy czym najmniej było ich

w miastach na prawach powiatu (38,2%), najwięcej – w gminach wiejskich (50,6%). Jest to logiczne, gdyż na obszarach nieurbanizowanych dominującymi inwestycjami są obiekty mieszkaniowe.

Zwraca uwagę fakt, że liczba decyzji dotycząca wniosków o zabudowę mieszkaniową na wsi jest dużo wyższa w stosunku do ludności, niż w miastach. Jest to uwarunkowane specyfiką budownictwa jednorodzinnego na wsi. Gdyby jednak porównać tę wartość (38,9 tys. decyzji w gminach wiejskich) z liczbą mieszkań oddawanych do użytku w ostatnich latach w tej samej kategorii gmin (26,9 tys. w 2004 roku, 27,4 tys. w 2005 roku) i równocześnie założyć, że zmiany sposobu użytkowania stanowią połowę rozpatrywanych wniosków, okaże się, że większość nowych domów może być budowana nie w oparciu o plan miejscowy, ale zgodnie z procedurą uzyskania decyzji o warunkach zabudowy. Skutkować to może między innymi nadmiernym rozpraszaniem zabudowy, a w konsekwencji podnoszeniem kosztów inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej.

Tabela 16. Liczba i struktura wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy na koniec 2005 roku.

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Liczba złożonych wniosków	40 667	21 298	48 495	74 551	185 011
Liczba podjętych decyzji	33 651	18 887	45 768	69 498	167 804
% złożonych wniosków	82,7%	88,7%	94,4%	93,2%	90,7%
w tym dotyczące zabudowy mieszkaniowej	12 857	9 307	23 796	38 895	84 855
odsetek	38,2%	49,3%	52,0%	56,0%	50,6%
w tym decyzje odmowne	1 836	564	918	1 421	4 739
odsetek	5,5%	3,0%	2,0%	2,0%	2,8%

2.5. ZMIANY STOPNIA REALIZACJI PRAC PLANISTYCZNYCH W LATACH 2004-2005

2.5.1. UWAGI WSTĘPNE

Kontynuacja badania GUS umożliwia dokonanie pierwszych porównań dotyczących zaawansowania prac planistycznych w gminach. Jak wspomniano na wstępie, analizy porównawcze są jednak utrudnione ze względu na różny stopień braków w odpowiedziach na poszczególne pytania ankiety lub

też z powodu nieporównywalnych danych. Stąd niniejsze zastawienie ma charakter wstępny, a pełniejsza i bardziej zadowalająca odpowiedź na pytania dotyczące postępujących zmian powinna nastąpić wraz z otrzymywaniem danych w kolejnych latach. Zmiany niektórych wartości wskaźników są też możliwe wskutek weryfikacji danych przez gminy (za pierwszym razem samorządy mogły mieć trudności z interpretacją poszczególnych pytań i wskaźników).

W analizie skoncentrowano się zatem na podstawowych miernikach i wskaźnikach dotyczących planowania przestrzennego, dostępnych lub możliwych do obliczenia na podstawie odpowiedzi na pytania ankiety. Są to przede wszystkim liczba i struktura planów miejscowych oraz ich powierzchnia. W niektórych przypadkach zrezygnowano z porównań z oczywistych niewielkich różnic (np. posiadanie przez gminy studium uikzp, które zarówno na koniec 2004, jak i 2005 roku posiadała znakomita większość gmin). W sumie w porównaniach szczególną uwagę zwrócono na analizę zmian najważniejszego wskaźnika, jakim jest pokrycie powierzchni gminy wszystkimi planami miejscowymi.

W analizie zastosowano podział na bardziej szczegółowe kategorie administracyjno-funkcjonalne. Umożliwi to porównanie zmian w najbardziej istotnych grupach miast z punktu widzenia strategiczno-rozwojowego.

2.5.2. WSKAZANIA STUDIUM UIKZP DOTYCZĄCE POWIERZCHNI PRZEWIDZIANEJ DO OBJĘCIA PLANAMI MIEJSCOWYMI

Badania ankietowe wykazały, że w roku 2005 znacznie spadła powierzchnia przewidziana w studiach uwarunkowań do objęcia planami miejscowymi (tab. 17). Dotyczy to zarówno wszystkich przewidywanych terenów pod plany miejscowe, jak też obowiązku planistycznego. Jeśli nie chodzi tutaj o brak odpowiedzi w ankietach ze strony samorządów, trzeba to interpretować jako weryfikację ubiegłorocznej informacji na ten temat. W sumie w stosunku do poprzedniego badania dużej zmianie ulega ta część wskaźników, która dotyczy sytuacji planistycznej związanej z przewidywaniami w studiach do obligatoryjnego i fakultatywnego pokrycia planami. Dlatego też w dalszej części analizy zmiany w wykonaniu obowiązku planistycznego lub też w stosunku do całej powierzchni przewidywanej do objęcia planami miejscowymi nie będą brane pod uwagę.

2.5.3. OBOWIĄZUJĄCE PLANY MIEJSCOWE

W ciągu 2005 roku liczba obowiązujących planów miejscowych wzrosła z 28,6 do 29,6 tys., czyli o niecałe 4% (tab. 18, mapa 49). Rozkład zmian

Tabela 17. Zmiany powierzchni wskazanej w studiach uikzp do objęcia planami miejscowymi (31 XII 2004 - 31 XII 2005).

Kategoria gmin	Powierzchnia przewidziana w studiach uikzp do objęcia planami miejscowymi (km ²)				Zmiany			
	2004		2005		km ²		2004 = 100	
	ogółem	obligat.	ogółem	obligat.	ogółem	obligat.	ogółem	obligat.
Warszawa*	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	x	x
Inne miasta wojewódzkie	1 261	872	574	204	-686	-668	45,5	23,4
Inne miasta powiatowe	1 146	862	1 140	624	-6	-238	99,4	72,4
Inne gminy miejskie	3 027	2 005	2 257	1 236	-771	-769	74,5	61,6
Inne gminy miejsko-wiejskie	31 586	15 741	19 567	12 402	-12 020	-3 339	61,9	78,8
Gminy wiejskie	81 097	47 739	59 482	42 288	-21 615	-5 451	73,3	88,6
Razem	118 117	67 219	83 020	56 754	-35 098	-10 465	70,3	84,4

*Sytuacja planistyczna w Warszawie jest bardzo skomplikowana i w pewnym sensie nawet kuriozalna. W końcu 2004 i 2005 roku nie obowiązywało studium uikzp (projekt do konsultacji publicznych zaprezentowano w lutym 2006 roku, dokument uchwalono w październiku tego samego roku). Formalnie do tego czasu funkcjonował natomiast najpierw plan ogólny z 1992 roku, a następnie plan zagospodarowania m. st. Warszawy z 2001 roku (opracowany na podstawie przepisów ustawy z 1994 roku o ustroju m. st. Warszawy, a nie *Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym*) oraz studia uikzp poszczególnych gmin z czasów podziału administracyjnego Warszawy na Gminę Warszawa-Centrum i 10 innych gmin (1994-2002). Zarówno plan ogólny z 1992 roku, jak i plan zagospodarowania z 2001 roku nie spełniały wymogów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym dotyczących studium uwarunkowań. Ten ostatni, zgodnie z orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego pełnił funkcję studium uikzp i ustalenia w nim zawarte były wiążące dla opracowywanych planów miejscowych. Zobacz więcej na ten temat w pozycji pod redakcją G. Buczka, 2001.

w poszczególnych kategoriach funkcjonalno-administracyjnych gmin był różny, przy czym największy przyrost dotyczył miast powiatowych poza Warszawą i innymi ośrodkami wojewódzkimi (14,1%). W miastach wojewódzkich poza Warszawą odnotowano niewielki spadek, głównie za sprawą Szczecina, w którym liczba planów spadła z 280 na 158. Gdyby nie to miasto, wskaźnik przyrostu w miastach wojewódzkich wyniósłby 12,0%. Wysokie tempo przyrostu planów w ośrodkach strategicznych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego trzeba odnotować jako zjawisko bardzo korzystne. Tym bardziej niepokoi symboliczny przyrost liczby planów w Warszawie (o 1 dokument).

Tabela 18. Zmiany liczby planów miejscowych (31 XII 2004 - 31 XII 2005).

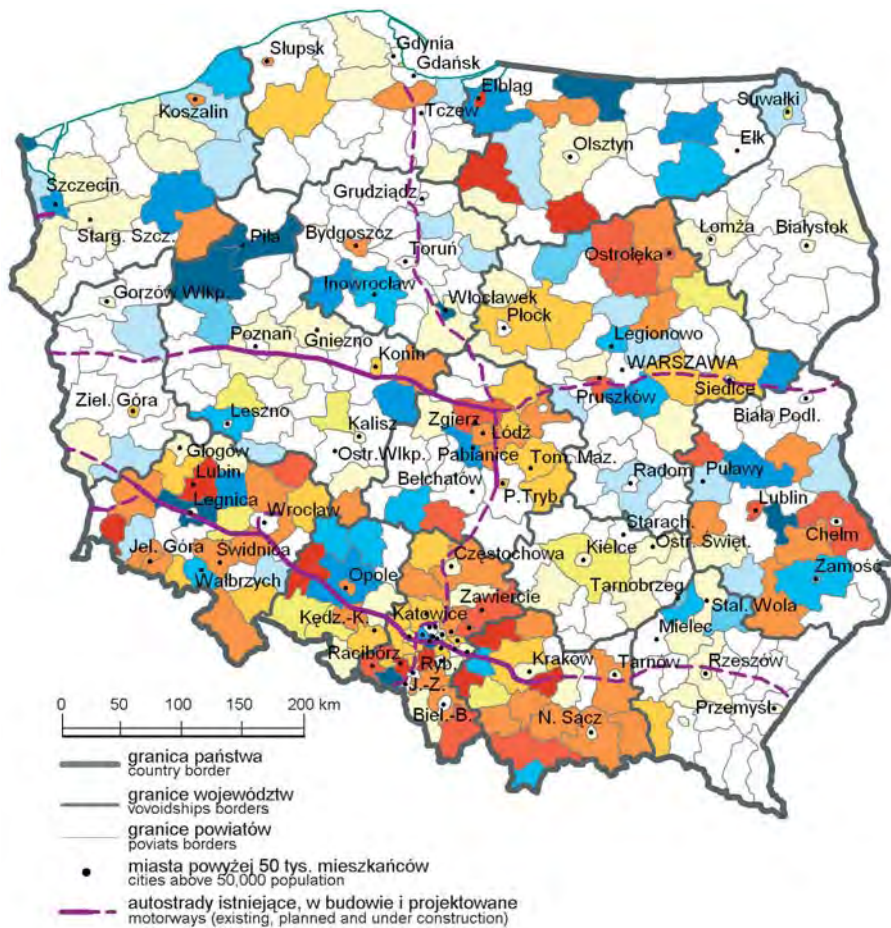
Kategoria gmin	Liczba planów		Zmiany	
	2004	2005	liczba	2004 = 100
Warszawa	109	110	1	100,9
Inne miasta wojewódzkie	1 250	1 244	-6	99,5*
Inne miasta powiatowe	1 280	1 461	181	114,1
Inne gminy miejskie	2 882	3 103	221	107,7
Inne gminy miejsko-wiejskie	8 373	8 883	510	106,1
Gminy wiejskie	14 673	14 841	168	101,1
Razem	28 567	29 642	1 075	103,8

*gdymy pominąć Szczecin, wskaźnik zmian wyniósłby 112.

Tabela 19. Zmiany powierzchni planów miejscowych (31 XII 2004 - 31 XII 2005).

Kategoria gmin	Powierzchnia (km ²)		% powierzchni gmin		Zmiany (2004-2005)		
	2004	2005	2004	2005	km ²	pkt. %	2004=100
Warszawa	71,9	72,0	13,90%	13,92%	0,1	0,02%	100,2
Inne miasta wojewódzkie	364	494	12,4%	16,9%	130	4,4%	135,6
Inne miasta powiatowe	849	929	23,3%	25,5%	80	2,2%	109,5
Inne gminy miejskie	1 728	2 112	25,1%	30,6%	384	5,6%	122,2
Inne gminy miejsko-wiejskie	14 431	16 195	14,6%	16,4%	1 764	1,8%	112,2
Gminy wiejskie	36 464	41 876	18,2%	20,9%	5 411	2,7%	114,8
Razem	53 908	61 677	17,2%	19,7%	7 769	2,5%	114,4

Powierzchnia objęta planami miejscowymi wzrosła w ciągu roku o 7,8 tys. km², z 17,2 do 19,7%, czyli o 2,5% powierzchni kraju (tab. 19, ryc. 3, mapa 51). Największe przyrosty bezwzględne dotyczyły miast wojewódzkich, w których powierzchnia objęta planami wzrosła o ponad 1/3. Poziom nasycenia planami najbardziej wzrósł w pozostałych gminach miejskich – o 5,6% punkta procentowego (z 25,1 do 30,6% powierzchni jednostek). Niższe tempo obejmowania terenów planami miejscowymi obserwowano w miastach powiatowych (poza wojewódzkimi) oraz gminach miejsko-wiejskich i wiejskich. Powtórzyć trzeba ponownie najbardziej niepokojący wniosek odnośnie sytuacji planistycznej w Warszawie, gdzie powierzchnia objęta planami miejscowymi wzrosła symbolicznie o dwie setne punktu procentowego i z niespełna 14% pokrycia znajduje się na ostatnim miejscu wśród wyróżnionych kategorii.

Zmiany odsetka powierzchni powiatów objętych obowiązującymi planami miejscowymi w gminach w okresie 31 XII 2004 - 31 XII 2005 roku (dane zagregowane)
The changes of percentage of poviats' area covered by obligatory local plans in gminas between 31 XII 2004 - 31 XII 2005 (aggregated data)

Ryc. 3. Zmiany pokrycia obowiązującymi planami miejscowymi w powiatach w końcu 2005 roku (dane zostały zagregowane z gmin, szczegółowe mapy z podziałem gminnym znajdują się w załączeniu).

Changes in poviats' area covered by local plans, as of the end of 2005 (data aggregated at the level of gminas, detailed maps with division into gminas are included into the cartographic appendix).

2.5.4. PROJEKTY PLANÓW MIEJSCOWYCH

W końcu 2005 roku spadła liczba planów miejscowych będących w trakcie sporządzania – z 7,2 do 6,6 tys. (tab. 20, mapa 50). Spadek dotyczył w głównej mierze gmin wiejskich (o 0,5 tys., z 3,2 do 2,7 tys.). Pozytywne jest to, że znaczący przyrost liczby projektowanych planów odnotowano w Warszawie, gdzie wartość ta wzrosła o blisko połowę (z 79 do 113 projektowanych dokumentów).

Powierzchnia planów będących w trakcie sporządzania jest w zasadzie pochodną ich liczby (tab. 21, mapa 52). W Warszawie wskaźnik wzrósł istotnie, w miastach wojewódzkich – niemal się nie zmienił, w pozostałych kategoriach odnotowano spadek, największy w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich i miastach powiatowych (do nieco ponad 70% stanu z końca 2004 roku).

Tabela 20. Zmiany liczby projektowanych planów miejscowych
(31 XII 2004 - 31 XII 2005).

Kategoria gmin	Liczba planów		Zmiany	
	2004	2005	liczba	2004 = 100
Warszawa	79	113	34	143
Inne miasta wojewódzkie	718	692	-26	96
Inne miasta powiatowe	552	554	2	100
Inne gminy miejskie	888	905	17	102
Inne gminy miejsko-wiejskie	1 798	1 655	-143	92
Gminy wiejskie	3 206	2 698	-508	84
Razem	7 241	6 617	-624	91

Tabela 21. Zmiany powierzchni projektowanych planów miejscowych
(31 XII 2004 - 31 XII 2005).

Kategoria gmin	Powierzchnia (km ²)		% powierzchni gmin		Zmiany (2004-2005)		
	2004	2005	2004	2005	km ²	pkt. %	2004 = 100
Warszawa	97	142	18,8%	27,4%	45	8,6%	145,9
Inne miasta wojewódzkie	682	681	23,3%	23,3%	-1	0,0%	99,9
Inne miasta powiatowe	1 062	767	29,2%	21,1%	-295	-8,1%	72,2
Inne gminy miejskie	1 682	1 455	24,4%	21,1%	-227	-3,3%	86,5
Inne gminy miejsko-wiejskie	9 887	6 968	10,0%	7,1%	-2 919	-3,0%	70,5
Gminy wiejskie	24 802	17 619	12,4%	8,8%	-7 182	-3,6%	71,0
Razem	38 212	27 633	12,2%	8,8%	-10 580	-3,4%	72,3

2.5.5. DECYZJE DOTYCZĄCE LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO POZA OBSZARAMI OBJĘTYMI PLANAMI MIEJSCOWYMI

W roku 2005 odnotowano 32,9 tys. wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego oraz 185,0 tys. dotyczących ustalenia warunków zabudowy. W roku 2004 wartości wynosiły odpowiednio 41,0 i 202,4 tys. Przy tym w 2005 roku we wnioskach o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego nieznana jest wartość dotycząca Warszawy (w 2004 roku – 5,8 tys.). Ponieważ dane z 2004 roku dotyczą całego dotychczasowego okresu obowiązywania ustawy z lipca 2003 roku (czyli za około 1,5 roku), porównanie jest dość utrudnione. Jeśli jednak dane za rok 2004 podzielić przez 1,33 (zakładając, że wnioski napływały „normalnie” w ostatnim kwartale 2003 roku) i odejmując dla porównywalności dane dla Warszawy, otrzymamy średnioroczne wartości dla lokalizacji inwestycji celu publicznego w wysokości około 26,5 tys., a dla warunków zabudowy – 152,2 tys. Porównanie tych wartości z danymi za 2005 rok wskazuje wyraźnie na wzrost ruchu inwestycyjnego na obszarach nie objętych planami miejscowymi (o około 1/4), przy równoczesnym oczywistym przybywaniu tych ostatnich. Dojść można zatem do wniosku, że sytuacja planistyczna nie dość, że jest niezadowolająca, to dodatkowo tempo przyrostu planów miejscowych nie nadąża za rosnącym rozwojem społeczno-gospodarczym.

2.5.6. ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW

Ankieta GUS pozwala na wysnuć pierwszych wstępnych wniosków co do tempa przekształceń struktury funkcjonalnej obszarów gmin. Dane z końca 2005 roku pozwalają na porównanie zmian przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne. Zmiany w stosunku do powierzchni leśnej są zazwyczaj niewielkie (a w skali kraju znikome) i często wynikają z przypadkowych działań (np. jednorazowych wycinek wskutek budowy autostrady lub obwodnicy). Bardziej istotne są tendencje w zakresie zmian przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, gdyż są dobrym wskaźnikiem rozwoju procesów urbanizacji, szczególnie w strefach podmiejskich.

Pierwszą charakterystyczną zmianą w stosunku do wyników ankiety za 2004 rok jest przyrost powierzchni przewidywanej w studiach uwarunkowań do zmiany przeznaczenia gruntów: rolnych na cele nierolnicze i leśnych na nieleśne (te ostatnie rodzaje zmian stanowią 12% zmian w odniesieniu do łącznej powierzchni odrolnień i odlesień, w tym w gminach miejskich 9%, miejsko-wiejskich – 4% i w gminach wiejskich – 15%)⁷ – tab. 22. Jest to

⁷ Szczegółowe porównanie zapisów studium jest niemożliwe, gdyż w ankiecie za 2004 rok pytanie o zmiany gruntów ornych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne nie było rozdzielone.

Tabela 22. Zmiany w powierzchni gruntów rolnych przeznaczonych na cele nierolnicze (31 XII 2004 - 31 XII 2005).

Kategoria gmin	Powierzchnia planowana w studiach uwarunkowań (km ²)*		Powierzchnia zrealizowana w planach miejscowych			
			(km ²)		zmiany (2004-2005)	
	2004	2005	2004	2005	km ²	2004=100
Gminy miejskie	273	265	259	298	39	115,1
Inne gminy miejsko-wiejskie	1 223	827	725	856	131	118,0
Gminy wiejskie	2 238	2 839	1 749	2 060	311	117,8
Razem	3 734	3 931**	2 733	3 214	481	117,6

* z gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz z gruntów leśnych na cele nieleśne

** w tym z gruntów rolnych na cele nierolnicze – 3 444 km² oraz z gruntów leśnych na cele nieleśne - 487 km²

zapewne w jakiejś mierze wynik weryfikacji danych, niemniej zastanawiający jest duży spadek tych wartości w gminach miejsko-wiejskich i podobnie istotny wzrost w gminach wiejskich – w obydwu przypadkach około 30% pierwotnej wartości. Ostateczna weryfikacja powinna nastąpić w kolejnym badaniu ankietowym.

Znacznie wzrosła powierzchnia zrealizowana w planach miejscowych – przeciętnie o 18%, przy czym różnice w kategoriach gmin są niewielkie. W sumie przyrost powierzchni w wartościach liczbowych wyniósł 481 km² w skali całego kraju. Większe zróżnicowanie uzyskamy, jeżeli wartości te przyrównamy do powierzchni użytków rolnych, które w większości miast są w oczywisty sposób procentowo i bezwzględnie na znacznie niższym poziomie. Oznaczać to może w niektórych przypadkach szybkie kurczenie się wolnych terenów pod zmiany funkcji, najczęściej na cele mieszkaniowe. Szczegółowe zmiany w tym zakresie przedstawiono na mapach.

Tempo przyrostu terenów na cele nierolnicze można też odnieść w stosunku do przyrostu powierzchni planów miejscowych. Jeśli w podobnym czasie powierzchnia pokryta planami wzrosła o 14% (czyli mniej o 4% niż tempo przyrostu terenów „odrolnionych”), to oznacza, że ważniejszym czynnikiem jest potrzeba zapewnienia nowych terenów pod inwestycje, niż porządkowanie istniejących zasobów przestrzennych.

2.6. ZALEŻNOŚCI POMIĘDZY STANEM I TEMPEM REALIZACJI PRAC PLANISTYCZNYCH

Szczegółowe studia współwystępowania pomiędzy pokryciem powierzchni gmin planami miejscowymi, a cechami struktury społeczno-gospodarczej przedstawiono w innym miejscu (Śleszyński 2006b), dlatego też poniżej za-

Tabela 23. Macierz korelacji pomiędzy wskaźnikami stanu i tempa prac planistycznych w gminach. Poszczególne zmienne korelowano jako odpowiednie odsetki powierzchni gmin.

Zmienne	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Gęstość zaludnienia, według liczby mieszkańców na jednostkę powierzchni (2005)	1,000								
2. Tereny wskazane w studiach uikzp do pokrycia planami miejscowymi, jako odsetek powierzchni gmin (2005)	0,027	1,000							
3. Tereny wskazane w studiach uikzp do pokrycia obligatoryjnymi planami miejscowymi, jako odsetek powierzchni gmin (2005)	-0,009	0,795	1,000						
4. Pokrycie planami obowiązującymi, jako odsetek powierzchni gmin (2004)	0,104	0,371	0,306	1,000					
5. Pokrycie planami obowiązującymi, jako odsetek powierzchni gmin (2005)	0,105	0,435	0,330	0,807	1,000				
6. Pokrycie planami projektowanymi, jako odsetek powierzchni gmin (2004)	0,100	0,197	0,122	-0,119	0,109	1,000			
7. Pokrycie planami projektowanymi, jako odsetek powierzchni gmin (2005)	0,132	0,125	0,074	-0,106	-0,106	0,636	1,000		
8. Odrolnienia (zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze), jako odsetek powierzchni gmin (2005)	0,162	0,066	0,024	0,235	0,312	0,046	-0,011	1,000	
9. Zmiany pokrycia obowiązującymi planami, jako odsetek powierzchni gmin (2004-2005)	0,006	0,122	0,078	-0,268	0,354	0,366	-0,005	0,138	1,000

mieszczono jedynie uzupełniające analizy. W celu wyjaśnienia podstawowych współwystępowań różnych zjawisk charakteryzujących stan zaawansowania i tempo realizacji prac planistycznych w gminach posłużono się analizą korelacji na zbiorze 2478 gmin (tab. 23). Wnioski uszeregowano pod względem kolejności wybranych wskaźników. Spośród czynników społeczno-gospodarczych w tej części opracowania wybrano gęstość zaludnienia jako uniwersalny wskaźnik intensywności użytkowania terenu.

Wnioski z przeprowadzonej analizy korelacji wyprowadzić można w następujący sposób:

1. Gęstość zaludnienia. Wskaźnik ten nie jest skorelowany w sposób istotny z żadnym ze wskaźników. Potwierdza to wnioski dotyczące braku związków pomiędzy znaczeniem obszaru i intensywnością gospodarowania a zaawansowaniem prac planistycznych. Najwyższy współczynnik korelacji wyniósł $+0,162$ i dotyczył odrolnień, jednak ze względu na niską wartość liczbową trudno jest przesądzać o związku zmiany funkcji na nierolniczą na obszarach intensywniej zamieszkanym.
2. Tereny wskazane w studiach uikzp do pokrycia planami miejscowymi w studiach uikzp. Istnieje dość silne współwystępowanie z wskaźnikiem pokrycia planami obligatoryjnymi ($+0,795$), a następnie planami obowiązującymi w 2005 i 2004 roku. Interpretować można to w taki sposób, że gminy, które widzą potrzebę obejmowania większych powierzchni gmin planami, równocześnie konsekwentniej od innych to realizują. Może to być też efekt sytuacji zastanej i wpisanej do studium uikzp.
3. Tereny wskazane w studiach uikzp do obligatoryjnego pokrycia planami miejscowymi w studiach uikzp (2005). Pozytywne współwystępowania ze wskaźnikami pokrycia obowiązującymi planami ogółem w obydwu przekrojach czasowych. Wnioski jak wyżej, odnoszące się do prowadzenia polityki przestrzennej samorządów.
4. Pokrycie obowiązującymi planami miejscowymi (2004, 2005). Wysookie wzajemne współwystępowania ($+0,807$) świadczące o kontynuacji prac planistycznych i pewnej inercji (jest to oczywiste, gdyż w ciągu roku stan realizacji prac planistycznych nie ulega w skali całego kraju radykalnej poprawie). Mniejsze, ale także wysokie korelacje z pokryciem planami projektowanymi ($+0,636$). Współwystępowanie ze zmianami pokrycia planów jest także oczywiste i nie wymaga komentarza, choć zastanawiająca jest stosunkowo niska wartość współczynnika korelacji ($+0,366$), świadcząca o zróżnicowanym tempie prac planistycznych.

5. Pokrycie projektowanymi planami miejscowymi (2004, 2005). Niskie korelacje, jedyna istotna i dość wysoka wartość (+0,636) dotyczy wzajemnych współwystępowania.
6. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (2005). Zaobserwowano dodatnie współwystępowania z pokryciem obowiązującymi planami w 2004 (+0,235) i 2005 roku (+0,312). Można tutaj powtórzyć wnioski o uchwalaniu części planów nie w celu porządkowania istniejących terenów (ale już odrolnionych), ale pozyskiwania nowych miejsc pod inwestycje, względnie rozszerzaniu terenów zainwestowanych.
7. Zmiany pokrycia obowiązującymi planami miejscowymi (2004-2005). Jedyna ujemna wartość (-0,268) odnosi się do stanu pokrycia z 2004 roku i nie wymaga komentarza (to oczywiste, że przyrost powierzchni koreluje się ujemnie ze stanem poprzednim i dodatnio z aktualnym).

2.7. PODSUMOWANIE

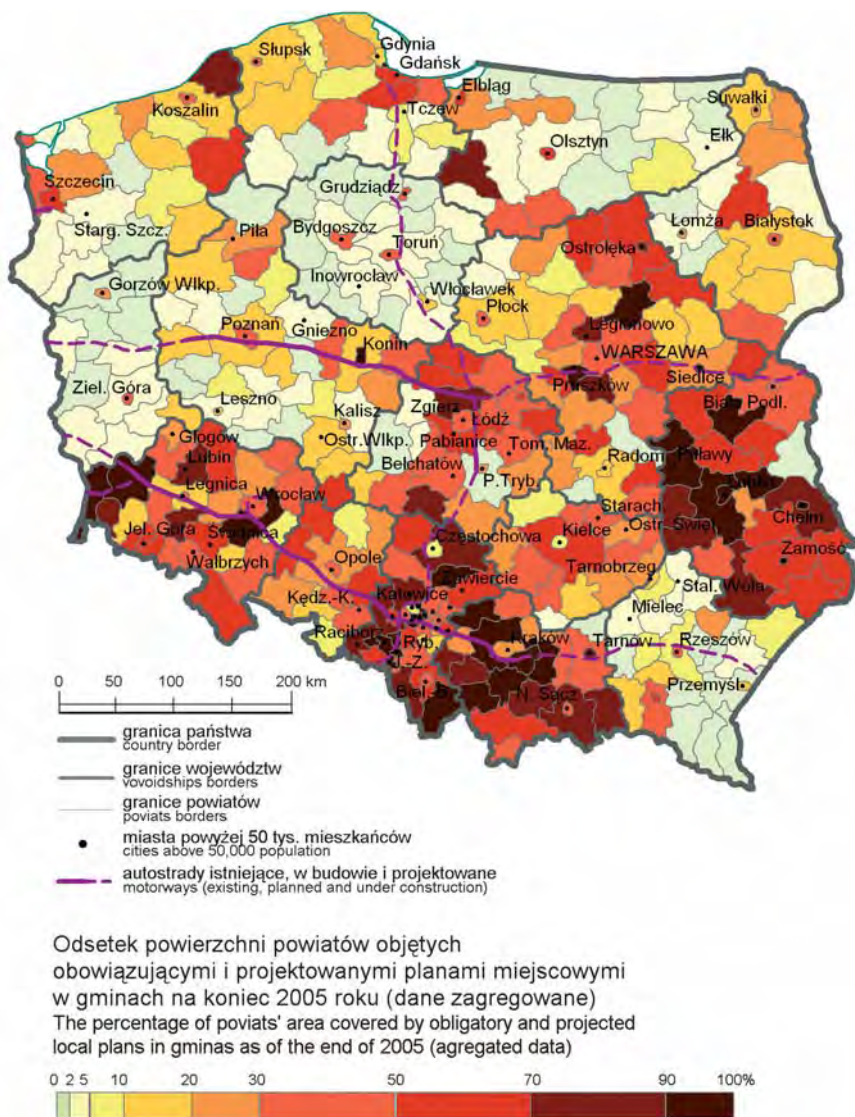
Przeprowadzone badania pozwalają na sformułowanie ogólnych wniosków dotyczących stanu zaawansowania prac planistycznych w gminach. Można je przedstawić z punktu widzenia ich znaczenia poznawczego, praktycznego i metodycznego.

Dotychczasowe analizy wskazują na wyraźne zaawansowanie prac planistycznych w skali całego kraju. Na koniec 2005 roku blisko 30% powierzchni

Tabela 24. Powierzchnia obowiązujących i projektowanych planów miejscowych (stan na 31 XII 2005 roku).

Wskaźnik, jednostka miary	Miasta na prawach powiatu	Inne gminy miejskie	Inne gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie	Razem
Powierzchnia ogółem (km ²)	7 000	6 983	99 019	199 684	312 685
Powierzchnia przeznaczona do objęcia wszystkimi planami w studiach uikzp (km ²)	1 710	2 261	19 638	59 411	83 020
Powierzchnia planów obowiązujących (km ²)	1 487	2 120	16 382	41 688	61 677
Powierzchnia planów projektowanych (km ²)	1 586	1 459	6 968	17 619	27 633
Powierzchnia razem	3 073	3 579	23 350	59 307	89 310
% powierzchni kraju	43,9%	51,3%	23,6%	29,7%	28,6%
% powierzchni przewidzianej w studiach uikzp	179,7%	158,3%	118,9%	99,8%	107,6%

kraju było objęte obowiązującymi lub projektowanymi planami miejscowymi, przy czym w większych miastach wskaźnik ten wynosił powyżej 40% (tab. 24, ryc. 4).

Ryc. 4. Pokrycie obowiązującymi i projektowanymi planami miejscowymi w powiatach w końcu 2005 roku (dane zostały zagregowane z gmin, szczegółowe mapy z podziałem gminnym znajdują się w załączeniu).

Poviats' area covered by obligatory and projected local plans, as of the end of 2005 (data aggregated at the level of gminas, detailed maps with division into gminas are included into the cartographic appendix).

Analiza kartograficzna, ujawnia bardzo duże zróżnicowanie regionalne i przestrzenne stanu realizacji prac planistycznych. Choć wskaźniki w skali całego kraju nie są złe, to trzeba zwrócić uwagę na oczywisty fakt, że są one średnią wynikającą z bardzo dobrej, wręcz „nadprogramowej” realizacji planów miejscowych w niektórych regionach kraju, zwłaszcza w dużych powierzchniowo gminach wiejskich. Tymczasem wiele obszarów bardzo ważnych ze strategicznego punktu widzenia prace planistyczne ma zaawansowane w stopniu dalece niezadowalającym (np. Warszawa). Stąd też powstała konieczność bardziej szczegółowych analiz na obszarach metropolitalnych, wzdłuż korytarzy transportowych, itd. będąca przedmiotem drugiej części opracowania.

Zmiany w powierzchni objętej planami, jak również sam wskaźnik procentowego pokrycia nimi powierzchni gminy wskazuje na rysującą się dwubiegowość. Okazuje się, że najgorszą sytuacją planistyczną charakteryzuje się Warszawa, natomiast zdecydowanie lepiej wypadają pozostałe miasta wojewódzkie. Od tych z kolei gorzej plasują się miasta powiatowe, ale następne w kolejności gminy miejskie posiadają lepsze wyniki w zakresie realizacji prac planistycznych (głównie planów miejscowych). Na końcu hierarchii znajdują się gminy wiejskie, w których sytuacja pod względem wskaźników jest zróżnicowana, głównie ze względu na fakt bardzo nierównomiernego pokrycia powierzchni planami miejscowymi (w części gmin pokryty jest cały obszar, włącznie z lasami, nieużytkami itd.).

W badaniach wykazano, że średnie wykonanie pokrycia terenów planami miejscowymi zbliża się do zapisanego w studium uikzp, natomiast uwzględniając plany w trakcie sporządzania, wskaźnik ten w niektórych przypadkach przekroczy wskazania nawet o ponad połowę (zgodnie z ustawą samorządy mogą uchwalać plany miejscowe dla innych większych powierzchni, niż wskazane w studium uikzp). Wniosek z tego jest taki, że gminy albo dość pobieżnie traktują przygotowanie studium uikzp, gdzie niezbyt dokładnie określają przestrzenny wymiar odnośnie przeznaczenia terenów, albo też sytuacja planistyczna zmienia się w gminie bardzo szybko w zależności od wewnętrznych lub zewnętrznych uwarunkowań. W jednym i drugim przypadku nasuwa się pytanie o sens zapisów w studium uikzp. Jeśli ma ono być podstawowym narzędziem polityki przestrzennej, to w bardziej dokładny sposób powinny być formułowane ustalenia co do przewidywanych zmian przeznaczenia gruntów, czy też kolejności obejmowania poszczególnych fragmentów gminy szczegółowymi rozwiązaniami prawno-planistycznymi.

Na uwagę zasługuje zła sytuacja planistyczna w Warszawie. Niewątpliwie jedną z przyczyn jest tu chaos legislacyjno-decyzyjny związany ze studium uikzp. Jak wspomniano w przypisie do tabeli 17, jego funkcje pełnił plan za-

gospodarowania z 2001 roku, a sytuację komplikowało też wcześniej istnienie studiów uikzp dla poszczególnych gmin (z okresu przed końcem października 2002 roku, kiedy powrócono do podziału dzielnicowego), planu ogólnego z 1992 roku i innych uwarunkowań. Warszawa wraz z aglomeracją – jak to wielokrotnie podkreślano w niniejszym opracowaniu, jest głównym biegunem wzrostu w skali całego kraju i jedynym polskim ośrodkiem odgrywającym znaczenie europejskie, stąd też uporządkowanie sytuacji planistycznej powinno być priorytetowym zadaniem, nie tylko ze strony władz samorządowych – podobnie jak ma to miejsce w przypadku działań ważnych dla całego społeczeństwa. Prawdopodobnie wskazana jest odmienność planowania przestrzennego na obszarze metropolitalnym Warszawy (czy też na kilku najważniejszych obszarach metropolitalnych w kraju), tak jak jest to praktykowane w wielu innych krajach, gdzie rozwiązania prawno-administracyjne dla stolicy charakteryzują się wieloma odrębnościami, umożliwiającymi sprawniejsze prowadzenie polityki przestrzennej. Wiąże się to jednak z koniecznością odpowiednich zmian legislacyjnych, ale także z koniecznością rzetelnego wyznaczenia obszarów metropolitalnych (wiele dotychczasowych delimitacji nie spełnia merytorycznych kryteriów, o czym mowa także w następnym rozdziale).

3. OBSZARY METROPOLITALNE I INNE WAŻNIEJSZE ZESPOŁY MIEJSKIE

3.1. WPROWADZENIE

Obszary metropolitalne to podstawowe węzły (bieguny wzrostu) rozwoju społeczno-gospodarczego. W zależności od wskaźników, 7 największych polskich aglomeracji (warszawska, trójmiejska, poznańska, łódzka, wrocławska, katowicka, krakowska) koncentruje ponad 40% ludności oraz 50-70% środków trwałych, wartości dodanej PKB, inwestycji oraz siedzib największych polskich firm. Równocześnie metropolie te w największym stopniu przyciągają inwestycje zagraniczne (w obrębie nich znajduje się m. in. część specjalnych stref ekonomicznych). Stąd też rozpoznanie stanu realizacji prac planistycznych w największych aglomeracjach jest szczególnie ważne z praktycznego punktu widzenia.

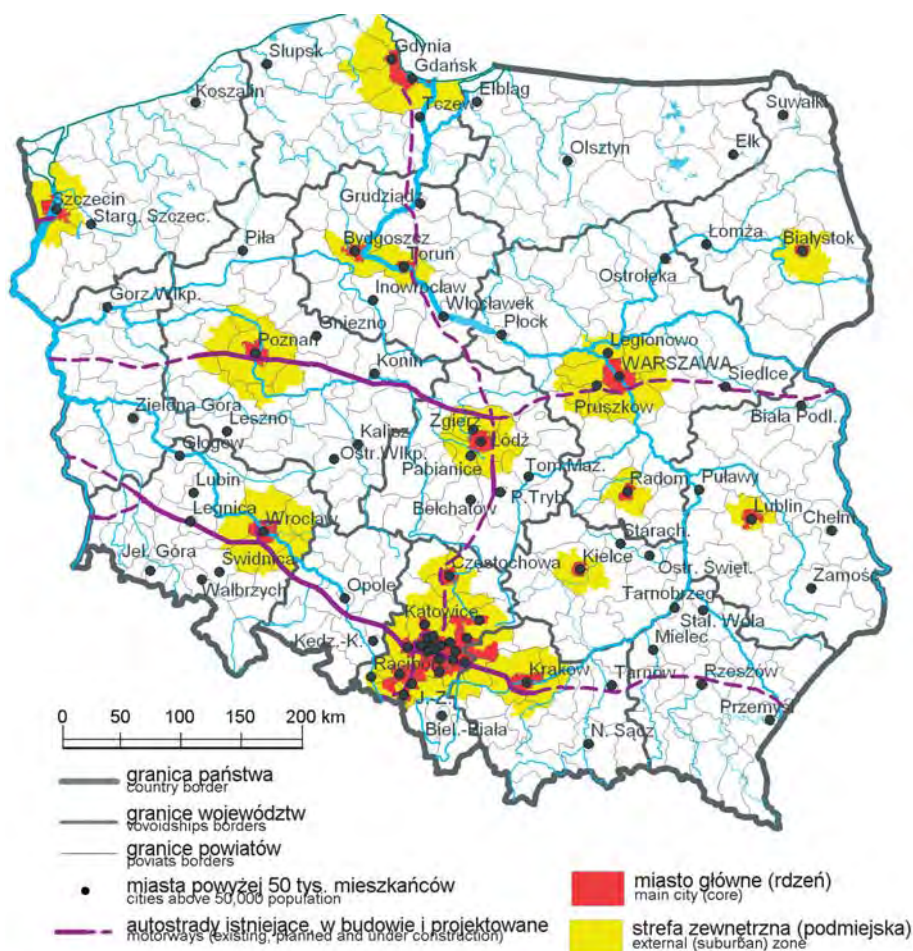
Szczegółowa analiza spotkała się z pewnymi utrudnieniami metodycznymi, które wymagały arbitralnych rozwiązań. Przede wszystkim trudności pojawiły się w określeniu obszaru badań. Obecnie nie istnieje aktualna i rzetelna delimitacja obszarów metropolitalnych. Podejmowane w ostatniej dekadzie próby są mniej lub bardziej ułomne, przede wszystkim ze względu na niewłaściwy dobór wskaźników i agregowanych obszarów (przykładowo znane są próby delimitacji, w których obszar metropolitalny Szczecina jest większy niż Warszawy, a Białegostoku obejmuje Puszcę Knyszyńską przy granicy z Białorusią – *Aktualizacja koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2005*, ryc. 11, s. 95, ponadto delimitacje Unii Metropolii Polskich, <http://www.selfgov.gov.pl>). Tymczasem rzetelna delimitacja obszarów metropolitalnych jest niezwykle potrzebna, choćby ze względów prawnych (zapis w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku dotyczący planów zagospodarowania takich terenów). Niewątpliwie utrudnieniem dla wyznaczenia obszarów metropolitalnych są nie tylko wątle podstawy metodologiczne podejmowanych analiz, ale może nawet w jeszcze większym stopniu brak podstawowych danych. Pojęcie metropolii w sensie przestrzennym wiąże się przede wszystkim z powiązaniem funkcjonalnymi w obrębie aglomeracji, natomiast wskaźniki je opisujące są albo obarczone błędem (migracje wewnętrzne), albo trudno dostępne (zatrudnienie w szczegółowej dezagregacji rodzajowej), albo też w ogóle nie istnieją (dojazdy do pracy).

Ponieważ analiza nie rodzi skutków prawnych, zdecydowano się na zaniechanie delimitacji (która zresztą powinna być przedmiotem odrębnych szczegółowych studiów). Analizie poddano wszystkie zespoły miejskie, w których miasto główne liczy ponad 200 tys. mieszkańców. Są to w większości miasta wojewódzkie, będące w większości „pełnoprawnymi” metropoliami o znaczeniu krajowym. Było to 14 ośrodków (w kolejności liczby ludności): zespół miejski konurbacji katowickiej (dla łącznie 53 miast; m. in. Katowice, Sosnowiec, Gliwice, Zabrze i Bytom, wraz z wydzielanym często osobno zespołem rybnickim), Warszawa, Łódź, Kraków, zespół Gdańska, Gdyni i Sopotu, Wrocław, Poznań, Szczecin, Bydgoszcz, Lublin, Białystok, Częstochowa, Radom, Kielce i Toruń.

Dla potrzeb opracowania wyznaczono strefy podmiejskie zakładając arbitralnie, że najbardziej związane funkcjonalnie są obszary najbliższej granicy administracyjnych danego ośrodka (lub większej liczby miast w przypadku aglomeracji trójmiejskiej i konurbacji katowickiej). Przyjęto zatem, że strefę podmiejską tworzy pas gmin sąsiadujących. Założono także, że oddziaływanie miasta na tereny sąsiednie jest wprost proporcjonalne do jego wielkości w sensie demograficznym. Stąd też dla miast o liczbie mieszkańców 200-500 tys. był to pierwszy pas gmin, dla miast 500-1000 tys. – dwa pasy gmin, a dla Warszawy – 3 pasy gmin. (ryc. 5).

W badaniach skoncentrowano się na podstawowych wskaźnikach dotyczących realizacji prac planistycznych: 1) pokryciu powierzchni gmin obowiązującymi planami miejscowymi; 2) pokryciu powierzchni gmin projektowanymi planami miejscowymi; 3) zmianach przeznaczenia, głównie gruntów rolnych na cele nierolnicze (tzw. odrolnienia), prowadzących do zmian użytkowania gruntów; 4) przewidywaniami co do możliwości realizacji inwestycji mieszkaniowych; 5) wnioskami i decyzjami dotyczącymi ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz ustalenia warunków zabudowy.

Analizowane obszary metropolitalne i inne zespoły miejskie w okresie transformacji wykazywały zróżnicowaną dynamikę rozwoju (ryc. 6). Obliczenia zmian liczby ludności wskazują, że największą grupę ośrodków cechował umiarkowany wzrost liczby mieszkańców głównego miasta (1-4%) przy równoczesnym znacznie szybszym przyroście stref podmiejskich (Kielce, Kraków, Lublin, Radom, Szczecin i Warszawa). Mniej częsty był spadek liczby ludności miasta głównego przy wzroście stref podmiejskich (Częstochowa, Gdańsk, Poznań, Wrocław). Najrzadziej występował spadek potencjału ludnościowego w obu strefach (Katowice, Łódź) oraz wysokiego lub bardzo wysokiego wzrostu miasta przy słabym wzroście strefy podmiejskiej (Białystok, Bydgoszcz z Toruniem). Przedstawione wskaźniki zmian liczby ludności świadczą o różnych fazach rozwoju według koncepcji demograficznego cyklu życia mia-

Ryc. 5. Wydzielone strefy zewnętrzne (podmiejskie, obszary metropolitalne) i najważniejsze zespoły miejskie (tam, gdzie główne ośrodki liczą powyżej 200 tys. mieszkańców).

Allotted exterior zones (suburban, metropolitan areas) and most important urban complexes (where major urban centers have more than 200 000 inhabitants).

sta, przy czym o zaawansowaniu procesów suburbanizacji można szczególnie wnioskować w przypadku Gdańska, Poznania, Lublina, Warszawy, Radomia i Szczecina. To w przypadku tych ośrodków miejskich konieczne jest zwrócenie uwagi na zagospodarowanie przestrzenne i stan realizacji prac planistycznych w strefach podmiejskich.

Tabela 25. Charakterystyka wyróżnionych obszarów metropolitalnych i zespołów miejskich od względem powierzchni, liczby ludności i gęstości zaludnienia (R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska).

Ośrodek	Powierzchnia (km ²)			Liczba mieszkańców (tys.)			Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km ²)		
	R	M	P	R	M	P	R	M	P
Białystok	1 394	94	1 300	368	292	76	264	3 109	58
Bydgoszcz i Toruń	2 017	290	1 726	691	577	115	343	1 986	67
Częstochowa	1 054	160	895	362	248	114	344	1 554	128
Gdańsk	3 312	415	2 897	1 137	753	384	343	1 815	132
Katowice	7 754	3 342	4 412	3 895	3 148	747	502	942	169
Kielce	1 075	109	965	316	209	106	294	1 914	110
Kraków	2 575	327	2 248	1 200	757	443	466	2 317	197
Lublin	748	168	580	459	396	63	613	2 360	108
Łódź	2 782	294	2 488	1 160	774	386	417	2 629	155
Poznań	4 121	261	3 860	1 047	571	477	254	2 184	124
Radom	908	112	797	309	228	82	340	2 038	102
Szczecin	2 034	301	1 733	549	412	137	270	1 369	79
Warszawa	4 836	517	4 319	2 719	1 693	1 027	562	3 275	238
Wrocław	3 943	293	3 650	992	636	356	252	2 173	98
Razem	38 045	6 177	31 868	15 184	10 672	4 512	399	1 728	142
Pozostałe obszary	274 640	x	x	22 945	x	x	84	x	x
Polska ogółem	312 685	x	x	38 129	x	x	122	x	x

We wprowadzeniu do rozdziału na temat zaawansowania procesów planowania przestrzennego w gminach na obszarach metropolitalnych i w innych zespołach miejskich trzeba też odnieść się do pojęć związanych z rozwojem stref podmiejskich. W polskim piśmiennictwie są one różnie, często niewłaściwie stosowane, a zatem wymagają uporządkowania i skrótowego objaśnienia. Chaotyczne, bezładne rozprzestrzenianie się zabudowy w strefach podmiejskich dużych miast znane jest w literaturze jako *urban sprawl* (zob. przegląd badań w pozycji: Duany, Plater-Zyberk 2000; Williams i in. 2004; Bruegmann 2005; Gutry-Korycka 2005), najwłaściwszy polski odpowiednik to *rozlewanie się miast* (stosowane, np. Niewiadomski 2006) lub *rozwlekanie się miast* (nieużywane), można też zaproponować termin *sprawyłzacja*. Najczęściej używa się też niewłaściwego z powodów semantycznych terminu *rozprzestrzenianie się miast* (Kozłowski 2006) – nie każde rozprzestrzenianie się musi być chaotyczne – mamy przykłady procesów uporządkowanych. Używane jest też w nieprawidłowym znaczeniu pojęcie *eksurbanizacja*, gdyż termin *exurbanization*

strefy podmiejskiej, zwykle w sensie demograficznym i mieszkaniowym. *Suburbanizacja* jest jedną z faz rozwoju miasta, polega na szybszym względnym i (lub) bezwzględnym wzroście liczby ludności w stosunku do miasta głównego, a siłą napędową jest przenoszenie się zwykle zamożniejszych mieszkańców z obszarów centralnych aglomeracji (zespołu miejskiego). Zarówno *suburbanizację* jak i *eksuburbanizację* trzeba traktować jako rodzaje urbanizacji, czyli najogólniej rozwoju nie tylko miast, ale i funkcji miejskich.

3.2. POKRYCIE OBOWIĄZUJĄCYMI PLANAMI MIEJSCOWYMI

W wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku stwierdzono 8,6 tys. obowiązujących planów miejscowych, które zajmowały łącznie powierzchnię 10,7 tys. km² (tab. 26). Stanowiło to przeciętnie

Tabela 26. Liczba i powierzchnia obowiązujących planów miejscowych na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku.

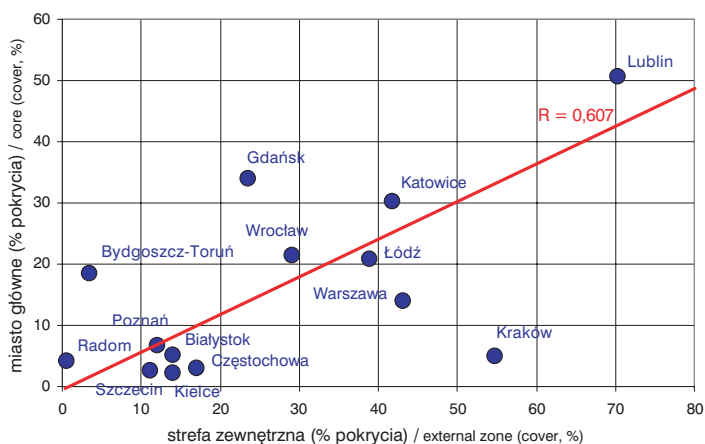
Ośrodek	Liczba obowiązujących planów miejscowych			Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych (km ²)			Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych (%)		
	R	M	P	R	M	P	R	M	P
Białystok	204	56	148	186,4	4,8	181,7	13,4	5,1	14,0
Bydgoszcz i Toruń	482	215	267	113,1	53,6	59,5	5,6	18,5	3,4
Częstochowa	94	12	82	158,1	4,8	153,4	15,0	3,0	17,1
Gdańsk	1 717	392	1 325	825,6	141,0	684,6	24,9	34,0	23,6
Katowice	1 356	774	582	2 855,3	1 009,2	1 846,0	36,8	30,2	41,8
Kielce	172	27	145	137,9	2,5	135,4	12,8	2,2	14,0
Kraków	218	22	196	1 247,3	16,2	1 231,1	48,4	5,0	54,8
Lublin	40	10	30	492,7	84,9	407,8	65,9	50,6	70,3
Łódź	254	40	214	1 032,0	61,2	970,9	37,1	20,8	39,0
Poznań	1 586	47	1 539	478,9	17,2	461,7	11,6	6,6	12,0
Radom	58	27	31	9,6	4,7	4,9	1,1	4,2	0,6
Szczecin	375	158	217	201,0	7,9	193,1	9,9	2,6	11,1
Warszawa	1 238	110	1 128	1 939,0	72,0	1 867,1	40,1	13,9	43,2
Wrocław	926	126	800	1 129,0	62,5	1 066,4	28,6	21,4	29,2
Razem	8 720	2 016	6 704	10 805,8	1 542,3	9 263,5	28,0	23,1	29,1
Pozostałe obszary	20 921	x	x	47 993,3	x	x	17,5	x	x
Polska ogółem	29 641	x	x	58 799,1	x	x	18,8	x	x

R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska

27,9% całkowitej powierzchni wyróżnionych obszarów. Wyższe wskaźniki charakteryzowały strefy podmiejskie (29,1%), niż miasta główne (22,2%). Najwyższe udziały powierzchni miały obszary: lubelski (65,9%) i warszawski (38,8%), najniższe – radomski (1,1%) i bydgosko-toruński (5,6%).

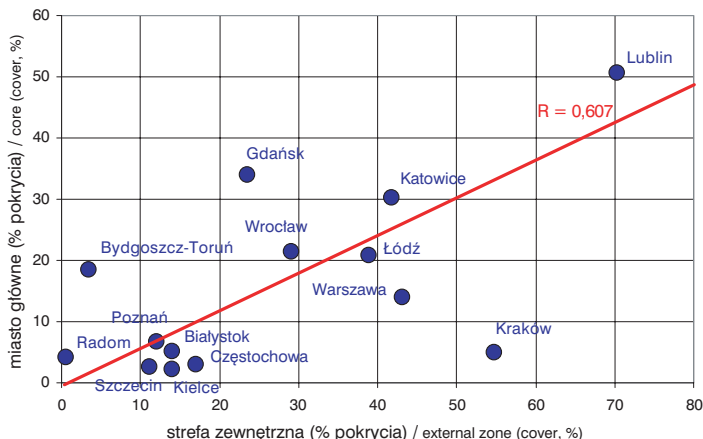
Jeszcze większe rozpiętości otrzymamy analizując miasta główne i strefy podmiejskie (ryc. 7). Szczegółowa analiza wskazuje częste sytuacje, gdy pierwsza od drugiej wyróżnionej strefy bardzo się różni pod względem wskaźników pokrycia planami miejscowymi. Tak jest przykładowo w aglomeracji stołecznej, gdzie dość dobre wartości dla strefy podmiejskiej (43,2%) niwelują bardzo złą sytuację Warszawy (2,2%). Duże różnice są ponadto charakterystyczne dla Krakowa (odpowiednio 54,8 i 5,0%) oraz Łodzi (20,8 i 39,0%). Zwykle to właśnie strefy podmiejskie mają lepsze wskaźniki pokrycia, sytuacja odwrotna jest znacznie rzadsza (Bydgoszcz z Toruniem, Gdańsk, Radom). Nie ma żadnych istotnych prawidłowości pomiędzy wielkością czy położeniem, zatem uwarunkowań lepszego lub gorszego stanu realizacji prac planistycznych należy szukać przede wszystkim w polityce samorządów.

Jeśli porównać gęstość zaludnienia w strefach podmiejskich i udział powierzchni pokrytej obowiązującymi planami miejscowymi, to okaże się, że mamy do czynienia z istotnymi współwystępowaniami (ryc. 8). Szczegółowa analiza wykazuje, że stan zaawansowania prac planistycznych jest wprost proporcjonalny do intensywności użytkowania (pochodnej zaludnienia). Jest

Ryc. 7. Korelacja pomiędzy pokryciem obowiązującymi planami miejscowymi w miastach głównych i strefach podmiejskich ośrodków, w których liczba mieszkańców przekracza 200 tys. mieszkańców.

Correlation between areas covered by local plans in core cities and suburban zone of the cities.

Ryc. 8. Korelacja pomiędzy gęstością zaludnienia a udziałem powierzchni pokrytej obowiązującymi planami miejscowymi w strefach podmiejskich miast, w których liczba mieszkańców przekracza 200 tys. mieszkańców.

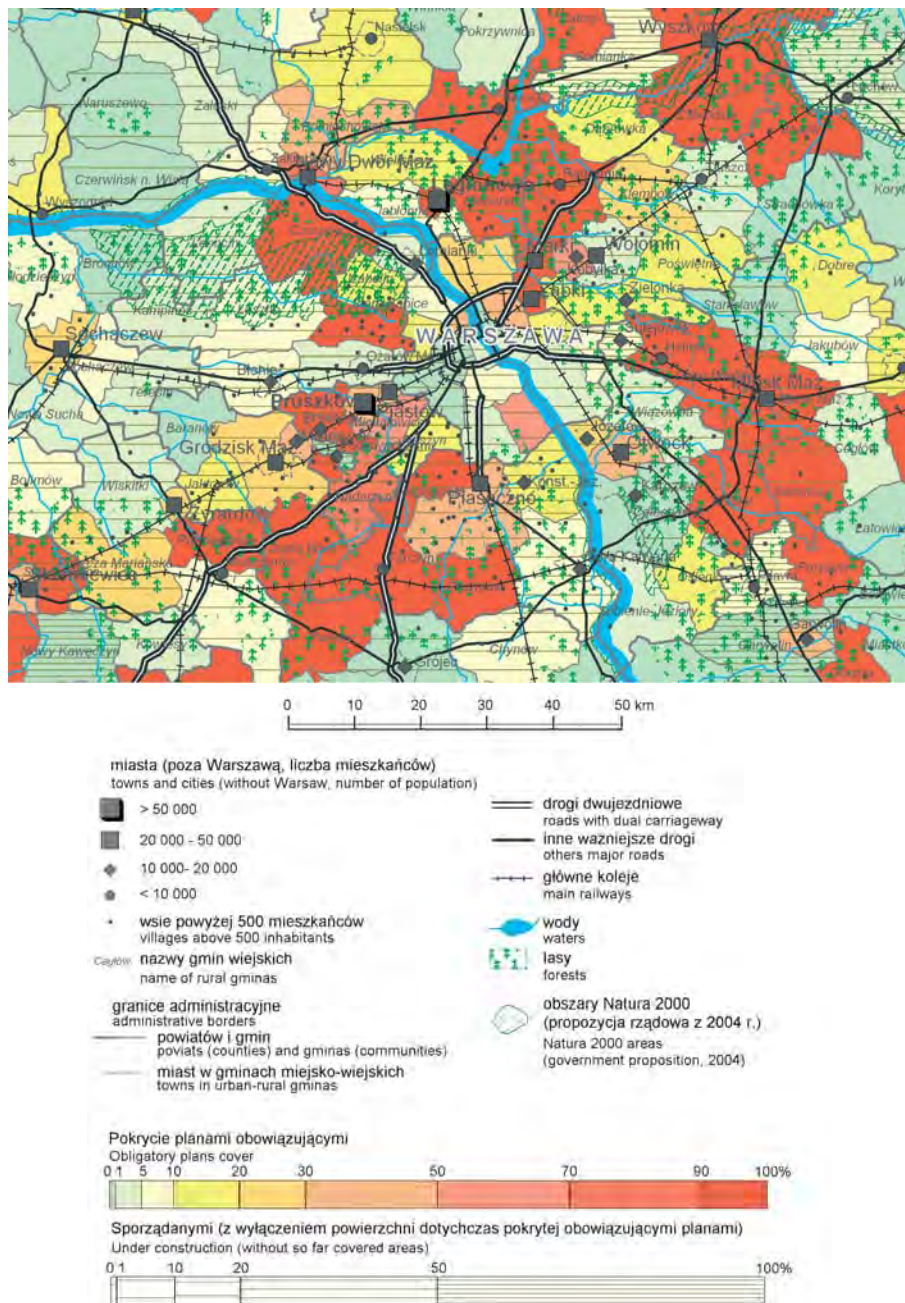
Correlation between population density and percentage of surface area covered by obligatory local plans in suburban zones of the cities in which population number is above 200 000 inhabitants.

to zjawisko korzystne, które świadczy o tym, że presja inwestycyjna warunkuje większą dbałość samorządów o sprawy prawno-planistyczne. Z drugiej strony trzeba też pamiętać o tym, że nawet mniejsze ośrodki powinny mieć bardziej uporządkowaną sytuację pod względem pokrycia dokumentami prawa miejscowego.

Wartości pokrycia planami miejscowymi dla stref podmiejskich są wynikiem uśrednienia. Jest symptomatyczne, że zróżnicowanie jest tu bardzo duże. Przykładowo w aglomeracji warszawskiej rejony całkowicie pokryte planami sąsiadują z obszarami zupełnie nie wyposażonymi pod tym względem (ryc. 9). Najwyższe odsetki pokrycia powierzchni gmin są związane z trzema obszarami: w południowo-zachodniej części (pomiędzy Pruszkowem, Piasecznem, Tarczynem i Żyrardowem) oraz w okolicach Legionowa i Mińska Mazowieckiego.

3.3. POKRYCIE PROJEKTOWANYMI PLANAMI MIEJSCOWYMI

W porównaniu z istniejącymi, obowiązującymi planami miejscowymi, liczba i powierzchnia projektowanych planów w największych zespołach miejskich jest zaskakująco wysoka (tab. 27). Średnie pokrycie gmin wyniosło 18,5%, przy czym wskaźnik ten w głównych miastach osiągnął 25,6%, a w strefach podmiejskich – 17,0%. Jest to o tyle korzystne, że bardzo wysokie

Ryc. 9. Pokrycie obowiązującymi i projektowanymi planami miejscowymi w aglomeracji warszawskiej w końcu 2005 roku.

Areas covered by obligatory and projected local plans in the Warsaw agglomeration, as of the end of 2005.

Tabela 27. Liczba i powierzchnia projektowanych planów miejscowych na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku.

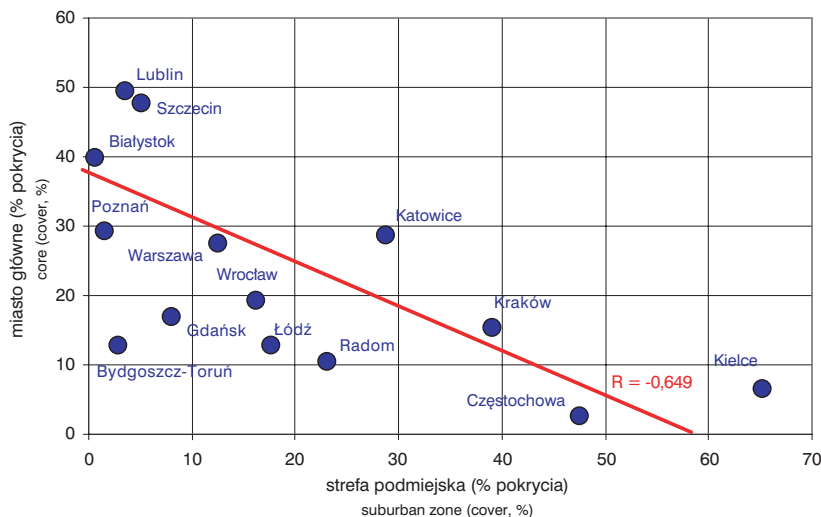
Ośrodek	Liczba obowiązujących planów miejscowych			Powierzchnia projektowanych planów miejscowych (km ²)			Powierzchnia projektowanych planów miejscowych (%)		
	R	M	P	R	M	P	R	M	P
Białystok	53	38	15	45,0	37,5	7,5	3,2	39,9	0,6
Bydgoszcz i Toruń	133	84	49	86,2	36,9	49,3	4,3	12,7	2,9
Częstochowa	41	10	31	429,7	4,0	425,7	40,8	2,5	47,6
Gdańsk	340	160	180	304,7	69,5	235,2	9,2	16,8	8,1
Katowice	459	271	188	2 226,6	955,7	1 270,9	28,7	28,6	28,8
Kielce	69	8	61	636,3	7,0	629,3	59,2	6,4	65,2
Kraków	128	36	92	929,1	49,9	879,3	36,1	15,3	39,1
Lublin	20	14	6	103,6	82,9	20,7	13,9	49,4	3,6
Łódź	78	17	61	477,8	37,6	440,2	17,2	12,8	17,7
Poznań	224	47	177	136,6	76,7	59,9	3,3	29,3	1,6
Radom	28	23	5	195,8	11,5	184,3	21,6	10,3	23,1
Szczecin	138	102	36	233,7	143,1	90,5	11,5	47,6	5,2
Warszawa	521	113	408	683,5	141,8	541,7	14,1	27,4	12,5
Wrocław	278	86	192	651,3	56,6	594,7	16,5	19,3	16,3
Razem	2 510	1 009	1 501	7 140	1 711	5 429	18,5	25,6	17,0
Pozostałe obszary	4 107	x	x	20 493	x	x	7,5	x	x
Polska ogółem	6 617	x	x	27 633	x	x	8,8	x	x

R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska

wartości wystąpiły w miejscach dotychczas zaniedbanych pod względem pokrycia szczegółowymi dokumentami planistycznymi (np. w ośrodkach kieleckim i szczecińskim). W sumie w największych aglomeracjach i zespołach miejskich w trakcie sporządzania było 2,5 tys. planów o powierzchni 7,1 tys. km².

Warto też zauważyć, że wskaźnik przeciętnego pokrycia projektowanymi planami był ponad dwukrotnie wyższy, niż średnia dla pozostałych obszarów. Świadczy to wyraźnie o przyśpieszeniu prac planistycznych na najważniejszych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego, co niewątpliwie jest zjawiskiem bardzo korzystnym i od dłuższego czasu pożądanym.

Zestawienie wskaźników pokrycia projektowanymi planami przedstawiono na rycinie 10. Podobnie jak w przypadku dokumentów obowiązujących występują tutaj charakterystyczne prawidłowości, ale przebieg współzależności jest tym razem odwrotnie proporcjonalny. Okazuje się, że wraz ze wzrostem

Ryc. 10. Korelacja pomiędzy pokryciem powierzchni gmin projektowanymi planami miejscowymi w miastach i ich strefach podmiejskich (w miastach, w których liczba mieszkańców przekracza 200 tys. mieszkańców).

Correlation between population density and percentage of area covered by projected local plans in suburban zones of the cities.

odsetka projektowanej powierzchni w mieście głównym, spada ten sam wskaźnik na obszarach podmiejskich. Wynika to różnego wcześniejszego zaawansowania prac planistycznych w obu wyróżnionych strefach funkcjonalnych.

3.4. ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH NA CELE NIEROLNICZE

W przypadku rozwoju obszarów metropolitalnych i innych większych zespołów miejskich szczególnie istotne jest śledzenie zmian w zakresie gospodarki ziemią. Rozwój procesów suburbanizacji pociąga bowiem za sobą nie tylko dalsze pogłębienie intensywności użytkowania istniejących terenów, ale powoduje także pochłanianie nowych terenów pod inwestycje. Jest to zjawisko nieuniknione, jednak istotna jest analiza przypadków daleko odbiegających od średniej. Istnieją próby monitorowania i ograniczania żywiołowych procesów rozlewania się miast, w tym Warszawy (Gutry-Korycka 2005; Strzelecki i Kucińska 2006; Nowakowski 2006 oraz inne pozycje w zbiorze prac pod red. S. Kozłowskiego, 2006).

W tabeli 28. zamieszczono dane dotyczące zmian przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Szczegółowa analiza wskazuje, że łącznie na 14 wyróżnionych obszarach przewidziano 98,3 tys. ha, na których dopuszczalna jest

Tabela 28. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (odrolnienia) w obowiązujących planach miejscowych na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku.

Ośrodek	Odrolnienia (ha)			W stosunku do powierzchni					
				ogółem (%)			użytków rolnych (%)		
	R	M	P	R	M	P	R	M	P
Białystok	1 456	70	1 386	1,0	0,7	1,1	2,0	2,7	2,0
Bydgoszcz i Toruń	2 808	0	2 808	1,4	0,0	1,6	3,4	0,0	3,7
Częstochowa	1 782	9	1 773	1,7	0,1	2,0	2,8	0,1	3,2
Gdańsk	6 250	129	6 121	1,9	0,3	2,1	3,4	1,2	3,6
Katowice	14 764	6 407	8 357	1,9	1,9	1,9	4,1	4,9	3,6
Kielce	1 250	0	1 250	1,2	0,0	1,3	2,3	0,0	2,5
Kraków	4 790	49	4 741	1,9	0,1	2,1	3,1	0,6	3,3
Lublin	3 459	548	2 911	4,6	3,3	5,0	6,3	8,4	6,1
Łódź	10 550	23	10 527	3,8	0,1	4,2	5,8	0,2	6,2
Poznań	11 313	87	11 226	2,7	0,3	2,9	4,3	1,1	4,4
Radom	354	0	354	0,4	0,0	0,4	0,5	0,0	0,6
Szczecin	2 084	39	2 045	1,0	0,1	1,2	2,9	0,8	3,1
Warszawa	23 065	0	23 065	4,8	0,0	5,3	8,6	0,0	9,1
Wrocław	14 399	2 160	12 239	3,7	7,4	3,4	5,4	18,0	4,8
Razem	98 324	9 521	88 803	2,6	1,4	2,8	4,6	4,1	4,6
Pozostałe obszary	223 060	x	x	0,8	x	x	1,4	x	x
Polska ogółem	321 384	x	x	1,0	x	x	1,8	x	x

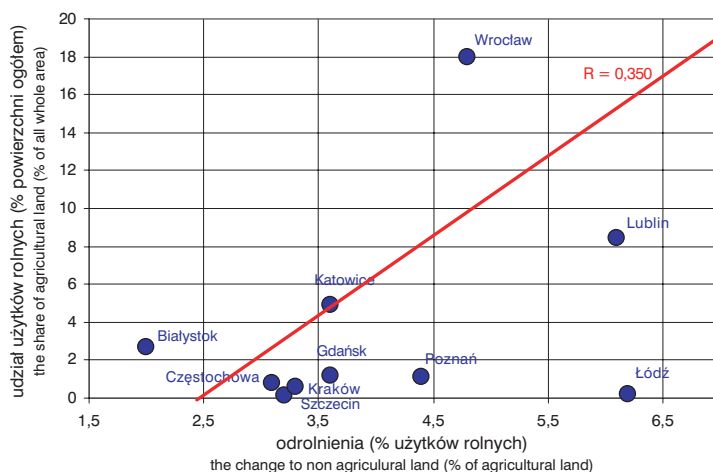
R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska

zmiana przeznaczenia na cele nierolnicze (zazwyczaj pod zabudowę lub inną infrastrukturę). W stosunku do powierzchni ogółem wskaźnik ten wynosi 2,6%, a do powierzchni użytków rolnych – 4,6%.

W obrębie poszczególnych obszarów metropolitalnych mamy do czynienia z bardzo dużymi różnicami w zakresie zmian przeznaczenia gruntów. Najwyższe udziały procentowe w stosunku do powierzchni ogółem stwierdzono w przypadku Wrocławia (aż 7,4%) i Lublina (3,3%), a także dla stref podmiejskich Warszawy (5,3%), Lublina (5,0%), Łodzi (4,2%) i Wrocławia (3,4%). W pozostałych przypadkach udziały procentowe nie przekraczały 3%. Odniesienie odrolnień w stosunku do powierzchni użytków rolnych jest zazwyczaj pochodną wymienionych wskaźników, przy czym udziały procentowe są zwykle kilkukrotnie wyższe, przybierając rekordowe maksymalne wysokości dla Wrocławia (18,0%), a następnie strefy podmiejskiej Warszawy (9,1%).

Porównując zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (odrolnienia) w wyróżnionych miastach głównych w stosunku do ich stref podmiejskich, okazuje się, że istnieje słaba korelacja, przy czym wartości dla stref podmiejskich zwykle są większe (ryc. 11). Świadczy to o większym tempie kurczenia się zasobów terenów pod zabudowę w strefach zewnętrznych aglomeracji. Największe różnice występują przy tym w najbardziej dynamicznie rozwijających się aglomeracjach. Szybkie tempo odrolnień jest w tym przypadku efektem rozwoju procesów suburbanizacji.

Przedstawione wartości dla wszystkich 14 analizowanych obszarów można odnieść do tej ich powierzchni, która jest pokryta uchwalonymi planami miejscowymi (18,5%). Otrzymamy wtedy stosunkowo wysoką liczbę, gdyż oznacza to, że gdyby dokumenty obejmowały całą powierzchnię, to proporcjonalnie około 1/4 powierzchni gmin miałyby umożliwioną prawnie zmianę przeznaczenia z rolniczego na nierolnicze. Aby dokładniej przeanalizować dynamikę odrolnień, konieczne jest przesłедzenie tempa przy okazji kolejnego

Ryc. 11. Zależności pomiędzy udziałem powierzchni przeznaczonej do odrolnień w obowiązujących planach miejscowych w stosunku do powierzchni użytków rolnych dla obszarów metropolitalnych i zespołów miejskich, w których główne miasto przekracza 200 tys. mieszkańców (na wykresie pominięto Bydgoszcz z Toruniem, Kielce, Radom i Warszawę, dla których nie otrzymano danych o wysokości możliwych odrolnień).

Correlation between the percentage of area to be made into non-agricultural land according to obligatory local plans and the area of arable land within the metropolitan area and urban complexes in which core city is above 200 000 inhabitants (Bydgoszcz, Toruń, Radom and Warszawa were excluded from the chart, since the lack of data).

badania GUS na temat planowania przestrzennego w gminach (odstęp jednoroczny 2004-2005 jest zbyt krótki, aby na stosunkowo małych obszarach dokonywać uogólnień).

3.5. WSKAZANIA TERENÓW Z MOŻLIWOŚCIĄ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

W końcu 2005 roku wskazywano, że na wyróżnionych obszarach zabudowę mieszkaniową dopuszczano na powierzchni 151,4 tys. ha (bez obszarów w obrębie miast Bydgoszczy z Toruniem, Radomia, Szczecina i Warszawy, w których to samorządu nie udzieliły odpowiedzi na te właśnie pytanie ankiety). Stanowi to około 4% powierzchni ogółem, czyli na 1000 mieszkańców przypada około 10 ha (tab. 29). Gdyby zatem zastosować wymieniony w pierwszej

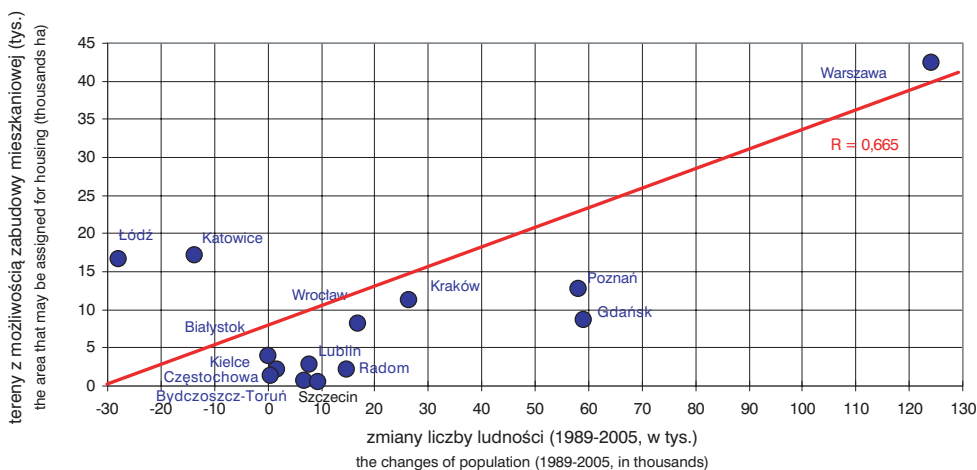
Tabela 29. Przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową w obowiązujących planach miejscowych na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku.

Ośrodek	Powierzchnia (ha)			% powierzchni ogółem			Powierzchnia na 1000 mieszkańców (ha)		
	R	M	P	R	M	P	R	M	P
Białystok	2 392	193	2 199	1,72	2,05	1,69	6,5	0,7	29,1
Bydgoszcz i Toruń	-	-	3 943	-	-	2,28	-	-	34,3
Częstochowa	1 399	31	1 368	1,33	0,19	1,53	3,9	0,1	12,0
Gdańsk	16 022	3 226	12 796	4,84	7,78	4,42	14,1	4,3	33,3
Katowice	31 771	14 672	17 099	4,10	4,39	3,88	8,2	4,7	22,9
Kielce	819	119	700	0,76	1,09	0,73	2,6	0,6	6,6
Kraków	11 420	175	11 245	4,44	0,54	5,00	9,5	0,2	25,4
Lublin	4 079	1 322	2 757	5,45	7,88	4,75	8,9	3,3	44,0
Łódź	17 192	603	16 589	6,18	2,05	6,67	14,8	0,8	42,9
Poznań	9 213	524	8 689	2,24	2,01	2,25	8,8	0,9	18,2
Radom	-6	-	486	-	-	0,61	-	-	6,0
Szczecin	-	-	2 040	-	-	1,18	-	-	14,9
Warszawa	-	-	42 333	-	-	9,80	-	-	41,2
Wrocław	8 317	122	8 195	2,11	0,42	2,25	8,4	0,2	23,0
Razem	151 426	20 987	130 439	3,93	3,14	4,09	10,0	2,0	28,9
Pozostałe obszary	284 565			1,04			12,4		
Polska ogółem	435 991			1,39			11,4		

R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska; „-” – brak danych

części opracowania przelicznik 1 tys. osób na 1 km² (10 osób na 1 ha), to otrzymano chłonność w wysokości około 1,5 mln osób.

Ważniejsze od wskaźników statycznych jest jednak odniesienie ich do trendów demograficznych, w tym rozwoju procesów suburbanizacji (ryc. 12). Wydaje się, że z prawnoplanistycznego punktu widzenia istnieje wystarczająca wielkość powierzchni terenów, która może zabezpieczyć rozwój inwestycji mieszkaniowych w strefach podmiejskich najszybciej rozwijających się ośrodków: Warszawy (400 tys. mieszkańców), Poznania (80 tys.), Gdańska (130 tys.), Krakowa (110 tys.) i Lublina (30 tys.). Niezadowalająca sytuacja dotyczy natomiast Kielc (zaledwie 700 ha zabezpieczonych terenów w strefie podmiejskiej) i Radomia (486 ha). W pozostałych strefach podmiejskich zabezpieczenie terenów jest znacznie mniejszym problemem, ze względu na mniejszą intensywność procesów suburbanizacji.

Ryc. 12. Zależności pomiędzy powierzchnią przeznaczoną pod zabudowę mieszkaniową w końcu 2005 roku a zmianami liczby ludności w latach 1988-2005 w strefach podmiejskich zespołów miejskich, w których główne miasto przekracza 200 tys. mieszkańców.

Correlation between area designed for housing construction as of the end of 2005 and changes in population number in the period 1988-2005 in suburban zones of the urban complexes in which core city is above 200 000 inhabitants.

3.6. DECYZJE DOTYCZĄCE USTALENIA LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO ORAZ USTALENIA WARUNKÓW ZABUDOWY

W roku 2005 na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i w zespołach miejskich wydano 11,9 tys. decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego

(bez Warszawy) – tab. 30. Daje to przeciętnie około 80 rozstrzygnięć na 100 tys. mieszkańców, przy czym wskaźnik ten w strefach podmiejskich jest dwukrotnie wyższy, niż w głównych miastach. Równocześnie wydano 58,5 tys. decyzji dotyczących ustalenia warunków zabudowy, z czego ponad połowa dotyczyła obiektów mieszkaniowych (tab. 31). Obydwa rodzaje decyzji są ze sobą ściśle skorelowane, na przykład w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Z punktu widzenia oceny polityki przestrzennej najbardziej zasadne jest odniesienie liczby wydawanych decyzji do powierzchni obowiązujących planów miejscowych a także liczby ludności i zachodzących procesów suburbanizacyjnych. Okazuje się, że istnieje wyraźna współzależność poszczególnych wskaźników (ryc. 13). W tych strefach podmiejskich, w których jest niski odsetek powierzchni pokrytej obowiązującymi dokumentami prawa miejscowego, obserwuje się wysokie natężenie wydawanych decyzji. Dotyczy to przede

Tabela 30. Decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku.

Ośrodek	Liczba			Na 100 tys. mieszkańców		
	R	M	P	R	M	P
Białystok	737	345	392	200	118	518
Bydgoszcz i Toruń	783	417	366	113	72	319
Częstochowa	156	90	66	43	36	58
Gdańsk	1 290	430	860	113	57	224
Katowice	1 658	1 163	495	43	37	66
Kielce	240	136	104	76	65	98
Kraków	1 052	614	438	88	81	99
Lublin	226	163	63	49	41	101
Łódź	953	593	360	82	77	93
Poznań	1 287	438	849	123	77	178
Radom	191	113	78	62	50	96
Szczecin	819	445	374	149	108	273
Warszawa	-	-	1 616	-	-	157
Wrocław	891	382	509	90	60	143
Razem	11 899	5 329	6 570	78	50	146
Pozostałe obszary	18 149			79		
Polska ogółem	30 048			79		

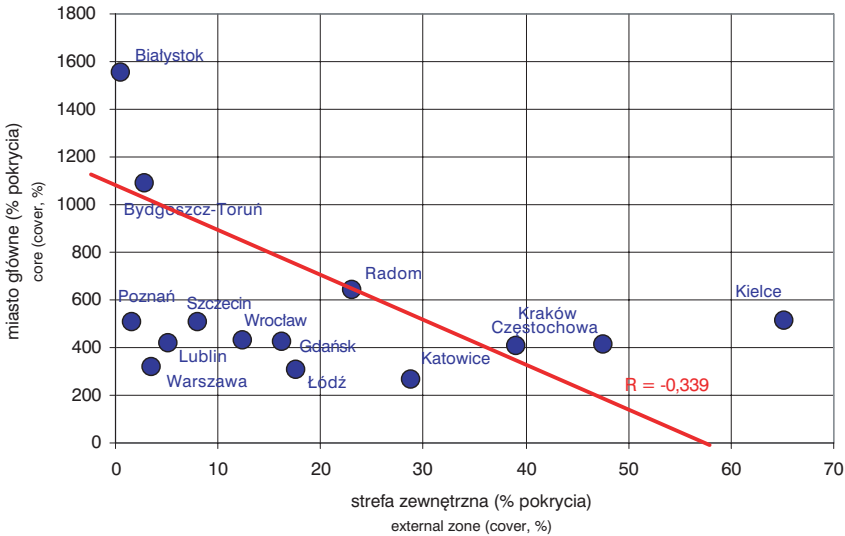
R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska

Tabela 31. Decyzje o ustaleniu warunków zabudowy na wyróżnionych obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich w końcu 2005 roku.

Ośrodek	Ogółem			W tym dotyczące zabudowy mieszkaniowej					
	liczba			%			na 100 tys. mieszkańców		
	R	M	P	R	M	P	R	M	P
Białystok	2 515	1 024	1 491	74,5	68,3	78,8	510	239	1 554
Bydgoszcz i Toruń	2 835	988	1 847	53,9	27,8	67,8	221	48	1 091
Częstochowa	1 890	1 149	741	68,1	71,4	63,0	355	331	409
Gdańsk	4 115	1 388	2 727	55,2	24,7	70,7	200	46	503
Katowice	9 358	6 091	3 267	50,6	45,5	60,1	121	88	263
Kielce	1 322	512	810	59,5	47,3	67,3	249	116	514
Kraków	5 288	2 892	2 396	49,0	27,8	74,7	216	106	404
Lublin	991	664	327	34,6	21,7	60,9	75	36	318
Łódź	5 270	2 860	2 410	60,7	70,1	49,5	275	259	308
Poznań	5 396	1 665	3 731	64,0	62,2	64,8	330	182	507
Radom	1 552	714	838	62,6	62,6	62,5	314	196	643
Szczecin	2 757	1 118	1 639	39,2	45,9	34,7	197	125	415
Warszawa	12 331	6 173	6 158	-	-	72,0	163	0	432
Wrocław	2 927	795	2 132	68,2	60,5	71,1	201	76	426
Razem	58 547	28 033	30 514	52,2	37,7	65,5	201	99	443
Pozostałe obszary	109 257			49,7			237		
Polska ogółem	167 804			50,6			222		

R – razem; M – miasto główne; P – strefa podmiejska

wszystkim stref podmiejskich Białegostoku, Radomia oraz Bydgoszczy z Toruniem. Niepokojący jest jednak fakt, że jeśli odrzucić dwie skrajne wartości (Białystok i Bydgoszcz z Toruniem), tendencja jest tylko słabo malejąca. Natężenie liczby decyzji maleje w mniejszym stopniu, niż przyrost powierzchni objętej planami miejscowymi. Przykładowo dwukrotny wzrost odsetka pokrycia planami w wysokości około 30% (strefa podmiejska Wrocławia) do wielkości 70% (ośrodek lubelski), czyli ponad dwukrotnie, skutkuje spadkiem natężenia decyzji o ustaleniu warunków zabudowy mieszkaniowej z około 430 do poziomu tylko 320 (czyli zaledwie o 1/4). Oznacza to zatem, że albo plany miejscowe nie pokrywają obszarów o intensywnej presji inwestycyjnej, albo też dynamika ruchu budowlanego jest niezależna od polityki, zamierzeń czy też przewidywań samorządów gminnych.

Ryc. 13. Zależność pomiędzy liczbą decyzji o ustaleniu warunków zabudowy mieszkaniowej a pokryciem planami miejscowymi w strefach podmiejskich tych zespołów miejskich, w których główne miasto przekracza 200 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 roku).

Correlation between number of decisions concerning the establishment of conditions for housing construction and local plans cover in suburban zones of the urban complexes in which core city is above 200 000 inhabitants (as of the end of 2005).

3.7. PODSTAWOWE TENDENCJE ZMIAN

Ze względu na kluczową rolę dużych ośrodków miejskich, pełniących funkcje stolic administracyjnych województw, w układzie przestrzenno-funkcyjnym kraju, w tabeli 32 zestawiono podstawowe wskaźniki zmian w zakresie prac planistycznych, jakie zaszły w ciągu 1 roku (31.12.2004 – 31.12.2005). Okazuje się, że w przypadku niektórych miast mamy do czynienia z bardzo wyraźnym postępem. Szczególnie duże przyrosty pokrycia terenu obowiązującymi planami zaszły w Lublinie (wzrost wskaźnika z 19,4 do 43,8%), Łodzi (z 2,5 do 20,8%) oraz Olsztynie (z 13,8 do 24,5%). Spadek odnotowano jedynie w Szczecinie (z 12,5 do 2,6%). Równocześnie zachodziły też istotne zmiany w zakresie pokrycia planami w trakcie sporządzania. Graficzną ilustrację tych zmian przedstawiono na ryc. 14-15. Udział powierzchni projektowanej, obejmującej tereny dotychczas objętej obowiązującymi planami nie był wysoki i wyniósł 4,1%. W odniesieniu do całkowitej powierzchni miast było to zaledwie 1,0%, przy czym najwięcej w Gdańsku (4,8%) i Szczecinie (4,6%).

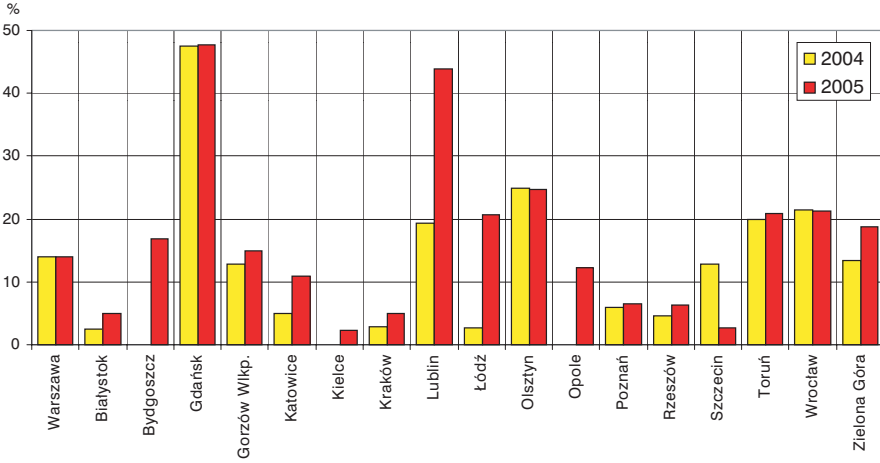
Tabela 32. Zmiany liczby i powierzchni obowiązujących i projektowanych planów miejscowych w miastach wojewódzkich w okresie 31 XII 2004 - 31 XII 2005 roku.

Ośrodek	Liczba obowiązujących planów miejscowych			Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych (% powierzchni miasta)			Powierzchnia projektowanych planów miejscowych (% powierzchni miasta)		
	2004	2005	zmiana	2004	2005	zmiana	2004	2005	zmiana
Warszawa	109	110	1	13,9	13,9	0	18,8	27,4	8,6
Białystok	52	56	4	2,4	5,1	3	28,6	39,9	11,3
Bydgoszcz	85	90	5	0,0	16,9	17	0,0	13,4	13,4
Gdańsk	285	304	19	47,6	47,6	0	19,2	18,3	-0,9
Gorzów Wielkopolski	38	41	3	12,9	14,9	2	4,5	6,2	1,7
Katowice	54	56	2	5,0	10,8	6	11,0	20,3	9,3
Kielce	20	27	7	0,0	2,2	2	1,8	6,4	4,6
Kraków	17	22	5	2,8	5,0	2	10,8	15,3	4,5
Lublin	2	4	2	19,4	43,8	24	80,4	56,2	-24,2
Łódź	37	40	3	2,6	20,8	18	13,7	12,8	-0,9
Olsztyn	36	39	3	24,9	24,7	0	34,0	26,6	-7,4
Opole	0	19	19	0,0	12,3	12	5,3	18,5	13,2
Poznań	45	47	2	6,0	6,6	1	21,7	29,3	7,6
Rzeszów	36	47	11	4,7	6,4	2	22,7	28,2	5,5
Szczecin	280	158	-122	12,8	2,6	-10	66,4	47,6	-18,8
Toruń	110	125	15	19,9	20,9	1	2,1	11,6	9,5
Wrocław	112	126	14	21,5	21,4	0	22,7	19,3	-3,4
Zielona Góra	41	43	2	13,4	18,7	5	23,6	16,8	-6,8
Razem	1359	1354	-5	12,7	16,4	4	22,6	23,9	1,3

3.8. PODSUMOWANIE

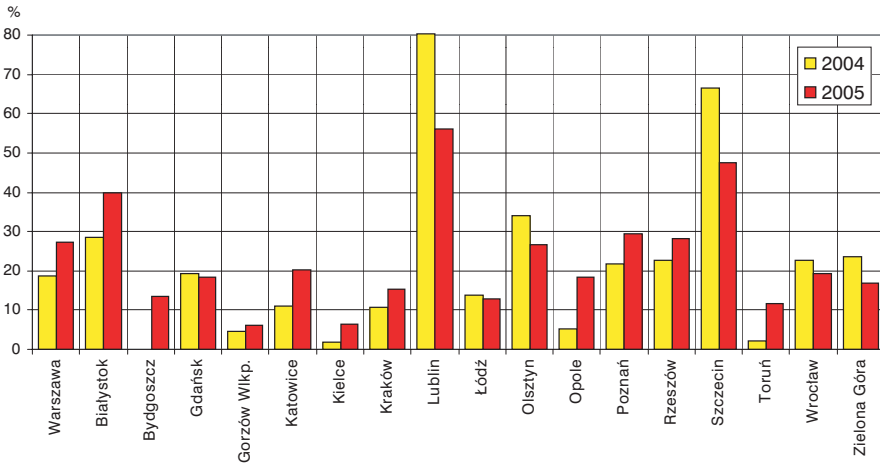
Przeprowadzone badania dowiodły, że w głównych ośrodkach miejskich w Polsce i ich strefach podmiejskich stan realizacji planistycznych jest bardzo zróżnicowany. Niemniej szczegółowe analizy wykazują pewne prawidłowości o mniej lub bardziej trwałym charakterze.

Stan realizacji prac planistycznych jest nieco lepszy w strefach podmiejskich, niż w centralnych częściach obszarów metropolitalnych i zespołów miejskich. Wynika to zapewne z kosztów przygotowania dokumentów, bardzo wysokich na terenach najintensywniej użytkowanych i zaludnionych, gdzie ewentualne proponowane zmiany w zagospodarowaniu terenów z reguły

Ryc. 14. Udział powierzchni miast wojewódzkich pokrytej obowiązującymi planami miejscowymi na koniec 2004 i 2005 roku.

The percentage of voivodship cities' area covered by obligatory local plans as of the end of 2004 and 2005.

Ryc. 15. Udział powierzchni miast wojewódzkich pokrytej projektowanymi planami miejscowymi na koniec 2004 i 2005 roku.

The percentage of voivodship cities' area covered by projected local plans as of the end of 2004 and 2005.

spotykają się z protestami mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów lub co najmniej stanowią trudny konsensus. Równocześnie jednak miasta te są najbardziej zasobne finansowo, a zatem sporządzenie szczegółowych dokumentów planistycznych nie powinno stanowić znaczącego obciążenia budżetu.

W części aglomeracji, w tym w stołecznej i krakowskiej bardzo zła sytuacja występuje w głównym mieście, a znacznie lepsza w strefie podmiejskiej. Pomimo lepszej sytuacji w strefach podmiejskich stan realizacji prac planistycznych i tak w większości przypadków jest nadal niezadowolający, gdyż mamy do czynienia z pokryciem mniejszym od połowy powierzchni gmin, co w strefach intensywnego zagospodarowania nie powinno mieć miejsca.

Wśród miast wojewódzkich dobra sytuacja występuje jedynie w Lublinie i Gdańsku, w których nieco mniej niż połowa terenów posiada uporządkowaną sytuację planistyczną. Biorąc pod uwagę projektowane plany, Lublin wkrótce osiągnie pełne pokrycie. Miasta, w których prace są zaawansowane i plany obejmą powyżej 40% powierzchni to ponadto Warszawa, Białystok, Szczecin i Wrocław.

W przeważającej części przypadków mamy do czynienia z dość podobną sytuacją planistyczną w mieście głównym, jak i w strefie podmiejskiej. Może to świadczyć nie tyle o prowadzeniu wspólnej polityki przestrzennej, co raczej o zjawisku pewnego naśladownictwa, czy też „upodabniania się do sąsiadów”.

Niezależnie od niezadowolającej sytuacji planistycznej trzeba odnotować istotny postęp w części aglomeracji, przede wszystkim w niektórych dużych miastach (Lublin, Łódź, Olsztyn). Nasuwa się również wniosek, że znaczne polepszenie sytuacji prawno-planistycznej jest możliwe nawet w krótkim terminie i zależy przede wszystkim od woli samorządów.

4. KORYTARZE TRANSPORTOWE

4.1. WSTĘP

Jednym z głównych źródeł konfliktów przestrzennych w Polsce są obecnie inwestycje transportowe. Konflikty te występują we wszystkich skalach, ze szczególną mocą ujawniając się w poszczególnych gminach. Możliwość prowadzenia skutecznej polityki transportowej na poziomie kraju wymaga zatem odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych wszystkich szczebli. Ma to szczególne znaczenie w kontekście długiego horyzontu czasowego realizowania inwestycji komunikacyjnych, wymuszającego zachowanie odpowiednich rezerw terenowych i jednocześnie wykraczającego niejednokrotnie poza okres trwania jednej kadencji władz samorządowych. Rozwój sieci transportowej to też płaszczyzna, na której spotykają się planowanie przestrzenne i polityka regionalna. Inwestycje infrastrukturalne są bowiem podstawowym narzędziem polityki regionalnej państwa, ale ich realizacja jest ściśle związana z zaawansowaniem i jakością prac planistycznych w jednostkach samorządowych szczebla regionalnego i podstawowego.

Istnienie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego warunkuje sprawną realizację inwestycji oraz właściwe ich wykorzystanie po zakończeniu budowy. Zapobiega także mnożeniu kolejnych protestów społecznych przeciwko trasom komunikacyjnym, planowanym nieraz od wielu dziesięcioleci. Sytuacja prawna powstała po roku 2003 (unieważnienie planów miejscowych sprzed 1995 roku, czyli sporządzonych w okresie obowiązywania ustawy o planowaniu przestrzennym z 1984 roku do wejścia w życie nowej ustawy z 1994 roku) sprzyjała kwestionowaniu zapisanych rezerw terenowych. Co więcej w niektórych przypadkach było to wykorzystywane przez władze lokalne sugerujące własnym wyborcom, iż mają realny wpływ na przebieg poszczególnych inwestycji centralnych (do organizacji referendum włącznie). Reasumując powyższe rozważania należy uznać, że stopień pokrycia planami jest miarą gotowości gmin do podjęcia realizacji samej inwestycji drogowej. Jest też jednocześnie miarą możliwości zdyskontowania położenia przy trasie komunikacyjnej poprzez pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz rozwój przedsiębiorczości lokalnej. Wskaźnikiem bieżącej dynamiki w tym zakresie jest natomiast odsetek gruntów, dla których plany są obecnie przygotowywane. Obu wskaźników nie należy natomiast interpretować jako

bezpośredniego efektu oddziaływania sieci transportowej na rozwój lokalny. Stopień pokrycia planami zależy bowiem od zbyt wielu czynników, a ponadto istniejąca obecnie baza danych nie pozwala na stwierdzenie, czy część gminy objęta planem miejscowym znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie trasy komunikacyjnej, czy też nie.

O zakresie presji na tereny pod inwestycje świadczą natomiast pośrednio takie wskaźniki, jak stopień przewidywanych w planach miejscowych odrośnień oraz liczba wniosków związanych z realizacją inwestycji celu publicznego. Także i tym razem interpretacja musi być jednak bardzo ostrożna, gdyż inwestycje komunikacyjne koncentrują się w rejonach o większej gęstości zaludnienia (zwłaszcza na obszarach metropolitalnych), które w naturalny sposób generują większy popyt na ziemię.

W opracowaniu skupiono się na infrastrukturze drogowej, gdyż w chwili obecnej jej rozwój wywołuje najwięcej konfliktów przestrzennych. Jednocześnie, jak dotąd, sieć drogowa wydaje się być elementem infrastruktury w największym stopniu przekładającym się na rozwój lokalny i regionalny oraz skutkującym wzrostem presji na tereny inwestycyjne i budowlane. Także i w tym przypadku efekt rozwojowy zależy jednak oczywiście od wielu innych czynników. Wyniki współczesnych badań krajowych dowodzą, że przełożenie korzyści z inwestycji drogowej na rozwój regionalny zależne jest w dużym stopniu od oferty jaką przedstawia, w sensie ekonomicznym, dany region (Domańska 2005). Analogiczny wpływ infrastruktury kolejowej uznać należy w obecnych warunkach jedynie jako potencjalny, zaś oddziaływanie lotnisk i portów morskich, choć istotne, ma charakter punktowy i ogranicza się łącznie do kilkunastu jednostek w całym kraju, uwzględnionych zresztą w większości w poprzednim rozdziale.

W pierwszej kolejności zainteresowano się obecnymi i planowanymi autostradami oraz drogami ekspresowymi. Oba rodzaje dróg są najbardziej terenochłonne i wymagają inwestycji w swoim otoczeniu (w tym poza pasem drogi), takich jak węzły wielopoziomowe, punkty obsługi podróżnych, punkty poboru opłat, itd. Autostrady i drogi ekspresowe są też szlakami w największym stopniu generującymi presję inwestycyjną na tereny przyległe (zwłaszcza zlokalizowane w pobliżu węzłów). Większość z nich to drogi o najwyższych wskaźnikach dobowego obciążenia ruchem pojazdów, zaś na niektórych wzrost ruchu w latach 2000-2005 należał do najdynamiczniejszych w skali kraju (*Ruch drogowy* 2005, 2006). Dodatkowo przeprowadzono analizę sytuacji w niektórych szczególnych punktach sieci drogowej, jakimi są największe węzły wewnętrzne oraz miejsca dowiązania do systemu ogólnoeuropejskiego, czyli przejścia graniczne.

Ostatecznie postanowiono przeanalizować stan zaawansowania prac planistycznych w następujących trzech grupach jednostek samorządowych szczebla podstawowego (ryc. 16):

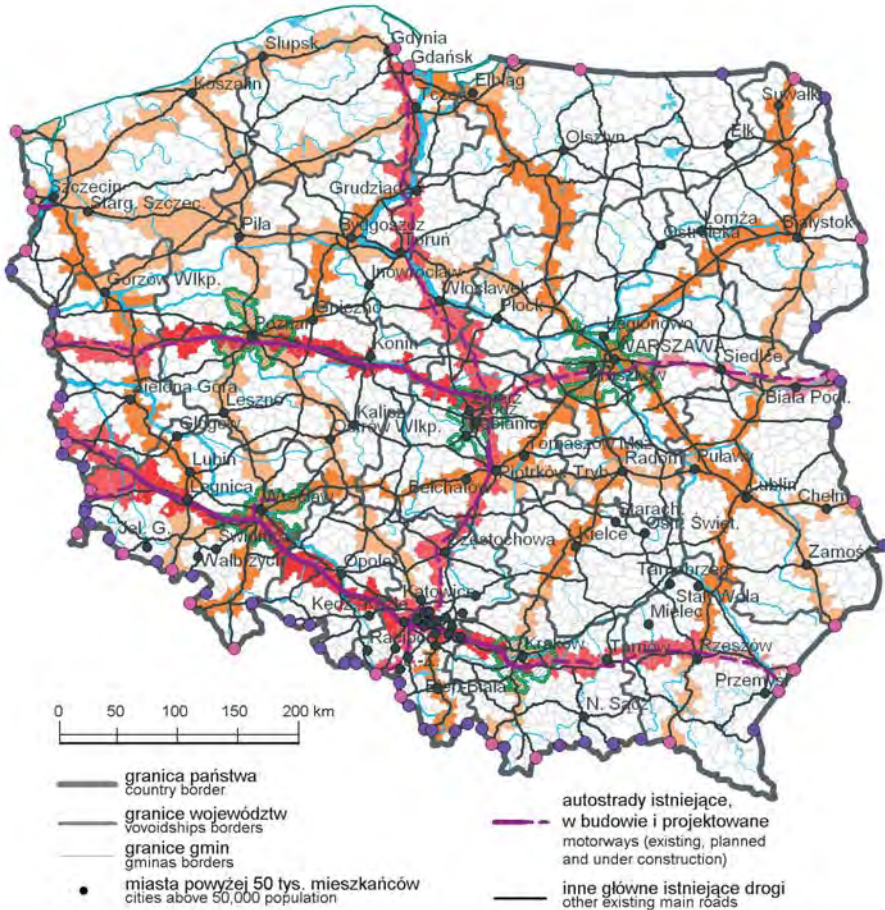
1. gminy przecięte przez drogi krajowe przewidywane do przekształcenia w trasy ekspresowe lub autostrady. Do badania włączono dodatkowo niektóre gminy styczne do przebiegu trasy, względnie sąsiednie, o ile będą one w niedalekiej przyszłości przecięte planowaną w tym ciągu drogowym obwodnicą. W przypadku autostrad przewidzianych do realizacji przed rokiem 2013, wzięto pod uwagę ich planowany przebieg, a nie przebieg obecnej drogi głównej. Wybrano drogi krajowe o numerach: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 17, 19, 22 i 69. Pominięto trasy ekspresowe, które występują w niektórych dokumentach rządowych (np. NPR 2005), ale nigdy nie zostały jednoznacznie wytrasowane (np. wzdłuż dróg numer 16 i 46).

Dla każdej drogi wydzielono maksymalnie trzy podstawowe odcinki (grupy odcinków), dla których dokonano oddzielnej agregacji danych:

- istniejące długie fragmenty autostrad (nie wydzielano istniejących fragmentów dróg ekspresowych, gdyż z reguły są one bardzo krótkie). Są to odcinki: A-2 od Nowego Tomysła do Strykowa i A-4 od Krzywej do Wieliczki;
- fragmenty autostrad i dróg ekspresowych planowanych do realizacji do 2013 r. (zgodnie z: *Priorytetowe inwestycje...*, 2006; www.mt.gov.pl). Są to następujące trasy: A-1 cała, A-2 od Świecka do Nowego Tomysła i od Strykowa do Warszawy (Konotopa), A-4 od Zgorzelca do Krzywej i od Wieliczki do Rzeszowa, A-18 cała, S-3 od Szczecina do Legnicy, S-5 od Nowych Marz do Poznania, S-7 od Gdańska przez Warszawę do Jędrzejowa i od Lubienia do Rabki, S-8 od Wrocławia przez Warszawę do Budziska, S-17 od Warszawy do Piasków, S-19 od Międzyrzecza Podlaskiego do Rzeszowa i S-69 od Bielska-Białej do Zwardonia;
- pozostałe odcinki wymienionych dróg krajowych;

2. gminy, w których znajdują się ogólnodostępne drogowe przejścia graniczne (z dodatkowym wydzieleniem kategorii gmin z przejściami dostępnymi w ciężkim ruchu towarowym). Jako drogowe przejścia graniczne uznano także terminale promowe;
3. największe drogowe węzły Polski (Warszawa, Poznań, Wrocław, Kraków i Łódź; patrz tabela 33), rozumiane jako centralna jednostka miejska oraz gminy położone wzdłuż wylotowych dróg krajowych (do 20 km od granic miasta, zwykle 2 lub 3 jednostki). Do grupy największych węzłów

nie zaliczono GOP, gdyż stopień komplikacji układu drogowego konurbacji górnośląskiej wyklucza prawidłową interpretację uzyskanych tą drogą wyników.

Gminy leżące w obrębie korytarzy transportowych Gminas situated within transport corridors

Ryc. 16. Delimitacja korytarzy transportowych.
Delimitation of transport corridors.

Jako najistotniejsze wskaźniki dotyczące postępu prac planistycznych w gminach położonych w ciągach głównych korytarzy transportowych uznano:

- łączne pokrycie planami miejscowymi (oraz dodatkowo planami w trakcie realizacji – jako przejawem obecnej aktywności planistycznej) sporządzonymi na podstawie obu ustaw (z 1994 i 2003 roku);
- zakres przewidywanych odrolnień gruntów zapisany w planach miejscowych (sporządzonych na podstawie obu Ustaw), względem ogólnej powierzchni użytków rolnych oraz względem powierzchni gminy objętej planami;
- liczbę wniosków w sprawie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Interpretacji dokonano oddzielnie dla poszczególnych korytarzy transportowych oraz zbiorowo dla wszystkich jednostek w ciągu najważniejszych szlaków drogowych kraju. Wskaźniki dla poszczególnych korytarzy nie sumują się, gdyż wiele z nich przecina się, co skutkuje dwukrotnym uwzględnieniem tych samych jednostek.

Tabela 33. Największe węzły transportu drogowego w Polsce w 2000 roku.

Ranga	Miasta	Ruch drogowy na trasach wylotowych (pojazdy na dobę)				
		drogi krajowe		drogi wojewódzkie		razem (tys.)
		liczba	ruch (tys.)	liczba	ruch (tys.)	
1	Konurbacja górnośląska	12	152,4	13	73,3	225,7
2	Warszawa	9	143,2	9	41,3	184,6
3	Kraków	9	110,1	4	37,7	147,8
4	Poznań	6	86,3	4	36,5	122,8
5	Wrocław	8	97,7	4	17,6	115,3
6	Łódź	6	75,1	5	26,4	101,6

Źródło: *Ruch Drogowy 2000, 2001*, Transprojekt, Warszawa.

4.2. PRACE PLANISTYCZNE W CIĄGU AUTOSTRAD I DRÓG EKSPRESOWYCH

Wybrane do badania korytarze drogowe przechodzą przez teren blisko 800 gmin, pokrywających 30,7% powierzchni kraju i skupiających aż 52,1% ludności Polski. O ile udział poszczególnych szlaków w powierzchni jest na ogół proporcjonalny do ich długości, to w przypadku liczby ludności obsługiwanej przez dany szlak występują już znaczące różnice. Największą koncentracją potencjału demograficznego odznaczają się korytarze drogowe S-7 (11,4%

ludności kraju; z Trójmiasta przez Warszawę do Krakowa i na Słowację), A-4 (10,8%; od granicy niemieckiej po ukraińską przez Wrocław, GOP i Kraków), S-8 (9,8%), A-1 (9,1%) i A-2 (8,8%). Z uwagi na dotychczas mało efektywny przebieg budowy autostrad i dróg ekspresowych odcinki istniejące nie obsługują znacznej części ludności kraju. Wyjątkiem jest autostrada A-4, gdzie w sąsiedztwie już istniejącej trasy mieszka 8,6% Polaków.

4.2.1. POKRYCIE PLANAMI MIEJSCOWYMI

Wybrane do badania korytarze drogowe odznaczają się łącznie tylko nieznacznie wyższym stopniem pokrycia planami miejscowymi, niż średnia krajowa (tab. 35). W przypadku planów będących w trakcie realizacji wartość wskaźnika jest prawie identyczna. W rzeczywistości obraz pozostaje bardzo zróżnicowany wzdłuż poszczególnych szlaków, a także w ich obrębie. Na wartość dla korytarza składają się często gminy o pełnym pokryciu planistycznym oraz jednostki, w których waha się ono w przedziale 0-5%. Stopień zaawansowania prac planistycznych jest też silnie uwarunkowany regionalnie (por. rozdział 2; a także mapa 17), co rzutuje na generalnie wyższe wartości wskaźnika wzdłuż tras w Polsce południowej, centralnej (region Warszawy i Łodzi) oraz na Lubelszczyźnie.

Spośród docelowych autostrad najlepsza sytuacja panuje w gminach leżących wzdłuż trasy A-4 (tab. 34). Dotyczy to zarówno jednostek, w których autostrada już istnieje, jak i tych, gdzie jej budowa planowana jest do roku 2013 (w obu przypadkach ponad 35% pokrycia). Co więcej, dla obu odcinków znaczny jest również udział powierzchni, dla której plany miejscowe znajdują się w fazie przygotowywania. Wyraźnie niższe pokrycie planami ma miejsce w gminach, przez które przebiegają autostrady A-1 i A-2. W przypadku trasy A-1 intensywny jest jednak aktualny proces przygotowywania planów miejscowych. W odniesieniu do korytarza A-2 sytuacja jest szczególnie niekorzystna na odcinkach planowanych do realizacji w okresie do 2013 roku (zwłaszcza w pobliżu granicy niemieckiej).

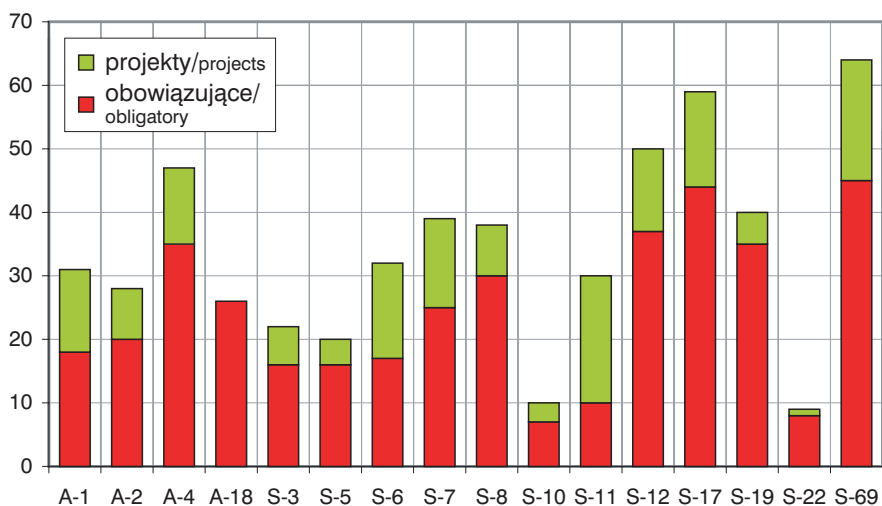
W sąsiedztwie planowanych (oraz nielicznych istniejących) dróg ekspresowych zróżnicowanie jest jeszcze większe. Jako bardzo dobre ocenić należy przygotowanie planistyczne gmin przeciętych trasą S-17 (Warszawa-Lublin-Hrebenne; 45,1% powierzchni pokrytej planami miejscowymi i 13,6% w przygotowaniu) oraz S-12 (Piotrków Trybunalski-Radom-Lublin-Dorohusk; odpowiednio 37,2% i 13,0%), przy czym druga trasa prawie w całości realizowana będzie dopiero po 2013 roku. Korzystna sytuacja występuje także na kierunku biegnącej wzdłuż wschodniej granicy trasy S-19 (na odcinku Międzyrzecz-Rzeszów przewidywanym do budowy przed 2013 rokiem – aż 46%

Tabela 34. Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych w gminach położonych wzdłuż istniejących oraz planowanych autostrad i dróg ekspresowych.

Korytarz drogowy	Powierzchnia		Ludność (2005)		Powierzchnia pokryta planami miejscowymi			
	tys. ha	udział %	ogółem (tys.)	udział %	tys. ha		udział %	
					2005	w trakcie realizacji	2005	w trakcie realizacji
Autostrady								
A-1 (w całości do 2013)	904	2,9	3 472	9,1	163	118,25	18,0	13,1
A-2	945	3,0	3 370	8,8	191	71,75	20,2	7,6
w tym: obecna	419	1,3	1 033	2,7	100	26,15	23,9	6,2
do 2013	322	1,0	2 020	5,3	39	31,88	12,2	9,9
po 2013	204	0,7	317	0,8	52	13,73	25,3	6,7
A-4	1 110	3,5	4 123	10,8	385	143,55	34,7	12,9
w tym: obecna	693	2,2	3 266	8,6	263	86,83	37,9	12,5
do 2013	340	1,1	686	1,8	121	53,45	35,5	15,7
po 2013	76	0,2	171	0,4	2	3,27	2,0	4,3
A-18 (w całości do 2013)	179	0,6	51	0,1	45	0,39	25,4	0,2
Drogi ekspresowe								
S-3	734	2,3	1 356	3,6	111	48,82	15,2	6,7
w tym: do 2013	514	1,6	1 164	3,0	67	28,79	13,1	5,6
po 2013	220	0,7	192	0,5	44	20,03	20,0	9,1
S-5	588	1,9	2 223	5,8	89	29,72	15,1	5,1
w tym: do 2013	260	0,8	1 211	3,2	11	14,74	4,3	5,7
po 2013	328	1,0	1 013	2,7	78	14,98	23,7	4,6
S-6 (w całości po 2013)	539	1,7	1 259	3,3	91	79,45	16,9	14,7
S-7	1 007	3,2	4 357	11,4	252	133,81	25,0	13,3
w tym: do 2013	823	2,6	3 400	8,9	192	90,81	23,3	11,0
po 2013	184	0,6	957	2,5	60	42,99	32,6	23,4
S-8	1 090	3,5	3 726	9,8	328	79,31	30,1	7,3
w tym: do 2013	967	3,1	3 588	9,4	285	54,13	29,4	5,6
po 2013	124	0,4	138	0,4	44	25,18	35,4	20,4
S-10 (w całości po 2013)	706	2,3	1 515	4,0	46	26,01	6,6	3,7
S-11 (w całości po 2013)	767	2,5	1 716	4,5	78	147,68	10,2	19,2
S-12 (w całości po 2013)	387	1,2	1 090	2,9	144	50,14	37,2	13,0
S-17	411	1,3	2 463	6,5	185	55,72	45,1	13,6
w tym: do 2013	261	0,8	2 268	5,9	124	45,29	47,5	17,4
po 2013	150	0,5	195	0,5	61	10,43	40,8	6,9
S-19	710	2,3	1 404	3,7	247	37,29	34,8	5,2
w tym: do 2013	292	0,9	814	2,1	136	28,84	46,6	9,9
po 2013	419	1,3	591	1,5	112	8,45	26,6	2,0
S-22 (w całości po 2013)	686	2,2	653	1,7	47	10,70	6,9	1,6
S-69 (w całości do 2013)	106	0,3	526	1,4	48	19,68	45,4	18,6
Wszystkie korytarze	9 589	30,7	19 879	52,1	2 160	858,95	22,5	9,0
Polska	31 269	100,0	38 174	100,0	6 168	2 763,25	19,7	8,8

pokrycia), S-69 (Katowice-Zwardoń) oraz S-8. Najmniej zaawansowane są prace planistyczne w gminach przez które przebiegają trasy S-10 (zaledwie 6,6% pokrycia i 3,7% w realizacji), ponadto S-22, S-5, S-3 i S-6. Po części jest to uwarunkowane relatywnie niższym pokryciem planistycznym w Polsce Zachodniej oraz dużą lesistością niektórych regionów przeciętych wymienionymi szlakami (objęcie planami na tych obszarach często nie jest wskazywane w studiach zagospodarowania przestrzennego – por. mapa 4). Jednocześnie jednak na kierunku niektórych szlaków w zachodniej części kraju obserwujemy duży odsetek planów znajdujących się aktualnie w realizacji. Dotyczy to m. in. drogi S-11 (Katowice-Poznań-Koszalin-Kołobrzeg; 19,2%) i S-6 (Trójmiasto-Szczecin).

Odnosząc otrzymane rezultaty do wytyczonych przez obecny Rząd priorytetów inwestycyjnych na lata 2007-2013, należy stwierdzić, że niski stopień zaawansowania prac planistycznych w gminach może się okazać przeszkodą przy realizacji inwestycji drogowych w ciągu szlaków A-2 (odcinki Świecko-Nowy Tomyśl i w mniejszym stopniu Stryków-Konotopa), S-3 (Szczecin-Legnica) i S-5 (Nowe Marzy-Poznań). Spośród istniejących odcinków poziom pokrycia planami miejscowymi w większym stopniu sprzyja dyskutowaniu dobrej dostępności komunikacyjnej w ciągu trasy A-4 (Legnica-Wieliczka), niż A-2 (Nowy Tomyśl-Stryków).

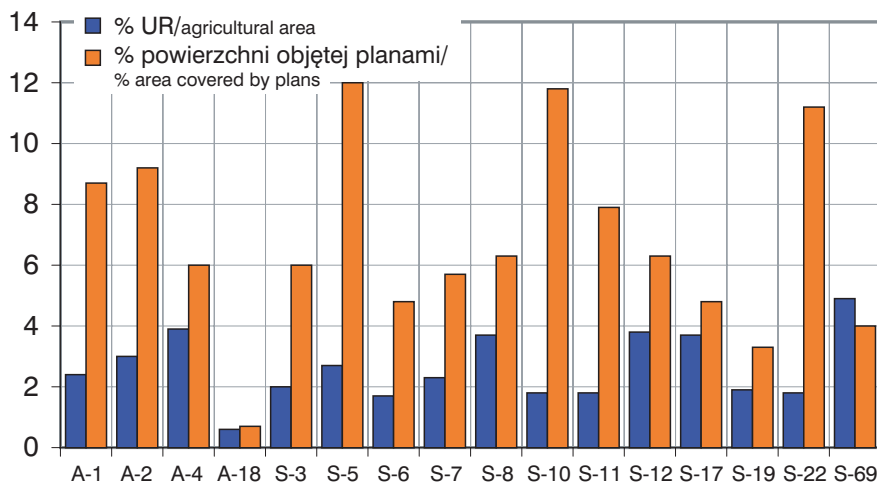
Ryc. 17. Średnie procentowe pokrycie obowiązującymi i projektowanymi planami miejscowymi wzdłuż korytarzy transportowych w końcu 2005 roku.

Average percentage cover of transport corridors by obligatory and projected local plans as of the end of 2005.

4.2.2. ZAKRES PRZEWIDYWANYCH ODROLNIĘĆ

Odsetek obecnych (2005) użytków rolnych przewidzianych do odrolnienia na mocy obowiązujących planów miejscowych jest w obrębie wyznaczonych korytarzy drogowych o około 30% wyższy niż średnio w kraju. Wynika to jednak po części z dużych areałów, dla których przewiduje się zmianę przeznaczenia gruntów, skupionych w obszarach metropolitalnych, przez które przechodzi większość głównych szlaków komunikacyjnych. Spośród wszystkich istniejących i planowanych odcinków autostrad o największej presji na tereny rolne możemy mówić wzdłuż gotowego już fragmentu trasy A-4 (Legnica-Wieliczka). Plany zakładają tam odrolnienie blisko 5% powierzchni obecnie użytkowanej rolniczo. Świadczy to pośrednio o korzystnym oddziaływaniu ekonomicznym zrealizowanej inwestycji drogowej. W przypadku A-2 zakres odrolnień na odcinku gotowym jest nawet nieco niższy niż na pozostałych. Jeżeli przewidziane odrolnienia odniesiemy do całej powierzchni objętej planami miejscowymi największa presja na użytki rolne ujawnia się na wschodnim odcinku A-4 przewidzianym do realizacji po roku 2013. Wynika to jednak z ogólnie niższego pokrycia planami na tym terenie, ponieważ plany realizowane były w pierwszej kolejności właśnie dla terenów odrolnianych (por. mapy 23-24).

Spośród dróg ekspresowych największy zakres zmian w użytkowaniu ziemi rolnej przewidują plany w gminach położonych wzdłuż S-69 (Katowice-Zwardoń; 4,9%) i S-17 (między Warszawą a Lublinem).

Ryc. 18. Planowane odrolnienia wzdłuż korytarzy transportowych.
Planned changes into non-agricultural land along transport corridors.

Tabela 35. Zakres przewidzianych odrolniń oraz liczba wniosków o ustaleniu lokalizacji celu publicznego w gminach położonych wzdłuż istniejących oraz planowanych autostrad i dróg ekspresowych.

Korytarz drogowy	Powierzchnia użytków rolnych (tys. ha)	Powierzchnia przewidziana do odrolnienia			Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	
		tys. ha	udział w użytkach rolnych (%)	udział w powierzchni objętej planami (%)	ogółem	udział %
Autostrady						
A-1 (w całości do 2013)	568	14,35	2,5	8,8	2 360	7,2
A-2	588	17,55	3,0	9,2	1 978	6,0
w tym: obecna	290	8,22	2,8	8,2	1 076	3,3
do 2013	162	5,23	3,2	13,3	603	1,8
po 2013	135	4,11	3,0	8,0	299	0,9
A-4	612	23,07	3,8	6,0	2 681	8,2
w tym: obecna	395	18,47	4,7	7,0	1 986	6,0
do 2013	158	3,96	2,5	3,3	511	1,6
po 2013	59	0,65	1,1	42,9	184	0,6
A-18 (w całości do 2013)	50	0,32	0,6	0,7	29	0,1
Drogi ekspresowe						
S-3	333	6,57	2,0	5,9	1 676	5,1
w tym: do 2013	239	4,27	1,8	6,3	1 412	4,3
po 2013	93	2,30	2,5	5,2	264	0,8
S-5	373	10,59	2,8	11,9	2 288	7,0
w tym: do 2013	150	3,52	2,4	31,3	1 343	4,1
po 2013	224	7,07	3,2	9,1	945	2,9
S-6 (w całości po 2013)	271	4,31	1,6	4,7	1 568	4,8
S-7	591	14,08	2,4	5,6	2 179	6,6
w tym: do 2013	486	12,76	2,6	6,6	1 377	4,2
po 2013	105	1,33	1,3	2,2	802	2,4
S-8	635	21,31	3,4	6,5	1 727	5,3
w tym: do 2013	552	17,06	3,1	6,0	1 664	5,1
po 2013	82	4,25	5,2	9,7	63	0,2
S-10 (w całości po 2013)	341	5,38	1,6	11,6	1 837	5,6
S-11 (w całości po 2013)	386	6,08	1,6	7,8	1 475	4,5
S-12 (w całości po 2013)	259	9,29	3,6	6,5	628	1,9
S-17	260	9,15	3,5	4,9	580	1,8
w tym: do 2013	153	6,33	4,1	5,1	350	1,1
po 2013	107	2,82	2,6	4,6	230	0,7
S-19	433	7,91	1,8	3,2	1 350	4,1
w tym: do 2013	173	4,89	2,8	3,6	493	1,5
po 2013	260	3,02	1,2	2,7	857	2,6
S-22 (w całości po 2013)	314	5,21	1,7	11,1	717	2,2
S-69 (w całości do 2013)	39	1,89	4,9	3,9	378	1,2
Wszystkie korytarze	5 488	132,09	2,4	6,1	16 302	49,6
Polska	18 208	321,38	1,8	5,2	32 860	100,0

poziom wskaźnika odnotowano na sudeckim odcinku drogi S-8 przewidzianym do realizacji po roku 2013. Obok słabej jakości gleb na terenach górskich, na wartość tę zasadniczy wpływ miał także fakt przecięcia z autostradą A-4 na terenie niezwykle szybko przekształcającej się gminy Kobierzyce (blisko 9% zakres planowanych zmian funkcji użytków rolnych).

O najbliższej presji na tereny rolnicze mówić możemy w rejonach przylegających bezpośrednio do tras A-18, S-3, S-6, S-10, S-11, S-19 i S-22. Wszędzie tam zakres przewidzianych odrolnień nie przekroczył 2%. Wśród odcinków planowanych obecnie do priorytetowej realizacji (przed 2013 r.) jako najslabiej reagujące przekształceniami gruntów na przyszły popyt wymienić należy gminy położone wzdłuż autostrady A-18 oraz drogi ekspresowej S-3 (fragment Szczecin-Legnica). Są to jednak obszary, gdzie odrolnień nie przewidują także obowiązujące studia (por. mapa 23). Jako relatywnie słabą w swojej kategorii (względem tras równoleżnikowych) określić też można presję na grunty rolne w rejonie autostrady A-1.

4.2.3. DECYZJE LOKALIZACYJNE

Drogi są podstawowymi inwestycjami celu publicznego o kluczowym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. Niestety materiał bazowy (ankiety GUS) nie dostarcza informacji o typie inwestycji, w odniesieniu do których wydano decyzje lokalizacyjne w poszczególnych gminach. Ogółem liczba wszystkich decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego nawiązuje swoim rozkładem do potencjału demograficznego. Badane korytarze drogowe, koncentrując nieco ponad połowę ludności Polski, skupiają jednocześnie 49,6% wniosków o wydanie decyzji (tab. 35). W liczbach bezwzględnych najwięcej wniosków złożono w gminach, przez które przebiegają autostrady A-1 i A-4 oraz drogi ekspresowe S-5 i S-7. Względem liczby ludności znaczenie głównych tras autostradowych było jednak mniejsze. Relatywnie duża aktywność w zakresie inwestycji celu publicznego jest natomiast odnotowywana na terenach sąsiadujących z drogą S-3 (5,1% wniosków przy 3,6% udziale w zaludnieniu) oraz innymi drogami ekspresowymi zachodniej Polski, głównie przewidywanymi do realizacji po 2013 r., jak S-6, S-10 i S-11 (por. także mapa 44).

4.3. PRACE PLANISTYCZNE W JEDNOSTKACH Z PRZEJŚCIAMI GRANICZNYMI

Badaniu poddano 68 gmin z ogólnodostępnymi drogowymi przejściami granicznymi (w tym 29 z przejściami dostępnymi w ciężkim ruchu towarowym). Nie brano pod uwagę przejść otwartych jedynie dla małego ruchu granicznego

między Polską a Czechami, Słowacją oraz Niemcami, a także punktów pieszych i turystycznych. Analizowane gminy zajmują 3,3% powierzchni kraju i skupiają 3,9% ludności Polski. Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na ich terenie jest relatywnie bardzo wysoki i wynosi 35,8%. Jednocześnie zaledwie dla 3,1% powierzchni badanych gmin plan znajduje się w trakcie realizacji. Jest charakterystyczne, że w przypadku najważniejszych przejść z ruchem towarowym (a więc punktów położonych na głównych drogach międzynarodowych) oba wskaźniki prezentują się zdecydowanie mniej korzystnie (mapa 17).

Szczegółowa analiza prowadzi do wniosku, że pomimo korzystnej przeciętnej sytuacji, gminy, w których znajdują się najruchliwsze, tranzytowe przejścia graniczne charakteryzują się w większości bardzo słabym (lub wręcz zerowym) stopniem pokrycia planami miejscowymi. Na granicy zachodniej, w gminie Słubice (przejścia Świecko, Słubice, Kunowice na szlakach drogowym i kolejowym z Warszawy do Berlina) plan zagospodarowania wykonany jest jedynie dla 3,4% powierzchni, a aktualnie nie są prowadzone żadne prace. W gminie Kołbaskowo stopień pokrycia wynosi 4,1%, w Trzebieli (przejście Olszyna na trasie Wrocław-Berlin) zaledwie 0,3% (0% w realizacji), a w Gubinie nie podjęto dotąd żadnych prac nad planami miejscowymi. Spośród dużych punktów pogranicza niemieckiego znaczne zaawansowanie prac planistycznych występuje jedynie w gminach rejonu Zgorzelca (78% dla miasta Zgorzelec).

Jeszcze gorsza niż na zachodzie sytuacja panuje w sąsiedztwie punktów odprawy na granicy wschodniej (obecna zewnętrzna granica Unii Europejskiej). W Szypliszkach (najruchliwsze wschodnie przejście w Budzisku na trasie Via Baltica) planami miejscowymi objęte jest zaledwie 0,2% powierzchni gminy, w Terespolu – także 0,2%, w Lubyczy Królewskiej (przejście Hrebenne) – 0,5%, w Medyce – 0,4%, a w Dorohusku nie ma ani jednego planu miejscowego. We wszystkich wymienionych jednostkach znikomy jest też udział gruntów, dla których dokument jest w stanie realizacji (z reguły poniżej 1%). Na tym tle korzystnie przedstawia się sytuacja niektórych przejść na granicy południowej. W mieście Cieszyn, w którym znajduje się najbardziej ruchliwy punkt na tym kierunku, pokrycie planami miejscowymi wynosi wprawdzie jedynie 4,2%, ale plany są aktualnie wykonywane aż dla 64,2% powierzchni gminy. Jednocześnie kilka jednostek przygranicznych z ważnymi przejściami towarowymi ma pełne pokrycie planistyczne. Należą do nich Dukla (z punktem Barwinek), Kudowa Zdrój, Lubawka, Międzyzlesie (z punktem Bobosów) i Jabłonka (z przejściem Chyżne).

Jednym z możliwych wyjaśnień przedstawionej sytuacji jest domniemanie, że władze niektórych gmin z przejściami granicznymi już w latach 1990.

uzyskały świadomość konieczności współzawodnictwa w pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych. Wpłynęło to na relatywnie szybkie podjęcie prac planistycznych. Po zaspokojeniu najpilniejszych potrzeb w tym zakresie prace te uległy jednak wyhamowaniu. Dotyczy to jednak najczęściej pogranicza południowego oraz niektórych mniejszych punktów odprawy. Interpretacja złej sytuacji w rejonie najruchliwszych punktów jest trudna, zwłaszcza, że niektóre jednostki przygraniczne należą do gmin relatywnie zamożniejszych. Można domniemywać, że podobnie, jak w rejonie niektórych aglomeracji miejskich, duża liczba konfliktów przestrzennych stała się paradoksalnie czynnikiem ograniczającym prace planistyczne (chęć pozostawienia konkretnych decyzji w rękach władz samorządowych dla realizowania doraźnych, lokalnych celów politycznych).

W gminach z przejściami granicznymi nieco wyższy od przeciętnego jest zakres odrolnień zapisanych w planach miejscowych, co wskazuje na silniejszą

Tabela 36. Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych w gminach położonych w sąsiedztwie drogowych przejść granicznych w końcu 2005 roku.

Gminy z ogólnodostępnymi drogowymi przejściami granicznymi	Powierzchnia		Ludność		Powierzchnia pokryta planami miejscowymi			
	tys. ha	udział (%)	ogółem (tys.)	udział (%)	tys. ha		udział %	
					2005	w trakcie realizacji	2005	w trakcie realizacji
Ogółem	1 032	3,3	1 474	3,9	370	32	35,8	3,1
z ruchem towarowym	558	1,8	1 055	2,8	146	15	26,2	2,6
pozostałe	475	1,5	419	1,1	223	17	47,1	3,6
Polska ogółem	31 269	100,0	38 174	100,0	6 168	2 763	19,7	8,8

Tabela 37. Zakres przewidzianych odrolnień oraz liczba wniosków o ustaleniu lokalizacji celu publicznego w gminach położonych w sąsiedztwie drogowych przejść granicznych.

Gminy z ogólnodostępnymi drogowymi przejściami granicznymi	Powierzchnia użytków rolnych (tys. ha)	Powierzchnia przewidziana do odrolnienia			Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	
		tys. ha	udział w użytkach rolnych (%)	udział w powierzchni objętej planami (%)	ogółem	udział (%)
Ogółem	507	12	2,3	3,2	1 209	3,7
w tym z ruchem towarowym	277	5	1,9	3,5	928	2,8
pozostałe	230	7	2,8	2,9	281	0,9
Polska ogółem	18 208	321	1,8	5,2	32 860	100,0

presję na grunty inwestycyjno-budowlane. Nie bez znaczenia jest też fakt, że wiele obszarów przygranicznych charakteryzuje się niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej i bardzo niską towarowością rolnictwa, m. in. tereny górskie (por. mapa 23). Stopień koncentracji działań lokalizacyjnych dla inwestycji celu publicznego jest generalnie proporcjonalny do potencjału demograficznego. Na wartość wskaźnika rzutuje jednak zaliczenie do badanej grupy gmin Gdańska oraz Gdyni, w których znajdują się terminale promowe. W pozostałych gminach z przejściami skala inwestycji celu publicznego jest stosunkowo mała.

4.4. PRACE PLANISTYCZNE W NAJWIĘKSZYCH WĘZŁACH DROGOWYCH POLSKI

Obszarami o szczególnym znaczeniu dla rozwoju sieci drogowej są odcinki wylotowe głównych dróg (w tym przyszłych autostrad i tras ekspresowych) z największych miast, będących równocześnie największymi wewnętrznymi węzłami kołowymi kraju. Dochodzi tam do kumulacji wszystkich podstawowych rodzajów mobilności generującej ruch drogowy (dojazdy do pracy, przewozy towarowe w ruchu podmiejskim i dalekobieżnym, tranzyt międzynarodowy, turystyka). Rozwój infrastruktury staje się koniecznością w obliczu narastającej kongestii. Jednocześnie realizacja inwestycji napotyka na szczególnie silny opór ze strony zamieszkujących strefy podmiejskie społeczności lokalnych obawiających się o obniżenie jakości życia oraz spadek cen posiadanych nieruchomości. Zatem są to obszary o szczególnym narażeniu na konflikty przestrzenne i tym samym potrzebujące pełnych i stabilnych dokumentów planistycznych. Wydzielenie największych węzłów zgodnie z opisanymi wyżej zasadami nie pozwala na uzyskanie pełnego obrazu sytuacji, gdyż trasy wylotowe przecinają często większość gmin otaczających ośrodki metropolitalne. Tym samym uzyskane wskaźniki tylko nieznacznie różnią się od uzyskanych dla metropolii i opisanych w rozdziale 3. Właśnie owe różnice wskazują jednak pośrednio, w jakim stopniu zakres prac planistycznych w konkretnej aglomeracji nawiązuje do kierunków wylotowych głównych szlaków komunikacyjnych oraz czy szlaki te generują zwiększoną presję urbanizacyjną.

W pięciu wybranych węzłach pokrycie planami miejscowymi jest znaczne, sięgające 50%. W niektórych po zakończeniu obecnie prowadzonych prac planistycznych osiągnie ono poziom ponad 80% (Kraków). Niechlubnym wyjątkiem jest Poznań z pokryciem na poziomie 14,1% i zaledwie 5,2% powierzchni, dla której plany są obecnie sporządzane. W Warszawie i Łodzi pokrycie planami na delimitowanym obszarze węzła transportowego jest niższe

niż w całym obszarze metropolitalnym (porównaj rozdział 2, tabele 25-26). W stolicy różnica ta zbliża się do 10 punktów procentowych. Dowodzi to, że na ogólnie pozytywny obraz zaawansowania prac planistycznych wpływają po części gminy nie zaliczone do obszaru węzła, a więc położone z dala od wylotowych szlaków drogowych. W niektórych gminach przeciętych takimi szlakami pokrycie planami miejscowymi jest zatem relatywnie niższe, pomimo że są to obszary, które najbardziej takich planów potrzebują. Szczególnie niekorzystna sytuacja występuje na trasach wylotowych z Warszawy w kierunku Poznania i Gdańska, gdzie pokrycie planami miejscowymi jest wyjątkowo niskie (zaledwie 1,6% w Łomiankach i 4,2% w Ożarowie Mazowieckim). Jednocześnie gminy przez które przebiegają inne trasy o znaczeniu międzynarodowym mają niekiedy pełne pokrycie planistyczne. Potwierdza to tezę o niespójnej i nie zawsze zadowalającej sytuacji planistycznej w aglomeracji stołecznej. W węźle łódzkim uwagę zwraca niski obecnie stopień pokrycia planami gminy Stryków, w której planowany jest największy centralny węzeł autostradowy kraju (obecnie 14,1%). Należy jednak nadmienić, że aktualnie realizowany jest plan dla całego pozostałego obszaru wymienionej jednostki.

Odmienna sytuacja panuje w Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu. Porównanie wskaźników dla węzłów i dla obszarów metropolitalnych wskazuje tam na większe zaawansowanie prac planistycznych w jednostkach sąsiadujących z trasami głównymi. W czterech spośród badanych węzłów odsetek powierzchni, dla której plany miejscowe znajdują się w opracowaniu, przekracza analogiczny wskaźnik dla całego obszaru metropolitalnego (porównaj rozdział 2, tab. 26), co dowodzi, że położenie przy szlakach transportowych jest jednym z elementów przyspieszających zakres obecnych prac. Odwrotna sytuacja panuje jedynie w węźle warszawskim.

Tabela 38. Powierzchnia obowiązujących planów miejscowych w gminach położonych w obrębie pięciu największych węzłów drogowych kraju (bez konurbacji górnośląskiej).

Węzeł drogowy	Powierzchnia		Ludność		Powierzchnia pokryta planami miejscowymi			
	tys. ha	udział %	Ogółem	udział %	tys. ha		udział %	
					2005	w trakcie realizacji	2005	w trakcie realizacji
Kraków	142	0,5	1 030 884	2,7	60	61	42,3	43,1
Łódź	146	0,5	1 050 914	2,8	59	25	40,2	17,4
Poznań	198	0,6	801 899	2,1	28	10	14,1	5,2
Warszawa	236	0,8	2 172 688	5,7	116	36	49,3	15,4
Wrocław	192	0,6	820 428	2,1	74	18	38,3	9,2
Polska ogółem	31 269	100,0	38 173 835	100,0	6 168	2 763	19,7	8,8

Tabela 39. Zakres przewidzianych odrolnień oraz liczba wniosków o ustaleniu lokalizacji celu publicznego w gminach położonych w obrębie pięciu największych węzłów drogowych kraju (bez konurbacji górnośląskiej).

Węzeł drogowy	Powierzchnia użytków rolnych (tys. ha)	Powierzchnia przewidziana do odrolnienia			Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	
		tys. ha	udział w użytkach rolnych (%)	udział w powierzchni objętej planami (%)	ogółem	udział %
Kraków	78	3	3,8	4,9	1 022	3,1
Łódź	86	9	10,1	14,7	812	2,5
Poznań	116	6	5,2	21,7	1 096	3,3
Warszawa	124	13	10,5	11,2	830	2,5
Wrocław	133	11	8,5	15,4	714	2,2
Polska ogółem	18 208	321	1,8	5,2	32 860	100,0

Największe węzły drogowe charakteryzują się bardzo wysokim odsetkiem użytków rolnych przewidywanych do odrolnienia (por. mapa 23). Jest to jednak przede wszystkim wynikiem presji ze strony budownictwa mieszkaniowego, a nie tylko samych inwestycji transportowych i towarzyszących. Największy zakres planowanych przekształceń odnotowuje się w Warszawie (10,5% obecnych użytków rolnych), Łodzi i Wrocławiu. Na obszarach wybranych węzłów transportowych zakres przewidywanych odrolnień jest z reguły o kilka punktów procentowych wyższy niż w całym obszarze metropolitalnym (por. tabelę 28 w rozdziale 2). Dowodzi to pośrednio, iż dostępność transportowa w transporcie samochodowym pozostaje jednym z kluczowych elementów warunkujących presję urbanizacyjną. Należy jednak pamiętać, że sumaryczna wielkość odrolnień jest w każdym z węzłów w pierwszej kolejności efektem ich masowego charakteru w kilku gminach o gwałtownie rosnącej funkcji mieszkaniowej.

Liczba wniosków o ustalenie decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego jest w węzłach proporcjonalna do zaludnienia (por. mapa 44). Dane dla węzła warszawskiego są niepełne, gdyż brak jest informacji dla samej Warszawy.

4.5. WNIOSKI

Analizowany materiał wymaga ostrożnej interpretacji z uwagi na mnogość czynników decydujących o zaawansowaniu prac planistycznych oraz na występujące sprzężenia zwrotne oddziaływań przestrzennych (układ transportowy warunkuje intensyfikację prac, pokrycie planami sprzyja inwestycjom

komunikacyjnym oraz towarzyszącym). Dlatego też uprawnione jest formułowane dwojakiego rodzaju wniosków podsumowujących:

1. wniosków oceniających stan przygotowania planistycznego dla inwestycji w ciągach najważniejszych korytarzy drogowych, rejonach przejść granicznych i w węzłach drogowych (wskaźniki pokrycia gotowymi i aktualnie sporządzanymi planami);
2. wniosków oceniających uwidocznioną w planach miejscowych presję inwestycyjną na tereny (przede wszystkim rolne) położone w sąsiedztwie korytarzy, przejść granicznych i węzłów drogowych.

Pierwsza grupa uwag może być przyczynkiem do dyskusji na temat realnych możliwości zarówno szybkiej realizacji samej inwestycji drogowej, jak i zdyskontowania szans prorozwojowych będących jej potencjalnym efektem (inwestycje towarzyszące oraz wtórne). Grupa druga stwarza podstawę do rozważań o rzeczywistej obecnej i perspektywicznej roli poszczególnych szlaków, a tym samym o prawidłowości przyjętych obecnie priorytetów inwestycyjnych. W tym wypadku należy jednak pamiętać, że ponieważ większość autostrad i dróg ekspresowych znajduje się wciąż na etapie planowania (względnie przygotowania do budowy) analizowana presja na tereny jest przede wszystkim uwarunkowana obecnym znaczeniem biegnącej na tym samym kierunku drogi krajowej. Faktyczna presja nowej inwestycji ujawni się po realizacji danego odcinka.

Jako tereny, których dalszemu rozwojowi (w zakresie inwestycji komunikacyjnych oraz ogólno-ekonomicznemu) zdecydowanie sprzyja obecna sytuacja planistyczna wymienić należy korytarze drogowe: A-4, S-8, S-17, S-12, S-19 i S-69; a ponadto rejon największych węzłów transportowych (poza Poznaniem i na niektórych kierunkach wylotowych także Warszawą) oraz dużej części południowych punktów granicznych. Jednocześnie słabe pokrycie planami miejscowymi może się okazać barierą rozwojową w obrębie korytarzy A-1, S-3, S-5, S-10, S-11, S-22 a także w sąsiedztwie zachodnich i wschodnich tranzytowych przejść granicznych oraz w węźle poznańskim.

Traktując presję na użytki rolne za miernik popytu inwestycyjnego, jako najbardziej uzasadnione wydaje się przyjęcie priorytetów w zakresie budowy autostrad oraz dróg ekspresowych na kierunkach korytarzy A-4, S-8, S-17 i S-69, a w dalszej kolejności A-2, S-5, A-1 i S-7. Spośród dróg, których rozbudowa nie jest planowana przed rokiem 2013, jako potencjalnie wymagający rozważenia wyróżnia się korytarz S-12 (Piotrków Trybunalski-Radom-Lublin-Dorohusk). Jednocześnie dyskusyjne wydaje się, z punktu widzenia analizowanego wskaźnika, włączenie do grupy inwestycji najpilniejszych obydwu południkowych szlaków rokadowych S-3 (Szczecin-Legnica) i S-19

(Międzyrzec-Rzeszów). Niewątpliwym priorytetem jest natomiast, w świetle danych o presji inwestycyjnej, realizacja kompletu tras wylotowych z największych węzłów drogowych (a zarazem obszarów metropolitalnych), a także usprawnienie układów komunikacyjnych w rejonie największych przejść granicznych (zwłaszcza w sąsiedztwie zewnętrznej granicy Unii Europejskiej).

W kontekście kolejnych badań ankietowych dotyczących stanu zaawansowania prac planistycznych celowe wydaje się wprowadzenie pytań dotyczących stopnia pokrycia planami miejscowymi w pasach dróg krajowych przecinających daną jednostkę. Celowe wydaje się również wydzielenie różnych typów inwestycji celu publicznego (w tym drogowych), dla których pojęte były decyzje lokalizacyjne.

5. OBSZARY O FUNKCJACH TURYSTYCZNYCH

5.1 WPROWADZENIE I ZAŁOŻENIA METODYCZNE

Planowanie przestrzenne na poziomie gmin jest niezwykle istotne dla rozwoju funkcji turystycznych i przestrzeni turystycznej. Lokalne podejście do problemów rozwoju turystyki jest szczególnie uzasadnione ze względu na jej specyficzną strukturę przestrzenną, która wynika z faktu, że istotą zjawiska są podróże do wybranych miejsc, gdzie turysta korzysta z różnego rodzaju atrakcji, bazy materialnej turystyki, infrastruktury ogólnej, lokalnych instytucji handlowych i usługowych (Dziedzic 1998). W planowaniu przestrzennym na potrzeby turystyki istotna jest analiza lokalnych walorów turystycznych. Obok elementów dotyczących wykorzystania przestrzeni, plany powinny zawierać główne założenia i proponowane przedsięwzięcia, które zakładają bezpośrednie inwestycje sektora publicznego (np. budowę centrów kongresowych, hal sportowych, basenów, rozbudowę infrastruktury komunikacyjnej, punkty obsługi ruchu turystycznego) oraz prywatnego (m. in. nowe inwestycje bazy noclegowej, restauracje, centra rozrywki, wyciągi narciarskie). Mogą to być również propozycje różnego rodzaju zachęt i bodźców dla potencjalnych inwestorów oraz współfinansowania i współudziału w promocji oraz rozwoju turystyki. Niewątpliwie pobudzanie inwestycji turystycznych jest jednym ze sposobów aktywizacji obszarów zacofanych gospodarczo. Często jednak elementy związane tylko z działaniem sektora publicznego na potrzeby rozwoju turystyki są zazwyczaj narzędziami biernego oddziaływania. Według E. Dziedzic (1998) należą do nich m. in.: ustalanie zagospodarowania przestrzennego, system pozwoleń na budowę, koncesje i ustalanie różnych norm (m. in. ochrony środowiska, architektonicznych).

W Polsce jest 1275 gmin, w których znajduje się noclegowa baza turystyczna, jednak tylko w połowie z nich turystyka pełni ważną rolę. Aby wydzielić gminy pełniące funkcje turystyczne, wyliczono klasyczną wartość funkcji turystycznej, która wyraża się liczbą miejsc noclegowych na 100 mieszkańców. Bardzo zbliżone wartości funkcji turystycznej uzyskuje się biorąc pod uwagę wielkość ruchu turystycznego. Należy wspomnieć, że dane wyjściowe pochodzą z Banku Danych Regionalnych opracowanego przez GUS. Nie są to dane pozbawione błędów (przede wszystkim wartości są niedoszacowane), ale obecnie stanowią jedyne kompleksowe dane o zagospodarowaniu i ruchu turystycznym

w Polsce na poziomie gmin. Zakładając, że owo niedoszacowanie rozkłada się w miarę równomiernie obraz przestrzennego zróżnicowania jest zbliżony do rzeczywistego.

Według literatury funkcje turystyczne są pełnione przez daną jednostkę, gdy wartość powyżej przedstawionej funkcji jest większa od „1” (1 miejsce noclegowe na 100 mieszkańców). Obecnie (2005) wartość funkcji turystycznej przekracza „1” w 601 gminach w Polsce. Wartość funkcji turystycznej jest w nich zróżnicowana, dlatego podzielono je na pięć grup, w zależności od natężenia wskaźnika:

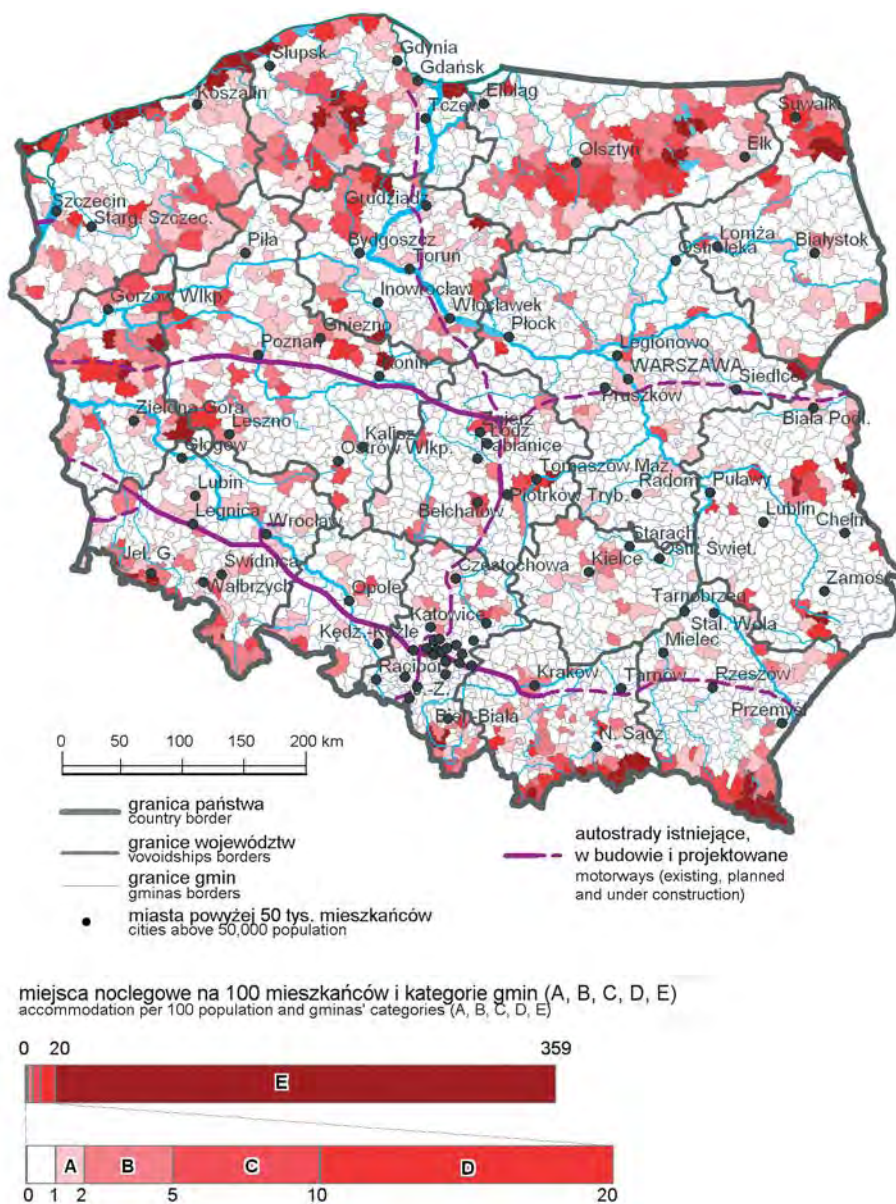
- grupa A – od 1 do 2 (łącznie 228 gmin),
- grupa B – od 2 do 5 (łącznie 188 gmin),
- grupa C – od 5 do 10 (łącznie 76 gmin),
- grupa D – od 10 do 20 (łącznie 53 gminy),
- grupa E – powyżej 20 (łącznie 56 gmin).

Dla potrzeb niniejszego opracowania pogrupowano również gminy przestrzennie (regionalnie), wydzielając 14 obszarów (regionów) turystycznych. Wydzielone zostały one na podstawie kilku kryteriów, przede wszystkim zwartości terytorialnej, czynników historycznych, cech środowiska przyrodniczego i obecnych uwarunkowań rozwoju turystyki. W rozbiciu regionalnym analizom nie poddano tych gmin, które są rozproszone i trudno je zakwalifikować do konkretnych zwartych jednostek terytorialnych. Natomiast w zestawieniach zbiorczych przeanalizowane są wszystkie gminy o funkcjach turystycznych wykazane wyżej, tj. o wartościach wskaźnika powyżej 1. Wydzielone regiony turystyczne zajmują 24% powierzchni kraju i blisko 2/3 ruchu turystycznego (według wskaźnika udzielonych noclegów).

Szczegółowej analizie zostało poddane pokrycie planami miejscowymi (obowiązującymi i projektowanymi), w podziale na dokumenty uchwalone na

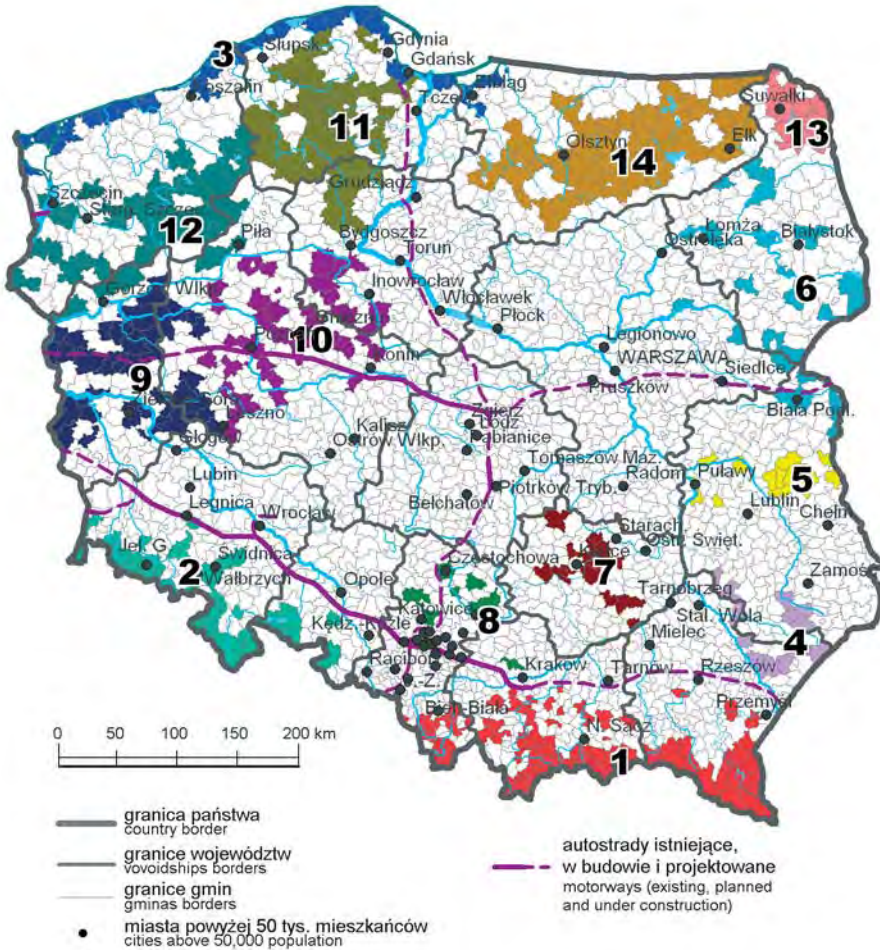
Tabela 40. Charakterystyka gmin o funkcji turystycznej (2005).

Grupa gmin	Wartość wskaźnika liczby miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców	Liczba gmin	Powierzchnia (km ²)	Liczba mieszkańców (tys.)	Liczba miejsc noclegowych (tys.)	Liczba udzielonych noclegów (tys.)
A	1-2	228	35 032	6 995	92,6	8 521
B	2-5	188	29 557	3 250	89,5	6 861
C	5-10	76	12 052	644	44,3	2 829
D	10-20	53	9 181	380	52,7	3 417
E	20-359	56	7 929	488	224,2	1 798
Razem	1-359	601	93 751	11 757	503,3	23 426

Ryc. 19. Gminy o rozwiniętych funkcjach turystycznych w Polsce.
Gminas with developed tourist functions.

podstawie ustaw z lat 1994 i 2003. Umożliwia to przebadanie związków pomiędzy historią i dynamiką ruchu turystycznego względem porządkowania sytuacji planistycznej w ostatniej dekadzie.

Ryc. 20. Delimitacja obszarów (regionów) turystycznych w Polsce. Numerami i odrębnymi kolorami oznaczono obszary: 1 – karpaccy; 2 – sudecki; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łączyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Delimitation of tourist areas (regions) in Poland. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – coastal; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomerania; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

Tabela 41. Charakterystyka wydzielonych obszarów (regionów) turystycznych (2005).

Nr	Region	Liczba gmin	Powierzchnia (km ²)	Liczba mieszkańców (tys.)	Liczba udzielonych noclegów (tys.)	Liczba miejsc noclegowych
1	Karpacki	78	8 629	928	6 683	65 531
2	Sudecki	47	5 001	632	3 158	34 532
3	Nadmorski	40	5 336	879	11 732	132 085
4	Roztoczański	14	2 158	166	345	6 801
5	Łęczyńsko-Włodawski	13	1 656	110	514	9 163
6	Podlaski	25	4 647	201	361	6 615
7	Świętokrzyski	15	1 822	198	278	4 438
8	Krakowsko-Częstochowski	12	1 052	358	369	5 285
9	Lubuski	41	7 692	509	1 131	22 174
10	Wielkopolski	41	6 206	1 079	1 979	25 723
11	Kaszubsko-Tucholski	41	8 511	399	892	19 999
12	Zachodniopomorski	36	9 038	827	1 107	16 120
13	Suwalski	12	2 160	138	318	6 506
14	Warmińsko-Mazurski	44	10 861	638	1 586	27 046
	Razem	459	74 769	7 062	30 453	382 018
	Udział w kraju	18,5%	23,9%	18,5%	65,3%	65,3%

5.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WYKONANE NA PODSTAWIE USTAWY Z 1994 ROKU

Gminy o funkcjach turystycznych wykazują bardzo duże zróżnicowanie w pokryciu miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzonymi na podstawie ustawy z 1994 roku. Diagnoza stanu wykonania tych dokumentów pozwala wyróżnić dwie podstawowe grupy gmin pełniących funkcje turystyczne: 1) takie, w których plany obejmują prawie całą powierzchnię, 2) takie, które mają niewielkie pokrycie planami.

Pełnym lub niemal pełnym (powyżej 99%) pokryciem planami charakteryzowało się zaledwie około 50 gmin. Zdecydowana większość gmin turystycznych dysponuje planami, które w bardzo niewielkim stopniu pokrywają ich obszar. Na ogół poziom pokrycia nie przekracza kilku procent powierzchni

ogólnej gminy (ponad $\frac{3}{4}$ gmin ma pokrycie poniżej 10% powierzchni). Spośród badanych 601 gmin, 72 jednostki nie miały w ogóle planów zagospodarowania przestrzennego. Kolejne, aż 209 gmin, miało plany zagospodarowania przestrzennego dotyczące niecałego 1% ogólnej powierzchni. Łącznie aż 47% gmin zdefiniowanych jako turystyczne miało pokrycie planami poniżej 1% swojej powierzchni.

Analizując zagadnienie w ujęciu pięciu wydzielonych grup gmin o funkcjach turystycznych (A, B, C, D, E) można wstępnie stwierdzić, że struktura funkcjonalna wywiera pewien wpływ na pokrycie gmin planami zagospodarowania przestrzennego (tab. 42). Wyliczone wskaźniki zmniejszają się odwrotnie proporcjonalnie wraz ze wzrostem znaczenia funkcji turystycznej. Charakterystyczna tendencja dotyczy pierwszych czterech grup (A-D), jednak wartość w przypadku ostatniej (E) wzrasta w niewielkim stopniu w stosunku do poprzedniej (zaledwie o nieco ponad 1%). Porównując te wartości do średniej ogólnopolskiej (14,5%), wyższe lub równe wskaźniki otrzymujemy tylko w gminach turystycznych przynależących do grup A i B, czyli o słabej lub umiarkowanej rozwiniętej funkcji. Średnia dla wszystkich gmin jest analogicznie niższa o 2 punkty procentowe od średniej krajowej.

Nawiązując do pytań postawionych we wstępie rozdziału można zatem wnioskować, że po 1995 roku gminy w mniejszym stopniu wiązały rozwój

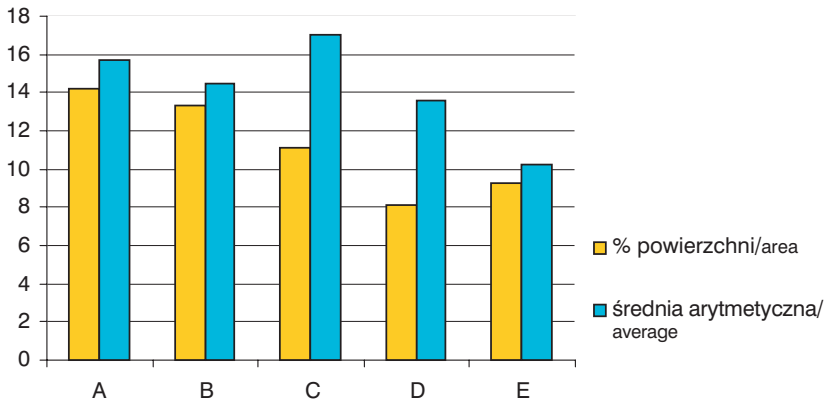
Tabela 42. Zbiorcze zestawienie charakterystyki planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących i projektowanych na podstawie ustawy z 1994 roku.

Wskaźnik	Grupy gmin					Ogółem
	A	B	C	D	E	
Plany obowiązujące						
Liczba obowiązujących planów	3 641	2 693	769	1 012	810	8 925
Średnia liczba planów w gminie	16,0	14,3	10,1	19,1	14,5	14,9
Powierzchnia objęta planami	4 961	3 934	1 340	744	733	11 713
% powierzchni gmin	14,2	13,3	11,1	8,1	9,3	12,5
Średni % pokrycia gmin*	15,7	14,5	17,0	13,6	10,2	14,7
Plany projektowane						
Liczba projektów planów	193	56	12	5	33	299
Średnia liczba projektów w gminie	0,8	0,3	0,2	0,1	0,6	0,5
Powierzchnia projektów planów	1 055	568	16	2,2	302	1 943
% powierzchni gmin	3,0	1,9	0,1	0,02	3,8	2,1

w poszczególnych grupach o zróżnicowanych wartościach funkcji turystycznych.

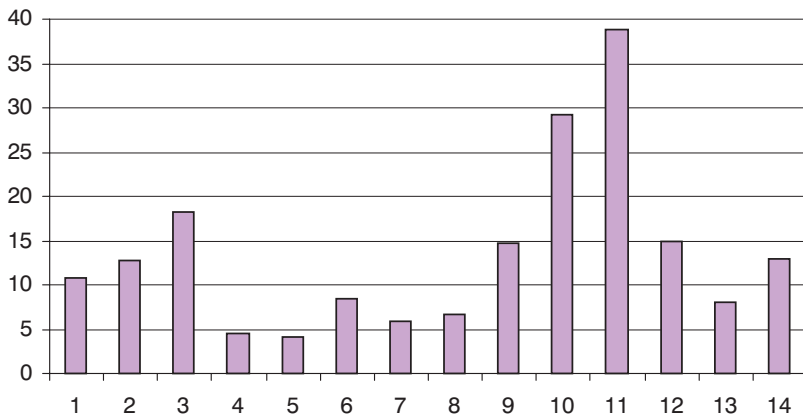
*średnia arytmetyczna, nie uwzględniająca powierzchni gmin (każda gmina ma jednokową wagę).

zrealizowanie postulatów dotyczących umieszczenia rycin pod odpowiednimi odnośnikami jest w tym rozdziale nierealne - zmniejszenie rycin musiałoby być niezwykle radykalne (o 50%), aby zmieściły się odpowiednio na stronach - jest za mało tekstu i za długie są opisy do rycin

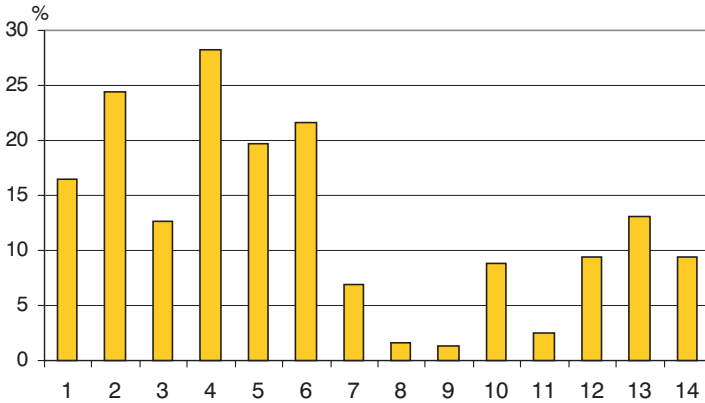
Ryc. 21. Średnie pokrycie gmin planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku w poszczególnych grupach gmin o funkcjach turystycznych.

Average gminas' cover by spatial-organization plans upon the Act of 1994 in the particular group of gminas with tourist functions.

Ryc. 22. Średnia liczba planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku w poszczególnych obszarach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpaccy; 2 – sudeccy; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łęczyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Average number of spatial-organization plans upon the Act of 1994 in the particular areas with tourist functions. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

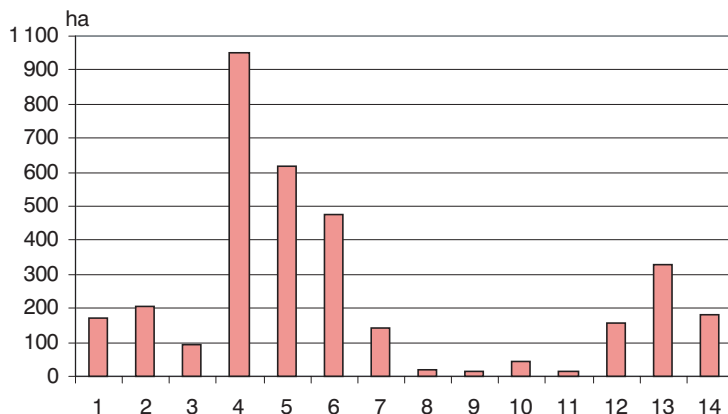
Ryc. 23. Pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku w poszczególnych obszarach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpaccy; 2 – sudeccy; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łęczyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski. Cover by spatial-organization plans upon the Act of 1994 in the particular areas with tourist function. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

wynikający z walorów turystycznych w połączeniu z porządkowaniem sytuacji planistycznej – zarówno z punktu widzenia potencjalnych turystów (ład przestrzenny podnoszący walory krajobrazowe), jak też inwestorów (klarowna sytuacja prawna).

Średnia liczba opracowanych planów w badanych gminach, które pełnią funkcje turystyczne, wynosi 14,9. Nie ma jednak większych różnic pomiędzy wielkością funkcji turystycznej a liczbą planów. Najkorzystniejszą sytuacją wygląda w gminach grupy D (o funkcji turystycznej w wartościach wskaźnika 10-20), ale w tych samych gminach średni procent pokrycia terenu planami jest prawie najniższy (8,1%). Większe prawidłowości charakteryzują średnią procentową wielkość pokrycia gmin planami, gdyż można zauważyć, iż gminy o mniejszej funkcji turystycznej mają większe pokrycie planami niż gminy o większej funkcji (ryc. 21).

Analiza wykonania planów zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych obszarach turystycznych dała obraz zróżnicowań przestrzennych. Największa średnia liczba planów została wykonana w obszarach: kaszubsko-tucholskim (38,8) oraz wielkopolskim (28,3). Najmniejszą liczbą planów

w każdym innym układzie rycina 24 wypada poza rozdział co jest najbardziej niedopuszczalną opcją jej umieszczenia - proponujemy pozostawić tak jak jest lub dokonać radykalnych zmian redakcyjnych

Ryc. 24. Średnia wielkość jednego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku w poszczególnych obszarach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpaccy; 2 – sudecki; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łączyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Average size of a spatial-organization plan upon the Act of 1994 in the particular areas with tourist functions. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

charakteryzują się gminy w obszarach województwa lubelskiego: roztoczańskim oraz łączyńsko-włodawskim (poniżej 5) – por. ryc. 22.

Analiza wielkości pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego opracowanymi na podstawie ustawy z 1994 roku ukazuje, że jest ono większe w gminach regionów, gdzie liczba planów była mniejsza. I tak, największe pokrycie charakteryzuje gminy regionu roztoczańskiego (28,2%), sudeckiego (24,3%), podlaskiego (21,6%) oraz łączyńsko-włodawskiego (19,8%) – por. ryc. 23.

W 6 regionach pokrycie planami jest mniejsze niż 10% a trzy z nich charakteryzują się pokryciem poniżej 5% (kaszubsko-tucholski, krakowsko-częstochowski oraz lubuski).

Duże zróżnicowanie wykazuje również średnia wielkość obszaru, jaki obejmuje jeden plan zagospodarowania przestrzennego. W regionie roztoczańskim, łączyńsko-włodawskim oraz podlaskim są one największe i wynoszą odpowiednio: 951,7 ha, 617,2 ha, 475,6 ha. Najmniejsze obszary obejmują plany w regionach: krakowsko-częstochowski (21,7 ha), lubuski (16,9 ha) oraz kaszubsko-tucholski (13,11 ha).

5.3. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE USTAWY Z 2003 ROKU

Z uwagi na krótki okres obowiązywania ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym liczba i powierzchnia pokrycia planami zagospodarowania sporządzonymi na podstawie tej ustawy jest jeszcze niewielka. Przeciętnie pokrywają one 5,3% ogólnej powierzchni gmin (tab. 43). Jest to wskaźnik podobny do średniej ogólnokrajowej (5,4%).

Wnioski dotyczące diagnozy stanu wykonania planów przestrzennego zagospodarowania opracowanych na podstawie ustawy z 2003 roku są zatem odmienne w stosunku do tych stwierdzonych na podstawie ustawy z roku 1994. Pozwalają one ponadto na wyróżnienie dwóch podstawowych grup gmin pełniących funkcje turystyczne tj. takich, które mają niewielkie pokrycie planami i tych, w których plany obejmują prawie całą powierzchnię. Jednakże w przypadku realizacji ustawy z 2003 roku grupa gmin bez planów lub o niewielkiej powierzchni jest dużo większa.

Zdecydowana większość gmin turystycznych dysponuje planami, które jednak w bardzo niewielkim stopniu pokrywają ich obszar. Na ogół poziom pokrycia nie przekracza kilku procent powierzchni ogólnej gminy (90% gmin

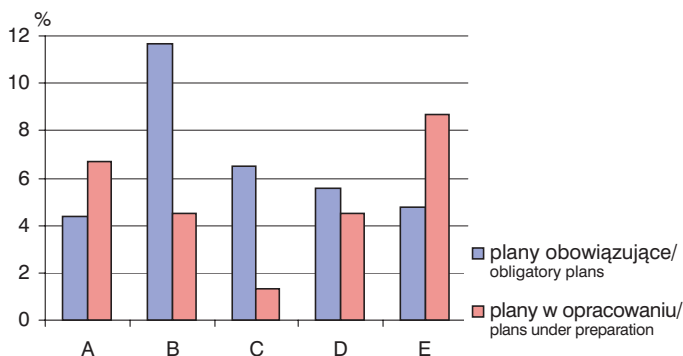
Tabela 43. Zbiorcze zestawienie charakterystyki planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących i projektowanych na podstawie ustawy z 2003 roku w poszczególnych grupach o zróżnicowanych wartościach funkcji turystycznych.

Wskaźnik	Grupy gmin					Razem
	A	B	C	D	E	
Plany obowiązujące						
Liczba obowiązujących planów	461	411	154	106	74	1 206
Średnia liczba planów w gminie	2	2,2	2	2	1,3	2
Powierzchnia objęta planami	1 194	2 479	549	268	513	5 003
% powierzchni gmin	3,4	8,4	4,6	2,9	6,5	5,3
Średni % pokrycia gmin*	4,4	11,7	6,5	5,6	4,8	7,1
Plany projektowane						
Liczba projektów planów	929	626	161	165	221	2102
Średnia liczba projektów w gminie	4,1	3,3	2,1	3,1	3,9	3,5
Powierzchnia projektów planów	2 330	1 340	159	412	692	4 934
% powierzchni gmin	6,7	4,5	1,3	4,5	8,7	5,3

*średnia arytmetyczna, nie uwzględniająca powierzchni gmin (każda gmina ma jednakową wagę).

ma pokrycie poniżej 10% powierzchni). Blisko 80% gmin ma pokrycie terenu nie przekraczające 1% ich powierzchni. Spośród badanych 601 gmin, aż 316 z nich nie miało w ogóle planów zagospodarowania przestrzennego. Z kolei pełnym pokryciem planami charakteryzowało się tylko 18 gmin, a dalsze 11 miało pokrycie przekraczające 90%.

Sytuację niewątpliwie zmienia fakt, że wiele gmin jest w trakcie opracowywania planów. Ich zakończenie zwiększy stopień pokrycia terenu ponad dwukrotnie (ryc. 25). Najbardziej zmieni się sytuacja w grupach A i E, czyli o największej i najmniejszej funkcji turystycznej. Szczególnie cieszy najwyższy odsetek powierzchni pod projektowanymi planami w gminach o najwyższy ruch turystycznym (ponad 8%), jakkolwiek zapewne i tak w większości przypadków jest to niewystarczające lub zbyt powolne z punktu widzenia rzeczywistych potrzeb.

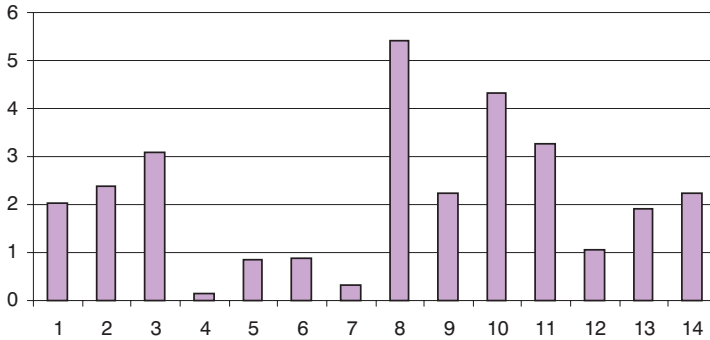

Ryc. 25. Średnie pokrycie gmin (w %) planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku w poszczególnych grupach gmin o funkcjach turystycznych.

Average gminas' cover (in %) by spatial-organization plans upon the Act of 2003 in the particular areas with tourist function.

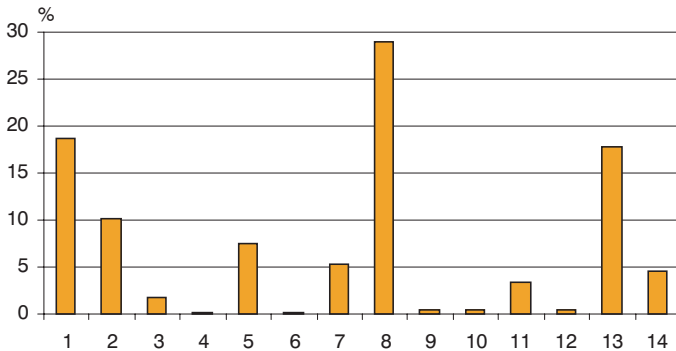
Należy podkreślić, że średnia liczba planów w gminach opracowanych na podstawie ustawy z 2003 roku jest znacznie mniejsza niż na podstawie ustawy z 1994 roku. Średnia liczba planów wynosi tylko dwa na gminę, w porównaniu z blisko piętnastoma wykonanymi na podstawie ustawy z roku 1994. Sytuacja ulegnie zmianie po zakończeniu realizacji opracowywanych planów, gdyż w opracowaniu na jedną gminę przypada średnio 3,5 planu.

Analiza wykonania planów zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych obszarach turystycznych wskazuje na znaczne zróżnicowanie przestrzenne w zaawansowaniu prac nad planami zagospodarowania przestrzennego.

Ryc. 26. Średnia liczba planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku w poszczególnych obszarach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpacki; 2 – sudecki; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łączyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Average number of spatial-organization plans upon the Act of 2003 in the particular areas with tourist functions. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

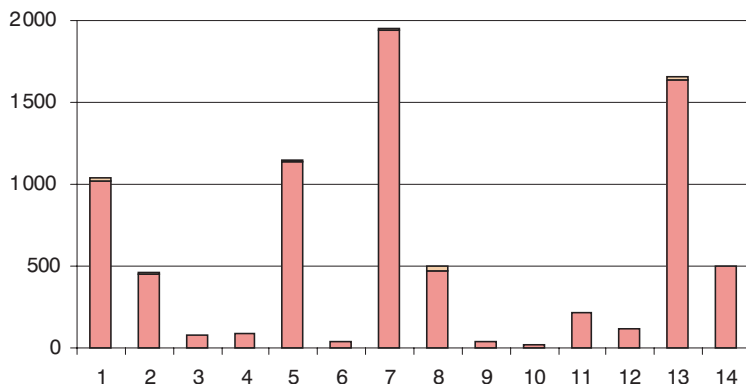
Ryc. 27. Pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku w poszczególnych obszarach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpacki; 2 – sudecki; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łączyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Cover by spatial-organization plans upon the Act of 2003 in the particular areas with tourist function. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

Średnia liczba planów waha się od 0 do ponad 5 (ryc. 26). Największa średnia liczba planów została wykonana w obszarach: krakowsko-częstochowskim (5,4), wielkopolskim (4,3), kaszubsko-tucholskim (3,3) oraz nadmorskim (3,1). Niewielkie wielkości opisywanego wskaźnika cechują zwłaszcza obszar roztoczański oraz świętokrzyski, a także łączyńsko-włodawski i podlaski (poniżej 1).

Pokrycie planami również wykazuje bardzo duże zróżnicowanie. Największy odsetek powierzchni obejmują dokumenty w obszarze krakowsko-częstochowskim – podobnie jak w średniej liczbie planów (ryc. 11). W rejonie tym średnie pokrycie gmin planami sięga 29%. W trzech innych regionach turystycznych pokrycie przekracza 10% powierzchni. Są nimi obszary: karpacki (18,7%), suwalski (17,8%) oraz sudecki (10,1%). Aż w pięciu rejonach turystycznych pokrycie gmin planami nie przekracza 1 procenta. Są nimi gminy obszarów: roztoczańskiego, podlaskiego, lubuskiego, wielkopolskiego oraz zachodniopomorskiego.

Duże zróżnicowanie wykazuje też średnia wielkość obszaru, którą objęty jest jeden plan zagospodarowania przestrzennego (ryc. 28). Największe powierzchnie obejmują plany w regionach krakowsko-częstochowskim (1945,8 ha)

Ryc. 28. Średnia wielkość jednego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku w poszczególnych obszarach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpacki; 2 – sudecki; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łączyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Average size of a spatial-organization plan upon the Act of 2003 in the particular areas with tourist function. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łączyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

oraz suwalskim (1639,2 ha), a także łączyńsko-włodawskim (1135 ha) i karpackim (1019,6 ha). W 5 regionach średnia wielkość planu nie przekracza 100 ha. Są to gminy położone na obszarach: roztoczańskim (84,5 ha), nadmorskim (75,2 ha), podlaskim (37 ha), lubuskim (36,7 ha) oraz wielkopolskim (15,3 ha). Jak już wcześniej wspomniano, w trakcie realizacji jest znacząca liczba planów zagospodarowania przestrzennego wykonywanych na podstawie ustawy z 2003, które po ich zakończeniu zmieniają obraz pokrycia terenu tymi planami (tab. 44).

Tabela 44. Plany zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku będące w realizacji w regionach turystycznych.

Nr	Region turystyczny	Liczba planów w trakcie realizacji	Średnia liczba planów w gminach turystycznych	Powierzchnia planów w trakcie realizacji (ha)	Pokrycie gmin planami będącymi w trakcie realizacji (%)
1	Karpacki	114	1,5	73 260	8,5
2	Sudecki	111	2,4	54 333	10,9
3	Nadmorski	288	7,2	30 811	5,8
4	Roztoczański	14	1,0	6 344	2,9
5	Łączyńsko-Włodawski	8	0,6	4 731	2,9
6	Podlaski	40	1,6	6 938	1,5
7	Świętokrzyski	48	3,2	50 877	27,9
8	Krakowsko-Częstochowski	59	4,9	22 937	21,8
9	Lubuski	132	3,2	6 454	0,8
10	Wielkopolski	214	5,2	16 899	2,7
11	Kaszubsko-Tucholski	193	4,7	41 742	4,9
12	Zachodniopomorski	149	4,2	15 198	1,7
13	Suwalski	51	4,3	5 446	2,6
14	Warmińsko-Mazurski	148	3,4	10 234	0,9
	Razem	1 569	3,4	346 204	4,6

Najwięcej przygotowywanych planów jest w regionach: nadmorskim (288), wielkopolskim (9214) oraz kaszubsko-tucholskim (193), czyli w regionach, gdzie turystyka pełni istotne funkcje a władze upatrują w jej rozwoju szanse na przyszłość. Największa średnia liczba planów w gminach turystycznych będących w realizacji występuje na obszarze nadmorskim, gdzie przygotowywanych jest średnio ponad 7 planów w gminie. W pięciu innych obszarach przygotowywane są po ponad 4 plany na gminę. Należą do nich obszary: wielkopolski (5,2), krakowsko-częstochowski (4,9), kaszubsko-tucholski (4,7), suwalski (4,3) oraz zachodniopomorski (4,2).

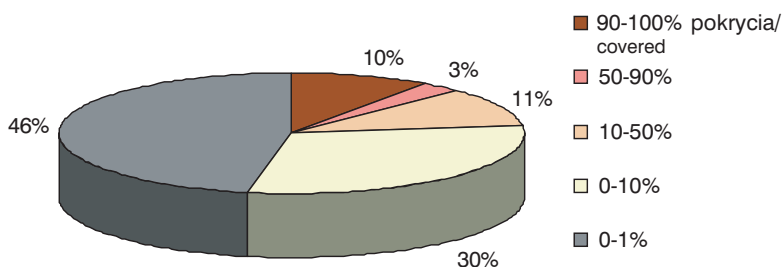
Dużym zróżnicowaniem charakteryzuje się powierzchnia gmin będąca w opracowaniu planistycznym. W trzech obszarach w opracowaniu jest powierzchnia stanowiąca ponad 10% pokrycia gmin. Należą do nich gminy w obszarach: świętokrzyskim (27,9%), krakowsko-częstochowskim (21,8%) oraz sudeckim (10,9%).

5.4. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE USTAW Z 1994 ORAZ Z 2003 ROKU

Gminy o funkcjach turystycznych wykazują bardzo duże zróżnicowanie w zakresie pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzonymi na podstawie ustaw z 1994 oraz 2003 roku. Przeciętnie pokrywają one 17,8% ogólnej powierzchni gmin, a więc nieco mniej niż średnia ogólnopolska (19,7%).

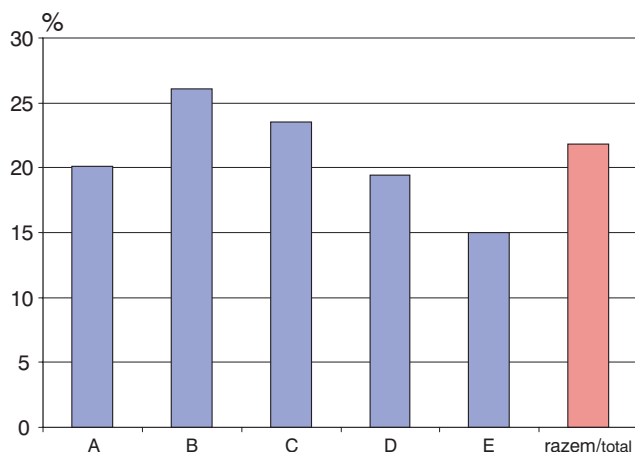
Zdecydowana większość gmin turystycznych dysponuje planami, które w bardzo niewielkim stopniu pokrywają ich obszar. Na ogół poziom pokrycia nie przekracza kilku procent powierzchni ogólnej gminy. Blisko 70% gmin ma pokrycie poniżej 10% powierzchni.

Spośród badanych 601 gmin, 42 gminy nie miały w ogóle planów zagospodarowania przestrzennego. Aż 126 gmin miało plany zagospodarowania przestrzennego dotyczące niecałego 0,5% ich obszaru a kolejne 68 gmin miało pokrycie od 0,5 do 1% swojej powierzchni gminy (ryc. 29). Łącznie, blisko 40% gmin miało pokrycie planami poniżej 1% powierzchni. Z kolei pełne pokrycie planami charakteryzowało 60 gmin, a dalsze 16 miało pokrycie przekraczające 99%. Gminy, które przygotowały plany obejmujące ponad połowę ich powierzchni, stanowiły 18,8% ogólnej liczby gmin pełniących funkcje turystyczne.

Ryc. 29. Gminy turystyczne według stopnia pokrycia ich terenu planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku.

Tourist gminas by a degree of their area cover by spatial-organization plans upon the Act of 1994.

Ryc. 30. Średnie pokrycie gmin (w % według średniej arytmetycznej) planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 w poszczególnych grupach gmin o funkcjach turystycznych.

Average gminas' cover (in % by arithmetic average) by spatial-organization plans upon the Acts of 1994 and 2003 in the particular groups of gminas with tourist functions.

Średnia liczba planów opracowanych w jednej gminie wynosi blisko 17. Największa średnia charakteryzuje gminy z grup D i A. Interesujące wnioski można wysnuć na podstawie średniego procentu pokrycia powierzchni gmin. Dla wszystkich gmin z funkcjami turystycznymi średnia ta wynosi 21,8% (średnia arytmetyczna). W tym przypadku istnieje współwystępowanie. Im wyższa funkcja turystyczna, tym mniejsze pokrycie planami w gminach. Wyjątek stanowi jedynie grupa A, o najmniejszej funkcji turystycznej. I tak,

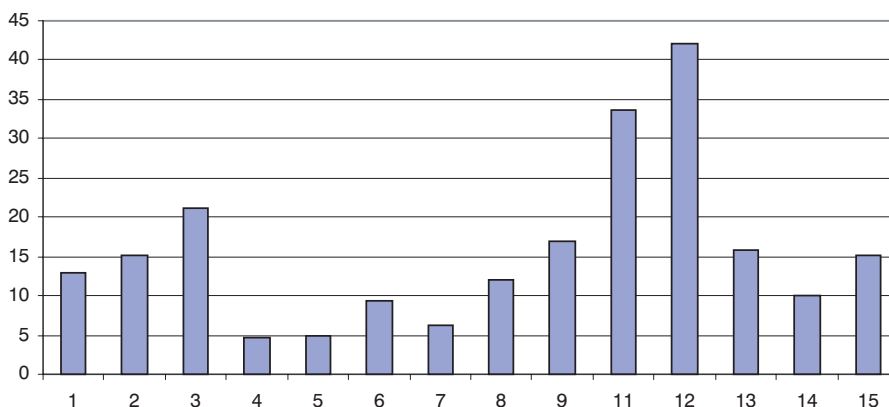
Tabela. 45. Zestawienie zbiorcze charakterystyki planów zagospodarowania przestrzennego wykonanych na podstawie ustaw z lat 1994 oraz 2003 w poszczególnych grupach o zróżnicowanych wartościach funkcji turystycznych.

Wskaźnik	Grupy gmin					Ogółem
	A	B	C	D	E	
Liczba planów	4 102	3 104	923	1 118	884	10 131
Średnia liczba planów w gminie	18	16,5	12,1	21,1	15,8	16,9
Powierzchnia objęta planami	6 155	6 413	1 889	1 013	1 246	16 716
% powierzchni gmin	17,6	21,7	15,7	11,0	15,8	17,8
Średni % pokrycia powierzchni gmin	20,1	26,1	23,5	19,4	15,0	21,8

*średnia arytmetyczna, nie uwzględniająca powierzchni gmin (każda gmina ma jednakową wagę).

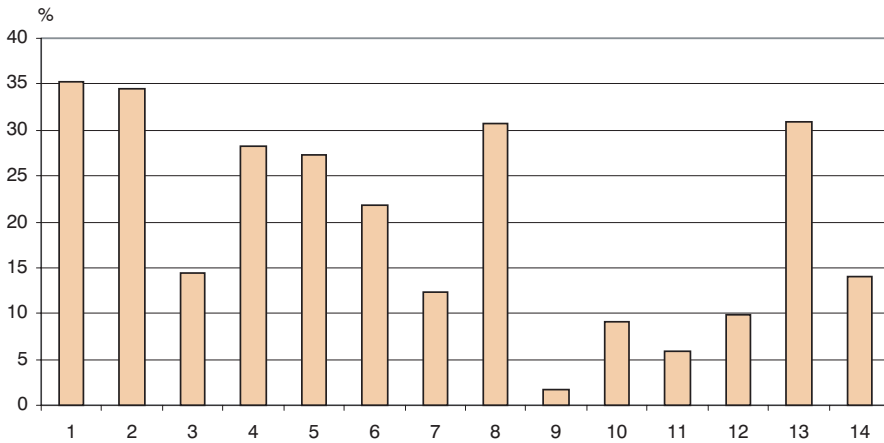
największe pokrycie planami obserwujemy w grupie B (aż 26,1%) podczas gdy w kolejnych grupach jest ono coraz mniejsze, dochodząc do 15% w grupie o najwyższym współczynniku funkcji turystycznej (E). Współwystępowania te są znacznie słabsze w przypadku uwzględnienia ważonego pokrycia powierzchniowego. W sumie jest to efekt nałożenia się przyśpieszenia prac w gminach o rozwiniętej funkcji turystycznej.

Analiza wykonania planów zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych regionach turystycznych wskazuje na znaczne zróżnicowanie w zaawansowaniu prac nad planami zagospodarowania przestrzennego. Średnia liczba planów waha się od około 5 do ponad 40 (ryc. 31). Największa średnia liczba planów została wykonana w regionach: kaszubsko-tucholskim (38,8) oraz wielkopolskim (28,3). Znacząca liczba (ponad 20) została wykonana również w gminach nadmorskich. Najmniejsza liczba planów charakteryzuje gminy w regionach województwa lubelskiego: roztoczańskim (4,7) i łączyńsko-włodawskim (4,9) oraz w świętokrzyskim (6,2).

Ryc. 31. Średnia liczba planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustaw z 1994 oraz 2003 roku w poszczególnych regionach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpaccy; 2 – sudeccy; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łączyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Average number of spatial-organization plans upon the Acts of 1994 and 2003 in the particular regions with tourist functions. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

Ryc. 32. Pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustaw z 1994 oraz 2003 roku w poszczególnych regionach o funkcjach turystycznych. Numerami oznaczono regiony: 1 – karpacki; 2 – sudecki; 3 – nadmorski; 4 – roztoczański; 5 – łęczyńsko-włodawski; 6 – podlaski; 7 – świętokrzyski; 8 – krakowsko-częstochowski; 9 – lubuski; 10 – wielkopolski; 11 – kaszubsko-tucholski; 12 – zachodniopomorski; 13 – suwalski; 14 – warmińsko-mazurski.

Cover by spatial-organization plans upon the Acts of 1994 and 2003 in particular regions with tourist functions. The regions are marked with the following numbers: 1 – Carpathian; 2 – Suddeten; 3 – Pomeranian; 4 – Roztocze; 5 – Łęczyńsko-Włodawski; 6 – Podlasie; 7 – Świętokrzyski; 8 – Krakowsko-Częstochowski; 9 – Lubuski; 10 – Wielkopolski; 11 – Kaszubsko-Tucholski; 12 – West Pomeranian; 13 – Suwalski; 14 – Warmian-Masurian.

Analiza wielkości pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 wskazuje, że jest ono większe w gminach, gdzie liczba planów była mniejsza. Szczególnie widoczne jest to na obszarach roztoczańskim, łęczyńsko-włodawskim, suwalskim (mała liczba planów, większe pokrycie) oraz w sytuacji odwrotnej na obszarach: kaszubsko-tucholskim, wielkopolskim i nadmorskim (większa liczba planów, mniejsze pokrycie). W drugim przypadku charakterystyczne jest, że większa szczegółowość planów połączona jest z większą aktywnością na tych obszarach, a plany obejmują mniejsze powierzchnie.

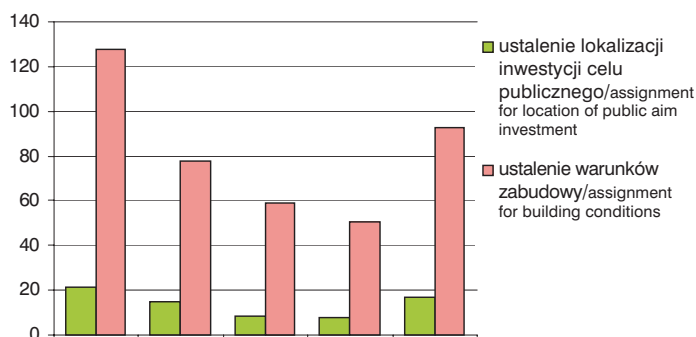
Największe pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego wykonanymi na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 charakteryzuje gminy obszarów górskich: karpackiego (35,2%) i sudeckiego (34,5%) oraz suwalskiego (30,9%) i krakowsko-częstochowskiego (30,7%). W czterech regionach pokrycie planami jest mniejsze niż 10% (zachodniopomorski, wielkopolski, kaszubsko-tucholski oraz lubuski).

5.5. DECYZJE O USTALENIU LOKALIZACJI INWESTYCJI I WARUNKÓW ZABUDOWY NA PODSTAWIE USTAWY Z 2003 ROKU

W 2005 roku na obszarach pełniących funkcje turystyczne wydano łącznie 10 825 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na podstawie ustawy z 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tab. 46). Średnia liczba decyzji o lokalizacji inwestycji na gminę wyniosła 16,2,

Tabela 46. Zbiorcze zestawienie charakterystyki decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustaleniu warunków zabudowy w poszczególnych grupach o zróżnicowanych wartościach funkcji turystycznych.

Wskaźnik	Grupy gmin					Ogółem
	A	B	C	D	E	
Liczba wniosków o wydanie decyzji o ulicp	5 661	2986	670	477	1031	10 825
Średnia liczba na gminę	24,8	15,9	8,8	9	18,4	18
Liczba wydanych decyzji	4 941	2 783	627	418	935	9 704
Średnia liczba na gminę	21,7	14,8	8,3	7,9	16,7	16,2
Liczba wniosków o wydanie decyzji o uwz	34 284	16 000	4 825	3 111	6 028	64 248
Średnia liczba na gminę	150,4	85,1	63,5	58,7	107,6	106,9
Wydane decyzje	29 122	14 595	4 477	2 670	5 174	56 038
Średnia liczba na gminę	127,7	77,6	58,9	50,4	92,4	93,2
W tym o ustalenie warunków zabudowy	13 165	6 848	2 374	1 373	2 648	26 408
Średnia liczba na gminę	57,7	36,4	31,2	25,9	47,3	43,9

Ryc. 33. Średnia liczba decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustaleniu warunków zabudowy w gminach o funkcjach turystycznych. Average number of decisions concerning location of public investment project and establishment of construction conditions in gminas with tourist functions.

a o ustalenie zabudowy 93,2. W obydwu przypadkach można zaobserwować pewną zależność, że im większa funkcja turystyczna gminy, tym liczba decyzji jest mniejsza. Jednak wyjątek stanowią gminy o najbardziej rozwiniętej funkcji turystycznej (grupa E), gdzie liczba wydanych decyzji jest większa (ryc. 33).

Interesujący jest również przestrzenny rozkład liczby wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz o ustaleniu warunków zabudowy (tab. 47). Najwięcej decyzji o ulicp wydano w obszarach nadmorskim, zachodniopomorskim i wielkopolskim, natomiast najmniej w obszarach: łęczyńsko-włodawskim, karpackim, sudeckim i suwalskim. Największa koncentracja decyzji o ustaleniu warunków zabudowy miała miejsce w gminach obszarów krakowsko-częstochowskiego (164 na gminę), wielkopolskiego (124,8), nadmorskiego (121,9) oraz zachodniopomorskiego (101,7). Do obszarów o najmniejszej koncentracji wydanych decyzji uwz należą te, w których średnia liczba nie przekroczyła 50. Należą do nich gminy obszarów: podlaskiego (49,1), suwalskiego (47,4), roztoczańskiego (47), karpackiego (46,3), sudeckiego (37,2), łęczyńsko-włodawskiego (30,5).

Tabela 47. Decyzje o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustaleniu warunków zabudowy według regionów turystycznych.

Nr regionu (obszaru)	Region turystyczny	Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (ulicp)		Decyzje o ustaleniu warunków zabudowy (uwz)	
		liczba	średnio w gminie	liczba	średnio w gminie
1	Karpacki	538	6,9	3 611	46,3
2	Sudecki	447	9,5	1 748	37,2
3	Nadmorski	1 160	29,0	4 874	121,9
4	Roztoczański	162	11,6	658	47,0
5	Łęczyńsko-Włodawski	87	6,7	396	30,5
6	Podlaski	283	11,3	1 229	49,2
7	Świętokrzyski	153	10,2	1 141	76,1
8	Krakowsko-Częstochowski	191	15,9	1 969	164,1
9	Lubuski	649	15,8	3 624	88,4
10	Wielkopolski	927	22,6	5 115	124,8
11	Kaszubsko-Tucholski	664	16,2	3 340	81,5
12	Zachodniopomorski	1 009	28,0	3 662	101,7
13	Suwalski	116	9,6	569	47,4
14	Warmińsko-Mazurski	657	14,9	3 841	87,3

5.6. WNIOSKI

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach pełniących funkcje turystyczne sporządzona na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 oraz planów będących w trakcie przygotowania skłania do postawienia wniosków o różnym stopniu ogólności. Mają one przede wszystkim charakter wyjaśniający i praktyczny, w mniejszym stopniu metodyczny.

Gminy o funkcjach turystycznych w niewystarczającym stopniu pokryte są planami zagospodarowania przestrzennego.

Plany sporządzone na podstawie ustawy z 1994 roku obejmują ponad 12% powierzchni ogólnej tych gmin, a na podstawie ustawy z 2003 ponad 5%. Łącznie plany opracowane na podstawie obydwu ustaw pokrywają 17,8% powierzchni gmin. Jest to wartość mniejsza od średniej dla całego kraju (19,7%). Można by stwierdzić, że w gminach o funkcjach turystycznych dbałość o wykonanie takich planów jest istotna, ale co warto jest podkreślenia, największe znaczenie ma w gminach ze średnią wartością funkcji turystycznej, czyli takich, które upatrują w rozwoju turystyki dużych szans rozwojowych na przyszłość. Gminy o najlepiej rozwiniętej funkcji turystycznej charakteryzują się najmniejszym procentem pokrycia terenu planami miejscowymi, co trzeba uznać za zjawisko zdecydowanie negatywne.

Znaczna część planów sporządzanych na podstawie ustawy z 2003 roku jest w trakcie realizacji. Liczba tych planów jest niemal dwukrotnie większa od liczby planów wykonanych na podstawie tej ustawy, a powierzchnia objęta planami w opracowaniu jest nieznacznie większa od tej, która jest wykonana. Jest to o tyle istotne, że w najbliższych latach znaczący sposób zmieni obraz przedstawianego zagadnienia.

Analiza wielkości pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 wskazuje, że gminy, których obszar w większości objęty jest planem zagospodarowania przestrzennego, charakteryzuje na ogół mniejsza szczegółowość tego planu i jest to najczęściej jeden dokument. Szczególnie widoczne jest to na obszarach roztoczańskim, łęczyńsko-włodawskim, suwalskim (mała liczba planów, większe pokrycie). Gminy dysponujące większą ilością szczegółowych planów charakteryzuje przy tym małe pokrycie planami, co jest szczególnie widoczne w planach na podstawie ustawy z 2003 roku. Największa liczba i, co za tym idzie, największa dokładność oraz mniejsze powierzchnie charakteryzowały plany (na podstawie obydwu ustaw) na obszarach z dobrze funkcjonującą turystyką: kaszubsko-tucholskim, nadmorskim i wielkopolskim, a na podstawie ustawy z 2003 roku dodatkowo na obszarze krakowsko-częstochowskim (większa liczba planów,

mniejsze powierzchnie i mniejsze pokrycie). Specyfika tych gmin polega również na tym, że większa szczegółowość planów łączy się z większą aktywnością samorządów i presją inwestycyjną.

Największe pokrycie planami na podstawie ustawy z 1994 roku charakteryzuje gminy o funkcjach turystycznych we wschodniej części Polski oraz na obszarze sudeckim. Wykonanie planów na podstawie ustawy z 2003 roku „przesunęło” nieznacznie te obszary ku północno-wschodniej Polsce i rozszerzyło na cały obszar górski. Największe pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego wykonanymi na podstawie ustaw z 1994 i 2003 roku charakteryzuje gminy regionów górskich: karpackiego (35,2%) i sudeckiego (34,5%), oraz w suwalskim (30,9%) i krakowsko-częstochowskim (30,7%). Należy podkreślić, że wysokie współczynniki pokrycia gmin planami na tych obszarach to bardzo korzystne zjawisko, gdyż są to główne regiony turystyczne w Polsce. W czterech regionach pokrycie planami jest niewielkie i nie przekracza 10% (zachodniopomorski, wielkopolski, kaszubsko-tucholski oraz lubuski). W tym przypadku może to prowadzić do wielu konfliktów przestrzennych i jest niekorzystne z punktu widzenia ładu przestrzennego w gminach. Z wymienionych powyżej obszarów tylko wielkopolski i kaszubsko-tucholski charakteryzuje duża liczba planów i duża ich szczegółowość, co może być pewnym usprawiedliwieniem dla niewielkiej powierzchni planów. W przypadku gmin obszarów: zachodniopomorskiego i lubuskiego, które są ważnymi regionami turystycznymi i mają ogromny potencjał, sytuacja jest dużo bardziej niekorzystna. Jednakże i w tym przypadku można doszukać się pozytywnych aspektów, gdyż oba regiony znajdują się w czołowej grupie obszarów, na których wydano najwięcej decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego i warunków zabudowy na podstawie ustawy z 2003 roku. Największą liczbę wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego i ustaleniu warunków zabudowy wydano na obszarach: nadmorskim, zachodniopomorskim, wielkopolskim oraz krakowsko-częstochowskim, czyli na obszarach atrakcyjnych dla nowych inwestycji, budownictwa mieszkaniowego i rozwoju funkcji turystycznych.

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykazała ogólnie, że ich rola jest bardzo różna i różnie pojmowana przez gminy o funkcjach turystycznych w Polsce. Występują jednak duże skrajności w wartościach pokrycia tymi planami. Dotyczy to tych sytuacji, w których powierzchnia gmin jest albo całkowicie pokryta planami, albo też w bardzo znikomym stopniu (poniżej 0,1%). Zastanawiająca jest również, podkreślana wielokrotnie, dysproporcja pomiędzy wielkościami i liczbami planów, co niewątpliwie świadczy o różnym pojmowaniu ustawy i realizacji jej zapisów. W przypadku gmin o funkcjach turystycznych istotne byłoby dużo bardziej szczegółowe

zapoznanie się z poszczególnymi planami i ich porównaniem, również z uwzględnieniem przestrzennych zróżnicowań. Istotne byłoby również pozyskanie informacji dotyczących wielkości i liczby obszarów przeznaczanych do celów turystycznych (głównie infrastruktury turystycznej).

Na podstawie analiz można też sądzić, że dopiero po 2003 roku (być może wcześniej) gminy dostrzegły szanse rozwojowe w fakcie porządkowania sytuacji planistycznej w celu lepszego wykorzystania walorów turystycznych.

6. OBSZARY WIEJSKIE

6.1. WSTĘP

W Polsce GUS przyjmuje, że obszarami wiejskimi są wszystkie tereny położone poza granicami administracyjnymi miast. Jeżeli porówna się powierzchnię obszarów wiejskich wyznaczoną według kryterium GUS i ujęć stosowanych przez Unię Europejską, to okaże się, że różnice w powierzchni obszarów wiejskich sięgają 10%, a liczby mieszkającej tam ludności – 5% (tab. 48).

Tabela 48. Obszary wiejskie w Polsce według różnych kryteriów ich wyodrębniania.

Kryterium	Ludność (%)	Powierzchnia Polski (%)
Podział administracyjny miasto-wieś (GUS)	38,1	93,4
Gęstość zaludnienia do 150 osób/km ² (OECD)	35,0	91,7
Gęstość zaludnienia do 100 osób/km ² (UE)	32,8	83,0

Źródło: *Spójna polityka strukturalna rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa*, 1999, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa.

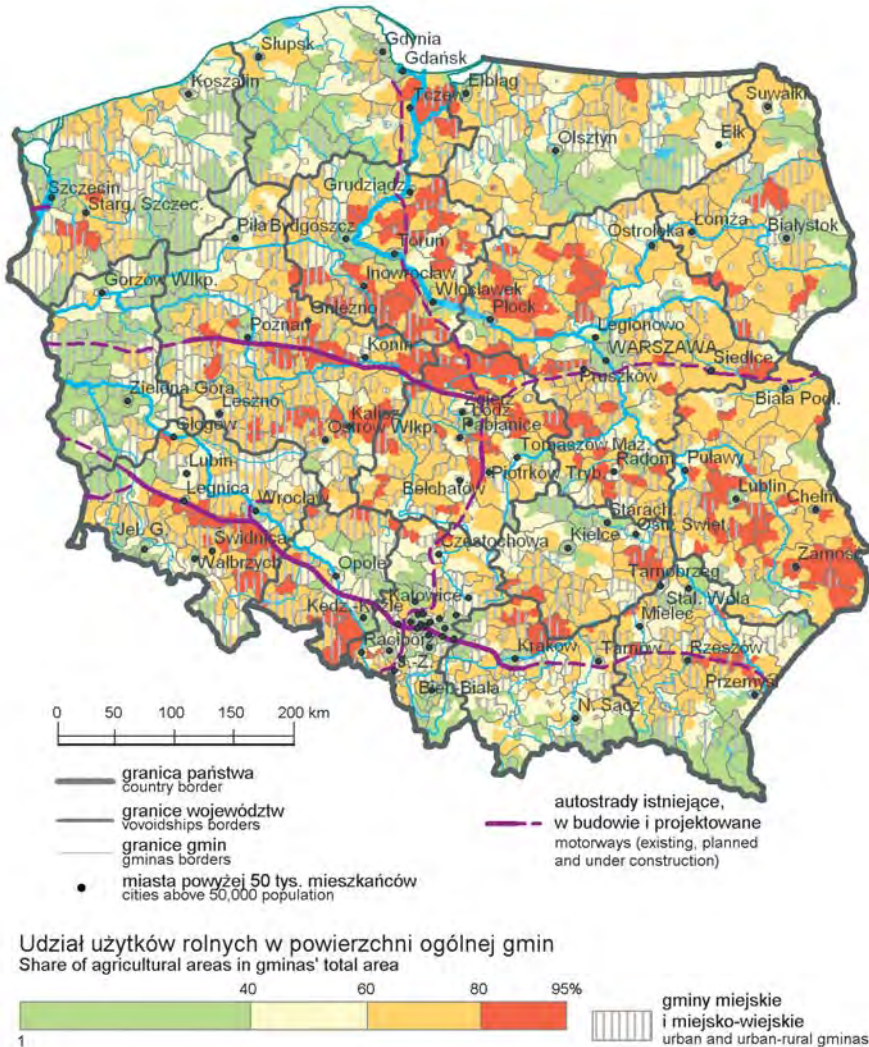
W niniejszym opracowaniu odstępiono od kryteriów GUS i ograniczono obszary wiejskie wyłącznie do gmin wiejskich. Nie rozpatrywano zatem terenów wiejskich wchodzących w skład gmin miejsko-wiejskich. Pominięcie terenów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich wynikało z faktu, że znaczna ich część ma charakter podmiejski i pozostaje pod silnym wpływem miasta. Może to utrudnić diagnozę i zaburzyć właściwy obraz stanu prac planistycznych na terenach wiejskich. Obszary podmiejskie są obecnie bardzo aktywne inwestycyjnie i powinny być poddane odrębnej analizie.

Badania obszarów wiejskich objęły zatem wszystkie gminy wiejskie, tj. 1592 jednostki terytorialne. Ponadto gminy te podzielono na cztery grupy ze względu na udział użytków rolnych w ich ogólnej powierzchni⁹ (ryc. 34):

1. Grupa A (181 gmin) – udział użytków rolnych poniżej 40%. Jednostki takie pełnią na ogół mieszane funkcje gospodarcze (leśne, turystyczne, usługowe, mieszkaniowe itp.).

⁹ Z dotychczasowych badań autora wynika, że im większy udział użytków rolnych w gminie, tym silniejsza w niej funkcja rolnicza. Wynika to przede wszystkim z faktu bardzo dużego znaczenia w rolnictwie polskim produkcji roślinnej. Można zatem na podstawie intensywności zagospodarowania ziemi przez rolnictwo podejmować próbę uogólnienia znaczenia rolnictwa w strukturze funkcjonalnej gminy.

2. Grupa B (360 gmin) – udział użytków rolnych 40-60%. Są to również gminy o funkcjach mieszanych, ale o dużo istotniejszym znaczeniu rolnictwa niż w grupie A.
3. Grupa C (773 gminy) – udział użytków rolnych 60-80%. Tworzą ją gminy, w których rolnictwo odgrywa bardzo znaczącą rolę. Na ich terenie występują różne typy gospodarstw rolnych (towarowe, niskotowarowe i mieszane), o różnych kierunkach produkcji.

Ryc. 34. Udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gmin w 2005 roku.
The share of agricultural lands in total area in 2005.

4. Grupa D (277 gmin) – udział użytków rolnych powyżej 80%. Gminy takie zdominowane są przez funkcję rolniczą. Dużą rolę w takich gminach odgrywają gospodarstwa wyspecjalizowane w produkcji roślinnej.

Grupę A reprezentują przede wszystkim gminy wiejskie z północno-zachodniej i zachodniej części kraju oraz z obszaru Mazur i Karpat. Przeważają w nich funkcje leśne, turystyczne lub mieszane. W grupie tej znajdują się również gminy wiejskie położone w sąsiedztwie dużych miast, mające wybitnie wielofunkcyjny charakter gospodarki. Z gminami wiejskimi o zróżnicowanych funkcjach gospodarczych sąsiadują gminy grupy B. W ich strukturze gospodarczej ważną rolę odgrywa rolnictwo, ale także inne funkcje gospodarcze (głównie leśnictwo i usługi). Najliczniej reprezentowane są gminy grupy C. Tworzą one największe skupienia w środkowej i wschodniej części Polski (Mazowsze, Kujawy, Wielkopolska, Podlasie) oraz na Wyżynie Małopolskiej i Nizinie Śląskiej. Gminy grupy D koncentrują się na obszarach charakteryzujących się najkorzystniejszymi warunkami dla roślinnej produkcji rolnej (obszary najlepszych warunków glebowych). Występują głównie na Żuławach, Nizinie Śląskiej i Opolszczyźnie, Wyżynie Miechowskiej i Lubelskiej oraz we wschodniej części Mazowsza i na Kujawach.

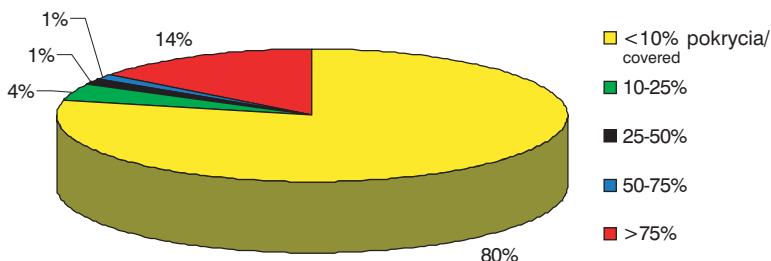
Analiza kartograficzna zagadnień mających związek z obszarami wiejskimi i funkcjami rolniczymi została ponadto przedstawiona w szczegółowej dezagregacji przestrzennej w załączniku kartograficznym (np. zmiany przeznaczenia funkcji terenów na cele nierolnicze).

6.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE USTAWY Z 1994 ROKU

6.2.1. LICZBA PLANÓW I POKRYCIE NIMI GMIN WIEJSKICH

Gminy wiejskie wykazują bardzo duże zróżnicowanie w zakresie pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzonymi na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku. Spośród badanych 1592 jednostek, aż 438 nie miało w ogóle planów zagospodarowania przestrzennego, natomiast tylko 161 charakteryzowało się pełnym pokryciem terenu tymi planami. Zdecydowana większość gmin wiejskich dysponuje planami, które w bardzo niewielkim stopniu pokrywają ich obszar (ryc. 35). Na ogół poziom pokrycia nie przekracza kilku procent powierzchni ogólnej gminy. Diagnoza współczesnego stanu wykonania planów przestrzennego zagospodarowania opracowanych na podstawie ustawy z 1994 r. pozwala wyróżnić dwie podstawowe grupy gmin wiejskich, tj. takie, które mają szczątkowe pokrycie planami i te,

w których plany obejmują większą część jednostki (prawie pełne pokrycie planami).

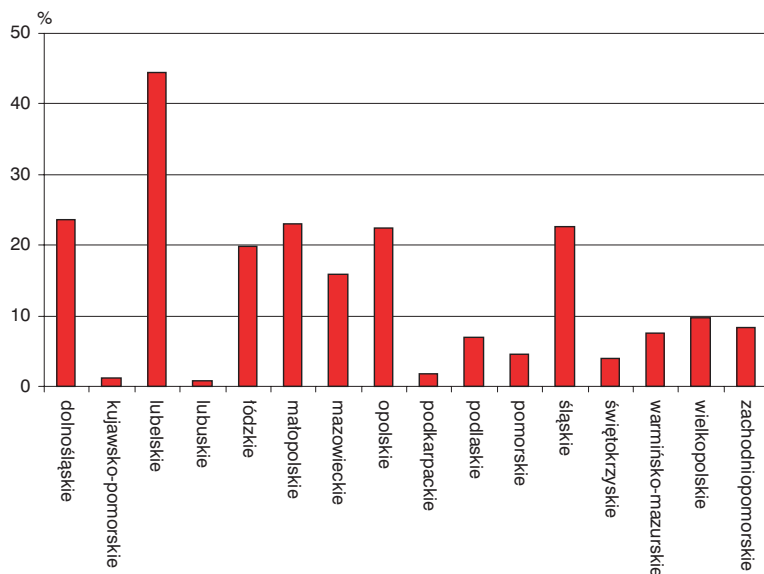
Ryc. 35. Gminy wiejskie według stopnia pokrycia ich obszaru (w %) planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku.

Rural gminas according to extent of their area cover (in %) by spatial-organization plans upon the Act of 1994.

Stosunkowo najkorzystniejsza sytuacja w zakresie wypełnienia planami zagospodarowania przestrzennego występuje w gminach wiejskich województwa lubelskiego, gdzie przeciętnie blisko 50% powierzchni jednostek posiada miejscowe plany (ryc. 36). Na tle średniej krajowej dobrze wypadają też województwa: dolnośląskie, łódzkie, mazowieckie, opolskie i śląskie. W pozostałych regionach pokrycie planami jest mniejsze niż 10%, a w województwach kujawsko-pomorskim, lubuskim i podkarpackim osiąga minimalne wartości.

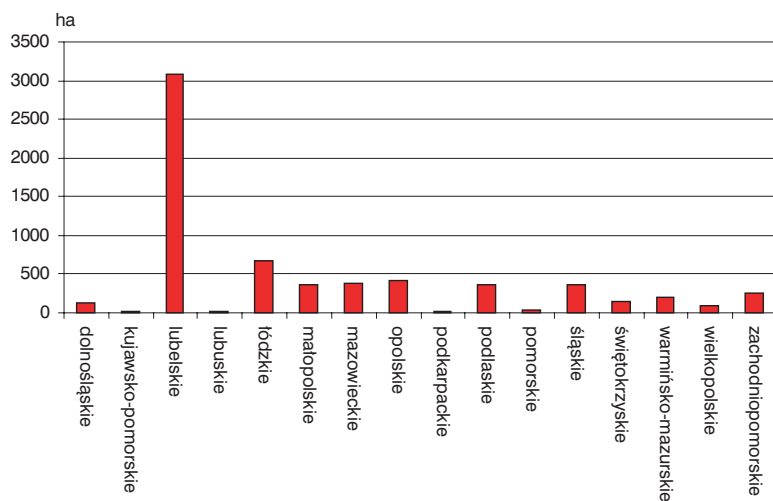
Przy okazji warto rozważyć zagadnienie przeciętnej wielkości planu zagospodarowania przestrzennego. Województwa można pod tym względem podzielić na dwie grupy. Do pierwszej należą jednostki, w których przeciętna powierzchnia planu wynosi około 300-600 ha. Są to województwa: łódzkie, małopolskie, mazowieckie, opolskie, podlaskie i śląskie (ryc. 37). Drugą grupę tworzą pozostałe województwa, w których przeciętna powierzchnia objęta planem jest znacznie mniejsza (w kujawsko-pomorskim i podkarpackim wynosi zaledwie kilkanaście ha). Osobno należy rozpatrywać przypadek województwa lubelskiego, gdzie przeciętny plan w gminie wiejskiej obejmuje powierzchnię ponad 3000 ha.

Największe przeciętne powierzchnie objęte planem mają te gminy, które posiadają tylko jeden opracowany plan, obejmujący na ogół całą powierzchnię jednostki. Na przeciwległym biegunie leżą gminy, które posiadają bardzo szczegółowe plany opracowane dla niewielkich obszarów. Na przykład gminy Wielbark (warmińsko-mazurskie) i Opinogóra Górna (mazowieckie) posiadały po 8 planów, ale obejmujących tylko po 1 ha.

Ryc. 36. Przeciętny udział powierzchni gmin wiejskich (w %) objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 1994 roku.

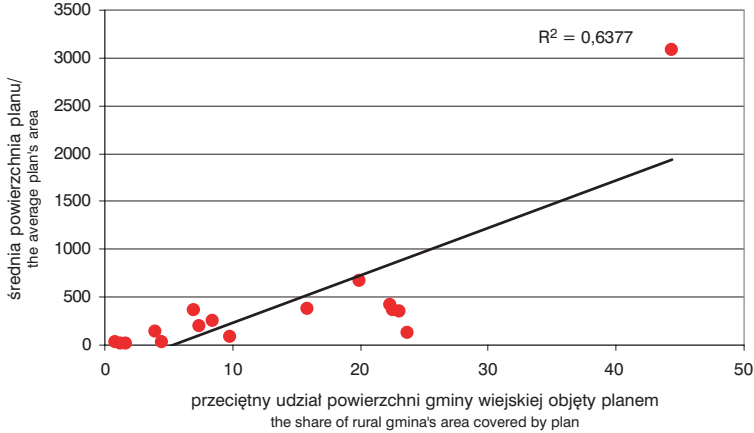
Average share of rural gminas' area (in %) covered by local spatial-organization plans upon the Act of 1994.

Ryc. 37. Przeciętna wielkość obszaru objętego planem zagospodarowania przestrzennego sporządzonym na podstawie ustawy z 1994 r. w gminach wiejskich (w ha).

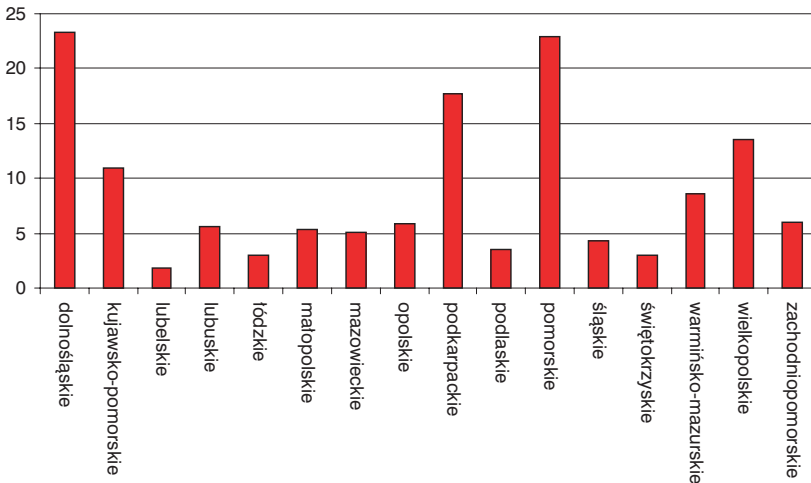
Average size of area covered by spatial-organization plan made upon the Act of 1994 in rural gminas (in ha).

Z powyższej analizy wynika prosta zależność, że im większy obszary gminy wiejskiej objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania, tym większa jest przeciętna powierzchnia terenu objęta planem jednostkowym (ryc. 38). Innymi słowy, większe pokrycie planem obszaru gminy związane jest z dużymi planami.

Ryc. 38. Zależność pomiędzy przeciętnym udziałem powierzchni gminy wiejskiej objętej planem, a średnią powierzchnią jednostkowego planu (w skali województw).

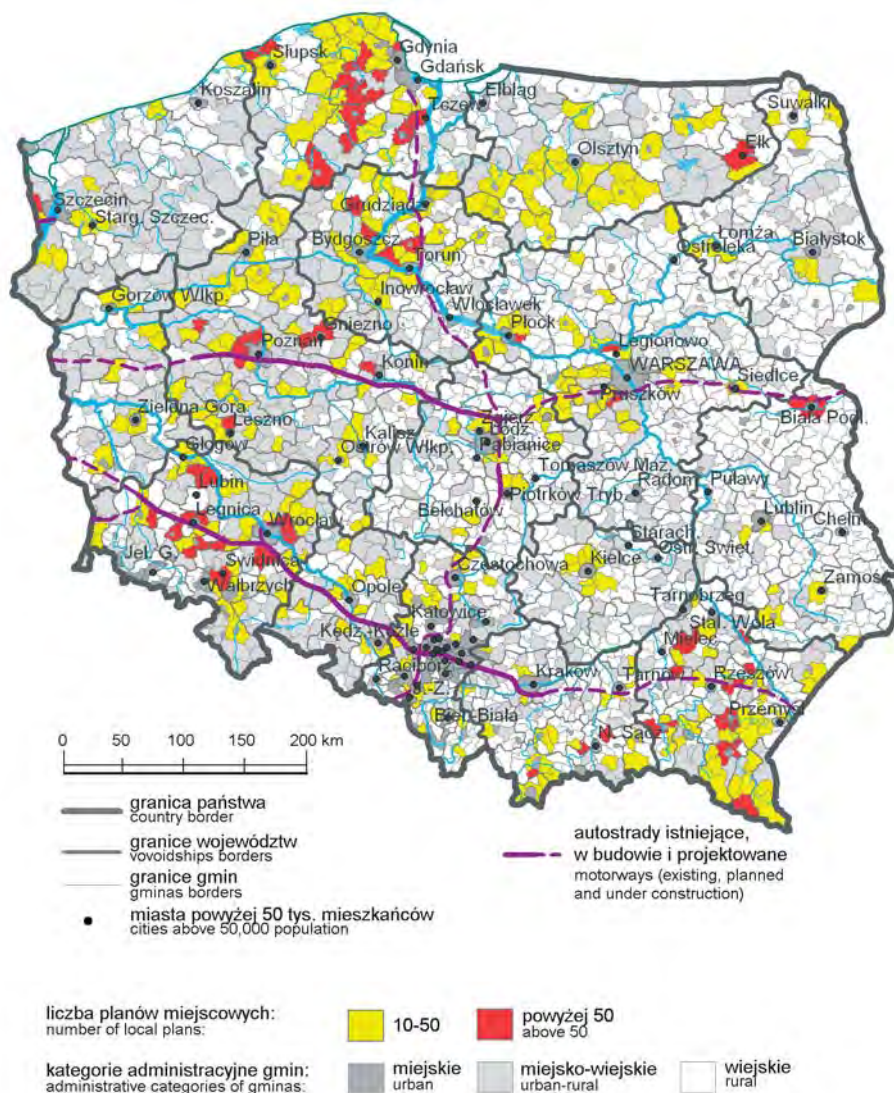
Correlation between average share of rural gmina area covered by plan and average surface of individual plan (at the voivodship scale).

Ryc. 39. Średnia liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie ustawy z 1994 roku w gminach wiejskich.

Average number of obligatory local spatial-organization plans made up on the Act of 1994 in rural gminas.

Wspomnianą zależność potwierdza obraz przeciętnej liczby obowiązujących planów w gminach wiejskich. Stosunkowo dużo jest ich w gminach wiejskich województw posiadających niewielkie pokrycie terenu planami. Świadczy to o dużym rozdrobieniu planów, które obejmują bardzo niewielkie powierzchnie jednostek. Dotyczy to przede wszystkim województw: podkarpackiego, dolnośląskiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (ryc. 39).

Ryc. 40. Gminy wiejskie posiadające największą liczbę planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie ustaw z 1994 i 2003 roku. Rural gminas that have the largest number of spatial-organization plans made upon the Act of 1994 and 2003.

Analizując zagadnienie w ujęciu czterech grup gmin wiejskich (A, B, C, D) można zauważyć małe różnice, przede wszystkim pomiędzy gminami charakteryzującymi się niewielkim udziałem użytków rolnych, w których rolnictwo ma na ogół marginalne znaczenie (przeciętne pokrycie planami wynosi około 12%), a gminami o dużym odsetku gruntów rolnych z silną funkcją rolniczą (pokrycie planami jest nieco wyższe i wynosi średnio 17-18%). Należy przy tym dodać, że w gminach wielofunkcyjnych średnia liczba planów przypadających na gminę jest wyższa (ponad 8 planów) niż w gminach rolniczych (około 6 planów na jednostkę). Wynika to ze specyfiki obszarów. Gminy rolnicze są bardziej „jednorodnie” przestrzennie, przez co nie wymagają wielu szczegółowych planów. Natomiast wiejskie gminy wielofunkcyjne o większym potencjale inwestycyjnym i większej presji w zakresie zagospodarowania gruntów wymagają wielu szczegółowych rozwiązań, które obejmują niewielkie obszary tych jednostek.

6.2.2. GRUNTY ROLNE PRZEZNACZONE NA CELE NIEROLNICZE

Ogółem w skali kraju, łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach (sporządzonych na podstawie ustawy z 1994 roku) przeznaczenie na cele nierolnicze wyniosła 261,0 tys. ha, z czego 163,9 tys. ha dotyczyło gmin wiejskich (około 1,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych). Największy odsetek gruntów rolnych przeznaczonych do odrolnienia znajdował się w województwach południowych (małopolskie i dolnośląskie), co wynika prawdopodobnie z dynamicznego rozwoju funkcji pozarolniczych na terenie niektórych gmin wiejskich (tab. 49). Stosunkowo duży odsetek takich gruntów był też w województwach: lubelskim, łódzkim, mazowieckim, opolskim, pomorskim, śląskim i wielkopolskim, a gminy o największych odrolnieniach koncentrowały się w sąsiedztwie dużych miast.

Grunty rolne na cele nierolnicze przeznacza się głównie w gminach wiejskich zlokalizowanych na obszarach charakteryzujących się rozwojem różnych funkcji gospodarczych. Potwierdzeniem tego może być analiza planów w czterech wytypowanych grupach gmin wiejskich. W grupie gmin o funkcjach pozarolniczych, gdzie udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej nie przekracza 40%, do odrolnienia przeznaczono stosunkowo duży odsetek gruntów (2,3%). Rozwijająca się działalność usługowa, produkcyjna i mieszkalniczo, wymagają nowych terenów dotychczas zagospodarowanych przez rolnictwo. Natomiast w gminach wiejskich zdominowanych przez funkcję rolniczą przewidziano odrolnienie tylko 1,1% gruntów rolnych. Sprzyja to tworzeniu się obszarów koncentracji produkcji rolniczej, ale świadczy też o polaryzacji przestrzennej w zakresie rozwoju ekonomicznego wsi. Polifunkcyjne obszary

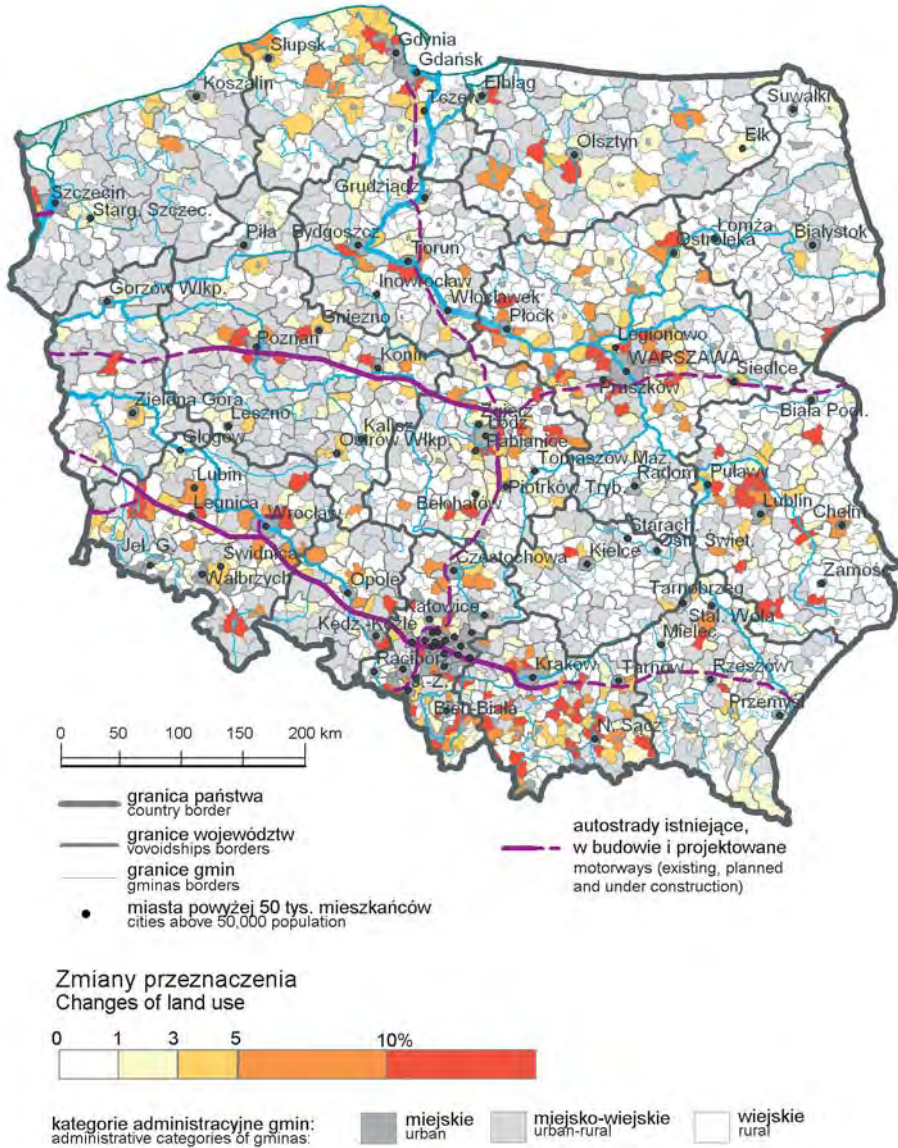
Tabela 49. Gospodarka gruntami rolnymi w gminach wiejskich według województw.

Województwo	Powierzchnia użytków rolnych w 2004 r. (ha)	Udział użytków rolnych w powierzchni gmin wiejskich (%)	Użytki rolne, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze (ha)	Udział użytków rolnych przeznaczonych do odrolnienia w planach sporządzonych na podstawie ustawy z 1994 r. (%)
Dolnośląskie	617 262	62,9	16 183	2,6
Kujawsko-pomorskie	720 889	64,4	5 536	0,8
Lubelskie	1 499 762	68,8	21 052	1,4
Lubuskie	267 942	40,1	2 188	0,8
Łódzkie	969 314	70,2	14 496	1,5
Małopolskie	575 088	55,3	16 568	2,9
Mazowieckie	1 894 707	69,2	27 330	1,4
Opolskie	232 056	57,5	3 759	1,6
Podkarpackie	673 384	52,6	5 765	0,9
Podlaskie	912 283	59,7	3 283	0,4
Pomorskie	684 369	50,9	9 937	1,5
Śląskie	363 078	53,8	6 447	1,8
Świętokrzyskie	458 793	59,6	1 788	0,4
Warmińsko-mazurskie	837 938	56,1	11 292	1,3
Wielkopolskie	937 622	65,9	13 945	1,5
Zachodniopomorskie	510 120	53,9	4 290	0,8

Źródło: na podstawie GUS.

wiejskie zwiększają bowiem powierzchnię gruntów przeznaczoną pod funkcje pozarolnicze, natomiast rolnicze gminy monofunkcyjne dokonują tego w znacznie mniejszym zakresie. Świadczy to o utrzymującej się stagnacji ekonomicznej gmin rolniczych i braku różnicowania struktury gospodarczej.

Największe zmiany w zakresie odrolnienia gruntów przewidziano w gminach wiejskich leżących w sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich (Warszawa, Poznań, Kraków, Trójmiasto) oraz w nielicznych gminach cechujących się rozwiniętą funkcją turystyczną. Użytki rolne przekształcane są prawdopodobnie głównie na tereny pod zabudowę. Często dotyczy to gmin, w których występują korzystne warunki glebowe. Proces ten objął na przykład warszawską strefę warzywniczą (Michałowice, Lesznówola, Stare Babice). Największy odsetek gruntów przeznaczonych do odrolnienia przewidywały plany w gminach: Lesznówola (65%; województwo mazowieckie) i Nawojowa (53%; małopolskie). Plany odrolnień w minimalnym stopniu objęły tereny

Ryc. 41. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze według planów miejscowych sporządzonych na podstawie ustaw z 1994 i 2003 roku. Changes regarding agricultural lands intended for non-agricultural purposes according to local plans made upon the Acts of 1994 and 2003.

północne, gdzie duże powierzchnie gruntów z różnych powodów są odłogowane i ugorowane. Wskazane jest, aby użytki rolne charakteryzujące się najniższą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej zostały zalesione.

6.2.3. LICZBA PROJEKTÓW PLANÓW I ICH POWIERZCHNIA

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będące w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z 1994 roku są bardzo nieliczne. W sumie we wszystkich gminach wiejskich sporządzane są 332 plany, które obejmują powierzchnię 346,2 tys. ha (1,7% powierzchni ogólnej gmin wiejskich). Daje to przeciętnie 1043 ha na jeden plan, co w porównaniu z już istniejącymi planami należy uznać za dużą powierzchnię. Projekty planów dotyczą 131 gmin wiejskich, z tym, że w 80 gminach przygotowujący jest jeden plan, natomiast w pozostałych większa ich liczba (najwięcej w gminach z województwa śląskiego, np. Lelów (17), Mykanów (14)).

Największa przeciętna powierzchnia objęta projektowanymi planami dotyczy gmin wiejskich o marginalnym lub przeciętnym znaczeniu funkcji rolniczej (grupa A – 1469 ha, B – 1793 ha). Natomiast w gminach rolniczych projektowane plany obejmować będą zdecydowanie mniejsze powierzchnie (grupa C – 761 ha, D – 904 ha). Przeciętne powierzchnie objęte przez plany świadczą, że przygotowywane dokumenty będą miały raczej charakter ogólny. Tylko w przypadku gmin położonych w województwie mazowieckim i śląskim projektowane plany są szczegółowe i obejmują swoim zakresem niewielkie powierzchnie (np. w gminie Nadarzyn – 856 ha objęcie 12 planów, Raszyn – 2586 ha i 12 planów, Pawonków – 766 ha i 10 planów).

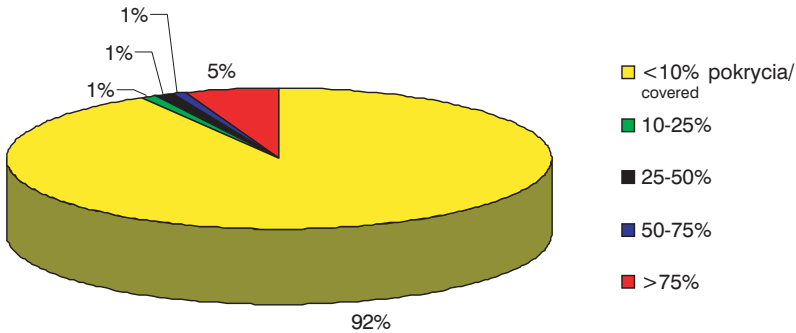
6.3. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE USTAWY Z 2003 ROKU

6.3.1. LICZBA PLANÓW I POKRYCIE NIMI GMIN WIEJSKICH

Liczba i powierzchnia pokrycia planami miejscowymi sporządzonymi na podstawie ustawy z 2003 r. jest niewielka. Przeciętnie pokrywają one 6% ogólnej powierzchni gmin wiejskich (7% wynosi średnia arytmetyczna), ale jest to i tak więcej, niż średnia dla całego kraju (5,4%). Pełne lub prawie pełne (ponad 99% powierzchni gminy) pokrycie mają 72 gminy wiejskie. Równocześnie 1101 gmin nie posiada w ogóle planu sporządzonego na podstawie ustawy z 2003 roku, a kolejne 245 gmin ma mniej niż 1% pokrycia takimi planami. Zadawalającym jest jednak fakt, że w 609 gminach wiejskich plany są w trakcie sporządzania.

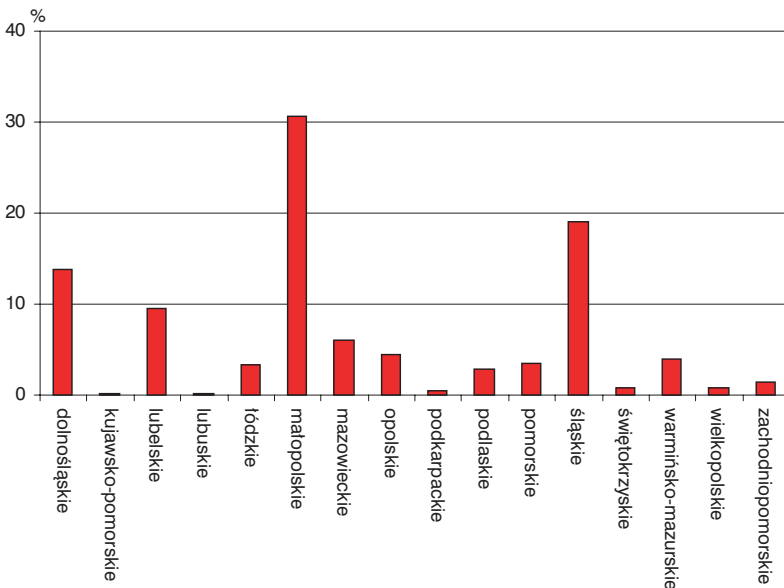
Pokrycie planami sporządzonymi na podstawie ustawy z 2003 roku jest dużo wyższe (około 10%) w gminach wiejskich, w których w strukturze użytkowania ziemi istotną rolę odgrywają grunty nierolnicze. Można uogólnić, że są to przede wszystkim jednostki o dużym znaczeniu działalności pozarolniczej. Natomiast w gminach, gdzie duży odsetek gruntów rolnych wskazuje na ich rolniczy charakter pokrycie planami wynosi około 5% powierzchni. Różnica

ta wynika ze współczesnej rzeczywistości gospodarczej. Nowych planów i zmian form zagospodarowania gruntów potrzebują przede wszystkim gminy polifunkcyjne, które rozwijają się dynamicznie i w których pojawiają się nowi inwestorzy. Natomiast gminy rolnicze pozostają w „uśpieniu”.

Ryc. 42. Gminy wiejskie według stopnia pokrycia ich terenu (w %) planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku.

Rural gminas according to extent of their area cover (in %) by spatial-organization plans upon the Act of 2003.

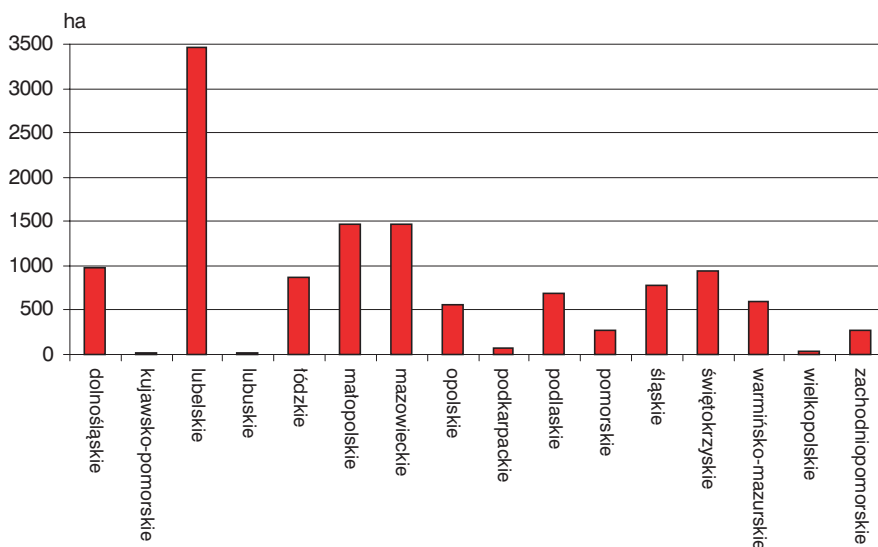

Ryc. 43. Przeciętny udział powierzchni gmin wiejskich (w %) objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku.

Average share of rural gminas area covered (in %) by local spatial-organization plans upon the Act of 2003.

Największe pokrycie planami wykonanymi na podstawie ustawy z 2003 roku mają gminy wiejskie w województwach: małopolskim, śląskim, dolnośląskim i lubelskim (ryc. 43). Obraz pokrycia planami wykazuje duże podobieństwo ze stanem pokrycia planami sporządzonymi na podstawie ustawy z 1994 roku. Świadczyć to może o ugruntowanej formie sporządzania planów. W gminach wiejskich województw południowych przeważa koncepcja pokrycia jak największej powierzchni planami zagospodarowania przestrzennego, natomiast na innych obszarach kraju większą uwagę zwraca się prawdopodobnie na szczegółowość planu i sporządzenie go dla najbardziej potrzebujących terenów.

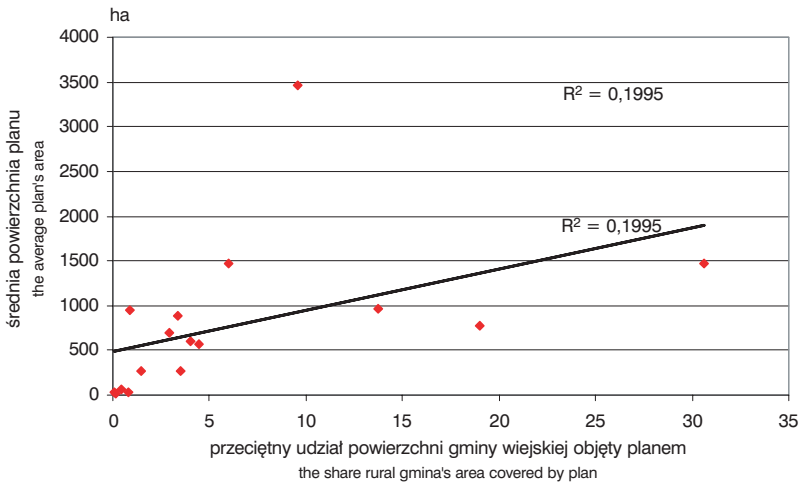
Powyższy wniosek potwierdza fakt podobnego rozkładu przeciętnej wielkości powierzchni objętej planami sporządzonymi na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003. Największa przeciętna powierzchnia objęta planem występuje w gminach wiejskich województwa lubelskiego oraz w województwach: małopolskim, mazowieckim, dolnośląskim, łódzkim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim i warmińsko-mazurskim. W pozostałych jednostkach, podobnie jak to miało miejsce w przypadku planów sporządzonych na podstawie ustawy z 1994 roku, przeciętny obszar był dużo mniejszy i obejmował zazwyczaj kilkanaście lub kilkadziesiąt hektarów.

Ryc. 44. Przeciętna wielkość obszaru objętego planem zagospodarowania przestrzennego sporządzonym na podstawie ustawy z 2003 roku w gminach wiejskich (w ha).

Average size of area covered by spatial-organization plan made upon the Act of 2003 in rural gminas (in ha).

W ujęciu szczegółowym największą przeciętną powierzchnię miały plany opracowane dla całego obszaru (np. Płaska – 37319 ha, Mircze – 23382 ha). Natomiast najmniejsze pod względem powierzchni plany, obejmujące mniej niż 0,5 ha, opracowywano dla bieżących i pilnych potrzeb (np. w Rzgowie i Gorlicach opracowano po 5 planów o przeciętnej wielkości 0,5 ha). Tym niemniej zdecydowanie spadła zależność pomiędzy przeciętnym udziałem powierzchni gminy wiejskiej objętej planem a średnią powierzchnią jaka obejmuje jeden plan.

Ryc. 45. Zależność pomiędzy przeciętnym udziałem powierzchni gminy wiejskiej objętej planem a średnią powierzchnią objętą jednostkowym planem (w skali województw).

Correlation between average share of rural gmina area covered by plan and average area covered by individual plan (at the voivodship scale).

Największą liczbę nowych planów zagospodarowania przestrzennego posiadają gminy w województwie pomorskim oraz miejscami na południu kraju. Rekordowymi pod tym względem były gminy województwa wielkopolskiego: Kazimierz Biskupi (125 planów), Łubowo (57) i Lipno (40). Stosunkowo dużą liczbę planów opracowano w gminach wielofunkcyjnych, gdzie przeciętnie na gminę z grupy A przypada 1,2 planu, a z grupy B – 1,6. Z kolei w gminach rolniczych przeciętna liczba planów na jednostkę terytorialną wynosi około 0,8.

6.3.2. GRUNTY ROLNE PRZEZNACZONE NA CELE NIEROLNICZE

Łączna powierzchnia gruntów ornych, dla których zmieniono w planach sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 roku przeznaczenie na cele

nierolnicze wyniosła 60,4 tys. ha, z czego na gminy wiejskie przypadło 42,0 tys. ha. Największy odsetek gruntów przeznaczonych do odrolnienia przewidują plany w woj. małopolskim, śląskim i dolnośląskim, a więc na tych samych obszarach jak w przypadku planów sporządzonych na podstawie ustawy z 1994 roku.

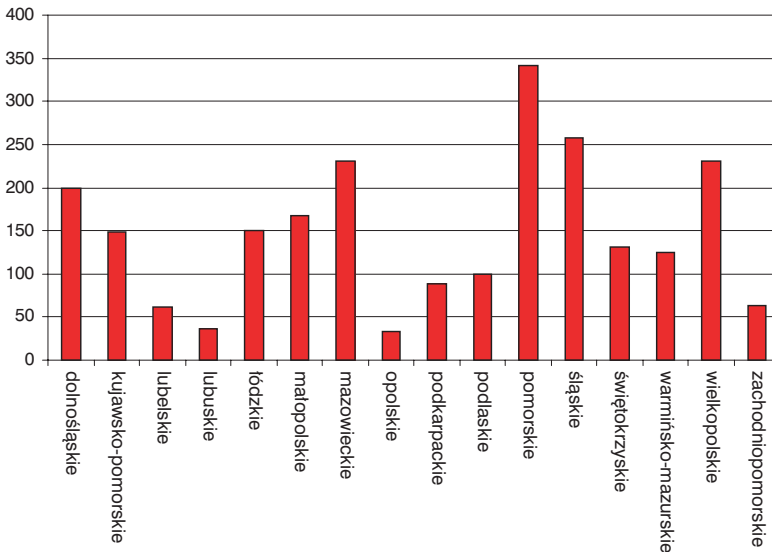
Tabela 50. Grunty rolne przeznaczone na cele nierolnicze.

Województwo	Udział użytków rolnych w powierzchni gmin wiejskich (%)	Użytki rolne, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze (ha)	Udział użytków rolnych przeznaczonych do odrolnienia w planach sporządzonych na podstawie ustawy z 1994 r. (%)
Dolnośląskie	62,9	3 922	0,6
Kujawsko-pomorskie	64,4	529	0,1
Lubelskie	68,8	6 122	0,4
Lubuskie	40,1	137	0,1
Łódzkie	70,2	2 536	0,3
Małopolskie	55,3	9 851	1,7
Mazowieckie	69,2	6 240	0,3
Opolskie	57,5	591	0,3
Podkarpackie	52,6	594	0,1
Podlaskie	59,7	522	0,1
Pomorskie	50,9	3 038	0,4
Śląskie	53,8	3 619	1,0
Świętokrzyskie	59,6	58	0,0
Warmińsko-mazurskie	56,1	2 058	0,2
Wielkopolskie	65,9	1 377	0,1
Zachodniopomorskie	53,9	815	0,2

Pomimo krótkiego czasu obowiązywania ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku bardzo wyraźnie rysuje się zróżnicowanie przeznaczenia użytków rolnych na cele nierolnicze w gminach o zróżnicowanych funkcjach gospodarczych. W gminach wiejskich, w których powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 40% ogólnej ich powierzchni, na cele nierolnicze przewidziano około 0,7% gruntów rolnych. Natomiast w gminach charakteryzujących się przewagą funkcji rolniczej na cele nierolnicze przekazano zaledwie 0,001% (2712 ha) gruntów rolnych, co mieści się w granicach błędu statystycznego.

6.3.3. LICZBA PLANÓW W FAZIE OPRACOWYWANIA

Na koniec 2005 roku, 609 gmin wiejskich było w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 2003 roku. W sumie w przygotowaniu było 2366 projektów nowych planów. Najwięcej projektów przygotowywanych było w województwach: pomorskim, śląskim, wielkopolskim i mazowieckim, a więc w regionach, gdzie gminy wiejskie mają na ogół małe pokrycie terenu współczesnymi planami. W około połowie gmin wiejskich przygotowujących plan zagospodarowania przestrzennego sporządzany był jeden plan, w kolejnych 275 gminach przygotowywano od 2 do 10 planów, natomiast w 67 jednostkach więcej niż 10 planów. Największą liczbę projektów sporządzają gminy: Kobierzyce (województwo dolnośląskie) – 65 planów i Stary Targ (pomorskie) – 47 planów. W sumie powierzchnia projektowanych planów obejmuje 1415,7 tys. ha, co daje 7% ogólnej powierzchni gmin wiejskich.

Ryc. 46. Plany przestrzennego zagospodarowania w trakcie sporządzania według województw.

Spatial-organization plans in the course of realization according to voivodship.

6.4. DECYZJE O USTALENIU LOKALIZACJI INWESTYCJI I WARUNKÓW ZABUDOWY NA PODSTAWIE USTAWY Z 2003 ROKU

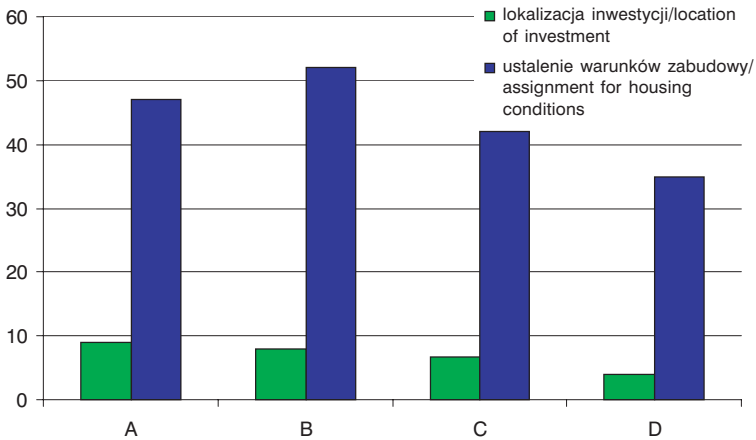
W 2005 roku na obszarach wiejskich wydano łącznie 10,7 tys. decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na podstawie ustawy

z 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Największą liczbę takich decyzji wydano w województwach: mazowieckim i pomorskim, natomiast najmniej w opolskim, świętokrzyskim, lubuskim i śląskim. Największa koncentracja decyzji lokalizacyjnych miała miejsce w gminach wiejskich województw: pomorskiego i zachodniopomorskiego.

Tabela 51. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji i warunków zabudowy wg województw.

Województwo	Liczba wydanych decyzji o ustalenie lokalizacji	Średnia liczba wydanych decyzji o ustalenie lokalizacji w gminach wiejskich	Liczba wydanych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy	Średnia liczba wydanych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy w gminach wiejskich
Dolnośląskie	618	7,9	2 690	34,5
Kujawsko-pomorskie	815	8,9	7 018	76,3
Lubelskie	468	2,7	3 427	19,9
Lubuskie	366	8,9	1 680	41,0
Łódzkie	517	3,8	5 334	39,5
Małopolskie	589	4,6	4 163	32,8
Mazowieckie	1 554	6,8	9 459	41,3
Opolskie	153	4,2	975	27,1
Podkarpackie	854	7,5	6 670	58,5
Podlaskie	441	5,4	3 317	40,4
Pomorskie	1 328	16,4	6 024	74,4
Śląskie	372	3,9	3 237	33,7
Świętokrzyskie	347	4,8	2 613	36,3
Warmińsko-mazurskie	531	7,9	3 612	53,9
Wielkopolskie	947	8,09	5 955	50,90
Zachodniopomorskie	784	15,08	3 324	63,92

Największą średnią liczbę wydanych decyzji o ustalenie lokalizacji wydano w gminach wiejskich o cechach wielofunkcyjnych, natomiast najmniej – w gminach wybitnie rolniczych. Mniejsze różnice wystąpiły w zakresie wydanych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy. Tym niemniej i tu daje się zauważyć większą presję na obszarach wielofunkcyjnych niż rolniczych.

Ryc. 47. Średnia liczba decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustaleniu warunków zabudowy w gminach o zróżnicowanej strukturze funkcjonalnej: A – gminy wielofunkcyjne, B – gminy wielofunkcyjne z przeważającą rolą funkcji rolniczej, C – gminy rolnicze, D – gminy wybitnie rolnicze (monofunkcyjne).

Average number of decision decisions concerning location of public investment project and establishment of housing construction in gminas with varied functional structure: A – multifunctional gminas, B – multifunctional gminas with predominantly agricultural function, C – agricultural gminas, D – particularly agricultural gminas (monofunctional)

6.5. WNIOSKI

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach wiejskich sporządzonych na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 oraz planów będących w trakcie przygotowania skłania do kilku ogólnych wniosków.

Gminy wiejskie w niewielkim stopniu pokryte są planami zagospodarowania przestrzennego (tab. 52). Jest to niekorzystne zjawisko świadczące o małej presji inwestycyjnej na te obszary. Najmniejsze pokrycie mają gminy typowo rolnicze.

Rozpiętość wojewódzkiego wskaźnika pokrycia gmin wiejskich planami jest zróżnicowana regionalnie – od 0,4% w woj. lubuskim i 0,9% w woj. kujawsko-pomorskim do 46,8% w woj. lubelskim. Najogólniej, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują większe powierzchnie gmin wiejskich w województwach południowej i środkowej części kraju.

Gminy, których obszar w większości lub całości objęty jest planami zagospodarowania przestrzennego, zwykle posiadają jeden dokument. Można się domyślać, że charakteryzuje się on na ogół mniejszą szczegółowością. Gminy

dysponujące większą liczbą planów charakteryzuje małe procentowe pokrycie powierzchni.

Tabela 52. Wybrane cechy planów miejscowych sporządzanych na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003.

Kategoria gmin wiejskich według odsetka powierzchni gminy zajmowanej przez użytki rolne (2005)	Cechy			
	Odsetek powierzchni gmin pokrytej planami miejscowymi	Odsetek powierzchni gmin pokrytej projektowanymi planami miejscowymi	Odsetek powierzchni przewidzianej do odrolnienia	Wnioski o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy na 1000 ha powierzchni
Poniżej 40%	23,2	8,2	3,2	4,5
40 do 60%	24,3	10,3	2,7	4,2
60 do 80%	24,3	10,5	1,9	4,4
Powyżej 80%	21,7	9,1	1,2	4,0

Pod względem sporządzanych planów, gminy można podzielić na dwie zasadnicze grupy: a) gminy które decydują się na ogólny plan, lecz obejmujący większą część jednostki oraz b) gminy, które koncentrują się na planach szczegółowych obejmujących niewielkie obszary. Wydaje się, że pierwsza grupa gmin realizuje plan dla zaspokojenia ogólnych potrzeb. Natomiast druga grupa wykonuje plany dla konkretnych (doraźnych) celów. Trudno ocenić, który model jest lepszy (por. uwagi zawarte w części syntetycznej opracowania – rozdział 8).

Gminy wiejskie o niewielkim odsetku użytków rolnych (na ogół charakteryzujące się dużym znaczeniem działalności pozarolniczej) dysponują przeważnie planami szczegółowymi, natomiast gminy rolnicze (w których struktura użytkowania ziemi zdominowana jest przez rolnictwo) posiadają na ogół dokumenty bardziej ogólne. Potwierdza to poprzednie wnioski, że gminy wiejskie, w których realizowane są inwestycje decydują się na plany szczegółowe, pokrywające tylko wycinki ich obszarów.

Największe natężenie prac planistycznych ma miejsce w gminach wiejskich, położonych w sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich oraz na innych obszarach atrakcyjnych dla nowych inwestycji i budownictwa mieszkaniowego.

Liczba sporządzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zależy od poziomu rozwoju gospodarczego gminy i presji inwestorów. Potwierdzeniem tego jest stosunkowo najwyższa liczba wniosków o wydaniu decyzji o ustalenie warunków zabudowy i odsetek gruntów rolnych przewidzianych do odrolnienia w wielofunkcyjnych gminach wiejskich (tab. 52).

7. GMINY Z OBSZAROWĄ PRAWNĄ OCHRONĄ PRZYRODY

7.1. WSTĘP

Z uwagi na swoją niepowtarzalną wartość środowiskotwórczą, najcenniejsze pod względem krajobrazowym i przyrodniczym obszary w każdym rozwiniętym pod względem cywilizacyjnym państwie, podlegają określonej ochronie prawnej, co wynika z konieczności zachowania dla przyszłych pokoleń dziedzictwa przyrodniczego oraz bio- i georóżnorodności.

Zgodnie z przyjętymi zasadami *II Polityki Ekologicznej Państwa* (2001) oraz *Ustawy o ochronie przyrody* z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880) do podstawowych celów ochrony przyrody w Polsce zalicza się:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- zachowanie różnorodności biologicznej;
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego;
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony;
- ochronę walorów krajobrazowych;
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Tereny cenne pod względem przyrodniczym, z jednej strony stanowią barierę dla realizacji nowych inwestycji, (np. szlaków komunikacyjnych, rozwoju jednostek osadniczych), z drugiej natomiast, poprzez funkcje turystyczne czy rekreacyjne, można postrzegać jako stymulator rozwoju lokalnego i regionalnego.

Obszary objęte ochroną prawną środowiska należą zatem do jednego z głównych, współczesnych źródeł konfliktów przestrzennych. Konflikty te występują we wszystkich skalach przestrzennych, ponieważ konieczność prowadzenia polityki ekologicznej w kontekście ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym terenów, uwarunkowana jest odpowiednimi regulacjami prawnymi, zarówno na poziomie kraju, jak i w pojedynczych gminach. Wśród najważniejszych przepisów prawnych, regulujących zagadnienia ochrony

przyrody jest wspomniana już *Ustawa o ochronie przyrody* z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880). Obszary objęte prawną ochroną przyrody, pomimo posiadanej własnej dokumentacji planistycznej, zgodnie z obowiązującą *Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 80, poz. 717) podlegają również rygorom planowania przestrzennego, w tym uzgodnieniom w ramach planów miejscowych.

Tak niejednoznaczny i kontrowersyjny odbiór społeczny roli obszarów cennych przyrodniczo jaki pełnią w megasystemie środowiska geograficznego tworzy przesłankę do sformułowania hipotezy roboczej o większym zaangażowaniu prac planistycznych na terenach gdzie one występują, gdyż mogą być one postrzegane jako miejsca potencjalnych konfliktów.

Celem analizy jest zatem próba odpowiedzi na pytanie, czy obszary prawnej ochrony przyrody mają wpływ na większą aktywność planistyczną w gminach wyrażoną, między innymi, poprzez liczbę planów miejscowych.

7.2. METODY

W większości gmin istnieją obszary lub obiekty chronione na podstawie różnych dokumentów prawnych. Stąd wynikła konieczność ich podziału na kilka grup tematycznych, zróżnicowanych pod względem form i stopnia ochrony. Stan zaawansowania prac planistycznych przeanalizowano w następujących grupach jednostek samorządowych szczebla podstawowego:

- gminach, w których znajdują się tereny związane z Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000, czyli obszary specjalnej ochrony ptaków i siedlisk przyrodniczych, na których chroni się te elementy przyrody, które są zagrożone, lub tożsame regionalnie w skali Europy;
- gminach, w których powołane są parki narodowe i rezerваты, jako najważniejsze składniki systemu ochrony prawnej;
- gminach, w których istnieją obszary objęte prawną ochroną przyrody niezależnie od formy tej ochrony.

Jako istotne wskaźniki dotyczące postępu prac planistycznych związane z usytuowaniem na terenie gminy obszarów prawnej ochrony przyrody uznano:

- łączne pokrycie planami miejscowymi (oraz dodatkowo planami w trakcie realizacji – jako przejaw obecnej aktywności planistycznej), sporządzonymi na podstawie obu ustaw (z lat 1994 i 2003);
- zakres przewidywanych zalesień gruntów zapisany w planach miejscowych (sporządzonych na podstawie obu ustaw).

Analiza kartograficzna procesu zalesień została przedstawiona w szczegółowej dezagregacji przestrzennej w załączniku kartograficznym: na mapach 7 i 11 (przewidywania zawarte w studiach uikzp) oraz na mapach 25 i 26 (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).

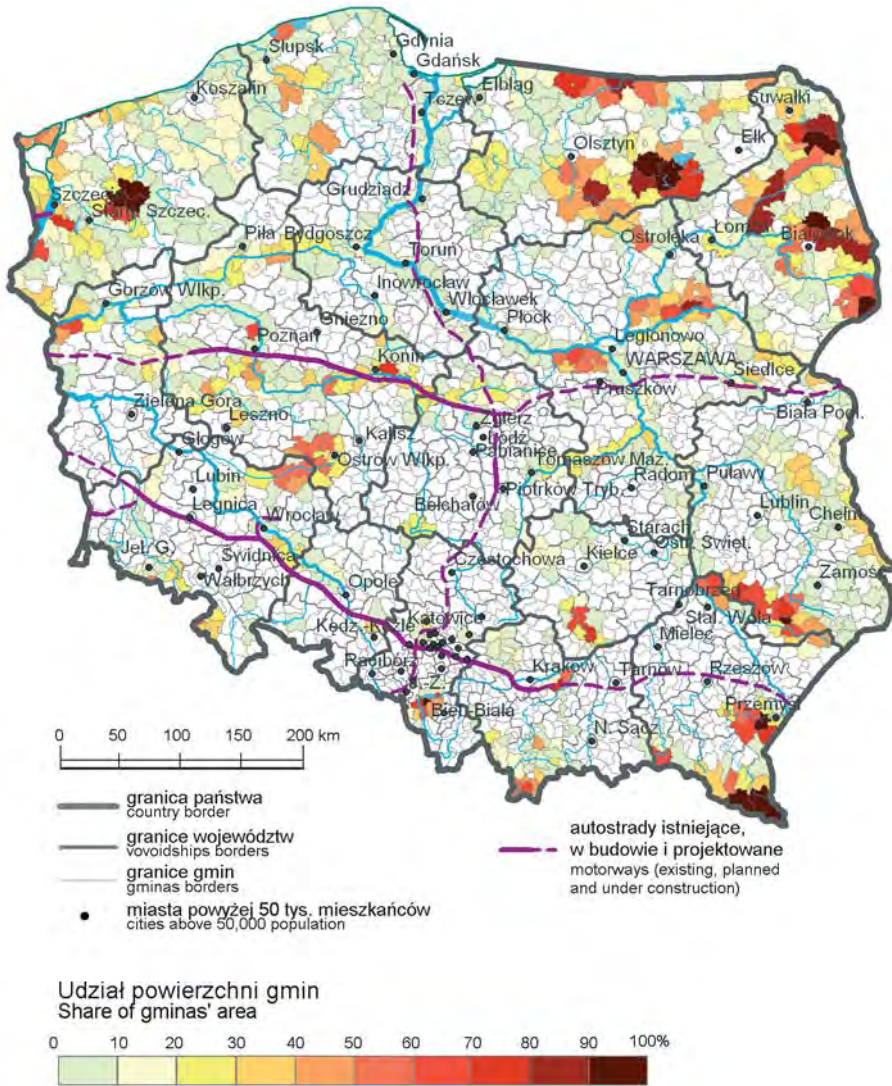
7.3. OBOWIĄZUJĄCE PLANY MIEJSCOWE W GMINACH WEDŁUG WYBRANYCH KATEGORII OCHRONY OBSZAROWEJ

7.3.1. OBSZARY NATURA 2000

Jednym z najważniejszych aktualnie zadań krajów członkowskich Unii Europejskiej w ochronie przyrody, narzuconym przez dyrektywy UE – Dyrektywę Rady EWG nr 79/409 z dnia 2 kwietnia 1979 roku, w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz Dyrektywę Rady EWG nr 92/43 z dnia 21 maja 1992 roku, w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory – zwaną siedliskową, jest utworzenie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W założeniu, sieć ma pełnić kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej terytorium Wspólnoty, poprzez zabezpieczenie zagrożonych rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W Polsce funkcjonowanie sieci Natura 2000 reguluje *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000* (Dz. U. Nr 229, poz. 2313).

Na koniec 2005 roku w Polsce powołane były 72 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) o łącznej powierzchni 31,1 tys. km² oraz 184 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które zajmowały 11,8 tys. km² (*Ochrona Środowiska 2005*). Znajdowały się one w 881 gminach, czyli w 35,6% wszystkich jednostek (tab. 53). Przestrzenne rozmieszczenie obszarów Natura 2000 na terenie kraju, jak też ich udział w powierzchni poszczególnych gmin, nie jest równomierny (ryc. 48).

Najwięcej gmin z obszarami Natura 2000 występuje w pasie pobrzeży i pojezierzy, szczególnie na Pojezierzu Suwalskim i Mazurskim (ryc. 48). Gminy te charakteryzuje również największy udział powierzchni Natura 2000 w ogólnej powierzchni gminy, to jest od 70 do 100% jej obszaru. W sumie na terenie kraju jest 40 takich gmin, które zamieszkuje ponad 260 tys. osób. W opinii wielu samorządów szczebla podstawowego, tak duży udział obszarów europejskiej sieci ekologicznej stwarza wiele trudności w planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego, zwłaszcza w zakresie inwestycji. Jeżeli za wskaźnik aktywności inwestycyjnej samorządów można uznać pokrycie powierzchni gminy planami miejscowymi, to opisywane gminy charakteryzuje najmniejsze pokrycie (średnie pokrycie 14,6%), o około 23% mniejsze w porównaniu

Ryc. 48. Udział obszarów Natura 2000 w powierzchni gmin w końcu 2005 roku.
The share of Natura 2000 areas in gminas' area as of the end of 2005.

z innymi gminami posiadającymi obszary Natura 2000 (średnie pokrycie 18,9%) i o ponad 25% mniejsze od średniego pokrycia dla wszystkich gmin Polski (średnie pokrycie 19,7%). W gminach tych odnotowano również najmniejszą powierzchnię na której obecnie realizowane są miejscowe plany, szczególnie na terenach nie objętych dotychczas obowiązującymi planami (poniżej 1%).

Wśród gmin posiadających na swym terenie obszary objęte europejską siecią ekologiczną Natura 2000 przeważają takie, w których powierzchnia obszarów Natura 2000 w całkowitej powierzchni gminy nie przekracza 10% (400 gmin), a następnie waha się od 10 do 20% (181 gmin). Pokrycie obowiązującymi planami miejscowymi na koniec 2005 roku nie odbiegało w tych gminach od średniej wartości określonej dla całego kraju. Badając zależność pomiędzy udziałem obszarów objętych europejską siecią ekologiczną Natura 2000 a istniejącymi opracowaniami planistycznymi (planami miejscowymi), nie stwierdzono zależności pomiędzy udziałem obszarów „naturalnych” w ogólnej powierzchni gmin, a pokryciem tych gmin planami miejscowymi. Powierzchniowe pokrycie planami miejscowymi wahało się od 13,5% w grupie gmin z 30-40% udziałem Natura 2000 do 24,1% w grupie gmin o udziale Natura 2000 wynoszącym 50-60% w ich ogólnej powierzchni (tab. 53-54).

W gminach, na terenie których znajdują się obszary objęte ochroną prawną związaną z europejską siecią ekologiczną Natura 2000, nie odnotowano również w obowiązujących planach miejscowych znaczącego wzrostu wielkości gruntów przeznaczonych pod zalesienia.

Tabela 53. Podstawowe informacje o gminach z obszarami Natura 2000 (2005).

Obszary prawnie chronione	Gmina		Obszar chroniony			Lasy			
	powierzchnia tys. ha	ludność tys.	liczba gmin	powierzchnia		istniejące		planowane zalesienia	
				tys. ha	udział w pow. gmin %	tys. ha	udział w pow. gmin %	tys. ha	udział w pow. gmin %
Ogółem	13 616	14 651	861	2 762	20,3	4 463	32,8	104,7	0,77
w tym z procentowym udziałem w powierzchni gminy:									
0-10	6 207	8 955	400	204	3,3	1 873	30,2	46,4	0,75
10-20	2 708	2 695	181	386	14,3	807	29,8	35,6	1,31
20-30	1 474	950	95	370	25,1	416	28,2	10,9	0,74
30-40	895	849	56	309	34,5	312	34,8	1,58	0,18
40-50	645	360	38	290	44,9	255	39,6	2,45	0,38
50-60	563	414	34	305	54,2	203	36,0	3,40	0,60
60-70	301	167	17	192	63,7	148	49,0	3,49	1,16
70-80	255	129	15	190	74,6	110	43,0	0,42	0,16
80-90	264	54	10	218	82,4	135	51,3	0,01	0,00
90-100	303	79	15	298	98,4	204	67,4	0,45	0,15

Tabela 54. Informacje o gminach z obszarami Natura 2000 i ich pokryciu planami miejscowymi.

Obszary prawnie chronione	Liczba gmin	Liczba obowiązujących planów	Powierzchnia pokrycia planami miejscowymi					
			tys. ha			udział		
			2005	w trakcie realizacji		%	w trakcie realizacji	
				ogółem	n.o.p.	2005	ogółem	n.o.p.
Ogółem	861	11243	2 567	920,2	652,6	18,9	6,8	4,8
w tym z procentowym udziałem w powierzchni gminy								
0-10	400	6119	1 131	486,6	363,3	18,2	7,8	5,9
10-20	181	1950	534	237,5	156,4	19,7	8,8	5,8
20-30	95	1033	313	60,0	40,2	21,2	4,1	2,7
30-40	56	692	121	61,7	43,1	13,5	6,9	4,8
40-50	38	526	145	9,2	5,3	22,6	1,4	0,8
50-60	34	338	136	30,8	27,8	24,1	5,5	4,9
60-70	17	233	67	6,4	6,1	22,1	2,1	2,0
70-80	15	120	34	20,1	5,7	13,2	7,9	2,2
80-90	10	71	40	2,3	2,0	15,0	0,9	0,8
90-100	15	161	47	5,5	2,6	15,5	1,8	0,9

n.o.p. – nie objętych obowiązującymi planami.

7.3.2. PARKI NARODOWE I REZERWATY

Najważniejszym składnikiem systemu ochrony przyrody w Polsce są 23 parki narodowe. W obrębie parków, których łączna powierzchnia zajmuje ponad 3 tys. km², na obszarze 683 km² wydzielono strefy ochrony ścisłej, gdzie nie dochodzi do ingerencji człowieka w ekosystemy. Mniejsze, lecz nie mniej ważne cenne obiekty przyrodnicze uznawane są za rezerwat przyrody. Przedmiotem ochrony może być całość przyrody na terenie rezerwatu lub szczególne jej składniki. Cały obszar rezerwatu albo jego części mogą podlegać ochronie ścisłej, czynnej lub krajobrazowej. Ochrona ścisła polega na nieingerencji w naturalne procesy, ochrona czynna dopuszcza wykonywanie zabiegów ochronnych (np. usunięcie drzew zaciemniających stanowisko cennego gatunku rośliny), natomiast ochrona krajobrazowa polega na prowadzeniu gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej w sposób uwzględniający potrzeby przedmiotu ochrony. Dla parków narodowych i rezerwatów sporządza się tzw. plan ochrony – dokument określający cele ochrony, zadania ochronne do wykonania oraz reguły udostępnienia obszaru objętego ochroną. Plan taki zatwierdza wojewoda po uzgodnieniu z Ministrem Środowiska.

Na koniec 2005 roku liczba gmin, na terenie których usytuowane były parki narodowe lub rezerваты przyrody wynosiła 936, a ich łączna powierzchnia to około 148,3 tys. km². Należy jednak podkreślić, że tylko 3,3% tej powierzchni stanowiły obszary prawnie chronione (tab. 55). Gminy te zamieszkiwało łącznie ponad 17,6 mln osób, jakkolwiek bezpośrednio na terenach parków narodowych zamieszkiwało tylko poniżej 1% tej wielkości. Z uwagi na stosunkowo

Ryc. 49. Udział parków narodowych i rezerwatów przyrody w powierzchni gmin w końcu 2005 roku.

The share of national parks and nature reserves in gminas' area as of the end of 2005.

dużą liczbę rezerwatów oraz ich znaczną polaryzację przestrzenną, rozmieszczenie gmin posiadających na swoim terenie parki narodowe i rezerваты jest dość równomierne na obszarze całego kraju (ryc. 49). Największe arealty wolne od tej formy ochrony związane są z obszarami o silnej funkcji rolniczej, a szczególnie produkcji roślinnej.

Wśród tej kategorii gmin najwięcej było takich, w których udział powierzchniowy parków narodowych i rezerwatów nie przekraczał 1% ogólnej powierzchni (600 gmin), a w 220 gmin wahał się od 1 do 5%. Gmin z ponad 20% udziałem powierzchniowym obszarów parków i rezerwatów było zaledwie 26 (tab. 55).

Tabela 55. Informacje o gminach posiadających na swoim obszarze parki narodowe i rezerваты.

Obszary prawnie chronione	Gmina		Obszar chroniony			Lasy			
	powierzchnia tys. ha	ludność tys.	liczba gmin	powierzchnia		istniejące		planowane zalesienia	
				tys. ha	% udział w pow. gmin	tys. ha	udział % w pow. gmin	tys. ha	udział % w pow. gmin
Ogółem	14 829	17 693	936	482	3,3	5 246	35,4	115,8	0,78
w tym z procentowym udziałem w powierzchni gminy									
0-1	9 496	12 033	600	30	0,3	3 138	33,0	74,6	0,79
1-5	3 429	4 554	220	78	2,3	1 320	38,5	28,8	0,84
5-10	748	398	43	52	6,9	273	36,5	10,9	1,46
10-20	768	519	47	126	16,5	327	42,5	1,4	0,18
20-30	13	9	1	2,6	20,3	8,4	65,2	0	0
30-40	60	39	5	20	32,6	16	26,9	0	0
40-50	124	50	8	60	47,9	64	51,7	0,01	0,01
50-60	104	37	6	57	55,2	55	53,4	0,1	0,07
60-70	82	45	5	52	63,1	39	48,0	0,002	0
80-90	7	10	1	5,6	85,9	4,9	75,9	0	0

Średnie pokrycie planami miejscowymi dla wszystkich gmin posiadających w swoich granicach parki narodowe i rezerваты przyrody wynosi 17,6% i jest nieco niższe od średniego pokrycia dla Polski. Nie stwierdzono jakichkolwiek prawidłowości statystycznych pomiędzy udziałem tych form ochrony w powierzchniach gmin a planami miejscowymi zarówno obowiązującymi, jak i będącymi w trakcie realizacji.

W trzech przedziałach określających udział powierzchni objętych ochroną prawną w ogólnej powierzchni gmin (0-1%, 1-5% i 5-10%), zarysowuje się

wzrost pokrycia planami, z wartości z 16,6%, poprzez 19,2%, do 24,1%. Grupy te nie są jednak homogeniczne wewnętrznie, co sprawia, że różnice te nie są istotne statystycznie. W wydzielonych grupach gmin o wyższym udziale powierzchni rezerwatów przyrody i parków narodowych sytuacja jest zupełnie przypadkowa. Powierzchniowe pokrycie planami miejscowymi waha się od 1,5% w grupie gmin z udziałem tych form ochrony przyrody oraz od 20-30% powierzchni do 47% w grupie gmin z pokryciem 50-60%. Grupy te charakteryzują się małą liczebnością, co utrudnia interpretację statystyczną. Najniższe pokrycie planami miejscowymi stwierdzono w tylko jednej gminie (Zawoja). Analizując z kolei plany będące w trakcie realizacji gmina ta wyróżnia się powierzchnią objętą w ponad 98% tymi działaniami, podczas gdy w innych grupach gmin wielkość ta wynosi jedynie kilka procent (tab. 55-56).

Tabela 56. Informacje o gminach posiadających na swoim obszarze parki narodowe i rezerваты oraz o ich pokryciu planami miejscowymi.

Obszary prawnie chronione	Liczba gmin	Liczba obowiązujących planów	Powierzchnia pokrycia planami miejscowymi					
			tys. ha			udział %		
			2005	w trakcie realizacji		2005	w trakcie realizacji	
				ogółem	n.o.p.		ogółem	n.o.p.
Ogółem	936	14 245	2 603	1 217,9	88,9	17,6	8,2	6,0
w tym z procentowym udziałem w powierzchni gminy								
0-1	600	9 773	1 578	846,9	597,5	16,6	8,9	6,3
1-5	220	3 056	658	266,2	205,0	19,2	7,8	6,0
5-10	43	591	180	33,4	25,4	24,1	4,5	3,4
10-20	47	588	106	43,3	37,4	13,8	5,6	4,9
20-30	1	1	0,2	12,8	12,8	1,5	98,5	98,5
30-40	5	59	3,9	5,0	5,0	6,4	8,3	8,3
40-50	8	69	26,2	0,2	0,2	21,1	0,2	0,2
50-60	6	54	49,0	8,2	3,6	47,3	7,9	3,5
60-70	5	36	0,6	1,9	1,9	0,8	2,3	2,3
80-90	1	18	0,9	0,1	0,1	14,3	1,9	1,7

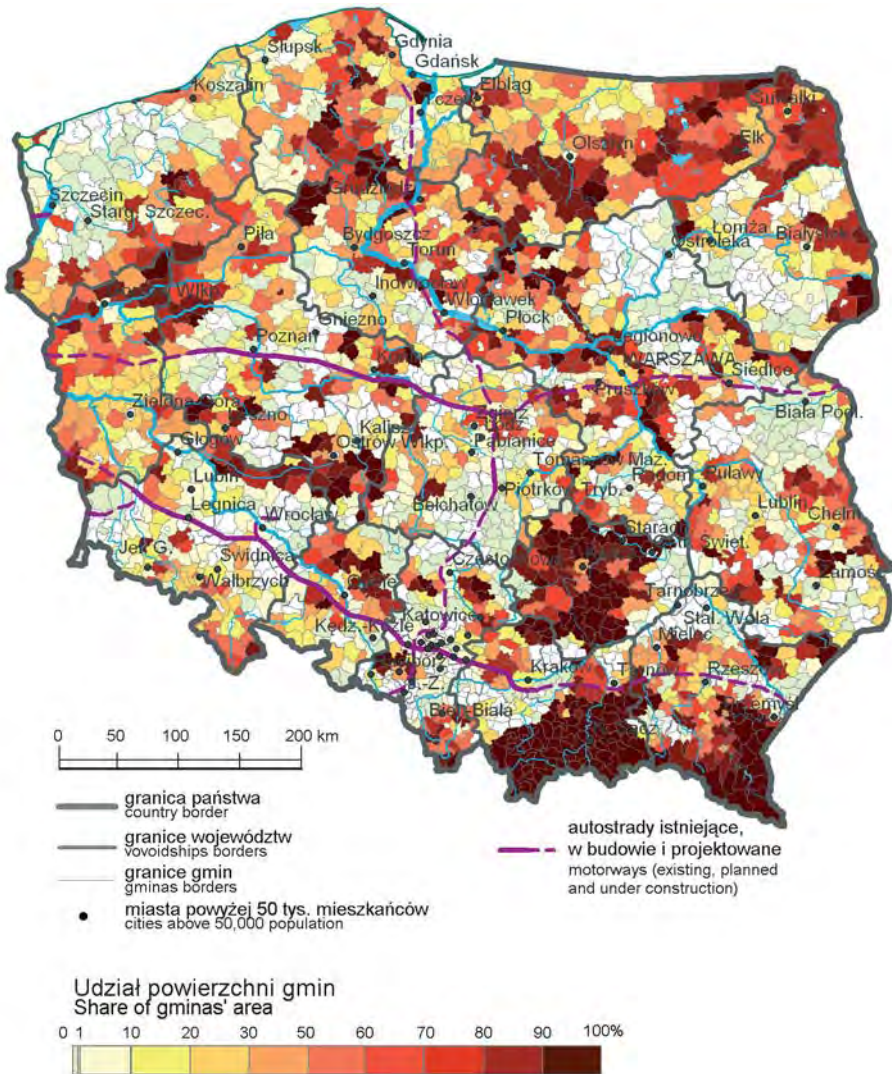
n.o.p. – nie objętych obowiązującymi planami.

7.3.3. OBSZARY OBJĘTE WSZYSTKIMI FORMAMI PRAWNEJ OCHRONY PRZYRODY

Blisko 1/3 obszaru Polski podlega różnym formom prawnej ochrony przyrody. Poza obszarami sieci ekologicznej Natura 2000, rezerwatami przyrody i parkami narodowymi, omówionymi w poprzednich podrozdziałach, należą

do nich parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, a także pomniki przyrody i stanowiska dokumentacyjne.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. W Polsce jest ich 120 o łącznej powierzchni 24,5 tys. km². Zasad-

Ryc. 50. Udział obszarów chronionych w powierzchni gmin w końcu 2005 roku.
The share of protected areas in gminas' area as of the end of 2005.

niczą różnicą w stosunku do parków narodowych jest możliwość prowadzenia w nim działalności gospodarczej i rolniczej. Z kolei obszary chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 71,4 tys. km² są łącznikiem w systemie ochrony w ten sposób, że stanowi on ciągłość ekologiczną. Chroni się także niewielkie, odizolowane obszary (tzw. użytek ekologiczny), mniejsze fragmenty krajobrazów o wartościach estetycznych (zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), a także pojedyncze obiekty (pomniki przyrody i stanowiska dokumentacyjne).

W Polsce jest 1949 gmin (koniec 2005 roku), które posiadają na swoim terenie jakiegokolwiek obszary objęte formami prawnej ochrony przyrody, czyli występują one w ponad 78% wszystkich gmin kraju. Znaczny udział powierzchni prawnie chronionej przyrody mają gminy posiadające największe walory przyrodnicze, czyli położone w obszarach górskich oraz wyżynnych, szczególnie w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej oraz w pasie pojezierzy. W wymienionych regionach kraju znajdują się 243 gminy, w których udział obszarów prawnie chronionych w stosunku do całkowitej ich powierzchni wynosi od 90 do 100% (ryc. 50).

Tabela 57. Informacje o gminach posiadających na swoim obszarze tereny objęte prawną ochroną przyrody.

Obszary prawnie chronione	Gmina		Obszar chroniony			Lasy			
	powierzchnia tys. ha	ludność tys.	liczba gmin	powierzchnia		istniejące		planowane zalesienia	
				tys. ha	udział % w pow. gmin	tys. ha	udział % w pow. gmin	tys. ha	udział % w pow. gmin
Ogółem	26 782	30 587	1949	10 176	38,0	8 374,8	31,3	231,4	0,86
w tym z procentowym udziałem w powierzchni gminy									
0-1	3 420	4 776	264	8,5	0,2	904,7	26,5	22,9	0,67
1-10	3 733	6 994	304	185	4,9	881,6	23,6	31,0	0,83
10-20	2 602	3 552	186	392	15,1	652,3	25,1	38,2	1,47
20-30	2 840	4 469	196	709	25,0	743,4	26,2	15,3	0,54
30-40	2 752	2 924	186	942	34,2	842,7	30,6	18,6	0,68
40-50	2 597	1 962	173	1 165	44,9	855,2	32,9	28,7	1,10
50-60	1 860	1 234	125	1 021	54,9	657,9	35,4	23,0	1,24
60-70	1 998	1 221	127	1 290	64,5	799,7	40,0	12,9	0,64
70-80	1 398	938	95	1 045	74,7	559,7	40,0	5,4	0,39
80-90	818	477	59	698	85,4	329,2	40,2	7,8	0,96
90-100	2 764	2 041	234	2 721	98,5	1 148,3	41,5	27,6	1,00

Niezależnie od udziału powierzchni prawnie chronionych w całkowitej powierzchni gmin, pokrycie planami miejscowymi waha się w nich od 15 do 24%, a zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi grupami gmin nie wykazuje żadnych prawidłowości (tab. 57). Podobnie brak jest istotnych różnic pomiędzy grupami gmin w kontekście ogólnej liczby realizowanych obecnie planów miejscowych, jak i realizowanych miejscowych planów dla terenów nie objętych dotychczas obowiązującymi regulacjami planistycznymi (tab. 57-58).

Tabela 58. Informacje o gminach posiadających na swoim obszarze tereny objęte prawną ochroną przyrody oraz o ich pokryciu planami miejscowymi.

Obszary prawnie chronione	Liczba gmin	Liczba obowiązujących planów	Powierzchnia pokrycia planami miejscowymi					
			tys. ha			udział %		
			2005	w trakcie realizacji		2005	w trakcie realizacji	
				ogółem	n.o.p.		ogółem	n.o.p.
Ogółem	1 949	24 741	5 004	2 219,1	1 609,4	18,7	8,3	6,0
w tym z procentowym udziałem w powierzchni gminy								
0-10	264	2 756	675,5	365,8	275,5	19,8	10,7	8,1
1-10	304	4 316	842,7	272,7	217,2	22,6	7,3	5,8
10-20	186	2 400	494,6	193,8	143,3	19,0	7,4	5,5
20-30	196	2 659	450,0	253,2	133,3	15,8	8,9	4,7
30-40	186	2 446	411,4	144,8	110,9	14,9	5,3	4,0
40-50	173	2 199	420,6	283,1	225,7	16,2	10,9	8,7
50-60	125	1 697	448,4	103,6	34,8	24,1	5,6	1,9
60-70	127	1 927	349,2	149,4	118,4	17,5	7,5	5,9
70-80	95	1 395	243,0	145,7	103,9	17,4	10,4	7,4
80-90	59	521	107,6	61,6	50,6	13,1	7,5	6,2
90-100	234	2 425	561,6	245,4	195,9	20,3	8,9	7,1

n.o.p. – nie objętych obowiązującymi planami.

7.4. WNIOSKI

Przeprowadzona analiza wpływu prawnej ochrony przyrody na stopień zaawansowania prac planistycznych w podstawowych jednostkach samorządowych wyrażona poprzez pokrycie obszaru gmin planami miejscowymi wskazała na brak możliwości sformułowania jednoznacznych prawidłowości w pracach planistycznych. Oznacza to, że postawiona hipoteza robocza o możliwości powstawania konfliktów pomiędzy ochroną przyrody a aktywnością społeczności lokalnej była niezasadna. Nie stwierdzono również wzrostu

zainteresowania w obecnie realizowanych pracach planistycznymi w wykonywaniu planów miejscowych w gminach mających na swym terenie obszary objęte ochroną prawną.

Trzeba jednak zaznaczyć, że dane źródłowe, które poddano analizie statystycznej, nie w pełni umożliwiają uzyskanie precyzyjnej odpowiedzi na postawione pytanie robocze. Informacja o pokryciu planami miejscowymi dotyczy obszaru całej gminy. W przypadku małych powierzchni, na których przyroda jest objęta ochroną prawną, a ich udział w ogólnej powierzchni gminy jest też niski, związek pomiędzy pokryciem planami miejscowymi obszaru gminy a terenami prawnie chronionymi z uwagi na walory przyrodnicze i krajobrazowe może być bardzo przypadkowy. Przyjmując taki tok wnioskowania należy stwierdzić, iż dokładność analizy powinna wzrastać wraz ze zwiększaniem się udziału obszarów z prawną ochroną przyrody w ogólnej powierzchni gminy, a zależności te powinny być niestety odwrotnie proporcjonalne. Potwierdzeniem tej tezy jest stwierdzona zależność pomiędzy powierzchnią obowiązujących planów miejscowych a bardzo wysokim udziałem powierzchniowym europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 w całkowitej powierzchni gmin (ponad 70%). Jest to jedyna wyróżniona różna grupa gmin, istotna statystycznie, z uwagi na wielkość pokrycia miejscowymi planami wśród gmin posiadających obszary Natura 2000. Charakteryzuje się mniejszym o blisko 25% pokryciem powierzchni gmin planami miejscowymi w stosunku do innych gmin z małym i średnim udziałem europejskiej sieci ekologicznej. Wynik ten może sugerować występowanie konfliktów pomiędzy planowanym rozwojem społeczno-gospodarczym gmin a ochroną prawną przyrody.

Kolejne stwierdzenie, jakie można sformułować na podstawie przeprowadzonej analizy, to brak zainteresowania samorządów lokalnych rozwojem gmin z wykorzystaniem walorów przyrody i krajobrazu. Generalnie, liczba wykonywanych planów miejscowych w gminach z obszarami ochrony prawnej przyrody jest niska. Wartości średnie udziału powierzchni gmin posiadających obowiązujące i realizowane plany miejscowe w całkowitej powierzchni gmin także są niskie. We wszystkich badanych grupach gmin były one o 1-2% niższe od wartości średniej określonej dla wszystkich gmin w Polsce (por. rozdział 1).

Mnogość czynników wpływających na aktywność społeczną sprawia, że wszelkie stwierdzenia o zależnościach zachodzących pomiędzy wybranymi przyczynami tej aktywności, a rozwojem społeczno-gospodarczym jest bardzo trudny do określenia, niezależnie od skali przestrzennej analizy. Najbardziej ogólne wnioskowanie można oczywiście przeprowadzić w skali ponadregionalnej, czy regionalnej, dużo dokładniejsze zaś w skali lokalnej. Stąd też, sugestia, aby w przyszłych ankietach znalazły się pytania dotyczące obowiązujących

lub realizowanych planów miejscowych na obszarach objętych prawną ochroną przyrody i ich otulinach (w parkach narodowych, parkach krajobrazowych, obszarach „naturowych”), lub też w sołectwach sąsiadujących z takimi obszarami. Niewątpliwie umożliwiłoby to uzyskanie dokładniejszej odpowiedzi na postawione pytanie, które gminy chcą wspierać swój rozwój społeczno-gospodarczy o potencjał przyrodniczy środowiska (np. rozwój turystyki, rekreacji, itd.), a które widzą wyraźny konflikt pomiędzy walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi swojej gminy a jej rozwojem.

8. PODSUMOWANIE

8.1. STAN REALIZACJI PRAC PLANISTYCZNYCH

8.1.1. STUDIA UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Przeprowadzone badania wykazały, że postępy w pracach planistycznych w gminach są bardzo zróżnicowane. Odmienności dotyczą regionów, wybranych kategorii gmin, jak też samych dokumentów planistycznych.

Najlepsza sytuacja występuje w przypadku studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które po 10 latach istnienia w systemie planistycznym posiada znaczna większość jednostek samorządowych (98%). Równocześnie w 17% gmin dokumenty są aktualizowane, a szczególnie korzystnym jest fakt, że ma to miejsce w większych ośrodkach miejskich (w 28 na 65 miast na prawach powiatu i 62 na 242 pozostałe gminy miejskie). Dane wskazują też, że w 2000 roku, a więc po 5 latach od wejścia w życie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 roku, połowa gmin posiadała studium uikzp. Oddaje to prawdopodobne tempo uchwalania ogólnych dokumentów planistycznych w przypadku ich ustawowej zmiany (jak ma to miejsce w ostatnim projekcie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2006 roku).

Łączne koszty sporządzenia i aktualizacji studiów uikzp w gminach wyniosły do końca 2005 roku ponad 200 mln zł, co daje średnio ponad 80 tys. zł na 1 dokument. Koszty te są bardzo zróżnicowane w zależności od wielkości samorządu, a także zasobności budżetów gmin, pozwalających na mniej lub bardziej szczegółowe analizy. Są to zatem wydatki niewielkie w porównaniu do kosztów opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których wykonanie dla małej powierzchni często przekracza tę kwotę. Aspekt finansowy jest bardzo istotny. We wcześniejszej analizie wskazywano (*Szczegółowa interpretacja...* 2006), że łączne koszty uchwalenia tylko obowiązkowych (obligatoryjnych) planów miejscowych przewidzianych w studiach uikzp mogą sięgać 2,5-3,0 mld zł, co stanowi 7% ich dochodów własnych. Szacunek ten bazował na proporcjonalnym przeliczeniu kosztów poniesionych przez gminy w stosunku do spodziewanych, przy założeniu takich samych cen w stosunku do powierzchni obejmowanej planem.

Analiza studiów uikzp pozwala na przedstawienie zamierzeń co do obejmowania powierzchni gmin szczegółowymi dokumentami planistycznymi oraz

zmian przeznaczenia terenów. Na koniec 2005 roku w studiach uwarunkowań wskazywano, że 83 tys. km² (8,3 mln ha) jest przewidzianych do objęcia wszystkimi planami (obowiązkowymi – obligatoryjnymi i tzw. fakultatywnymi), co stanowi 26,6% powierzchni kraju. Z tej liczby, 57 tys. km² (18,2%) zamierza się objąć obowiązkowymi planami miejscowymi.

Na koniec 2005 roku samorządy przewidywały, że 8,2 tys. km² powierzchni może być zagospodarowane pod zabudowę mieszkaniową. Stanowi to ponad 3% powierzchni kraju, przy czym wartość ta jest najwyższa w gminach miejskich (ponad 8%), a najniższa w miejsko-wiejskich (niecałe 2%). Oznacza to, że w ogólnych dokumentach planistycznych miejsce pod budownictwo mieszkaniowe zostało przewidziane w wystarczający sposób. Równocześnie w obowiązujących planach miejscowych powierzchnia ta wynosi 4,4 tys. km², w tym w miastach na prawach powiatu 259 km². Ta ostatnia wartość pozwala szacować rezerwy pod budownictwo mieszkaniowe w największych miastach. Zakładając wskaźnik intensywności zabudowy brutto (stosunek całkowitej powierzchni budynku do powierzchni działki) w wysokości tylko 0,8, a następnie, że 2/3 tej powierzchni stanowi powierzchnia użytkowa mieszkań, i że przeciętne mieszkanie ma 70 m² powierzchni, daje to blisko 2 mln mieszkań. W sumie dowodzi to dużych możliwości dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i można ocenić, że w skali całego kraju na koniec 2005 roku istniała wystarczająca powierzchnia terenów mogących być przeznaczonymi pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Zebrane szczegółowe informacje na temat studiów uikzp pozwalają na ich ocenę w zależności od przewidzianych działań, związanych pokrywaniem powierzchni gmin planami miejscowymi. Ocena ta nie dotyczy zawartości merytorycznej studiów, gdyż na podstawie zebranego materiału statystycznego nie jest to możliwe. Dotyczy ona jedynie kolejności przewidywanego sporządzania dokumentów obligatoryjnych i fakultatywnych.

Podstawą takiej oceny powinno być założenie, że odsetek powierzchni przewidzianej do objęcia planem miejscowym (jednym lub wieloma), jest wprost proporcjonalny do jej charakteru funkcjonalnego, tj. w odniesieniu do potencjału ludnościowego, natężenia działalności gospodarczej (istniejącej i spodziewanej), intensywności użytkowania, znaczenia w hierarchii administracyjnej, itd. Założenie to wynika z faktu, że tereny takie są najbardziej podatne na zmiany użytkowania i inwestycje, a zatem muszą mieć uporządkowaną sytuację prawno-przestrzenną.

Przedstawiony w opracowaniu rozkład przestrzenny pokrycia planami miejscowymi i wykazane współwystępowania sugerują, że ocena ta nie może być pozytywna. W szczególności zwraca uwagę fakt niezwykle dużych rozpiętości

w zamierzeniach dotyczących powierzchni przewidzianej do objęcia planami miejscowymi, zarówno obowiązkowymi, jak i fakultatywnymi. Odsetek ten w studiach uikzp waha się od części jednego do stu procent powierzchni poszczególnych gmin we wszystkich ich kategoriach i w zasadzie we wszystkich regionach kraju.

Drugą istotną niezgodnością jest brak wyraźnego uwzględnienia znaczenia gmin znajdujących się na wyższych szczeblach hierarchii administracyjno-osadniczej. Największe procentowo postulowane do objęcia planami miejscowymi powierzchnie znajdują w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, najmniejsze – w gminach miejskich (w tym na prawach powiatu). Zgodnie z przedstawionymi wyżej założeniami, sytuacja powinna być odwrotna – to w ośrodkach o najwyższej randze studia uikzp winny wskazywać najwięcej obszarów do objęcia planami miejscowymi. Zła sytuacja występuje też wzdłuż części korytarzy transportowych oraz wokół większości ośrodków miejskich średniej wielkości.

8.1.2. PLANY MIEJSCOWE

W planowaniu przestrzennym podstawowym dokumentem prawa lokalnego jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, stąd też więcej miejsca zostanie poświęcone tym zagadnieniom. Na początek trzeba podkreślić, że sytuacja jest tu bardzo zróżnicowana, zarówno pod względem regionalnym, jak też administracyjno-funkcjonalnym (w wyróżnionych kategoriach gmin). Podstawowe dane statystyczne na koniec 2005 roku są następujące:

- plany miejscowe (dla całej powierzchni gminy lub jej części) posiadało 2105 gmin (82%);
- w gminach obowiązywało 29,6 tys. planów, w tym 3,4 tys. (11,5%) opracowanych na podstawie ustawy z 2003 roku;
- plany sporządzane obowiązkowo stanowiły 12,7%;
- plany miejscowe zajmowały powierzchnię 61,7 tys. km², w tym sporządzone na podstawie ustawy z 2003 roku – 16,3 tys. km²;
- pokrycie w stosunku do całkowitej powierzchni kraju wyniosło 19,7%, w tym 6,8% na podstawie przepisów obowiązkowych;
- w 1267 gminach trwały prace nad sporządzaniem planów miejscowych;
- na łączną sumę 6,6 tys. projektów dokumentów, 5,7 tys. było przygotowywanych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku;
- powierzchnia pod projektowanymi planami wyniosła 27,6 tys. km² (bliisko 9% powierzchni kraju);

- pozytywne jest to, że duża część miast na prawach powiatu i innych większych miast ma stosunkowo wysoki wskaźnik pokrycia projektowanymi planami swej powierzchni (powyżej 20%);
- najlepszym pokryciem charakteryzują się obszary południowej i wschodniej Polski (województwa: dolnośląskie, śląskie, małopolskie, lubelskie). Podstawowe informacje zawarto w tabeli 59.

Tabela 59. Podstawowe informacje o liczbie i powierzchni obowiązujących i projektowanych planów miejscowych według województw na koniec 2005 roku.

Nazwa	Plany obowiązujące				Plany w trakcie sporządzania			
	liczba	powierzchnia (ha)	średnia wielkość (ha)	% pokrycia	liczba	powierzchnia (ha)	średnia wielkość (ha)	% pokrycia
Dolnośląskie	3 412	761 184	223	38,2%	620	295 111	476	14,8%
Kujawsko-pomorskie	2 264	33 921	15	1,9%	406	18 298	45	1,0%
Lubelskie	756	1 353 385	1 790	53,9%	185	209 576	1 133	8,3%
Lubuskie	822	31 113	38	2,2%	122	11 204	92	0,8%
Łódzkie	904	439 328	486	24,1%	325	220 836	679	12,1%
Małopolskie	1 626	715 776	440	47,1%	382	303 849	795	20,0%
Mazowieckie	2 540	795 822	313	22,4%	779	399 936	513	11,2%
Opolskie	651	228 325	351	24,3%	97	74 353	767	7,9%
Podkarpackie	3 111	84 061	27	4,7%	288	48 213	167	2,7%
Podlaskie	724	243 434	336	12,1%	232	85 130	367	4,2%
Pomorskie	3 549	160 685	45	8,8%	807	123 155	153	6,7%
Śląskie	1 857	444 143	239	36,0%	737	377 904	513	30,6%
Świętokrzyskie	438	53 536	122	4,6%	242	331 285	1 369	28,3%
Warmińsko-mazurskie	1 152	276 330	240	11,4%	304	27 107	89	1,1%
Wielkopolskie	4 677	319 097	68	10,7%	735	75 681	103	2,5%
Zachodnio-pomorskie	1 159	227 573	196	9,9%	356	161 615	454	7,1%
Polska ogółem	29 642	6 167 713	208	19,7%	6617	2 763 253	418	8,8%

W porównaniu ze wskazaniem studiów uikzp mamy do czynienia z zaawansowanym wykonaniem planów (74,3% dla całego kraju). Jest to jednak wskaźnik orientacyjny, a ponadto zawyżony, gdyż szczegółowa analiza ujawnia, że jest dużo gmin, które uchwały plany o powierzchni większej, niż to przewidziano w studium uwarunkowań. W oczywisty sposób rzutuje to na

średnie wyniki w skali całego kraju, zawyzając wskaźnik pokrycia w stosunku do rzeczywistych potrzeb.

Pokrycie planami miejscowymi poszczególnych badanych kategorii funkcjonalnych gmin jest również bardzo zróżnicowane i w obrazie pokrycia planami miejscowymi występuje jeszcze mniej prawidłowości, niż w skali całego kraju. Zbiorcze zestawienie zawarto w tabeli 60. Wynika z niego, że najwyższe wskaźniki pokrycia planami miejscowymi charakteryzują obszary metropolitalne (28%), a następnie korytarze transportowe i gminy wiejskie z funkcją rolniczą (powyżej 22%). Najgorsza sytuacja cechuje natomiast gminy z rozwiniętą funkcją turystyczną. Dbałość o wykonanie takich planów jest bardziej istotna w gminach ze słabiej rozwiniętą funkcją turystyczną, czyli takich, które dopiero upatrują w turystyce dużych możliwości rozwojowych.

Mamy do czynienia z ogólnie pożądaną, z punktu widzenia polityki przestrzennej, prawidłowością, w której obszary charakteryzujące się większą intensywnością procesów inwestycyjnych, posiadają bardziej uporządkowaną

Tabela 60. Podstawowe informacje o obowiązujących planach miejscowych w kategoriach funkcjonalnych gmin na koniec 2005 roku.

Kategoria	Liczba gmin*	Powierzchnia		Liczba mieszkańców		Plany miejscowe			
		km ²	%	tys.	%	liczba	powierzchnia		po- krycie
							ogółem	prze- cięcie	
Polska	2 478	312 685	100,0	38 174	100,0	29 642	61 677	208	19,7
Obszary metropolitalne	390	38 558	12,3	15 229	39,9	8 720	10 806	124	28,0
Korytarze transportowe	736	95 890	30,7	19 879	52,1	11 846	21 600	182	22,5
Obszary turystyczne	601	93 751	30,0	11 756	30,8	10 131	16 716	165	17,8
Obszary ochrony przyrody (udział w powierzchni gmin powyżej 50%)	640	88 382	28,3	5 910	15,5	7 965	17 902	225	20,3
Obszary rolnicze (udział użytków rolnych w powierzchni gmin powyżej 60%)	1 050	117 570	37,6	12 337	32,3	8 580	26 070	304	22,2

*uwaga: część gmin na podstawie przyjętych kryteriów została zakwalifikowana do różnych kategorii (zjawisko wielofunkcyjności), typowym przykładem jest znajdowanie się węzłowych części korytarzy transportowych na obszarach metropolitalnych.

sytuację planistyczną, ale jest to prawidłowość bardzo słaba, jeśli weźmie się pod uwagę występujące rozpiętości wskaźników. Pokrycie w wysokości niecałych 30% dla obszarów metropolitalnych jest i tak zbyt małe, podobnie jak w przypadku korytarzy transportowych.

Analiza miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykazała, że ich rola jest bardzo zróżnicowana i różnie rozumiana przez gminy. Wyraźne są zróżnicowania, związane ze skrajnymi wartościami pokrycia powierzchniowego gmin planami, np. na obszarach turystycznych oraz w gminach wiejskich. Bardzo często spotyka się sytuacje, w których albo powierzchnie gmin są objęte planami niemal w całości, albo brakuje planów lub też znikoma jest powierzchnia, jaką pokrywają. Zastanawiająca jest również, podkreślana wielokrotnie, dysproporcja pomiędzy wielkościami i liczbami planów, co niewątpliwie świadczy o różnym pojmowaniu ustawy i jej realizacji. Dla dokładnej analizy i przedstawienia wniosków, dlaczego tak się dzieje i jakie mogą być tego konsekwencje dla ładu przestrzennego w gminach oraz możliwości realizacji inwestycji, wskazane byłoby dużo bardziej szczegółowe zapoznanie się z poszczególnymi planami (ich porównaniem, również z uwzględnieniem przestrzennych zróżnicowań w kraju), o czym wspomniano dalej, we wnioskach metodycznych.

Zarysowując się podział na dwie grupy gmin – opracowujących dużą liczbę planów niewielkich powierzchniowo oraz małą liczbę dużych powierzchniowo planów miejscowych, wskazywać może na odrębność uwarunkowań. Pierwsza grupa samorządów charakteryzuje się aktywnością gospodarczą, a plany miejscowe stanowią dla nich dokument potrzebny do realizacji konkretnych planów inwestycyjnych. Największe natężenie prac planistycznych ma miejsce w gminach miejskich oraz położonych w strefach podmiejskich największych ośrodków, co wynika właśnie z dużej presji inwestorów (przede wszystkim w zakresie budownictwa mieszkaniowego). Druga grupa gmin opracowuje duże plany, często dla całej powierzchni, realizując je dla zaspokojenia ogólnych potrzeb. Stwierdzono też, że gminy o zróżnicowanych funkcjach gospodarczych, zwłaszcza na obszarach wiejskich, dysponują właśnie dużą ilością małych planów, podczas gdy jednostki monofunkcyjne – posiadają doke dokumenty ogólne.

Nawiązując do powyższych uwag, trzeba podkreślić, że szczegółowość i liczba sporządzanych planów zagospodarowania zależą od poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i presji inwestycyjnej. Potwierdzeniem tego jest stosunkowo najwyższa liczba wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy oraz odsetek gruntów rolnych przewidzianych do odrolnienia w wielofunkcyjnych gminach wiejskich znajdujących się w obrębie lub pobliżu najdynamiczniej rozwijających się obszarów metropolitalnych. Wiąże się

z tym jedna z podstawowych słabości polskiego systemu planistycznego, gdyż w sytuacji braku dużych powierzchniowo planów miejscowych, presja inwestycyjna wymusza powstawanie albo małych planów, albo wydawanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, co prowadzi w konsekwencji do chaosu przestrzennego.

W 2005 roku zaobserwowano pewne przyspieszenie prac planistycznych. Liczba obowiązujących planów wzrosła o 4%, powierzchnia kraju nimi objęta o 14% i 2,5 punkta procentowego (w wartościach bezwzględnych o 7,8 tys. km²), nastąpił też widoczny wzrost liczby projektowanych dokumentów w Warszawie (o ponad 40% w stosunku do 2004 roku). Równocześnie jednak miało też miejsce szybsze tempo przyrostu terenów przewidzianych do przeznaczenia na cele nierolnicze. Wskaźnik udziału tych terenów w planach miejscowych w ciągu roku wzrósł o 18%, podczas gdy powierzchnia pokryta planami wzrosła tylko o 14% (czyli mniej o 4 punkty procentowe, niż tempo przyrostu terenów „odrolnionych”). Oznaczać to może, że potrzeba szybkiego zapewnienia nowych terenów pod inwestycje jest ważniejszym czynnikiem, niż porządkowanie istniejących zasobów przestrzennych.

8.2. SZCZEGÓŁOWA OCENA POKRYCIA PLANAMI MIEJSCOWYMI

Ocenę realizacji planów miejscowych można odnieść do zapisów studium (ocena formalna), albo do rzeczywistych potrzeb. W drugim przypadku podstawowym problemem jest znalezienie dobrego odniesienia, gdyż dokładnie nie wiadomo, jaka część powierzchni o uregulowanym szczegółowym statusie prawnym jest wystarczająca z punktu widzenia bezpieczeństwa realizacji inwestycji i zachowania ładu przestrzennego. Można oczywiście zakładać, że samorządy we właściwy sposób oceniły, które tereny w gminie powinny zostać objęte planami (zwłaszcza obligatoryjnymi), ale jak wskazują analizy studiów uwarunkowań, sytuacja jest tu bardzo zróżnicowana i niejednoznaczna. Do tego problemu nawiązywano wcześniej, uwagi w szerszym kontekście legislacyjnym zawarto też w podrozdziale 8.4.

Z powyższych względów przeprowadzono odrębną ocenę stopnia pokrycia planami miejscowymi we wszystkich gminach. Ponieważ, jak wspomniano, brak jest wyraźnych przesłanek co do pożądanego pokrycia, korzystnego ze względu na kształtowanie ładu przestrzennego, zabezpieczenie inwestycji, itd., konieczne było przyjęcie arbitralnych założeń, dotyczących priorytetów obszarowych oraz wskaźników procentowego obejmowania powierzchni gmin szczegółowymi dokumentami. Sposób postępowania był następujący:

1. W pierwszej kolejności wyznaczono gminy, które z różnych względów charakteryzują się wzmocnionym użytkowaniem, działalnością ludzką i ruchem

inwestycyjnym. Najpierw wybrano 7 kategorii gmin, wybranych pod względem następujących cech:

- a) gęstość zaludnienia powyżej 300 mieszkańców na 1 km² (315 gmin),
 - b) położenie w obrębie obszarów metropolitalnych i zespołów miejskich wyznaczonych w rozdziale 3 (390 gmin),
 - c) położenie w obrębie korytarzy transportowych położonych wyznaczonych w rozdziale 4 (736 gmin),
 - d) baza noclegowa wyrażająca się wartością wskaźnika (zaprezentowanego w rozdziale 5) powyżej 5 (185 gmin),
 - e) liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców w trzyleciu 2003-2005 powyżej 6 (215 gmin)¹⁰
 - f) liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w 2005 roku powyżej 100 (313 gmin),
 - g) zmiany liczby ludności w latach 1989-2005 powyżej $\pm 15\%$ ¹¹ (293 gminy).
2. Po nałożeniu na siebie wszystkich zbiorów gmin okazało się, że znaczna ich część się pokrywa – ryc. 51. Przyjęto dalej arbitralnie, że jeśli ma to miejsce w 4 lub więcej cechach, to powinno występować pełne pokrycie planami miejscowymi, jeśli w 3 – 75%, jeśli w 2 – 50%, jeśli tylko w 1 – 35%. Na pozostałych obszarach przyjęto, że bezpieczny poziom zapewniający możliwości prawidłowego gospodarowania, godzącego potrzeby inwestycyjne i ładu przestrzennego powinien wynosić co najmniej 20%.
3. Następnie porównano wyznaczony arbitralnie poziom wymaganego pokrycia z faktycznym stanem obowiązującym (ryc. 52) oraz ze stanem, który zostanie osiągnięty w najbliższych 1-2 latach po uchwaleniu projektowanych dokumentów (ryc. 53).

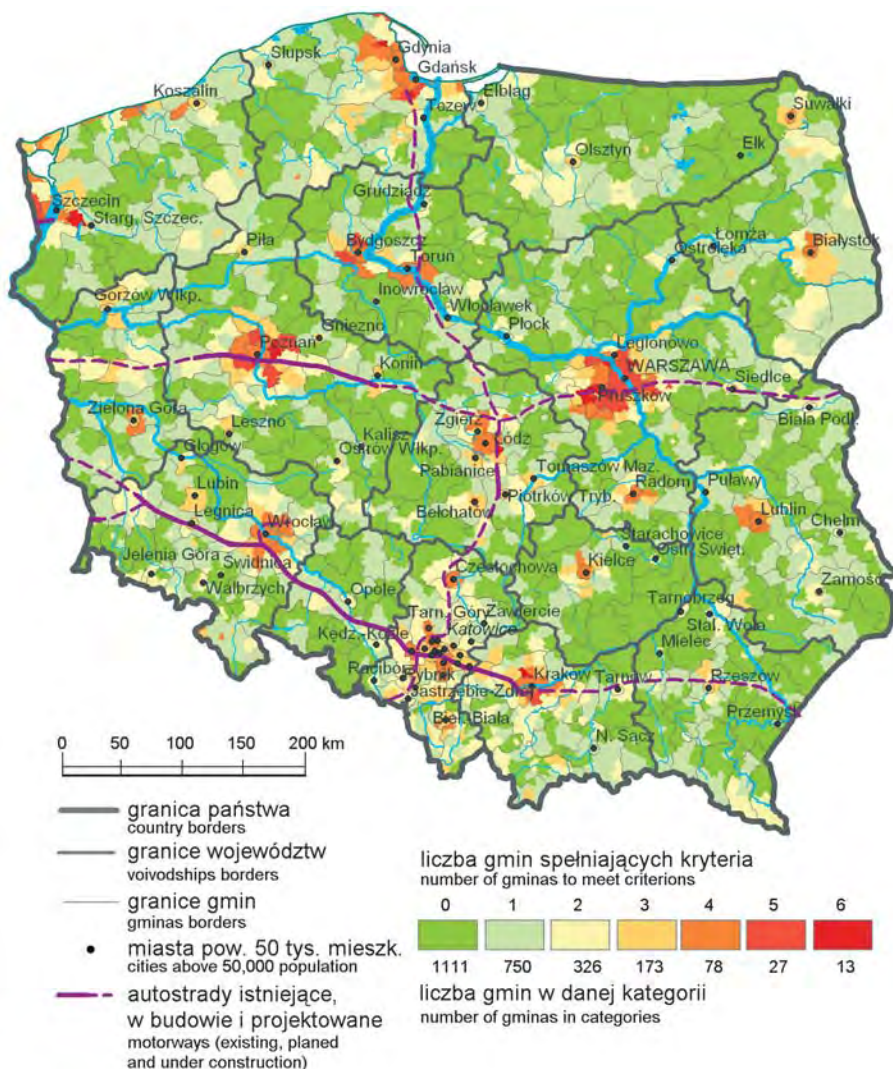
Najważniejsze wnioski w statystyczny sposób zestawiono w tabeli 60. Okazuje się, że zaledwie 544 gminy (22%) posiadają satysfakcjonującą sytuację planistyczną, zaś w przypadku uchwalenia planów będących w projektowaniu wskaźnik ten wzrośnie do blisko 32%. Szczególnie niepokojący jest fakt, że wskaźniki te są znacznie gorsze w ośrodkach miejskich, w tym wojewódzkich.

¹⁰ W 2003 roku ze względu na wejście w życie zmienionych przepisów budowlanych, została skumulowana statystycznie pewna liczba części mieszkań oddanych do użytku, która była dotychczas niedoszacowana. Ma to korzystne znaczenie dla wyznaczenia wskaźnika.

¹¹ Wzięcie pod uwagę także regionów silnie depopulacyjnych ma swoje uzasadnienie związane z koniecznością odmiennego kształtowania polityki przestrzennej na tych obszarach, w tym zagospodarowania nieużytków i porzucanej infrastruktury. Jest to problem dotychczas w Polsce bardzo słabo zbadany i wymagający podjęcia szczegółowych studiów, ze względu na pogłębianie się lub co najmniej kontynuację procesów depopulacji na obszarach peryferyjnych, szczególnie wzdłuż granicy wschodniej.

W ciągu kilku lat jedynie Lublin zostanie w całości objęty szczegółowymi dokumentami. Zdecydowana większość pozostałych ośrodków (15 na 18) będzie nadal w złej (3 miasta) lub bardzo złej (15 miast) sytuacji planistycznej.

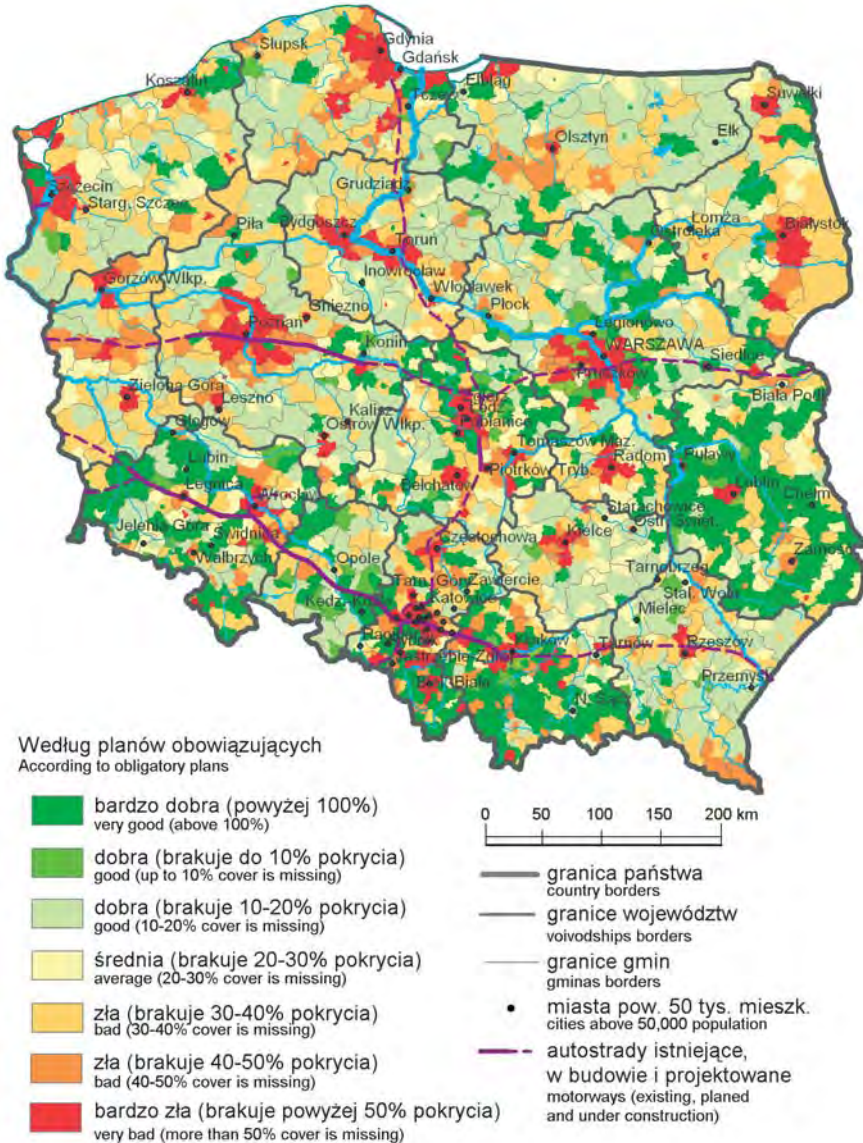
W ujęciu regionalnym mapy (ryc. 52 i 53) ujawniają wyraźnie rysujące się obszary lepszego i gorszego pokrycia planami miejscowymi. Bardzo zła sytuacja cechuje przede wszystkim większość największych aglomeracji (w tym

Ryc. 51. Kategorie gmin charakteryzujące się różnym stopniem intensywności użytkowania. Wyjaśnienia metodyczne w tekście.

Categories of gminas characterized by varied degree of land use intensity. Methodological explanations in the text.

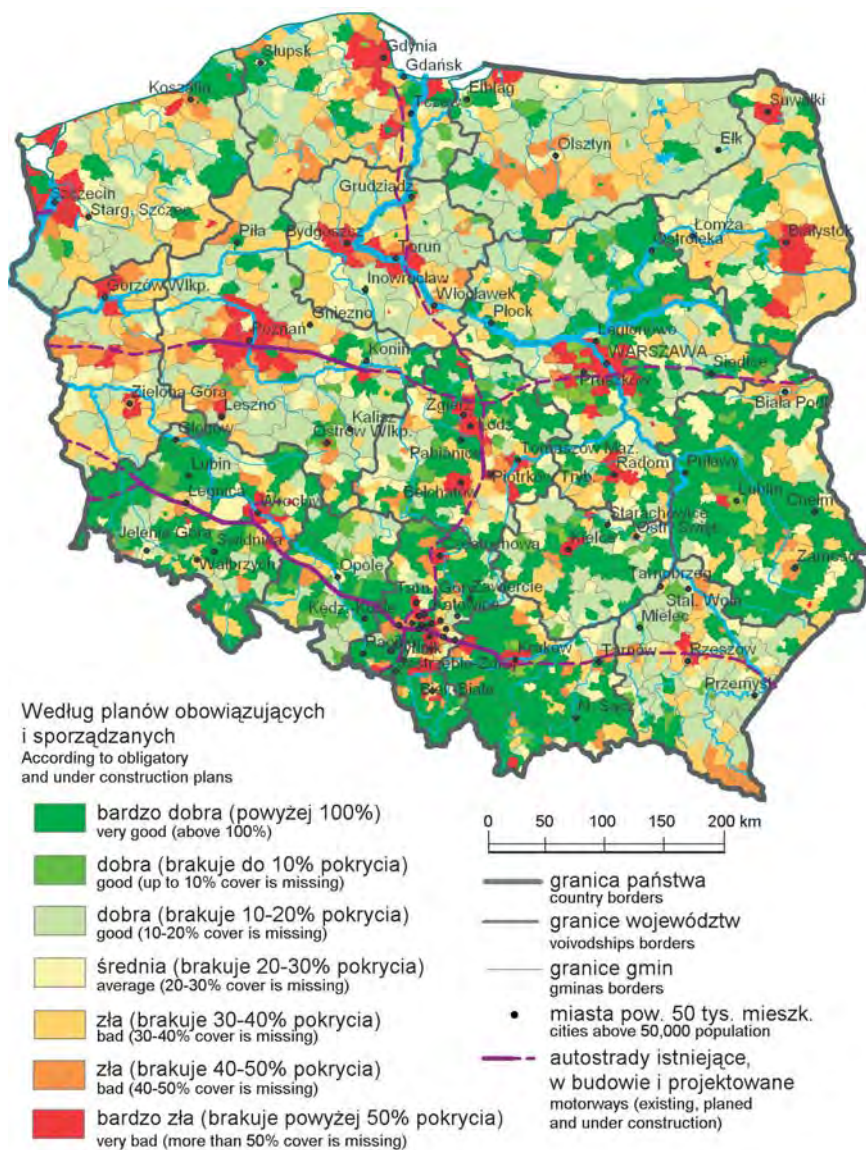
warszawską, poznańską, trójmiejską, szczecińską i bydgosko-toruńską) oraz strefy podmiejskie wielu średnich ośrodków miejskich (np. Białystok, Olsztyn, Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Tarnów, Rzeszów). Najlepsza sytuacja

Ryc. 52. Ocena pokrycia planami miejscowymi powierzchni gmin na koniec 2005 roku według obowiązujących planów miejscowych. Wyjaśnienia metodyczne w tekście.

Assessment of gminas' area cover by local plans as of the end of 2005 according to obligatory local plans. Methodological explanations in the text.

występuje na obszarach wiejskich, które uchwałyły duże powierzchniowo plany (niemal całe lubelskie oraz duże części województw w południowej Polsce, poza podkarpackim i świętokrzyskim). Plany, które są obecnie opracowywane,

Ryc. 53. Ocena pokrycia planami miejscowymi powierzchni gmin na koniec 2005 roku według obowiązujących i projektowanych planów miejscowych. Wyjaśnienia metodyczne w tekście.

Assessment of gminas' area cover by local plans as of the end of 2005 according to obligatory and projected local plans. Methodological explanations in the text.

tylko w niewielkim stopniu poprawią sytuację, w tym w bardzo dużych pod względem liczby gmin kategoriach „zła” lub „bardzo zła”.

Tabela 61. Podstawowe informacje o ocenie pokrycia gmin planami miejscowymi w końcu 2005 roku.

Ocena	Brakujące pokrycie	Miasta wojewódzkie		Inne gminy miejskie		Gminy miejsko-wiejskie		Gminy wiejskie		Razem (liczba)		Razem (%)	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Bardzo dobra	0%	0	1	72	121	111	155	361	507	544	784	22,0	31,6
Dobra	0-20%	0	0	27	32	250	237	675	614	952	883	38,4	35,6
Średnia	20-30%	0	2	21	27	19	23	38	53	78	105	3,1	4,2
Zła	30-50%	1	3	86	61	171	137	447	362	705	563	28,5	22,7
Bardzo zła	>50%	17	12	83	48	28	27	71	56	199	143	8,0	5,8
Razem		18	19	289	289	579	579	1592	1592	2478	2478	100,0	100,0

Ocena na podstawie planów: A – obowiązujących; B – obowiązujących i projektowanych.

Na zakończenie należy podkreślić, że przeprowadzona ocena bazuje tylko na jednym (choć bardzo istotnym) mierniku wymaganego pokrycia z punktu widzenia intensywności użytkowania i liczby istniejących funkcji (i to nie wszystkich możliwych). Nie uwzględniony został fakt, że znacznie łatwiej jest opracować plan dla obszaru wiejskiego, niż zurbanizowanego. Stąd też z punktu widzenia łatwości realizacji pokrycie planami miejscowymi na obszarach zurbanizowanych należałoby ocenić wyżej, niż zostało to przedstawione. W sumie przedstawiona ocena powinna być punktem wyjścia do dalszych bardziej szczegółowych analiz.

8.3. ZAGROŻENIA I OGRANICZENIA ROZWOJOWE

Obecna sytuacja w zakresie niezbyt zaawansowanego procesu realizacji prac planistycznych w gminach może stwarzać istotną barierę rozwojową na niektórych obszarach. Przyczyniają się do tego w pierwszej kolejności:

- brak planów miejscowych w niektórych jednostkach;
- niski stopień pokrycia planami na obszarach obecnej i potencjalnej działalności inwestycyjnej;
- rozdrobnienie powierzchni objętych planami miejscowymi;
- chaos planistyczny, wynikający z licznych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, podejmowanych wyłącznie w oparciu o mało precyzyjne studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Zagrożenia i ograniczenia rozwojowe w oczywisty sposób kumulują się niestety przede wszystkim na obszarach rozwijających się najdynamiczniej. Są to miejsca, które w Polsce po 1989 roku uwiocznily się w szczególny sposób z dwóch powodów. Po pierwsze, procesy rozwojowe zachodzą wskutek przywrócenia mechanizmów renty gruntowej oraz rachunku ekonomicznego i prawa popytu. Dotyczy to zwłaszcza centrów miast oraz terenów wzdłuż korytarzy transportowych, wypełnianych lub „obrastających” różnego rodzaju infrastrukturą komercyjną, najczęściej handlowo-usługową. Po drugie pewne obszary zintensyfikowały się inwestycyjnie z powodu naturalnych procesów, wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego i wzrostu poziomu życia, a tym samym atrakcyjnych ekonomicznie. Problem ten w największym stopniu dotyczy suburbanizacji, której efektem jest *urban sprawl*¹², czyli chaotyczne rozprzestrzenianie się (rozlewanie się, rozwlekanie) zabudowy komercyjnej i mieszkaniowej na tereny podmiejskie.

W sumie jako dwie dziedziny życia społeczno-gospodarczego narażone w największym stopniu na negatywne skutki istniejącego stanu rzeczy, wymienić należy budownictwo mieszkaniowe oraz transport drogowy. W pierwszym przypadku efekt braków w dziedzinie planowania prowadzi pośrednio do wzrostu cen nieruchomości; w drugim opóźnia inwestycje, grozi niewykorzystaniem unijnych funduszy strukturalnych oraz prowadzi do eskalacji, często nieuzasadnionych, protestów społecznych przeciwko budowie dróg.

Inwestycje związane z wielkoskalową działalnością gospodarczą są w tym wypadku zagrożone w nieco mniejszym stopniu. Przeprowadzone badania wskazują bowiem pośrednio, że perspektywy ich realizacji skutkują wykonywaniem odpowiednich planów miejscowych obejmujących wyłącznie niezbędny obszar (przygotowywanych „pod inwestora”). Zła sytuacja planistyczna jest natomiast zdecydowanie większym zagrożeniem dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz wszelkich prac inwestycyjnych (głównie w zakresie infrastruktury technicznej).

W przypadku budownictwa mieszkaniowego problem dotyczy nie tylko zapewnienia odpowiedniej rezerwy terenów pod samo budownictwo, ale także zabezpieczenia komunikacji, usług publicznych, terenów zielonych, itd. Jest rzeczą oczywistą, że żywiołowe rozprzestrzenianie się, zwłaszcza miast, takich gwarancji odpowiednich warunków jakości życia dać nie może. W ujęciu przestrzennym, największe problemy dotyczą tych stref podmiejskich, w których po 1989 roku następują najintensywniejsze procesy napływu mieszkańców, określane jako suburbanizacja. W wymiarze ilościowym wiąże się to przede

¹² Por. uwagi na temat tego pojęcia w rozdziale 3.1 dotyczącym obszarów metropolitalnych i innych większych zespołów miejskich.

wszystkim ze strefą podmiejską Warszawy. Z analizy danych Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku wynika (Śleszyński 2006c), że w okresie transformacji społeczno-gospodarczej najwięcej osób osiedliło się, kolejno wokół miast: Warszawa (42,1 tys.), konurbacja katowicka (42,0 tys., ale równocześnie notowano bardzo duży odpływ), Poznań (17,5 tys.), Kraków (13,9 tys.), Łódź (12,5 tys.) oraz Wrocław (11,7 tys.)¹³. O znaczeniu suburbanizacji świadczy też wskaźnik procentowy, obrazujący wzrost ludnościowy w omawianym okresie (1989-2002), który oscylował w granicach 20% w strefach podmiejskich: Bydgoszczy i Torunia (24%), Trójmiasta (20%), Lublina (19%), Poznania (19%), Kielc i Warszawy (po 16%) i Szczecina (15%). W sumie w tych właśnie aglomeracjach zagrożenie postępującym chaosem inwestycyjnym jest największe.

W przypadku transportu drogowego kumulacja ograniczeń rozwojowych, związanych z planowaniem przestrzennym, ma miejsce na obszarach podmiejskich niektórych aglomeracji (w sąsiedztwie części tras wylotowych) oraz w rejonach dużych przejść granicznych dostępnych w ruchu towarowym. W obu przypadkach istnieją na terenie kraju jednostki o praktycznym braku pokrycia planami miejscowymi (zwłaszcza na granicy wschodniej). Spośród głównych szlaków drogowych planowanych do priorytetowej realizacji w okresie 2007-2013, jako potencjalnie zagrożone z tego punktu widzenia, uznać należy autostradę A-1 (część północna), A-2 (odcinek zachodni) oraz drogi ekspresowe S-3 i S-5.

Jak wspomniano wcześniej, o kumulacji zagrożeń rozwojowych o podłożu planistycznym w ujęciu regionalnym, mówić możemy przede wszystkim w strefie zewnętrznej niektórych aglomeracji, szczególnie Warszawy. Na obszarach tych mamy do czynienia z niczym nie uzasadnionymi różnicami w pokryciu planami miejscowymi pomiędzy jednostkami o podobnych funkcjach i podobnej sytuacji finansowej. Ponadto, nawet relatywnie wysokie poziomy pokrycia (w porównaniu do sytuacji w innych rejonach kraju), uznać tam należy za dalece niewystarczające w odniesieniu do istniejących potrzeb. W sąsiedztwie metropolii występuje bowiem kumulacja popytu (a co za tym idzie konfliktów przestrzennych) na nowe tereny pod inwestycje gospodarcze, mieszkaniowe oraz transportowe (trasy wylotowe). Kumulacji tej towarzyszy często konieczność ochrony terenów leśnych stanowiących pierścienie ekologiczne metropolii. Trzeba zatem powtórzyć, że w dużej części przypadków obszary metropolitalne potrzebują pełnego lub prawie pełnego objęcia planami miejscowymi, co być może powinno mieć umocowanie prawne (więcej na ten temat w kolejnym podrozdziale).

¹³ Podane wartości są niepełne, gdyż nadal, pomimo przeprowadzenia spisu powszechnego, pewna część migracji pozostaje nierejestrowana.

8.4. PRZESŁANKI DLA POLITYKI REGIONALNEJ I ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH

Przeprowadzone analizy uprawniają do formułowania wniosków bardziej ogólnych, mających zastosowanie w polityce regionalnej, jak też w umocowaniach prawnych. Trzeba podkreślić, że stan realizacji prac planistycznych w gminach jest w dużym stopniu pochodną istniejącego stanu prawnego. Stąd też, jeśli system legislacyjny nie determinuje pożądaných prawidłowości w zakresie realizacji porządku prawno-urbanistycznego (planistycznego), to logiczna wydaje się konieczność jego zmiany – albo pod względem egzekwowalności, albo też zasadniczych zmian konstrukcyjno-prawnych. Zagadnienia te powinny być rozpatrywane przede wszystkim z punktu widzenia praktycznych efektów istnienia konkretnych zapisów, w wyniku których w drodze uchwalania poszczególnych dokumentów prawnych otrzymuje się takie, a nie inne wskaźniki ilustrujące stan realizacji prac planistycznych. Wymieńmy najważniejsze z nich.

Po pierwsze, w gminach występuje niezwykle duża dowolność zapisów w ogólnych dokumentach planistycznych, tj. studiach uikzp. W niniejszym opracowaniu wielokrotnie podkreślano, że nie bardzo wiadomo (czy też ściślej: nie ma uwarunkowań wynikających ze specyfiki społeczno-gospodarczej), dlaczego podobne pod względem funkcjonalnym gminy politykę przestrzenną określają w zupełnie odmienny sposób. Dotyczy to zarówno kolejności uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wielkości obejmowanej przez nie powierzchni, jak również wielkości obszarów gmin przewidzianych do pokrycia tymi dokumentami. W zagadnieniu tym mieści się też cały zbiór relacji pomiędzy zawartością i granicami przestrzennymi planów tzw. obligatoryjnych i fakultatywnych.

Oczywiście w sensie prawnym wyjaśnienie tej sytuacji jest bardzo proste – takie możliwości daje obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Musi być zatem postawione pytanie, czy dowolność ta nie powinna być ograniczona i czy prawo nie powinno wyraźnie wskazywać, które obszary (a nie tylko obiekty, jak ma to miejsce w definicji celu publicznego, np. w ustawie o gospodarce nieruchomościami z 1997 roku) muszą być całkowicie lub w dużej części pokryte planami, czyli, które tereny są priorytetowe. Mogłyby to być zarówno obszary o określonych formach czy sposobach użytkowania (np. śródmiejskie części wszystkich miast, tereny osadnicze w gminach wiejskich, obszary przecięte planowanymi autostradami i drogami ekspresowymi, obszary o funkcji turystycznej, przemysłowej itd., wyznaczone w dokumencie ogólnym, np. w istniejących studiach uikzp), jak też tereny charakteryzujące się wartościami jakichś przyjętych arbitralnie wskaźników (np. gęstości zaludnienia, natężenia ruchu, obszary leżące

w określonej odległości od pewnych charakterystycznych obiektów). Obecne rozwiązania prawne w postaci obligatoryjnego pokrywania planami zagospodarowania przestrzeni publicznych, terenów scaleń nieruchomości, itd. zdecydowanie się nie sprawdzają. Wynikać to może właśnie z tego, że istniejące zapisy zbyt „detailed” podchodzą do obszarów przestrzeni publicznej, nie obejmując w ten sposób większych przestrzennych całości, znacznie wykraczających poza skalę architektoniczną¹⁴.

Po drugie, i co istotniejsze, podobna dowolność istnieje w zakresie planów miejscowych. Stwierdzono, że nie ma większych prawidłowości w odniesieniu do lokalizacji geograficznej, intensywności użytkowania, itd., a pokryciem terenu planami miejscowymi. W praktyce funkcjonuje często wiele bardzo małych dokumentów (o powierzchni obejmującej zaledwie 1 ha – na podstawie danych z ankiety zidentyfikowano co najmniej kilkadziesiąt takich gmin w Polsce), których wartość w zakresie porządkowania przestrzeni w skali ponadarchitektonicznej jest w zasadzie taka sama, jak decyzji o ustaleniu warunków zabudowy. Wydaje się, że rozwiązaniem mógłby być tutaj ustawowy zakaz sporządzania planów miejscowych o małej powierzchni (z ustaleniem pewnych wyjątków, gdyż mogą być sytuacje, gdy można i trzeba wykonać plan dla małej powierzchni). Równocześnie można by ustanowić zakaz, podobnie z pewnymi wyjątkami, pozostawiania wolnych, nieobjętych terenów, jeśli np. nie są spełnione określone warunki topologiczne (np. minimalna odległość od innego planu, relacja długości do szerokości, zapobiegająca uchwalaniu wąskich w sensie przestrzennym planów, np. wzdłuż szlaków komunikacyjnych, itd.). Obecne zapisy prawne umożliwiają uchwalanie planów miejscowych dla dowolnych powierzchni, co w oczywisty sposób, wraz z wymienioną swobodą interpretacyjną i dowolnością zapisów studium uikzp, wpływa na chaos zagospodarowania przestrzennego, nawet jeśli w studium uikzp do określonych obszarów przypisane zostały konkretne funkcje.

Wprowadzenie proponowanego zakazu miałyby jednak pod pewnymi względami negatywne skutki. Duża część gmin uchwała plany miejscowe dla

¹⁴ Przykładowo zapis w ustawie o gospodarce nieruchomościami w definicji jednego z dziesięciu celów publicznych mówi o „ (...) części lotniczych lotnisk oraz służących do kierowania, kontroli, nadzoru i zabezpieczania ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść, a także łączności publicznej i sygnalizacji”, co z natury obejmuje tylko urządzenia techniczne (i to nie wszystkie) kompleksu funkcjonalnego, jakim jest port lotniczy. Równocześnie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku obszary przestrzeni publicznej określa dość enigmatycznie (zdaniem piszącego te słowa) jako „obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”. Z kolei G. Buczek twierdzi (2006a, b), że zapisy ustawy sformułowano precyzyjne, ale są one źle rozumiane lub nie egzekwowane, na co dowodem jest brak wyznaczania obszarów przestrzeni publicznych w części studiów uikzp gmin.

małych powierzchni ze względu na to, że z jednej strony istnieją naciski inwestorów, a z drugiej uchwalenie planu miejscowego jest czasowo- i kosztochłonne. Dlatego też duża liczba małych planów jest przejawem aktywności gospodarczej, która mogłaby być w znaczący sposób ograniczona. Być może pogodzeniem obu sprzeczności (wolności ekonomicznej i wymagań porządku przestrzennego) byłyby działania, pozwalające na obniżenie kosztów i czasu sporządzania dokumentów.

Po trzecie należy zwrócić uwagę na sytuację planistyczną na obszarach o odmiennej specyfice użytkowania, szczególnie tych kluczowych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Również tutaj możliwe są pewne rozwiązania prawne, jak na przykład konieczność minimalnego pokrycia planami na tych obszarach zapisana (wymagana) w dokumencie ogólnym (obecnie studium uikzp). Przykładowo, na części korytarzy transportowych obserwuje się wzmożony popyt inwestycyjny (por. rozdział 4), co jest dowodem na konieczność uporządkowania sytuacji prawno-planistycznej.

Podobną sytuację obserwuje się na obszarach pełniących funkcje turystyczne. Pewne rozwiązania i przedsięwzięcia inwestycyjne stymulują potrzeby rozwoju kolejnych inwestycji. Wymagają też odpowiedniego zaplecza i zazwyczaj udziału większej powierzchni obszarów nie podlegających zabudowie. Ze względów oczywistych wiele gmin turystycznych potrzebuje też zaplecza w postaci obszarów chronionych, które nie zawsze znajdują się na terenie danej gminy, ale np. w bliskim jej sąsiedztwie. Potwierdza to również potrzebę szerszego spojrzenia na planowanie przestrzenne, nie tylko z punktu widzenia jednej gminy. Wprawdzie kwestie te w pewien sposób reguluje ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ale w praktyce to nie funkcjonuje, ze względu na faktyczny brak hierarchiczności planowania przestrzennego. W tym przypadku niebagatelną rolę powinny odgrywać władze województw, które powinny mieć większą możliwość (czy nawet obowiązek) wpływania na obejmowanie poszczególnych obszarów funkcjonalnych szczegółowymi dokumentami planistycznymi. Niewielkie obszary objęte planami miejscowymi są niewątpliwie elementem niekorzystnym dla planowania i rozwoju funkcji turystycznych, zarówno na poziomie gminy jak i województwa.

Wydaje się zatem¹⁵, że w chwili obecnej konieczne są działania na szczeblu centralnym i regionalnym, mogące przyczynić się do poprawy pokrycia

¹⁵ W opracowaniu bazującym na danych za 2004 rok (*Szczegółowa interpretacja...* 2006) oszacowano, że łączne koszty uchwalenia tylko obowiązkowych (obligatoryjnych) planów miejscowych przewidzianych w studiach uikzp (średnio 23% powierzchni kraju) mogą sięgać 2,5-3,0 mld zł. Stanowi to obecnie 4% rocznych dochodów budżetów gmin, a w porównaniu do ich dochodów własnych jest to już około 7%. Tymczasem T. Markowski dowodzi (2005a), że obecnie „władze lokalne i regionalne nie mają żadnego bezpośredniego interesu ekonomicznego w opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego”.

planami miejscowymi. Ze względu na koszty, z pewnością zachętą dla przyspieszenia prac samorządów w tym zakresie, byłoby wygospodarowanie pewnych funduszy (o ile to możliwe na obecnym etapie zagospodarowania), które mogłyby być przeznaczane na dofinansowanie prac planistycznych na określonych obszarach o znaczeniu strategicznym (np. wzdłuż istniejących, budowanych oraz planowanych autostrad i dróg ekspresowych).

Dzięki uzyskanym i opracowanym danym pewnej rewizji (względnie uzupełnieniu) ulega wiedza o stanie zagospodarowania przestrzennego kraju i jego strukturze przestrzennej. Wyraźne jest tutaj na przykład oddziaływanie największych ośrodków metropolitalnych, szczególnie w przypadku Warszawy. Okazuje się, że w świetle zmian użytkowania gruntów (tempa tzw. odrolnień, liczby wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego i warunków zabudowy), potencjalne kierunki rozwoju przebiegają na południowy-zachód i na północ od stolicy. Wiedza ta była znana w zarysie, jednak dopiero ujawnienie skali rzeczywistych i potencjalnych inwestycji, przygotowania planistycznego terenu, itd. pozwala ocenić faktyczną skalę możliwych zmian. Choć koncepcja układów bipolarnych (duopoli) w Polsce, rozumianych jako powiązane funkcjonalnie duże ośrodki miejskie wraz z zurbanizowanym obszarem pomiędzy nimi, budzi kontrowersje i sceptycyzm (w tym u autorów niniejszego opracowania)¹⁶, to jednak zaobserwowane procesy rzutują pozytywnie na możliwość ukształtowania się takiego układu, a przynajmniej sieci powiązań (Warszawa-Łódź). Z drugiej strony może to być jednak efekt wzmożonego popytu inwestycyjnego wzdłuż korytarzy transportowych (w kierunku zachodnim – poznańskim i południowym – górnośląskim i krakowskim). W sumie sytuacja jest tu niejednoznaczna. Z uwagi na kluczowe znaczenie tego obszaru dla rozwoju kraju (aglomeracja warszawska jako główny biegun wzrostu oraz skrzyżowanie dwóch głównych szlaków tranzytowych w okolicach Łodzi), powinno to niewątpliwie być przedmiotem pogłębionych studiów i analiz.

¹⁶ W innym opracowaniu (Śleszyński 2006a) zwrócono uwagę na to, że na przeszkodzie utworzenia zurbanizowanego i intensywnie zainwestowanego obszaru pomiędzy Warszawą i Łodzią stoją między innymi przesłanki wynikające z potencjału ludnościowego. Jest to region zbyt słabo zaludniony i umiejscowiony, aby mógł pełnić taką rolę. Obszar pomiędzy Warszawą i Łodzią, poza ścisłymi strefami podmiejskimi liczy zaledwie około 150 tys. mieszkańców; średnia gęstość zaludnienia wynosi około 60 mieszkańców na 1 km², największe miasto – Skierniewice, nie przekracza 50 tys. mieszkańców. Zakładając, że nastąpiłby nawet bardzo wzmożony napływ mieszkańców, to aby osiągnąć wskaźniki 200-300 mieszkańców na 1 km² (strefa podmiejska Warszawy) trzeba by osiedlić 300-500 tys. osób, co przy obecnych tendencjach demograficznych, wydaje się zupełnie nierealne w perspektywie nawet kilku dziesięcioleci.

8.5. WNIOSKI METODYCZNE I APLIKACYJNE

Przeprowadzana ankieta nt. planowania przestrzennego w gminach pozwala na gromadzenie ogromnego, rosnącego materiału analitycznego, który ma bardzo dużą wagę wyjaśniającą procesy planistyczne nie tylko na szczeblu lokalnym, ale umożliwia też w pewnym stopniu śledzenie i przewidywanie zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni całego kraju. Stąd też dużą uwagę należy przykładać do zawartości pozyskiwanych informacji, a także proponować ewentualne zmiany w zakresie ich pozyskiwania.

Badania wykazały, że istnieje bardzo wiele szczegółowych zagadnień wartych dokładniejszego rozpoznania, zarówno w aspekcie nowych wątków, jak też dotyczącym różnicowania pytań kierowanych do gmin leżących na różnych obszarach funkcjonalnych. W sumie lista nowych propozycji jest bardzo długa, wobec czego powinna być raczej zastosowana zasada, że w każdym roku poruszane są w ankiecie bardziej szczegółowe zagadnienia w nawiązaniu do konkretnej tematyki. Może to być połączone ze wspomnianym kryterium funkcjonalno-przestrzennym.

Najwięcej sugestii dotyczy najszybciej rozwijających się obszarów funkcjonalnych, tj. aglomeracji wielkomiejskich. Wskazane jest tu zarówno uszczegółowienie pytań w większości zakresów tematycznych (szczególnie w przypadku planów miejscowych), jak też nawet pozyskanie informacji o jednostkowych dokumentach. Optymalnym rozwiązaniem byłoby posiadanie bazy o wszystkich planach miejscowych na tych obszarach. Celowe jest stworzenie centralnego banku danych o planach miejscowych, który zawierałby co najmniej podstawowe informacje (data uchwalenia, powierzchnia ogółem, koszty, powierzchnie poszczególnych funkcji, zmian przeznaczenia, itd.), a także zarys granic w postaci kartograficznej (najlepiej cyfrowej). Rejestry takie na poziomie gmin prowadzą poszczególne samorządy, jednak brak jest bazy ogólnokrajowej. Posiadanie takiej bazy jest warunkiem nowoczesnego (szybko dostępnego, funkcjonalnego, itd.) monitorowania sytuacji planistycznej. Umożliwiłaby ona znacznie dokładniejsze analizy i porównania realizacji prac planistycznych, a równocześnie szczegółowość informacji pozwoliłaby na rezygnację z dużej części pytań ankietowych. Centralny rejestr planów miejscowych byłby też z pewnością bardzo pożyteczny z punktu widzenia potencjalnych inwestorów różnych kategorii (polskich i zagranicznych, publicznych i prywatnych, itd.). Początkowo elektroniczny rejestr planów cyfrowych mógłby być tworzony przez poszczególne województwa.

Jak wspomniano wyżej, posiadanie zbioru planów miejscowych w wersji cyfrowej z poznawczego punktu widzenia umożliwiłoby również przeprowadzenie bardziej gruntownych badań. W niniejszym opracowaniu okazało się

bowiem, że niektóre zagadnienia są zbyt mało szczegółowe w sensie przestrzennym. Dotyczy to na przykład położenia planów miejscowych względem głównych dróg czy też granic obszarów chronionych.

Niezależnie od faktu, że w niniejszym opracowaniu przestudiowano stan planowania nie tylko w skali kraju, ale też w wyróżnionych kategoriach gmin, konieczne są dalsze szczegółowe analizy. Przykładowo wymienić tu można dalsze prace badawcze w zdelimitowanych obszarach, chociaż, ze względu na specyfikę, nie musi się to odbywać w cyklu corocznym.

Szczególnie pożądane byłoby pozyskiwanie dokładniejszej informacji o przewidywanych kierunkach rozwoju pod względem zróżnicowania funkcji. Przykładowo, w przypadku gmin o funkcjach turystycznych istotne byłoby posiadanie informacji dotyczących wielkości i liczby obszarów przeznaczanych na inwestycje i zabudowę (głównie infrastruktury turystycznej), dla gmin leżących w korytarzach transportowych – np. terenów przemysłowych, usługowych, itd. W gminach posiadających obszarowe obiekty ochrony przyrodniczej, możliwa byłaby dokładniejsza odpowiedź na pytanie, które samorządy chcą wspierać swój rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o potencjał przyrodniczy środowiska (np. rozwój turystyki, rekreacji, itd.), a które widzą wyraźny konflikt pomiędzy walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi swojej gminy, a jej rozwojem. Osiągalne byłoby wtedy porównanie zasadności przewidywanych kierunków rozwoju w stosunku do rzeczywistych możliwości wynikających z przesłanek środowiskowych, lokalizacyjnych, potencjału społeczno-gospodarczego, itd.

Konieczne jest przygotowanie przekrojowych opracowań regionalnych (np. wojewódzkich), które mogłyby zawierać podobny zakres rzeczowy, co niniejsze opracowanie, jednak mogłyby być, ze względu na skalę, znacznie bardziej szczegółowe pod względem faktografii. Powinny one być ważnym źródłem wiedzy dla urzędów wojewódzkich i marszałkowskich, związków gmin planujących rozwój na podstawie przesłanek funkcjonalno-przestrzennych (np. gminy leżące w obrębie jednej zlewni, krainy geograficznej, itp.) oraz większych miast, zwłaszcza metropolii.

Pozyskiwana w badaniu statystycznym coraz większa ilość informacji o planowaniu miejscowym w gminach stwarzać będzie możliwości przeprowadzenia bardziej pogłębionych studiów. Już obecnie można stwierdzić, że zapewnione pod względem danych i uzasadnione merytorycznie jest wykonanie bardziej wyspecjalizowanych, wąskich tematycznie analiz, dotyczących zagadnień z pogranicza planowania, gospodarki przestrzennej, urbanistyki, mieszkalnictwa, geografii, ekonomii, a nawet socjologii i psychologii. Zapotrzebowanie na takie opracowania powinno wychodzić ze strony środowisk

zarówno naukowych i samorządowo-publicznych, jak też praktyków (np. deweloperów i innych inwestorów). Stąd też warto zadbać o odpowiednie upowszechnienie dotychczas zgromadzonej wiedzy i wykonanych analiz.

Przykładowo doskonałą funkcję informacyjno-diagnostyczną mógłby pełnić *Atlas Zagospodarowania Przestrzennego Polski*, dostępny w formie plików graficznych poprzez np. sieć internetową (www), co dawałoby możliwość szybkiej aktualizacji. Mogłaby to być również propozycja szersza, obejmująca nie tylko dane z przeprowadzonej ankiety na temat planów miejscowych, studiów uikzp itd., ale zawierająca także inne elementy diagnostyczne, np. związane z rozmieszczeniem infrastruktury, dostępnością przestrzenną, wskaźnikami środowiskowymi, itd. Wiele takich zagadnień zostało przedstawionych w *Raporcie o stanie zagospodarowania przestrzennego kraju*, wykonanym pod kierunkiem prof. G. Węclawowicza w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w 2005 roku (Węclawowicz i in. 2006a). Atlas stanowiłby zatem również doskonałe uzupełnienie, aktualizację lub też w dużej części wypełnienie ustawowego obowiązku sporządzania okresowych raportów na temat zagospodarowania przestrzennego kraju. Wymienione dwie propozycje (*Centralny Rejestr Planów Miejscowych* oraz *Atlas Zagospodarowania Przestrzennego Polski*) to przedsięwzięcia duże (szczególnie pierwsze z nich), które w przypadku realizacji musiałyby być rozłożone ze względów logistycznych na dłuższy okres czasu.

Duża część planów sporządzanych na podstawie ustawy z 2003 roku jest w trakcie realizacji. Liczba i powierzchnia tych planów jest znacznie większa od liczby już wykonanych na podstawie tej samej ustawy. Jest to o tyle istotne, że w znaczący sposób zmieni obraz przedstawianej w niniejszym opracowaniu problematyki, co podkreśla zasadność prowadzenia tego typu badań w kolejnych latach.

LITERATURA

- Aktualizacja Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*, 2005, Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, Warszawa (na podstawie dokumentu wydany został też tom kwartalnika *Studia Regionalne i Lokalne*, wydanie specjalne, t. II / 2006 pt. *Zaktualizowana Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*).
- Anusz S., 2006, *Analiza wyników badania statystycznego „Planowanie przestrzenne w gminach”. Stan na 31 grudnia 2004 r.*, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa, <http://www.igpik.waw.pl/moni.html>.
- , 2003, *Stan planowania przestrzennego w gminach na podstawie monitoringu 2001/2002*, *Człowiek i Środowisko*, 27, 1-2, s. 39–56.
- , 2005, *Monitoring planowania przestrzennego. Refleksje badacza*, *Urbanista*, 12, s. 28–30.
- Ast R., 2001, *Kształtowanie przestrzeni regionów i miast. Wybrane zagadnienia*, Politechnika Poznańska, Poznań.
- Atlas Przemysłu Polski*, 1975, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa (red. S. Leszczycki).
- Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*, 1993-1997, Główny Geodeta Kraju, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa (red. M. Najgrakowski).
- Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego*, 1997, Pracownia Atlasu Dolnego Śląska UW, Wrocław (red. W. Pawlak).
- Bagiński E. (red.), 1998, *Problematyka planowania przestrzennego w ujęciu wielodyscyplinowym*, Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej, Katedr Planowania Przestrzennego, Wrocław.
- Bariery i problemy gospodarki przestrzennej w Polsce (sfera planowania i zagospodarowania przestrzennego). Raport Krajowego Sekretariatu „HABITAT”*, 2003, Warszawa.
- Bartkowski T., 1986, *Zastosowania geografii fizycznej*, PWN, Warszawa.
- , 1973, *W sprawie pragmatyki zawodu geografa*, *Czasopismo Geograficzne*, 44, 3, s. 101–109.
- Bartkowski J., Kowalczyk A., Swianiewicz P. (red.), 1990, *Strategie władz lokalnych, Rozwój Regionalny, Rozwój Lokalny, Samorząd Terytorialny*, 21, Instytut Gospodarki Przestrzennej UW, Warszawa.
- Bartoszczuk W., 2004, *Sytuacja planistyczna w strefie podmiejskiej Warszawy*, *Urbanista*, 7, s. 12–16.

- Borsa M., 2004, *Gospodarka i polityka przestrzenna*, Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Warszawie.
- Borsa M., Buczek G., Jaroszyński K., Korzeń J., Lasocki M., Świetlik M., Szelińska E., 2003, *Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przepisy, omówienia, komentarze*, Biblioteka Urbanisty, 1, Akapit DTP, Warszawa.
- Bruegmann R., 2005, *Sprawl: A Compact History*, University of Chicago Press, Chicago.
- Buczek G., 2006b, *Przestrzenie publiczne i ich kształtowanie w prawie miejscowym*, Urbanista, 4, s. 32–33
- , 2006a, *Przestrzenie publiczne w lokalnej polityce zagospodarowania*, Urbanista, 3, s. 23–27
- , (red.), 2001, *Uwarunkowania ustrojowe i prawne kształtowania ładu przestrzennego w Warszawie. Materiały z seminariów „Wpływ ustroju Warszawy na gospodarkę przestrzenną w stołecznej metropolii” i „Jakość prawna narzędzi i dokumentów planistycznych samorządu warszawskiego a jakość architektury, urbanistyki i ładu przestrzennego Warszawy”*, Warszawa, 19-20 XI 2001, Oddział Warszawski Towarzystwa Urbanistów Polskich, Oddział Warszawski Stowarzyszenia Architektów Polskich.
- Buczek G., Tetera-Jankowska M. (red.), 2003, *Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przepisy – omówienia – komentarze*, Biblioteka Urbanisty, Warszawa.
- Cehak M., 1999, *Turystyka w planach zagospodarowania przestrzennego*, Problemy Turystyki, 22, 3/4, s. 13–20.
- Chęciński J., 1976, *Planowanie przestrzenne a obronność*, Wydawnictwo MON, Warszawa.
- Chmielewski T. J., 2001, *System planowania przestrzennego harmonizującego przyrodę i gospodarkę. T. 1, T. 2*, Politechnika Lubelska, Lublin.
- Chojnicki Z., 1973, *Założenia i perspektywy rozwoju geografii ekonomicznej*, Przegląd Geograficzny, 45, 1, s. 3–27.
- Cymerman C., Łaguna t., 2001, *Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne obszarów wiejskich*, [w:] *Przemiany strukturalne obszarów wiejskich w zakresie przestrzeni i rynku pracy. Materiały z konferencji naukowej, Olsztyn, 24–25 maja 2001*, Komitet Ekonomiki Rolnictwa PAN, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Zarządzania i Administracji, Olsztyn, s. 17–26.
- Dąbek D., 2003, *Prawo miejscowe samorządu terytorialnego*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Kraków.
- Degórski M., Adamczyk A. B., Baranowski J., Degórska B., 1999, *Stan środowiska przyrodniczego a odpowiedzialność geografów*, [w:] [w:] B. Domański, W. Widacki (red.), *Geografia polska u progu trzeciego tysiąclecia*; Instytut Geografii UJ, Kraków, s. 349–363.

- Dębski J. (red.), 2006, *Powiat i gmina jako podmioty planowania przestrzennego*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku, Otwock.
- , 2001, *Gospodarka przestrzenna: jej geneza, stan i rozwój*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok.
- , 2001, *Gospodarka przestrzenna: jej geneza, stan i rozwój*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok.
- , 2005, *Gospodarka przestrzenna jako nauka*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Białystok.
- Dembowska Z., 1998, *Standardy urbanistyczne jako instrument kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin*, *Człowiek i Środowisko*, 22, 1–2, s. 47–70.
- Domańska A., 2005, *Wpływ infrastruktury transportu drogowego na rozwój regionalny*, praca doktorska wykonana w Instytucie Handlu zagranicznego I Studiów Europejskich SGH
- Domański R., 2006, *Gospodarka przestrzenna. Podstawy teoretyczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- (red.), 2000, *Nowe problemy rozwoju wielkich miast i regionów*, *Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN*, 192, Warszawa.
- , 1990, *Gospodarka przestrzenna*, PWN (II wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1993).
- , 1989, *Podstawy planowania przestrzennego*, PWN, Warszawa.
- Drzewiecki H., 2007, *Nie ma polityki mieszkaniowej bez polityki przestrzennej i gruntowej*, *Urbanista*, 1, s. 32–33.
- Duany A., Plater-Zyberk E., 2000, *Suburban Nation: The rise of sprawl and the decline of the American Dream*, North Point Press, New York.
- Dubel K., 2000, *Uwarunkowania przyrodnicze w planowaniu przestrzennym*, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok (wyd. II rozszerzone).
- Dziedzic E., 1998, *Obszar recepcji turystycznej jako przedmiot zarządzania strategicznego*, *Monografie i Opracowania*, 442, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa.
- Dziewoński K., 1979, *Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w służbie społeczeństwu*, *Przegląd Geograficzny*, 51, 3, s. 457–464.
- , 1974, *Badania geograficzne dla potrzeb planowania przestrzennego 1944–1974*, *Przegląd Geograficzny*, 46, 4, s. 577–596.
- Dziewoński K., Kiełczewska-Zaleska M., Kosiński L., Kostrowicki J., Leszczycki S. (red.), 1957, *Studia geograficzne nad aktywizacją małych miast*, *Prace Geograficzne*, 9, Instytut Geografii PAN, Warszawa.
- Dziewoński K., Malisz B., 1978, *Przekształcenia przestrzenno-gospodarczej struktury kraju*, *Studia KPZK PAN*, 62, Warszawa.

- Golden M., 1999, *Planowanie zagospodarowania przestrzennego w warunkach gospodarki rynkowej*, Politechnika Koszalińska, Wydawnictwa Uczelniane, Koszalin.
- Gorczyca M., 2003, *Jak mieszkamy. Wyniki Spisu Powszechnego 2002*, Polityka Społeczna, 11–12, s. 14–18.
- Goryński J., 1982, *Polityka przestrzenna*, PWE, Warszawa.
- Grabowiecki R., 1981, *Polityka przestrzennego zagospodarowania kraju*, KiW, Warszawa.
- Grocholska J., 1980, *Obszary konfliktowe – problem badawczy w przestrzennym zagospodarowaniu kraju*, Przegląd Geograficzny, 52, 3, s. 507–517.
- Gruchman B., Śniegowska D. (red.), 1992, *Gospodarka lokalna w warunkach samorządności*, Zeszyty Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, seria I, 205, Poznań.
- Grzeszczak J., 2000, *Kontrurbanizacja – idea i rzeczywistość*, Przegląd Geograficzny, 72, 4, s. 373–393.
- , 1996, *Tendencje kontrurbanizacyjne w Europie Zachodniej*, Prace Geograficzne, IGiPZ PAN, 167, Warszawa.
- Gutry-Korycka E., 2005, *Urban Sprawl. Warsaw Agglomeration case study*, Wydawnictwa UW, Warszawa.
- Jakóbczyk-Gryszkiewicz J., Praweńska-Skrzypek G., Rudnicki A., 1999, *Funkcje geografii w nowej rzeczywistości polityczno-gospodarczej oraz kariery geografów na nowym rynku pracy*, [w:] B. Domański, W. Widacki (red.), *Geografia polska u progu trzeciego tysiąclecia*; Instytut Geografii UJ, Kraków, s. 325–339.
- [JK, GB – oprac.], 2004, *Badania statystyczne planowania przestrzennego w gminach*, Urbanista, 9, s. 26–29
- Jaroszyński K., Sawicki M., 2004, *Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu*, Biblioteka Urbanisty, 3, Akapit DTP, Warszawa.
- Jędraszko A., 2007, *Polski problem mieszkaniowy na tle Europy (czyli o fatalnych skutkach wiary w cuda)*, Urbanista, 3, s. 27–29
- , 2006, *O braku polityki mieszkaniowej*, Urbanista, 12, s. 22–26.
- , 2005, *Zagospodarowanie przestrzenne w Polsce – drogi i bezdroża regulacji ustawowych*, Unia Metropolii Polskich, Warszawa.
- Kistowski M., 2001, *Wybrane problemy metodologiczne i terminologiczne opracowań ekofizjograficznych*, Problemy Ocen Środowiskowych, 2001, 3, s. 32–39.
- Klimko R., 1999, *Stan środowiska przyrodniczego a odpowiedzialność geografów*, [w:] B. Domański, W. Widacki (red.), *Geografia polska u progu trzeciego tysiąclecia*; Instytut Geografii UJ, Kraków, s. 365–371.

- Kołodziejcki J., 1987, *Diagnoza stanu gospodarki przestrzennej Polski*, Studia KPZK PAN, 92, Warszawa.
- Kołodziejcki J., Parteka T. (red.), *Kształtowanie ładu przestrzennego polskich metropolii w procesie transformacji ustrojowej III RP*, Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, 193, Warszawa.
- Komornicki T., Śleszyński P., 2006, *Docelowy układ autostrad a wewnętrzny popyt na nowoczesny transport drogowy*, Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG, 12, s. 95–108.
- Kopietz-Unger J., 2000, *Urbanistyka w systemie planowania przestrzennego*, Politechnika Poznańska, Poznań.
- Korenik S., Słodczyk J. (red.), 2005, *Podstawy gospodarki przestrzennej – wybrane aspekty*, Wydawnictwo AE im. Oskara Langego, Wrocław.
- Kostrowicki A. S., 1970, *Zastosowanie metod geobotanicznych w ocenie przydatności terenu dla potrzeb rekreacji i wypoczynku*, Przegląd Geograficzny, 42, 4, s. 631–645.
- Kowalczyk A. (red.), 2001, *Ekologia krajobrazu i ekorozwój*, Problemy Ekologii Krajobrazu, 8, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej, Bydgoszcz.
- Kowalczyk A., 1999, *Udział geografów w pracach nad podziałami administracyjnymi Polski*, [w:] A. Lisowski (red.), *Geografia na przełomie wieków – jedność w różnorodności. Materiały z sesji jubileuszowej 18-20 czerwca 1998 r.*, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa, s. 258–263.
- Kowalczyk A., Grochowski M., 1998, *Rozwój lokalny i jego współczesne uwarunkowania*, [w:] *Geografia polska na progu trzeciego tysiąclecia. Ogólnopolska Konferencja Metodologiczna, Kraków-Zakopane 16-19 września 1998. Referaty*; Instytut Geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komitet Nauk Geograficznych PAN, Kraków, s. 71–85.
- Kukliński A. (red.), 1985-1986, *Gospodarka przestrzenna Polski: wczoraj, dziś i jutro. Z. 1-3*, Wydział Pracy Pośłów i Radnych Stowarzyszenia PAX, Warszawa.
- , 1980, *Problemy gospodarki przestrzennej*, Książka i Wiedza, Warszawa.
- Kukliński A., Chojnicki Z., Grzeszczak J., Kozarski K., 1974, *Nauki geograficzne i przestrzenne zagospodarowanie kraju. Osiągnięcia i perspektywy rozwoju*, Przegląd Geograficzny, 46, 1, s. 3–28.
- Kupiec L. (red.), 1997, *Gospodarka przestrzenna. T. 1. Wstęp do gospodarki przestrzennej*, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Ekonomiczny, Białystok.
- Korzeniak G. (red.), 1998, *Prognozowanie skutków przyrodniczych planów zagospodarowania przestrzennego. Poradnik metodyczny*, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej. Oddział w Krakowie, Kraków.
- Korzeń J., 2003, *Standaryzacja planów miejscowych*, Urbanista, 3, Warszawa, s. 16–19.

- Kozłowski S. (red.), 2006, *Żywiłowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN Białystok-Lublin-Warszawa.
- Kukliński A., Chojnicki Ch., Grzeszczak J., Kozarski S., 1974, *Nauki geograficzne i przestrzenne zagospodarowanie kraju. Osiągnięcia i perspektywy rozwoju*, Przegląd Geograficzny, 46, 1, s. 3–28.
- Kupiec L. (red.), 2002, *Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne*, Gospodarka Przestrzenna, V, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok.
- Legutko-Kobus P., 2006, Planowanie strategiczne i przestrzenne w gminach otaczających Lublin, [w:] S. Kozłowski (red.), *Żywiłowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN, Białystok-Lublin-Warszawa, s. 359–371.
- Leszczycki S., 1977, *Geografia a planowanie przestrzenne i ochrona środowiska*, PWN, Warszawa.
- , 1975, *Geografia jako nauka i wiedza stosowana*, PWN, Warszawa.
- , 1938, *Region Podhala. Podstawy geograficzno-gospodarcze planu regionalnego*, Prace Instytutu Geograficznego UJ, 20, Kraków (wyd. również przez: Liga Popierania Turystyki, Biuletyn Komisji Studyjnej, 2).
- Leszczycki S., Eberhardt P, Herman S., 1971, *Agglomeracje miejsko-przemysłowe w Polsce 1960–2000*, Biuletyn KPZK PAN, 67, PWN, Warszawa.
- Lorens K. (red.), 2005, *Problem suburbanizacji*, Biblioteka Urbanisty, 7, Akapit DTP, Warszawa.
- Ład przestrzenny w gminie*, 1999, *Ogólnopolska Konferencja Szkoleniowa, Wisła, 13–14 kwietnia 1999 r. Materiały szkoleniowe*, „Abrys” Grupa Konsultingowo-Projektowa, Poznań.
- Łojewski S., 1997, *Elementy metodologii projektowania systemów przestrzennych*, Wydawnictwo Uczelniane Akademii Techniczno-Rolniczej, Bydgoszcz.
- Malisz B., 1984, *Podstawy gospodarki i polityki przestrzennej*, Problemy Naukowe Współczesności, Wszechnica PAN, Ossolineum, Wrocław.
- (red.), 1979, *Metody analiz geograficznych w planowaniu przestrzennym*, Dokumentacja Geograficzna, 3, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa.
- , 1974, *Problematyka przestrzennego zagospodarowania kraju*, Instytut Planowania Przestrzennego PW, Warszawa (wyd. II PWN, Warszawa-Łódź, 1977).
- , 1977, *Rola badań geograficznych w planowaniu przestrzennym*, Przegląd Geograficzny, 49, 2, s. 319–331.

- Markowski T., (red.), 2005b, *Planowanie i zarządzanie w obszarach metropolitalnych*, Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, 215, Warszawa.
- , 2005a, *Sens ekonomiczny planowania przestrzennego*, Urbanista, 11, s. 32–34.
- , (red.), 2001, *Rozwój regionalny i przestrzeń publiczna*, Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Warszawa.
- Mazurkiewicz L., 1995, *Jak uczynić geografię nauką praktyczną?* Przegląd Geograficzny, 67, 1–2, s. 147–155.
- Meyer B., 1998, *Gospodarka przestrzenna: mechanizmy rozwoju, teorie i systemy*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Szczecin.
- Mityk J. (red.), 1991, *Rola planowania krajobrazu w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej. Materiały z IV konferencji naukowej Klubu Ekologii Krajobrazu PTG*, International Association for Landscape Ecology, Klub Ekologii Krajobrazu PTG, Kielce.
- Mrzygłód T., 1973, *Przestrzenne zagospodarowanie Polski*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Narodowy Atlas Polski, 1973-1978*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo PAN, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk.
- Niewiadomski Z. (red.), 2006a, *Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Komentarz*, Wyd. CH Beck, Warszawa.
- , 2006b, *Prawne aspekty żywiołowego rozlewania się miast. Tezy referatu*, [w:] S. Kozłowski (red.), 2006, *Żywiołowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN Białystok-Lublin-Warszawa, s. 45–47.
- Nowakowski M., 2006, *Rozprzestrzenianie i rozpraszanie zabudowy warszawskiej metropolii*, [w:] S. Kozłowski (red.), 2006, *Żywiołowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN Białystok-Lublin-Warszawa, s. 125–149.
- Ochrona środowiska 2005*, 2005, GUS, Warszawa.
- Parysek J. J., 2007, *Współczesne funkcje geografii*, [w:] W. Maik, K. Rembowska, A. Suliborski (red.), *Geografia a przemiany współczesnego świata*, Podstawowe Idee i Koncepcje w Geografii, 3, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej WSG w Bydgoszczy, Zakład Geografii Społecznej i Studiów Regionalnych UŁ w Łodzi, Bydgoszcz, s. 73–85.
- , 2006, *Wprowadzenie do gospodarki przestrzennej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.

- , 2004, *Praktyczne funkcje polskiej geografii*, [w:] Z. Chojnicki (red.), *Geografia wobec problemów teraźniejszości i przyszłości*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, s. 119–132.
- , 1997, *Podstawy gospodarki lokalnej*, Wydawnictwo UAM, Poznań (II wyd. 2001).
- , (red.) 1996, *Rozwój lokalny i lokalna gospodarka przestrzenna*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- , (red.), 1995, *Rozwój lokalny – zagospodarowanie przestrzenne i nisze atrakcyjności gospodarczej*, Studia KZPK PAN, 104, Warszawa.
- , 1990, *Czy i jak geografia pełni funkcje praktyczne – dwugłos nauki i praktyki*, *Przegląd Geograficzny*, 62, 1-2, s. 3–21.
- Parysek J. J., Mizgajski A., 1991, *Główne problemy zastosowań praktycznych geografii polskiej*, [w:] Z. Chojnicki (red.), *Podstawowe problemy metodologiczne polskiej geografii*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, s. 301–320.
- , 1984, *The principal problems of Polish geography's practical applications*, *Concepts and Methods in Geography*, 1, s. 127–147.
- Potrykowski M., 2000, *Polityka regionalna: tendencje i kierunki rozwoju*, *Przegląd Geograficzny*, 72, 4, s. 479–489.
- Priorytetowe inwestycje drogowe, kolejowe i lotnicze na lata 2007-2013*, 2006, Komunikat nr 45, Ministerstwo Transportu (www.mt.gov.pl).
- Raport z przebiegu badania statystycznego na formularzu PP-1 „Planowanie przestrzenne w gminach (stan w dniu 31.12.2005 r.)”*, 2006, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Ośrodek Statystyki Regionalnej w Jeleniej Górze.
- Raszka B., 2000, *Zagospodarowanie turystyczne w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i strategii rozwoju gminy*, *Ekonomia i Środowisko*, 2, s. 63–73.
- Regulski J. (red.), 1985, *Planowanie przestrzenne*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Richling A., 1979, *Gospodarowanie środowiskiem jako naczelnny problem praktycznie ukierunkowanej geografii fizycznej*, *Przegląd Geograficzny*, 51, 4, s. 631–636.
- Richling A., Lechnio J., Malinowska E., 2000, (red.), *Landscape ecology theory and applications for practical purposes*, Pułtusk School of Humanities, International Association for Landscape Ecology, Polish Association for Landscape Ecology, Warsaw.
- , 1997, *Zastosowanie ekologii krajobrazu w ekorozwoju*, *Problemy Ekologii Krajobrazu*, 1, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW – Zakład Geoekologii, Polska Asocjacja Ekologii Krajobrazu, Warszawa.
- Richling A., Malinowska E., Lechnio J. (red.), 1994, *Landscape research and its applications in environmental management*, Faculty of Geography and

- Regional Studies, Warsaw University, Polish Association for Landscape Ecology, Warsaw.
- Richling A., Solon J., 1994, *Ekologia krajobrazu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa (wyd. II 1998).
- Różycka W., 1991, *Od fizjografii do ekofizjografii*, *Człowiek i Środowisko*, 15, 3/4, s. 133–148.
- Ruch drogowy 2000*, 2001, Transprojekt, Warszawa.
- Ruch drogowy 2005*, 2006, Transprojekt, Warszawa.
- Siemiński W., 1999, *Partycypacja społeczna w planowaniu przestrzennym w Polsce*, *Człowiek i Środowisko*, 23, 1, s. 79–92.
- Strzelecki Z., Kucińska M., 2006, *Żywiotowe rozprzestrzenianie się metropolii warszawskiej*, [w:] S. Kozłowski (red.), *Żywiotowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN, Białystok-Lublin-Warszawa, s. 125–149.
- Szponar A., 2003, *Fizjografia urbanistyczna*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Śleszyński P., 2007a, *Czy istnieją związki aktywności obywatelskiej z realizacją prac planistycznych?*, *Samorząd terytorialny*, 17, 5, s. 39–48
- , 2007b, *Możliwości prognozowania popytu mieszkaniowego w świetle dostępnych danych demograficznych, społecznych i ekonomicznych*, *Problemy Rozwoju Miast* (w druku).
- , 2006a, *Stan realizacji prac planistycznych w gminach w końcu 2004 r.*, *Urbanista*, 2, s. 9–14.
- , 2006b, *Zaawansowanie i uwarunkowania prac planistycznych w gminach: wnioski dla polityki regionalnej*, *Studia Lokalne i Regionalne*, 3, s. 25–47.
- , 2006c, *Demograficzny wymiar procesów suburbanizacji w Polsce po 1989 roku*, [w:] S. Kozłowski (red.), *Żywiotowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN, Białystok-Lublin-Warszawa, s. 105–123.
- , 2005, *Perspektywy rozwoju rynku mieszkaniowego w Polsce w świetle sytuacji demograficznej, ekonomicznej i stanu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych*, *Studia Regionalne i Lokalne*, 1 (19), s. 45–64.
- , 2004, *Regionalne różnicowania sytuacji mieszkaniowej*, *Polityka Społeczna*, 31, 11–12, s. 1–4.
- Strzelecki Z., Kucińska M., 2006, *Żywiotowe rozprzestrzenianie się metropolii warszawskiej*, [w:] S. Kozłowski (red.), 2006, *Żywiotowe rozprzestrzenianie się miast. Narastający problem aglomeracji miejskich w Polsce*, Studia nad zrównoważonym rozwojem, t. 2, Katedra Ochrony Środowiska KUL, Komitet

„Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN Białystok-Lublin-Warszawa, s. 125–149.

- Swianiewicz P., 2004, *Finanse lokalne: teoria i praktyka*, Municipium, Warszawa.
- Szczegółowa interpretacja stanu zaawansowania prac planistycznych w gminach na koniec 2004 roku wraz z analizą możliwych czynników wpływających na ten stan*, 2006, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, opracował P. Śleszyński dla Departamentu Ładu Przestrzennego i Architektury Ministerstwa Transportu i Budownictwa, Warszawa, 54 s. Wstępna analiza dostępna jest pod adresem: <http://www.urbanista.pl/arch/1206.pdf>, a skrót: http://www.mb.gov.pl/archit/planowanie_info.pdf.
- Szczygieł T., *Zalecenia do planowania i zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z uwzględnieniem rozwiązań w państwach Unii Europejskiej*, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa Ekspert-SITR, Koszalin.
- Szponar A., 2003, *Fizjografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Topczewska T., 2000, *Planowanie przestrzenne na poziomie lokalnym*, Człowiek i Środowisko, 24, 3, s. 295–303.
- Wich U., 1983, *Gospodarka przestrzenna. wybrane zagadnienia*, UMCS, Lublin.
- Węclawowicz G., 2002, *Wstęp*, [w:] G. Węclawowicz (red.), *Warszawa jako przedmiot badań w geografii społeczno-ekonomicznej*, Prace Geograficzne, 184, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa, s. 7–10.
- , 1996, *Contemporary Poland: space and society*, UCL Press, London.
- Węclawowicz G., Bański J., Degórski M., Komornicki T., Korcelli P., Śleszyński P., 2006a, *Przestrzenne zagospodarowanie Polski na początku XXI wieku*, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa.
- Węclawowicz G., Degórski M., Korzeń Ja., Komornicki T., Korzeń Ju., Śleszyński P., Bański J., Więckowski M., 2006b, *Studia nad zagospodarowaniem przestrzennym obszaru wzdłuż granicy polsko-niemieckiej*, Prace Geograficzne, 207, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa.
- Więckowski M., 1963, *Problematyka stosowana geografii fizycznej w planowaniu przestrzennym wsi. Fizjografia ruralistyczna*, Przegląd Geograficzny, 35, 3, s. 457–464.
- Williams K., Richardson H. W., Chang-Hee C. B. (eds.), *Urban Sprawl in Western Europe and the United States*, Aldershot, Ashgate.
- Witakowski P. (kierownik zespołu), Bolkowska Z., Hibner E., Koziński J., Kulesza H., Nawrot T., Witakowski W., 2007, *Raport 2006 o naprawie sytuacji mieszkaniowej*, praca zespołowa wykonana w trybie społecznym, maszynopis, Warszawa.
- Wojtasiewicz L. (red.), 1988, *Modele planów terytorialnych jednostek podstawowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań.

- Wysocka E., 1999, *Polityka przestrzenna w pasie autostrady A-2*, Człowiek i Środowisko, 23 2/3, s. 163–176.
- Wysocka E. (red.), 2000, *System studiów i planów zagospodarowania przestrzennego po reformie administracyjnej państwa*, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Warszawa.
- Zaniewska H., Pawłat-Zawrzykraj A., Głóza-Musiał H., 1999, *Zagospodarowanie przestrzenne i zabudowa wsi*, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa.
- Zieńko Z., Tokarski J., 1999, *Planowanie przestrzenne a ochrona środowiska*, Akademia Rolnicza w Szczecinie.
- Zipser T., 1983, *Zasady planowania przestrzennego*, Wydawnictwa Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.
- Żynda S. (red.), 1997, *Kartografia w ochronie środowiska przyrodniczego i zagospodarowaniu przestrzennym. XXIV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna. Referaty i postery. Poznań, 13-15 listopada 1997*, Zakład Analizy i Kartowania Środowiska Przyrodniczego, Zakład Geografii Fizycznej Kompleksowej i Teledetekcji Instytutu Geografii Fizycznej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego – Warszawa, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

THE PROGRESS OF SPATIAL PLANNING IN GMINAS

PRZEMYSŁAW ŚLESZYŃSKI, JERZY BAŃSKI, MAREK DEGÓRSKI,
TOMASZ KOMORNICKI, MAREK WIĘCKOWSKI

SUMMARY

1. INTRODUCTION

For two years the Central Statistical Office in Poland have been conducting the statistical research concerning the state of progress in regard to spatial planning in gminas, an assignment commissioned by a proper Ministry of Construction. A detailed questionnaire involves mainly applicability or a degree of development regarding the two documents: *The Study of Conditions and Directions of the Spatial Organization of Gminas* (CDSOG study) and *Local Development Spatial Plan* (LDSP). The results of the questionnaire survey are meant to enable comparative analysis across the whole country. The Monograph is based on the study carried out for Department of Spatial Order, prepared as part of an assignment commissioned by the Ministry of Construction in autumn 2006. (*The Report about State of Progress and Conditions of Planning Works in Gminas at the End of 2006*).

The main objectives of the paper are as follows:

- 1) receiving the well-ordered information concerning the progress in spatial planning works in gminas, based on the most recent data (the end of 2005);
- 2) presentation of indexes concerning the state of progress in spatial planning in relation to country's surface area and to different kinds of regions and functional areas (cities, towns, suburban zones, tourist regions, etc.);
- 3) comparing the changes in the matter of planning works that took place in gminas during a year;
- 4) detailed analysis and clarification of conditions and progress in spatial planning works within the areas with high investment rate;
- 5) assessing the level of satisfying the spatial planning needs in the areas characterized by different intensity of development.

The paper provides the most detailed division into gminas, since this allows interpretation taking into consideration the variability of the country's space. The analysis of the factors that might affect the progress in planning works was conducted with the use of Regional Database (the Central Statistical Office) and databases owned by the Institute of Geography and Spatial Organization PAS.

The study is divided into three main parts composed of text, and apart from that two appendices are enclosed. The first part (chapters 1 and 2) deals with state of progress in planning works at the scale of the whole country, with taking into account the

basic functional (town-rural areas) and administrative diversification. The main changes (which took place over the one-year period, namely from 31.12.2007 to 31.12.2005) in the realization of planning works were characterized. The second part (chapters 3-7) contains the partial analyses concerning the various collections of gminas, isolated on the basis of functional criteria. The study examines the metropolitan areas, transport corridors, gminas characterized by tourist and agriculture function, and areas protected by wildlife conservation laws. Finally, the synthetic part (chapter 8) presents principal conclusions, generalized picture of planning works realization, recommendations for spatial and regional policy, as well as suggestions of methodological nature regarding the future research studies.

The cartographic appendix includes 54 detailed analytical maps at a scale of 1:4 500 000, which substantiate the situation of planning works in gminas at the end of 2005, as well as providing the changes in trends of the most important indexes in comparison with the end of 2004. The statistical appendix presents the basic information concerning the cover by local plans in order of gminas, powiats and voivodships. Thus, the work has an enormous practical value related with the use of data, e. g. in the spatial organization plans for voivodeships, developmental strategies, and the like.

2. PROGRESS IN PLANNING WORKS IN GMINAS – CDSOG STUDIES

At the end of 2005, CDSOG studies were carried out for nearly all gminas. Only 45 local governments admitted lack of this document, and 31 of them immediately started to prepare it. At the same time, on account of varying time in preparing these documents (such opportunity was given by the old law concerning the spatial organization as of 1994), 418 gminas continued updating works. In general, fulfilling this planning obligation with regard to a document concerning the spatial policy should be evaluated highly.

CDSOG study formulates regulations concerning the local plans and the envisaged surface area intended for various functions. As of the end of 2005, it was pointed out that 83 000 km² (26% of the country's surface area) of the surface area is envisaged for covering by all sorts of plans (obligatory and non-obligatory). The study indicates that in gminas there exists great diversification in terms of area intended for covering by plans. It seems quite logical that the larger proportion ought to be found in the areas with large-scale investments, however, it fails to materialize. To give an example, more recommendations for covering by plans are given to average rural gminas than to large towns and metropolitan areas. As of the end of the year, the local governments also envisaged that 8 200 km² of the surface area can be utilized for housing construction (on average more than 3% of the country's surface area).

3. STATE OF PROGRESS IN PLANNING WORKS IN GIMINAS – LOCAL PLANS

According to Central Statistical Office questionnaire, as of the end of 2005, 2 105 gminas owned obligatory local plans (82%, as of the end of 2004 – 2 025 gminas), in

these gminas there were 29 600 obligatory plans, including 3 400 (11,5%) prepared upon the Act of 2003 (see Table 1). Plans made obligatorily constituted 12,7% of all plans. It was found that, as of the end of 2005, 19,7% of the country's surface area was covered by local plans, including 6,8% made on the basis of obligatory regulations. Local plans covered 61 700 km² of surface area, including those made upon the Act of 2003 – 16 300 km² of surface area. Similarly as it is in case of recommendations found in the CDSOG study, there is lack of regularity in regard to the functional-administrative hierarchy of gminas. Indeed, the largest proportion of the surface area covered by obligatory plans have urban gminas (30,4%), but next in order come towns with powiat rights (21,2%), rural (20,9%), and urban-rural (16,5%). Another sequence takes place in case of obligatory local plans (rural gminas – urban gminas – powiat towns – urban-rural gminas).

Table 1. Indexes concerning number and cover by obligatory local plans, as of end of 2005.

Index, unit of measure	Total	Including			
		towns with powiat rights	other rural gminas	other urban-rural gminas	rural gminas
Surface area of categories in total (thousand km ²)	312,7	7,0	7,0	99,0	199,7
Number of local plans in total	29 642	2 788	3 130	8 927	14 797
Surface area of local plans					
total (km ²)	61 677	1 487	2 120	16 382	41 688
total (% of the country's surface area)	19,7%	21,2%	30,4%	16,5%	20,9%

Source: study made by Institute of Geography and Spatial Organization PAS, based on the questionnaire research of Central Statistical Office in gminas.

Assessment of realization of local plans can be referred either to the regulations of the study (formal assessment) or to the actual needs. In the latter case the basic problem is with finding good point of reference, since it is not known, what part of area with regulated legal status is sufficient to ensure secure realization of investment. It can be assumed that local governments correctly judged which areas within gminas ought to be covered by plans (especially obligatory ones), but analysis of CDSOG studies indicate that situation is extremely diversified and ambiguous.

As of the end of 2005, 1 267 gminas (as of the end of 2004 – in 1 355 units) continued works on preparing the local plans. Out of total number of 6 600 document projects, 5 700 of them were prepared upon the Act concerning spatial planning and organization enacted in 2003. The surface area of projected plans amounted to 27 600 km², which constituted nearly 9% of the country's surface area. It is positive that a large proportion of towns with powiat rights, and other major towns and cities are characterized by high index of their surface area covered by local plans (above 20%).

4. PLANNING WORKS IN THE FUNCTIONAL AREAS

a) metropolitan areas.

On account of lack of the existing satisfying delimitations, towns/cities and suburban zones of all urban centers having over 200 000 inhabitants were selected arbitrarily for research purposes (encompassing altogether 60% of the country's population). As of 2005 in the highlighted areas 8 600 obligatory local plans were identified, which encompassed altogether 10 700 km² of surface area (on average, 27,9% of the total surface area of the highlighted areas). The following regions had the largest share in the surface area: Lublin (65,9%), Warszawa (38,8%), whereas the regions with the smallest share were as follows: Radom (1,1%), Bydgoszcz and Toruń (5,6%). The progress in planning works is generally better in the suburban zones (covering on average 29,1%) than in the central parts of the metropolitan areas or urban complexes (22,2%). This undoubtedly results from the costs of preparing documents, which are high in areas most intensively populated and exploited where suggested changes in spatial organization of localities are met with protests on the part of their inhabitants, entrepreneurs and investors. In part of agglomerations, including capital city and Kraków, much worse situation occurs in the core city. Despite better state of affairs in suburban areas, the state of progress in planning works realization is still unsatisfying, as predominantly less than half of surface area of gminas is covered by plans, which should not take place in zones characterized by intensive organization. Among voivodeship cities satisfying situation occurs only in Lublin and Gdansk where slightly less than half of areas features well organized planning state of affairs. Apart from that, Warszawa and Białystok carry out advanced planning works, with covering by plans over 40% of surface area. Irrespective of the unsatisfying planning situation, it should be noted that in part of agglomerations took place significant progress, in some of the large cities such as Lublin (enormous rise of index from 19,4 to 43,8%, and taking into account projected plans Lublin will soon reach the complete cover by plans), Łódź (rise from 2,5 to 20,8%), Olsztyn (rise from 13,8 to 24,5%). Thus, the conclusion can be drawn, that significant improvement in legal and planning state of affairs can be reached even in quite short time, as a decisive factor constitutes the good will and determination of local governments.

b) transport corridors

The research study focused on the corridors along the national motorways and expressways: the existing, under construction and planned ones. The road corridors selected for research study are characterized by only slightly higher degree of the cover by local plans as compared to domestic average. In case of projects being now in the course of construction, the index value is similar. However, as a matter of fact this image is extremely complex, especially when one takes into account the situation along the particular routes, as well as within each of them. From among the planned motorways and expressways, the best situation is in gminas located along A-4 route in southern Poland. The results of the research study, when related to the investment priorities over the period 2007-2013 determined by the present government, indicate that a low progress in gminas planning works can be a major barrier to realization of road investments along the motorways A-2 (the sections: Świecko-Nowy Tomyśl and to

a lesser degree Stryków-Konotopa), S-3 (Szczecin-Legnica) and S-5 (Nowe Marzy-Poznań). Out of the existing sections the extent of area covered by local plans supports to a larger degree the communication accessibility along the motorway A-4 (Legnica-Wieliczka) than along the motorway A-2 (Nowy Tomyśl-Stryków). The road corridors, such as: A-4, S-8, S-17, S-12, S-19 and S-69, constitute these areas whose favorable planning situation is supportive of further development

c) tourist areas

For the study purposes in 2005, there were selected these gminas whose number of accommodation places per 100 inhabitants exceeded value 1. Gminas were grouped by regions, allotting 14 tourist regions which altogether covered 24 % of the country's territory and encompassed nearly two third of total tourist movement (according to index of provided overnight accommodations). In general, it may be argued that gminas with tourist function are insufficiently covered by spatial-organization plans. Plans made upon the Act of 1994 encompass nearly 15 % of the total area of these gminas, and upon the Act of 2003 slightly more than 5 %. In addition, the significant part of the plans made upon the Act of 2003 is in the process of realization. The curious fact is a disproportion between size and number of plans, which undoubtedly is indicative of different understanding of the Act and varied approach to its regulations. The largest cover by spatial organization plans can be found in gminas situated in the mountain regions (Carpathian – 35,2%, Sudetten – 34,5%), and then follow Suwalski (30,9%) and Krakowsko-Częstochowski (30,7%) regions. It is extremely beneficial, as the aforementioned regions are main tourist destinations in Poland. Within the four regions there is a small degree of cover by plans, which is below 10% (West Pomeranian, Wielkopolski, Kaszubsko-Tucholski and Lubuski).

d) protected areas

Progress in planning works is analyzed in the following groups of local government units; 1) gminas in which there are areas related with European Ecological Network Nature 2000, 2) gminas in which national parks and natural reserves are created, 3) gminas in which there exist areas protected by any conservation laws. The analysis of the potential effect of conservations laws on social and investment activity, expressed by gminas' area cover with local plans, shows a very neutral correlation between studied characteristics. This indicates that there is no likelihood of conflicts between nature protection and local social activity. In addition, there is also no correlation between plans being now realized and the share of area protected by conservation laws. Another conclusion concerns the lack of interest on the part of local governments in the development of gminas by taking advantage of nature and scenery attractions. Generally, out of the local plans that are made in gminas there is extremely low number of them including protected areas. The mean values concerning the area share of gminas which have obligatory and in the process of realization local plans in the total area of gminas is also low. In all of the studied groups of gminas these values were 1-2% lower than in the average values calculated for all gminas in Poland.

e) rural areas

In the analysis, 1 592 gminas were researched. They were divided into four groups, with paying special attention to the share of arable lands in their total surface area.

In general, rural gminas are covered by spatial-organization plans only to an insignificant degree, and the typical rural gminas have the least cover. A large regional diversification takes place, which is expressed by huge span of voivodship index concerning the cover by plans, it ranges from 0,4% (Lubuskie) and 0,9% (Kujawsko-Pomorskie) to 46,8% (Lubelskie). Local plans include larger gminas' area in voivodships of southern and central part of the country. Gminas, where area is in majority or in total covered by local spatial-organization plans, usually have one document, which, as it can be assumed, is characterized by low number of details available. In addition, rural gminas with varied economical functions have numerous local plans, but which are insignificant in terms of the size of the area covered by them. The largest intensity of planning works occurs in gminas situated in the neighborhood of great urban agglomerations, as well as in other tracts of land that seem attractive for new investments and for housing purposes. Heavy investment pressure is characterized by a large number of applications for permission for building construction, as well as the high percentage of arable lands intended for non-agricultural purposes in multifunctional gminas.

4. FACTORS CONDITIONING PLANNING WORKS REALIZATION

Planning processes in gminas are conditioned by a variety of factors -legal, psychological, social, economic, geographical, etc. The most interesting research studies are, in terms of progress and assessment of spatial organization of the country, on relationships between location in respect to basic elements of settlement network and to transportation system, or alternatively to functional types of gminas. From socio-economic perspective, however, it is essential to examine, whether there is influence of other factors related with social structure, behaviour of population, ways of electing local leaders, economic situation, etc.

The detailed analyses failed to show (as for data from 2004, see: Śleszyński 2006b) that intentions and progress in planning works were in particular conditioned by factors of functional and socio-economic nature. In fact, a well-known and quite obvious correlation was once more observed that the greater intensity of investment processes, of socio-economic potential and of different interests are involved, the lesser opportunities for active spatial policy there are.

The factors conditioning realization of planning intentions and achievements can be found primarily in the social and human capital, especially within the rural and small-town environment. In general, the communities accustomed to the welfare state, to a lesser degree, pay attention to local issues (even those that relate directly to them), since they expect that, to larger degree, the problems will be solved by someone else, in this case by the state or local government. As it was mentioned earlier, in large cities the spatial policy encounters more complex and difficult problems, since it depends on too many actors who look after their own business within the relatively limited space (politicians, the people of business – including investors and developers, local communities, etc). Thus the particular role of local elite, and especially local government politicians, sometimes very charismatic individuals, who promote gmina development, and quite often their achievements are publicized in the press. Only at the background there are the so-called „tough” factors, related among other things, with the existing

infrastructure and financial resources of local governments. By way of example, it was statistically found that the less wealthy or the poorer gmina is in terms of budget income, the better cover by local plans is observed. This means that the poorer gminas seek opportunities for improvement of their socio-economic situation by first putting their legal and planning matters in order, which might be helpful in attracting investors.

5. ASSESSMENT OF THE COVER BY LOCAL PLANS

Assessment of realization of local plans needs to be referred not only to regulations of the CDSOG study, but also to actual requirements. The basic problem, here, lies in finding a good point of reference, as it is not known precisely, what part of surface area with fully regulated legal status is sufficient, from the perspective of investment security and preservation of spatial order. That is why, it was necessary to adopt arbitrary assumptions in respect to spatial priorities, as well as to percentage indexes of the gminas' area cover by detailed local documents. It was assumed that the higher cover needs to be related with gminas characterized by intensive land use, human activity and investment movement.

On the basis of made comparisons between the arbitrary indicated level of the required cover and the actual current situation, it follows that only 544 gminas (22% of the all gminas in Poland) have achieved satisfying progress in planning works. Whereas in case of passing the local plans being now in the process of realization, this index reaches nearly 32%. What is particularly disturbing, however, is that these indexes are much lower in major urban centers, including voivodship. In a few years time only Lublin's area will be completely covered by detailed documents.

6. CONCLUSIONS

The research studies allowed to indicate and assess progress in planning works in respect to now being formed spatial structure of the country. From analysis, it follows that progress in planning works in gminas is, in particular in respect to local plans, unsatisfying within the significant part of the area characterized by high intensity of development, both current (agglomerations, major cities) and potential one (among others, transport corridors along planned routes). This is of great significance in terms of preventing the negative consequences of possible spatial chaos, potential conflicts between investments and actual socio-economic needs and conditions, as well as conforming to the requirements connected with shaping and protecting the environment, etc. Even though these indexes are, at the national scale, not so disappointing, this should lead us to an obvious fact that they are mean average resulting from excellent realization of local plans in some of the country's regions, especially in large, in terms of surface area, rural gminas, eg in Lublin voivodship. Whereas a great number of extremely important strategically areas are lagging behind with development of planning works (for example, Warsaw, Poznań agglomeration).

The level of the cover by all local plans (obligatory and facultative) gets closer to the state recorded in CDSOG study, and if there be added to that plans being in the

projecting phase, the index considerably exceeds the recommended ones. At the same time, the cover indexes of the areas indicated to be only covered by obligatory local plans are much lower. It results from the fact that gminas may pass local plans for greater surface area than it is stated in CDSOG studies, what happens quite often. Therefore, it can be claimed, that local governments, to a lesser degree, are guided by earlier made studies, which is a result either of their poor preparation (insufficient determining the areas intended for plans), or rapidly changing internal and external situation (for example, inflow of investments).

In essence, the current situation in terms of progress in planning works may create a major barrier to development, especially in certain areas. In the first place, this is consequence of the following factors:

- lack of local plans in some administrative units;
- low level of the cover by plans in the regions of the current and potential investment activity;
- fragmentation of surface area covered by local plans;
- planning chaos in respect to a number of decisions concerning the establishment of conditions for building construction taken only on the basis of inaccurately prepared CDSOG studies.

Developmental risks and limitations are in obvious way accumulated primarily in the areas with most dynamic development. These are the places in Poland which has been particularly exposed after 1989 for two reasons. First, developmental processes occur as a result of restoring the mechanisms of ground rent, as well as the economic calculation and law of supply and demand. It refers especially to city centers and tracts of land along the transport corridors, which are being filled up with various kinds of commercial infrastructure, associated most frequently with trade-service sector. Second, some areas entered a period of investment intensification as a result of natural processes that followed from socio-economic development and from growth in the standard of living, which seem to be economically attractive. This problem is particularly concerned with suburbanization phenomenon, causing urban sprawl, that is chaotic spread of commercial and housing building onto the suburban areas.

On the whole, two fields of socio-economic life are, to a larger degree, prone to negative effects of the current state of affairs, suffice to mention housing construction and road transport. In the first case, deficient planning leads indirectly to sharp increase in real estate prices, and in the latter case to delays in investments, which hinders the use of EU structural funds, as well as fuelling escalation of social protests, quite often unjustified, against the roads construction.

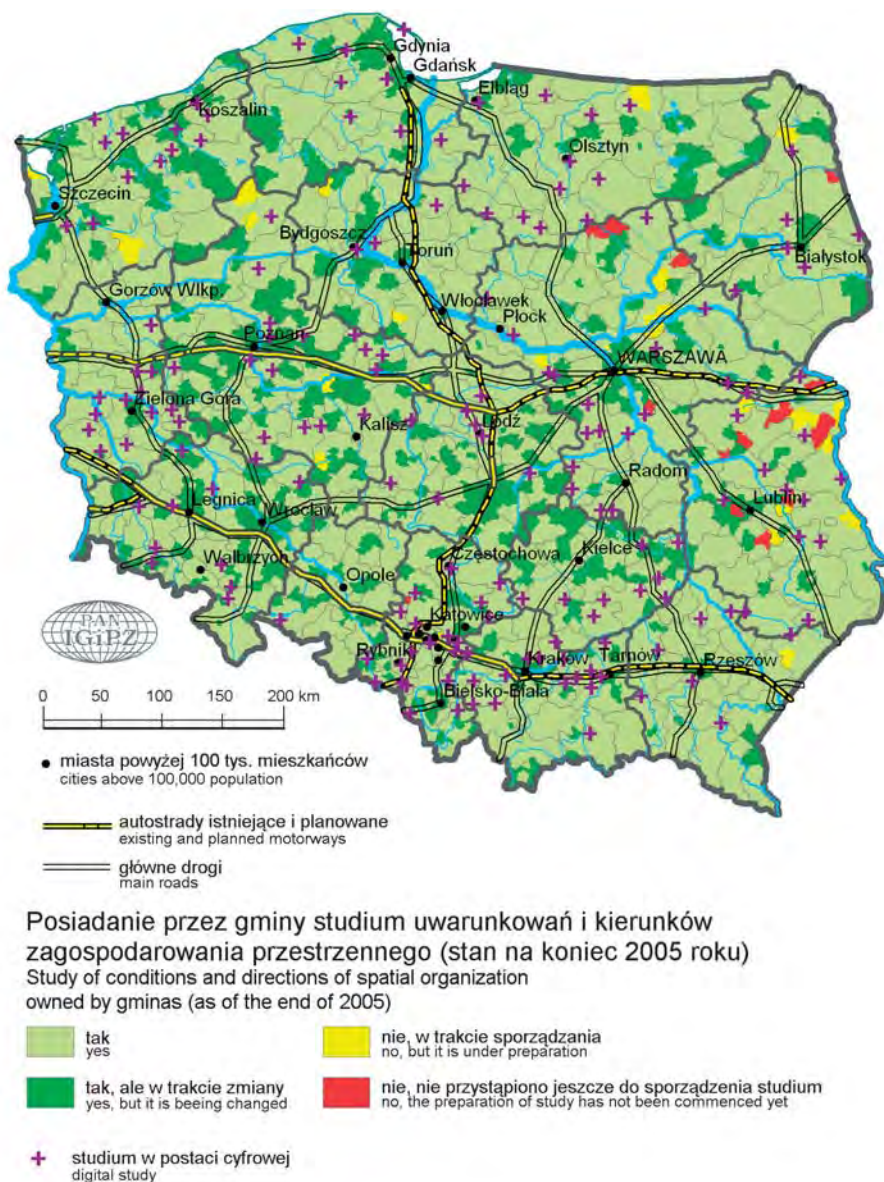
First, one of the major factors behind insufficient progress in planning within most developed areas of the country is, unquestionably, difficulty in solving the concrete legal-planning problems in the areas characterized by massive investments; thus these areas are more prone to conflicts of interests. Second, a certain barrier may be high costs of preparing proper documents.

Eventually, conclusions concerning the pace of planning works can be presented. Based on data obtained from Central Statistical Office, it might be concluded that there

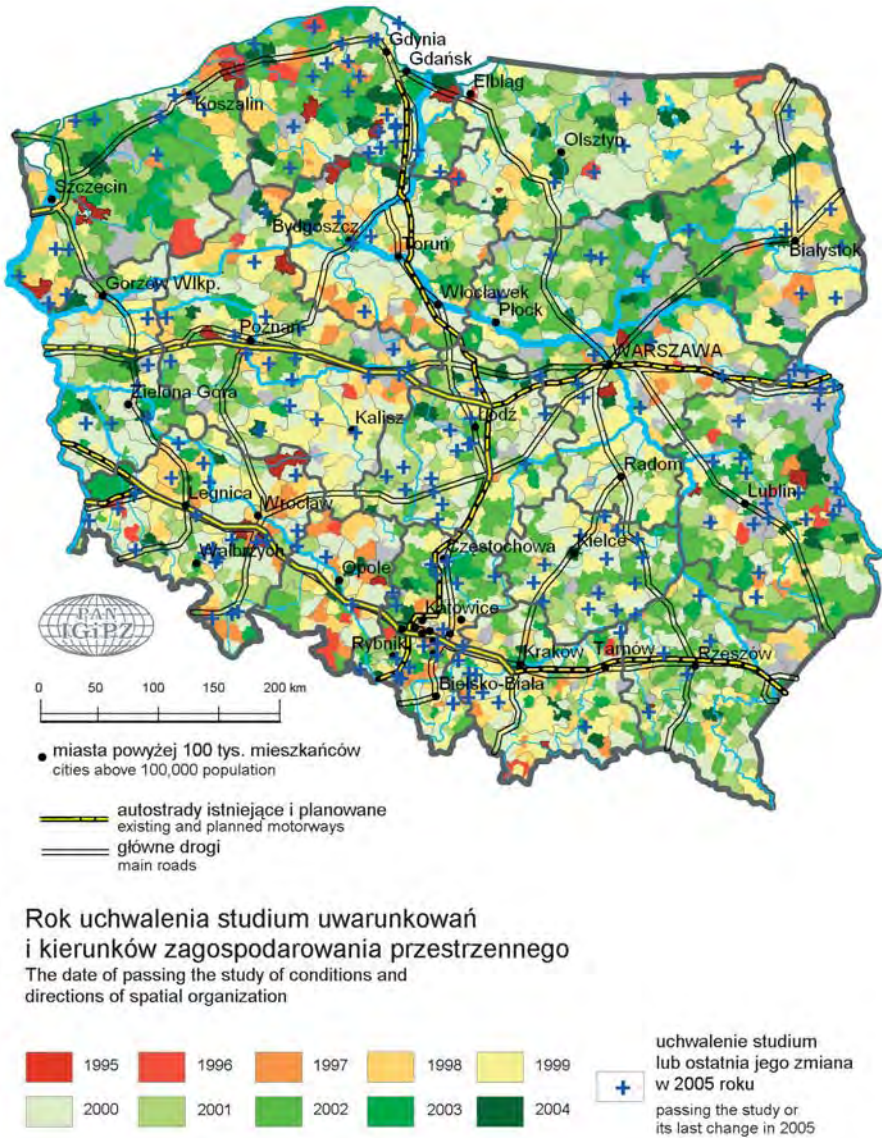
occurred rapid growth in planning works, especially in large cities. As of the end of 2005, approximately 30% of the country's surface area was covered by obligatory and projected plans, and among towns with powiats' rights – 44%. Hopefully, these developments indicate that in the nearest future all legal-planning matters will be sorted out and the grounds prepared for large-scale investments.

ZAŁĄCZNIK 1. ANALIZA KARTOGRAFICZNA

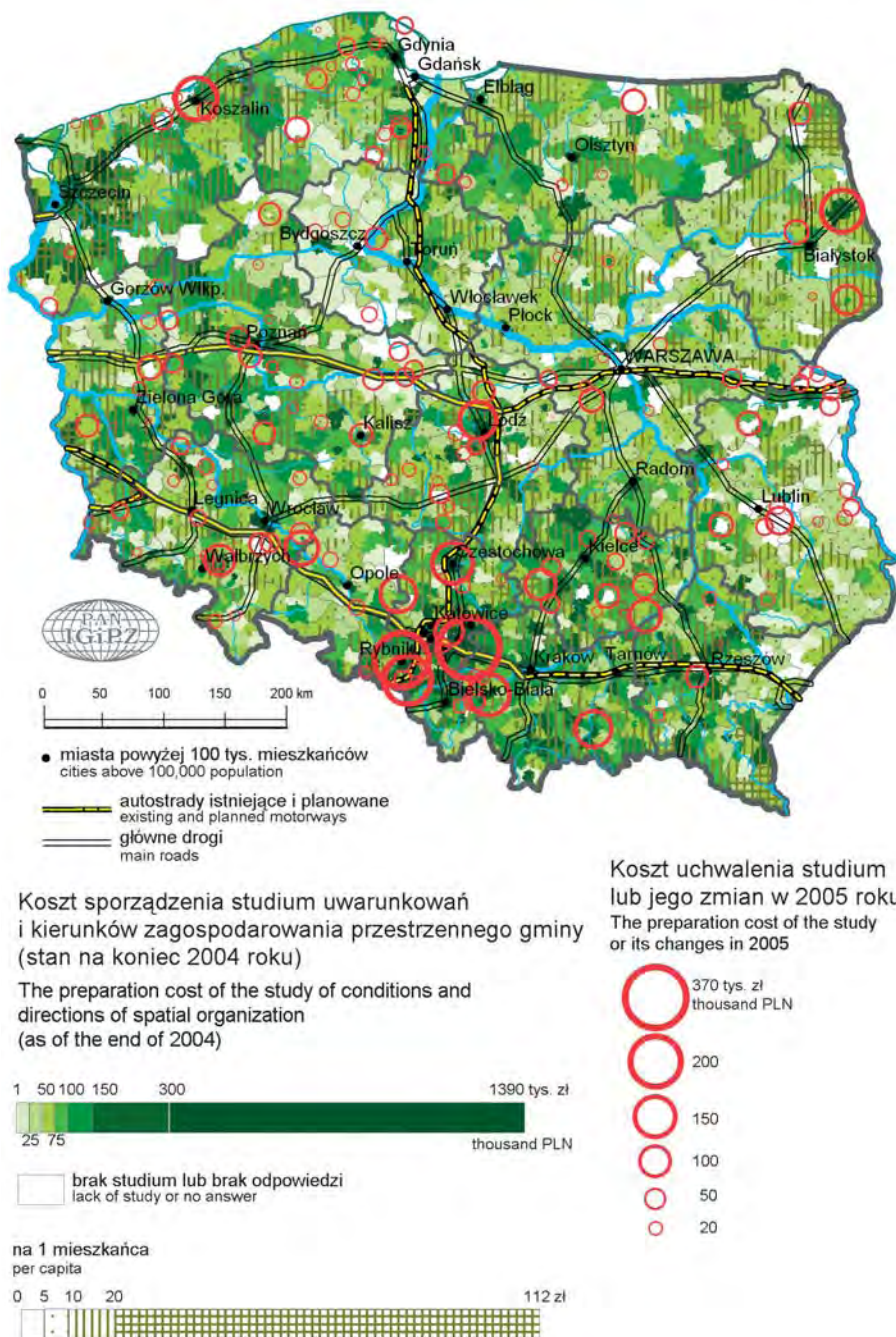
1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO (2005)

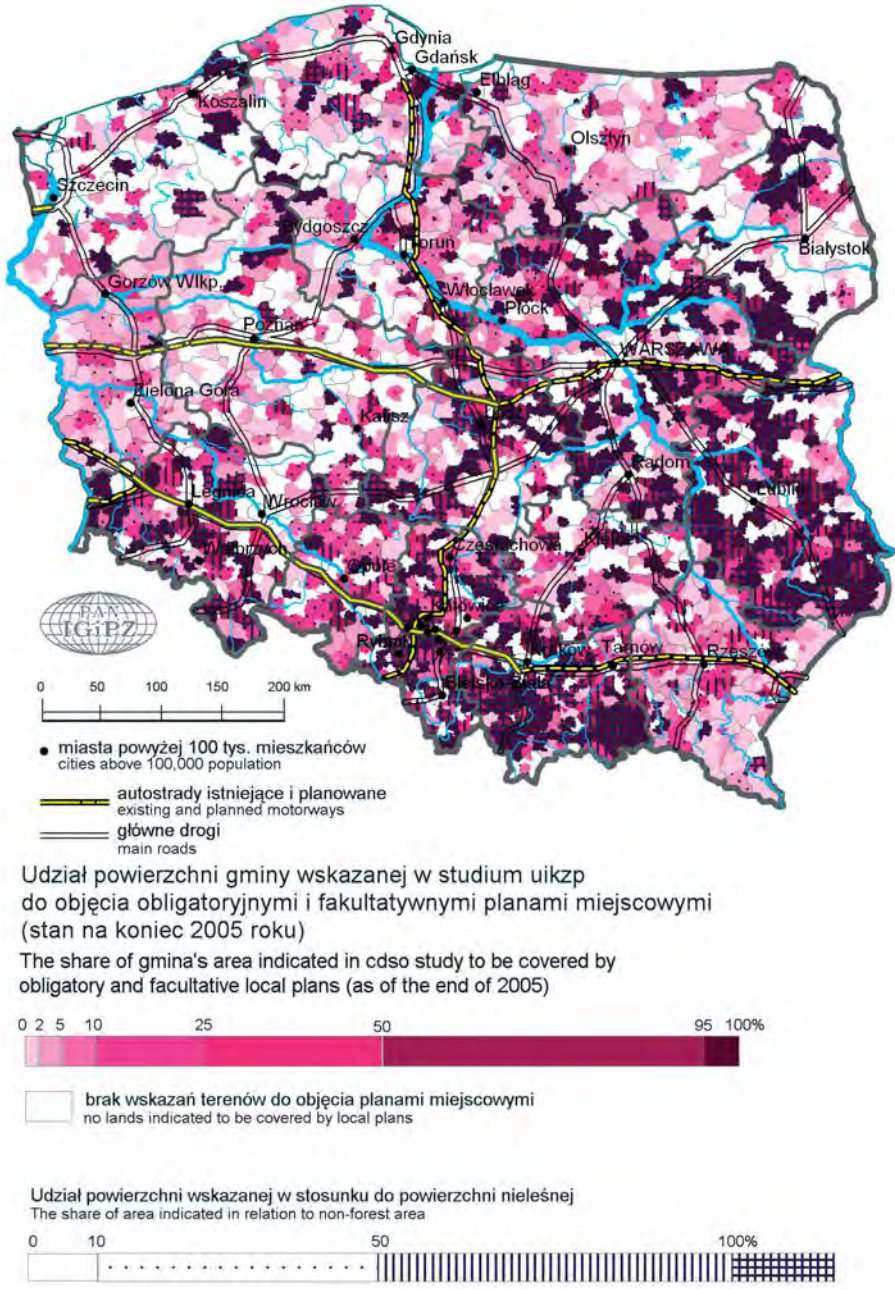
Mapa 1. Posiadanie przez gminy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (31.12.2005 r.).

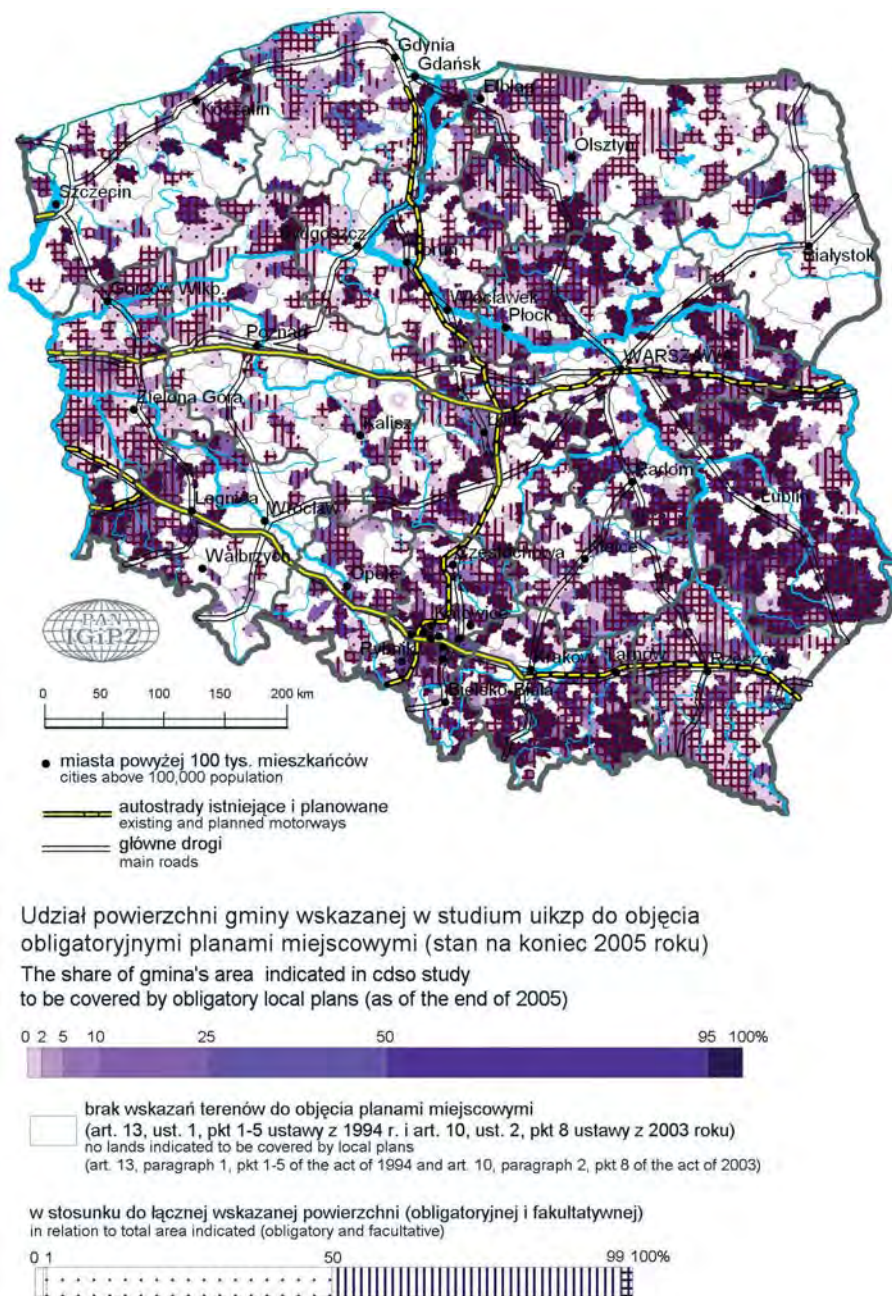
Mapa 2. Rok uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

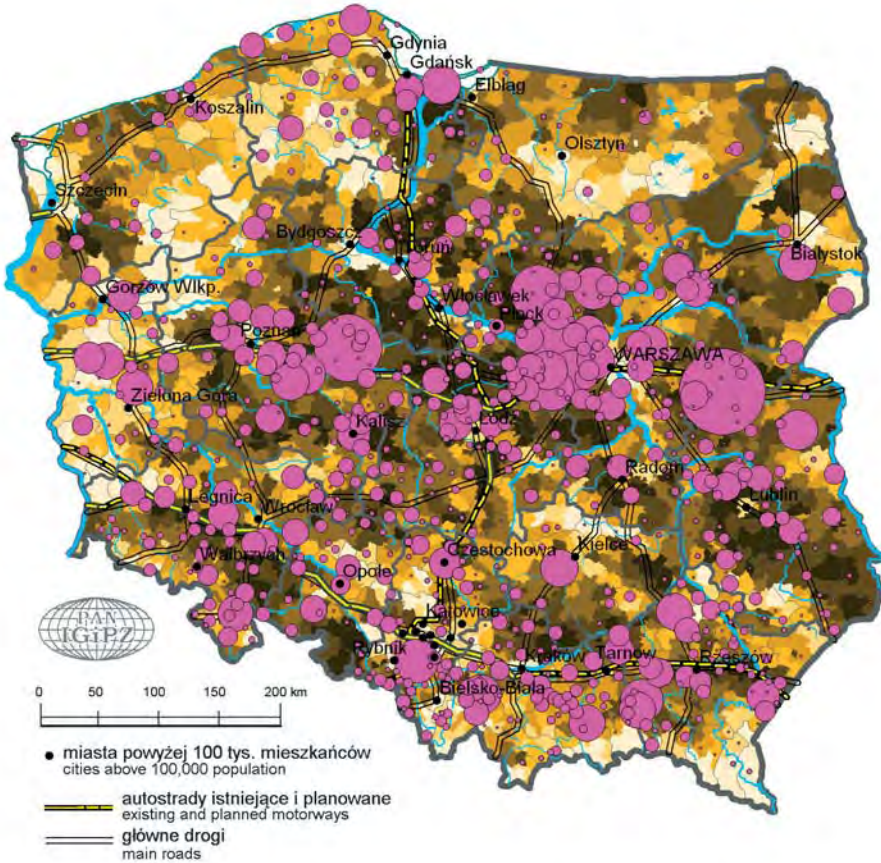
Mapa 3. Koszt sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Mapa 4. Udział powierzchni gminy wskazanej w Studium uikzp do objęcia obligatoryjnymi i fakultatywnymi planami miejscowymi (stan na koniec 2005 r.).

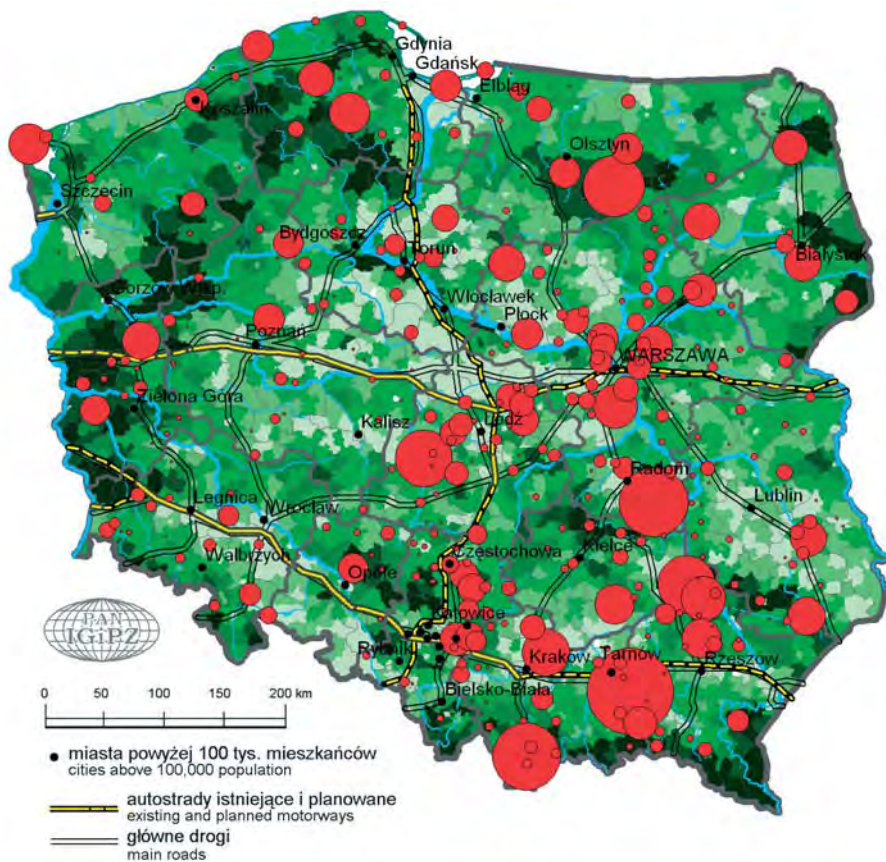
Mapa 5. Udział powierzchni gminy wskazanej w Studium uikzp do objęcia obligatoryjnymi planami miejscowymi (stan na koniec 2005 r.).

Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (stan na koniec 2005 r)
The area of the land indicated in cdsu study as requiring a change of purpose from agricultural land to non agricultural (as of the end of 2005)

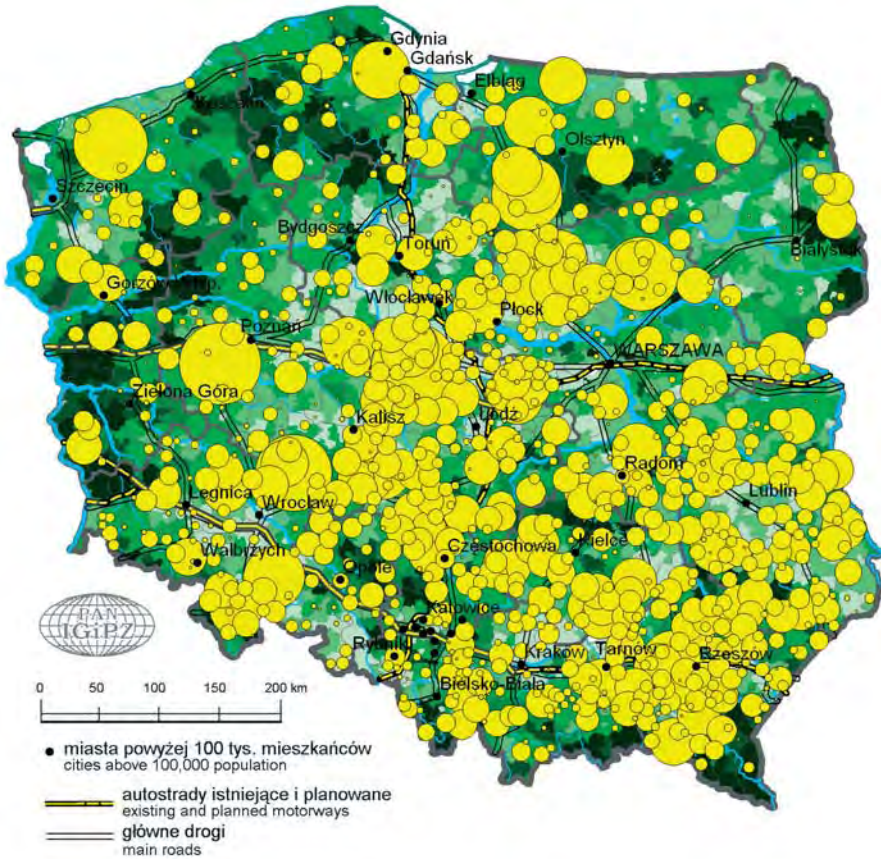
Mapa 6. Powierzchnia terenów wskazanych w Studium uikzp wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze (stan na koniec 2005 r.).

Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp wymagających zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (stan na koniec 2005 roku)
 The area indicated in cdsio study as requiring a change of purpose from forest to non forest areas (as of the end of 2005)

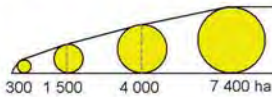

Mapa 7. Powierzchnia terenów wskazanych w Studium uikzp wymagających zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne (stan na koniec 2005 r.).

Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp,
do zalesienia (stan na koniec 2005 roku)

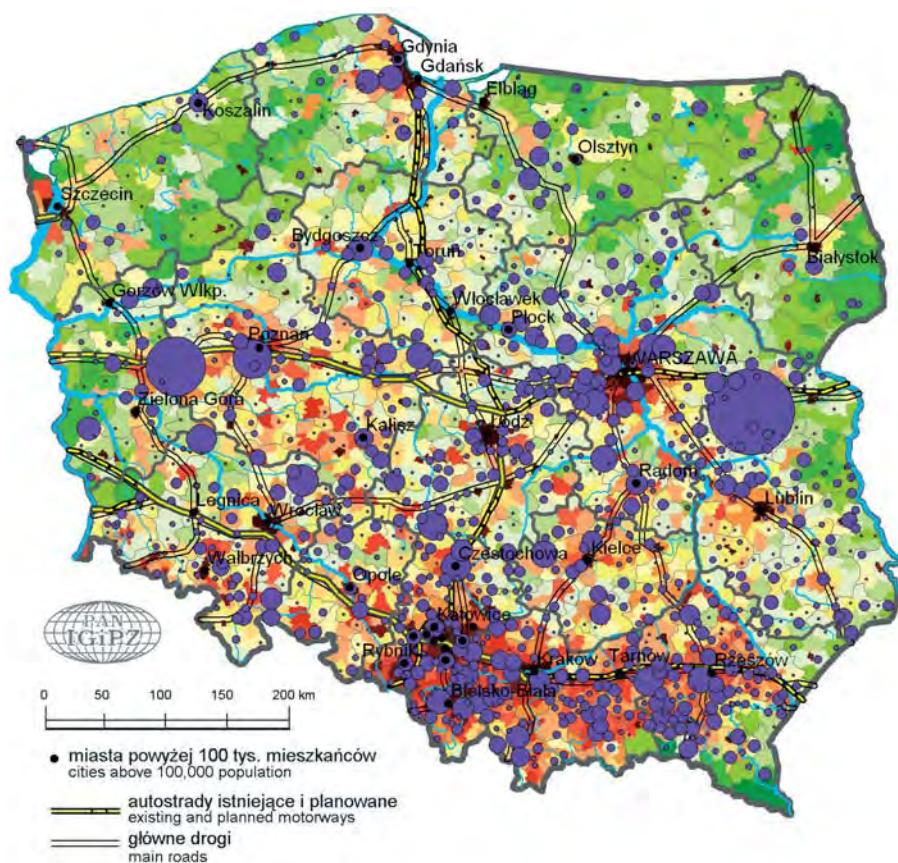
The area indicated in cdsu study,
to be forested (as of the end of 2005)

Lesistość (2004)
Forest cover (2004)

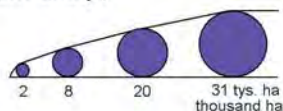

Mapa 8. Powierzchnia terenów wskazanych w Studium uikzp do zalesienia (stan na koniec 2005 r.).

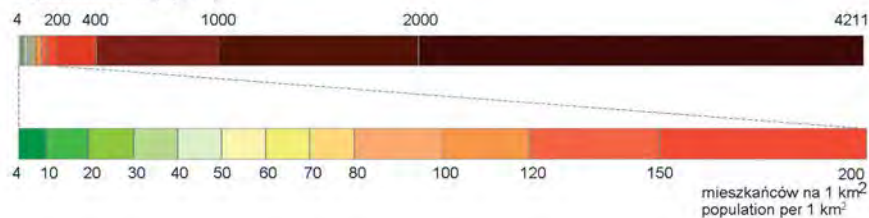
Powierzchnia terenów wskazanych w studium uikzp,
pod zabudowę mieszkaniową
(stan na koniec 2005 roku)

The area in cdsu study assigned for housing
(as of the end of 2005)

Gęstość zaludnienia (2004)

Population density (2004)

Mapa 9. Powierzchnia terenów wskazanych w Studium uikzp pod zabudowę mieszkaniową (stan na koniec 2005 r.).

Zmiany przeznaczenia terenów rolnych na nierolne we wskazaniach studium uikzp w stosunku do powierzchni gminy (stan na koniec 2005 roku)

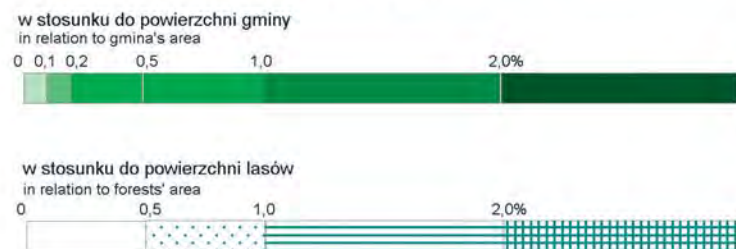
The change of land use from agricultural to non agricultural in cdso study in relation to gmina's area (as of the end of 2005)

Mapa 10. Zmiany przeznaczenia terenów rolnych na nierolne we wskazaniach Studium uikzp w stosunku do powierzchni gminy (stan na koniec 2005 r.).

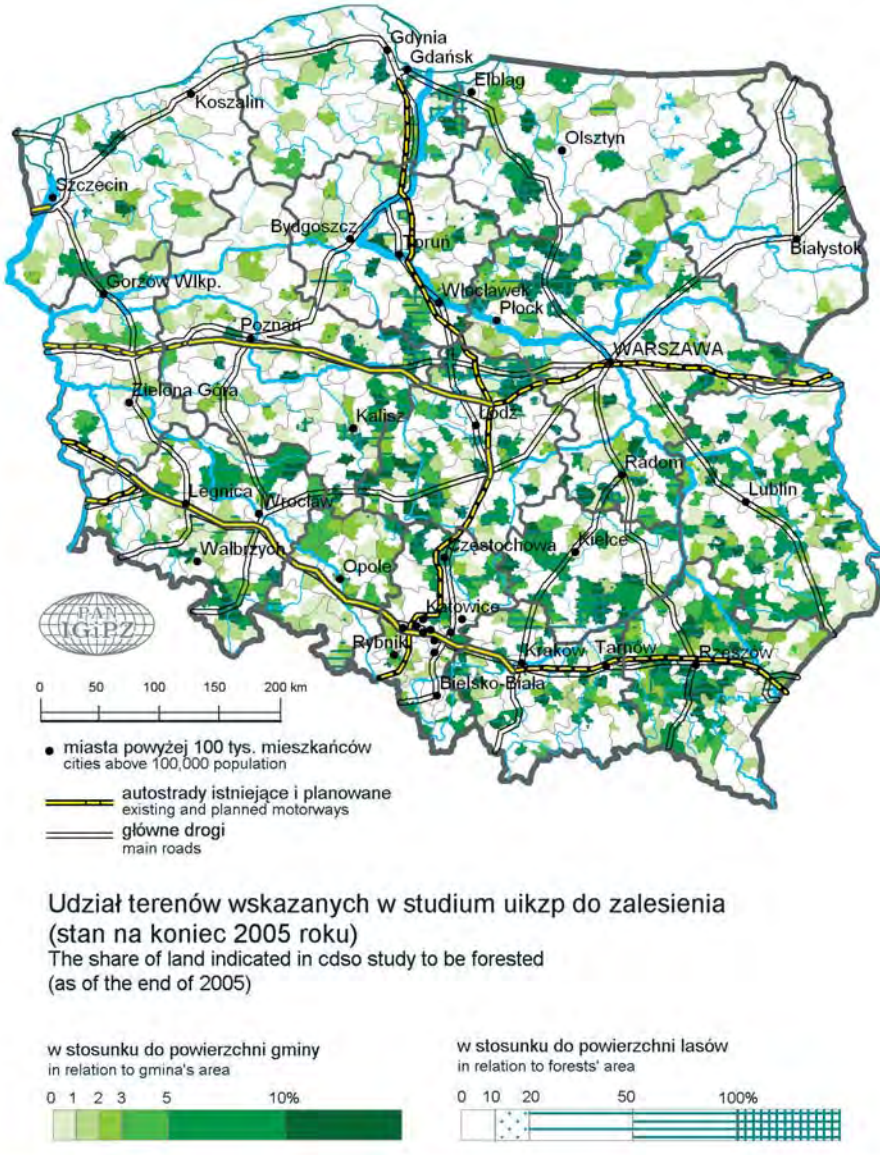

Zmiany przeznaczenia terenów leśnych na nieleśne we wskazaniach studiu (stan na koniec 2005 roku)

The change of land use from forest to non forest in cdsu study in relation to gmina's area (as of the end of 2005)

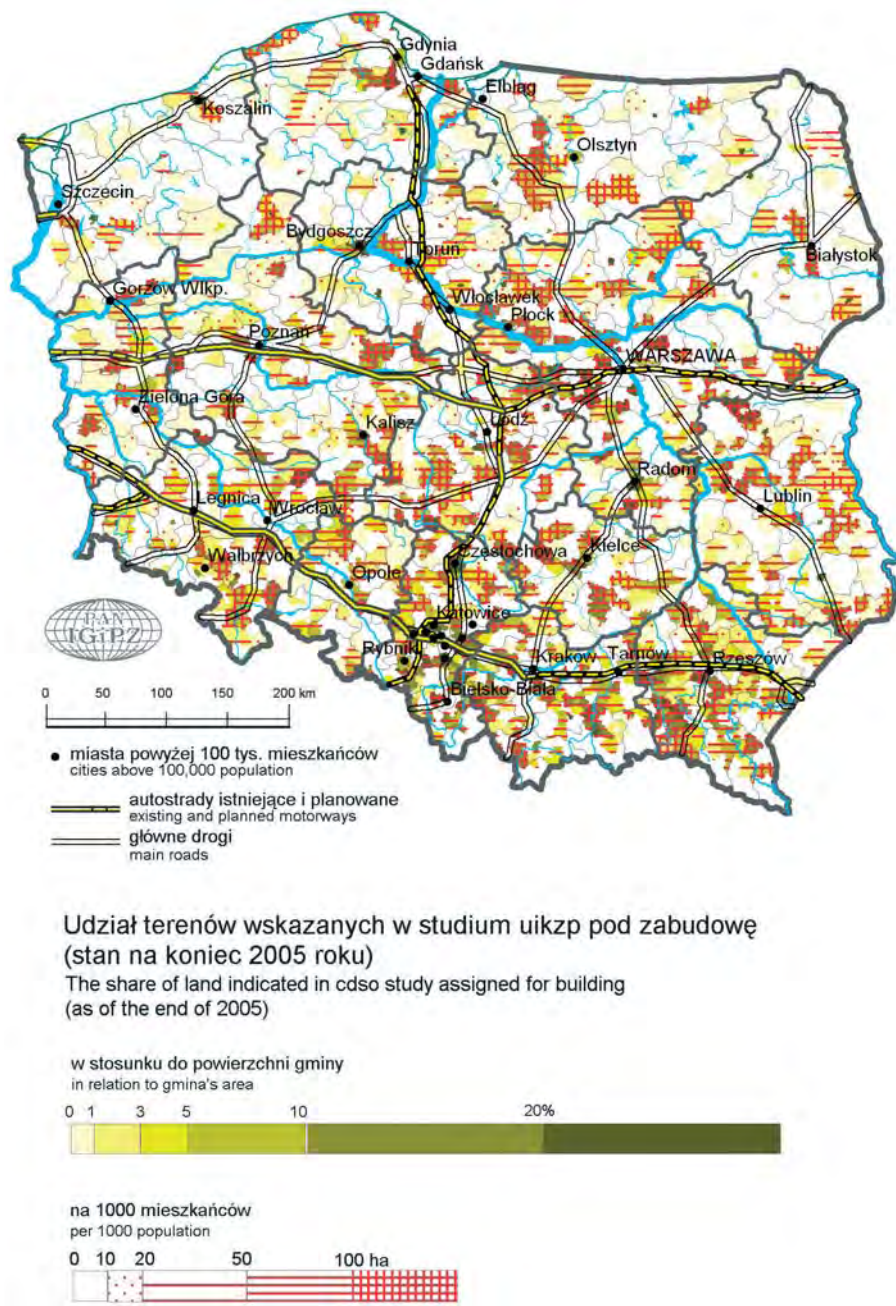

Mapa 11. Zmiany przeznaczenia terenów leśnych na nieleśne we wskazaniach Studium uikzp (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i do powierzchni lasów.

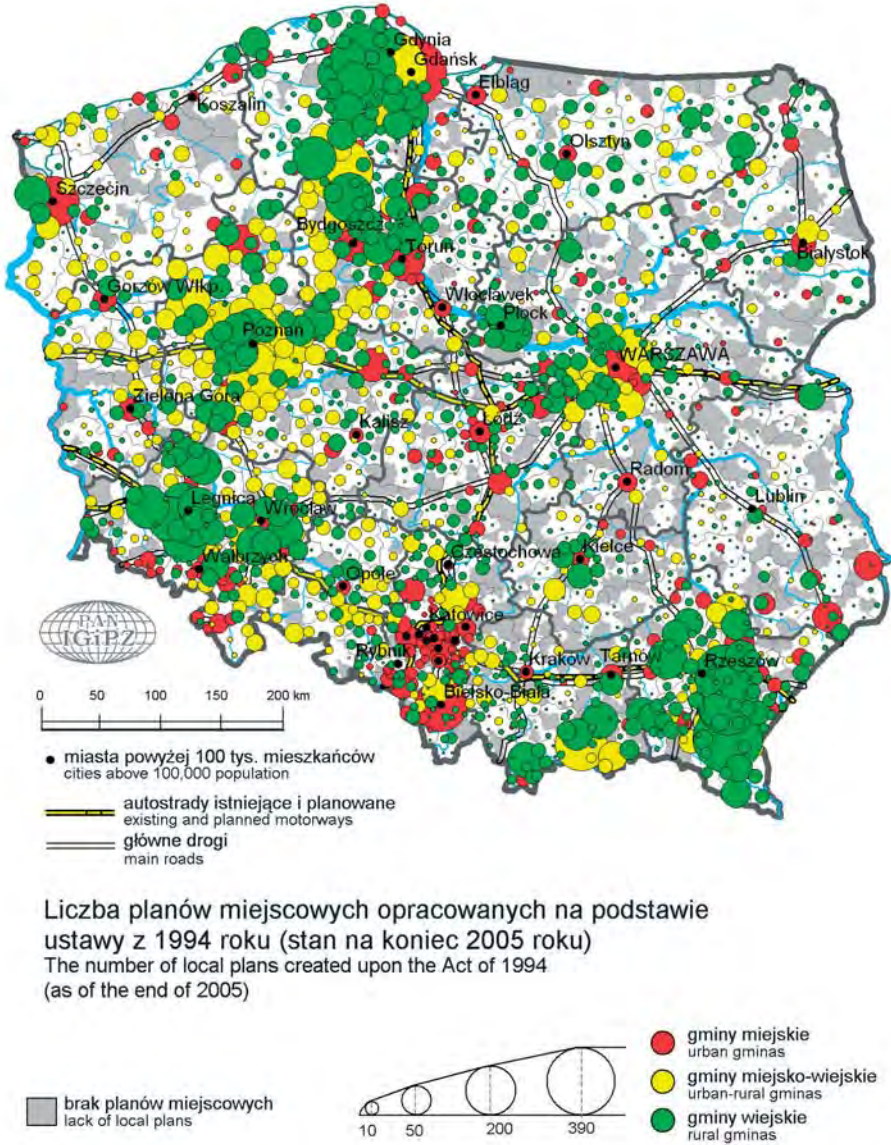
Udział terenów wskazanych w studium uikzp do zalesienia (stan na koniec 2005 roku)
 The share of land indicated in cdsu study to be forested (as of the end of 2005)

Mapa 12. Udział terenów wskazanych w Studium uikzp do zalesienia (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i do powierzchni lasów.

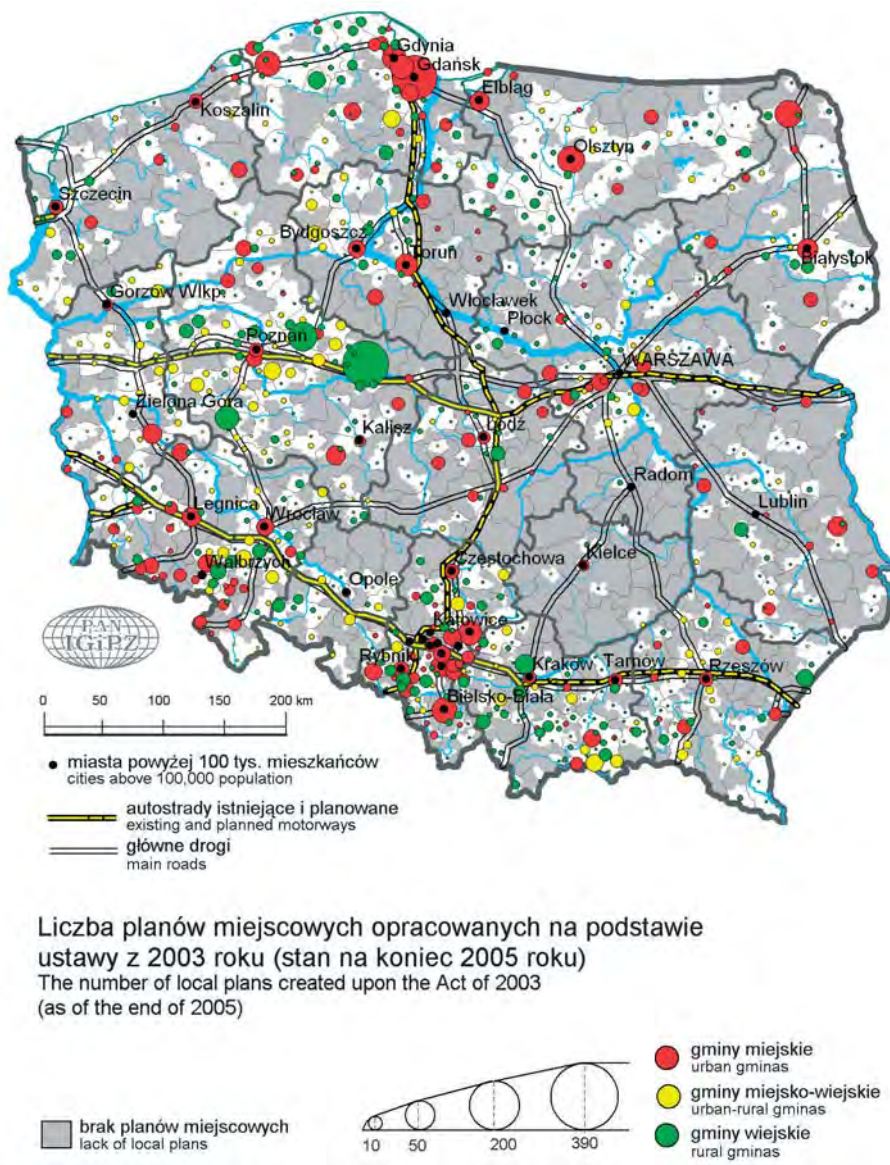

Mapa 13. Udział terenów wskazanych w Studium uikzp pod zabudowę (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców.

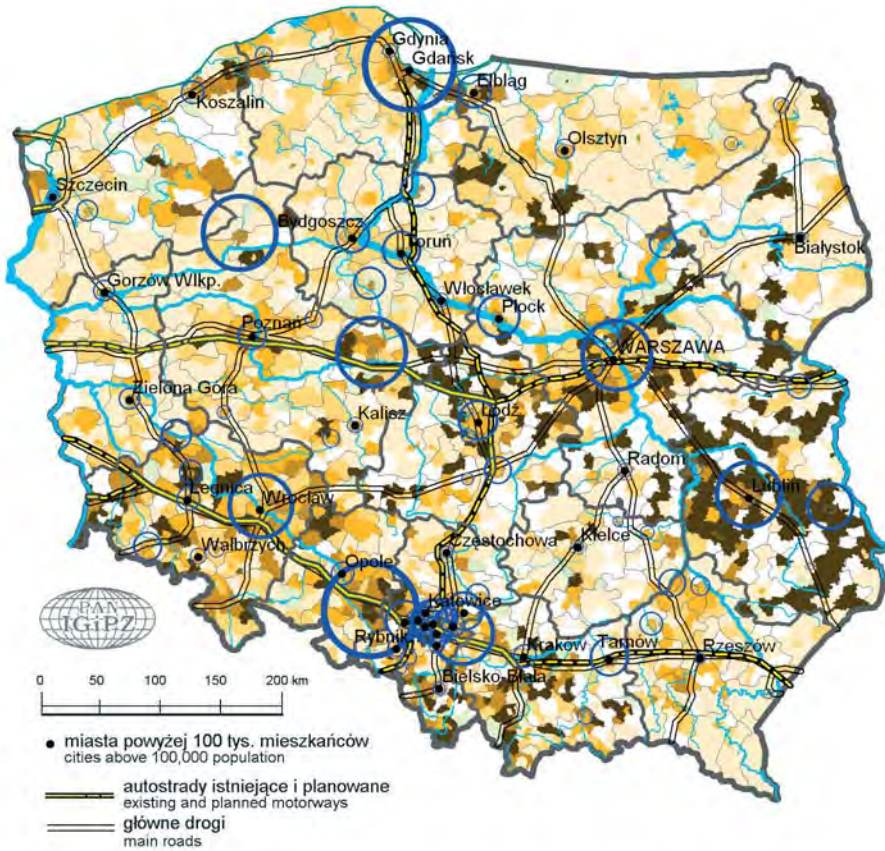
2. PLANY MIEJSCOWE (NA PODSTAWIE USTAW Z 1994 I 2003 R.)

Mapa 14. Liczba planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 1994 r. (stan na koniec 2005 r.).

Mapa 15. Liczba planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. (stan na koniec 2005 r.).

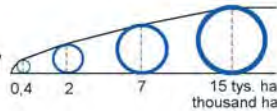

Udział powierzchni gminy objętej planami miejscowymi na podstawie ustawy z 1994 roku (stan na koniec 2005 roku)
The share of gmina's area covered by local plans according to the Act of 1994 (as of the end of 2005)

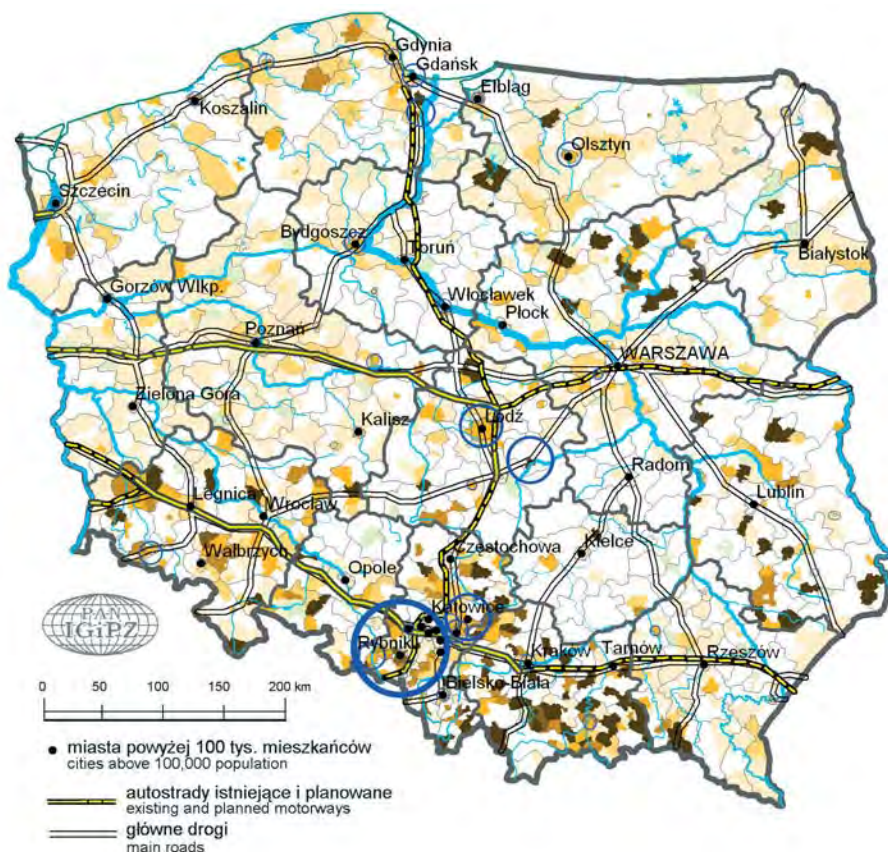

- brak planów miejscowych (ustawa z 1994 roku)
lack of local plans (Act of 1994)
- gminy, w których istnieje co najmniej 1 plan miejscowy, ale nie podały informacji o ich powierzchni
gminas, which have at least 1 local plan, but they did not reveal its area

Powierzchnia planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców
The area of local plans in cities above 50,000 population

Mapa 16. Powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi na podstawie ustawy z 1994 r.

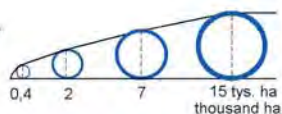

Udział powierzchni gminy objętej planami miejscowymi
na podstawie ustawy z 2003 roku (stan na koniec 2005 roku)
The share of gmina's area covered by local plans
according to the Act of 2003 (as of the end of 2005)

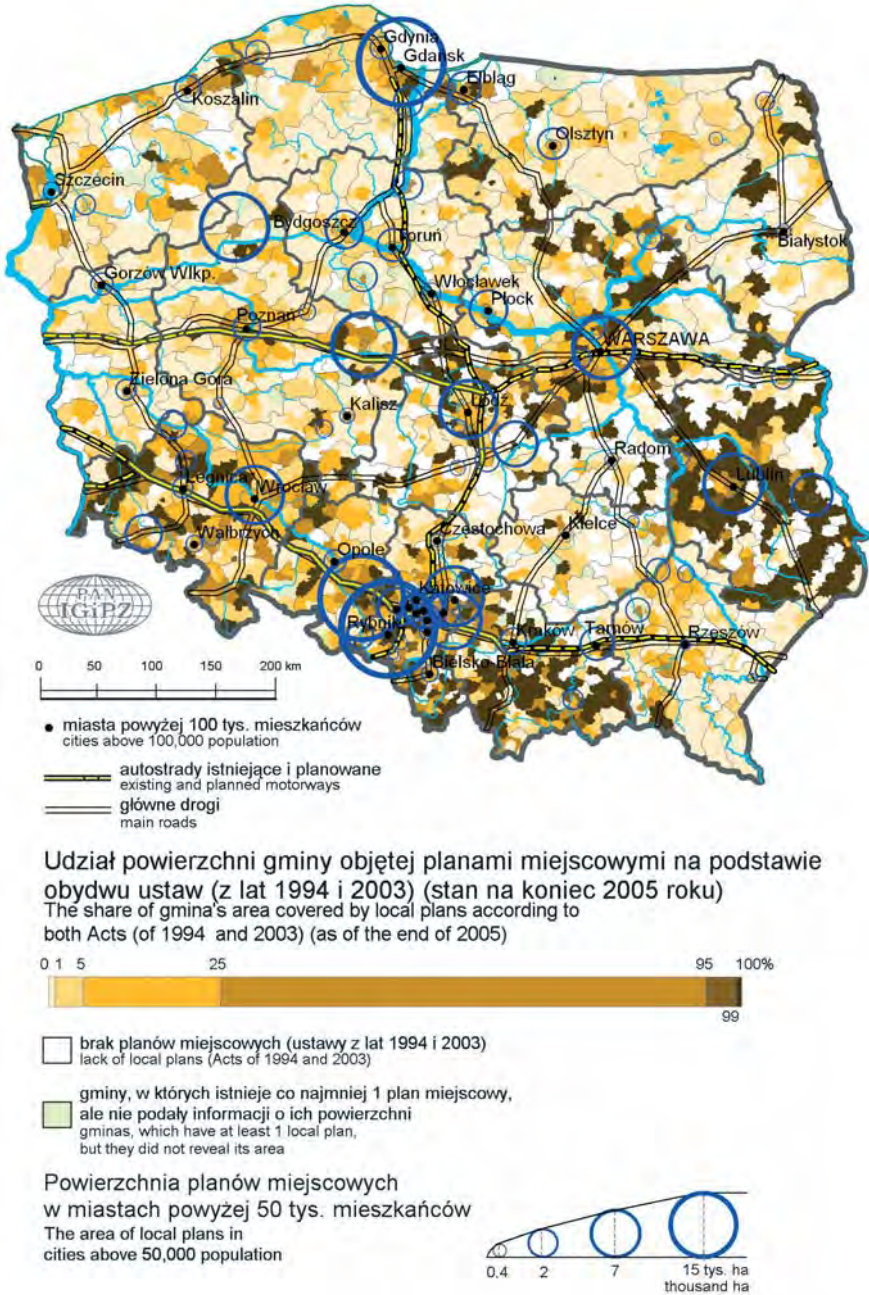

- brak planów miejscowych (ustawa z 2003 r.)
lack of local plans (Act of 2003)
- gminy, w których istnieje co najmniej 1 plan miejscowy,
ale nie podały informacji o ich powierzchni
gminas, which have at least 1 local plan,
but they did not reveal its area

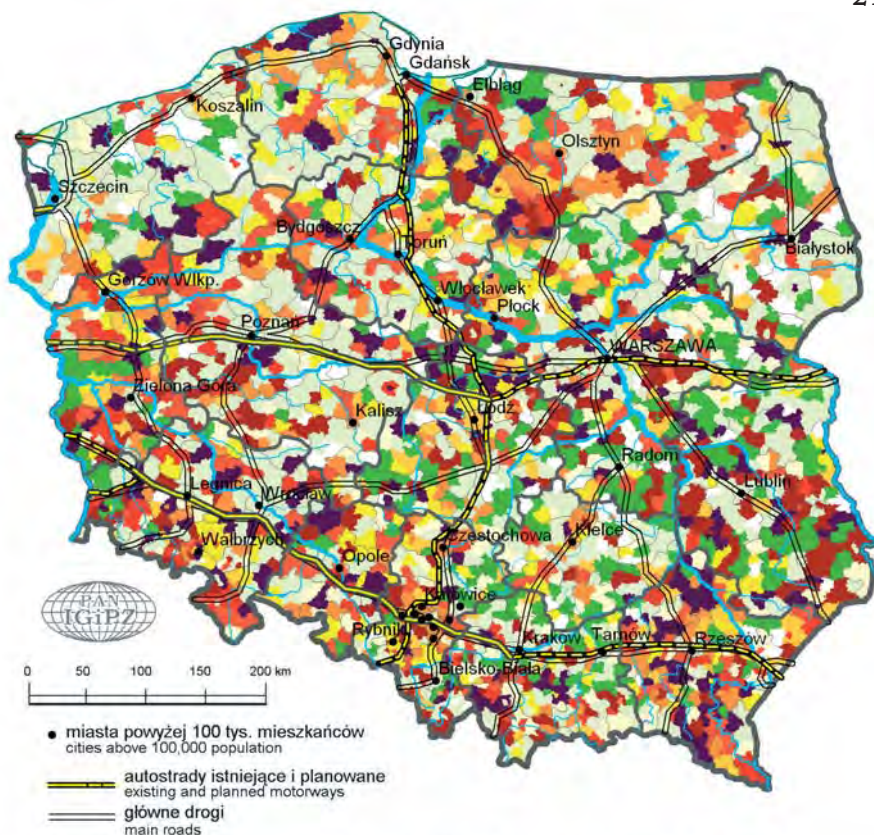
Powierzchnia planów miejscowych
w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców
The area of local plans in
cities above 50,000 population

Mapa 17. Powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi na podstawie ustawy z 2003 r.

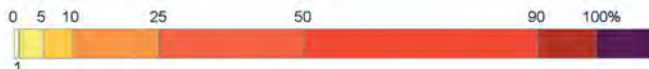

Mapa 18. Powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi na podstawie obydwu ustaw (z lat 1994 i 2003).

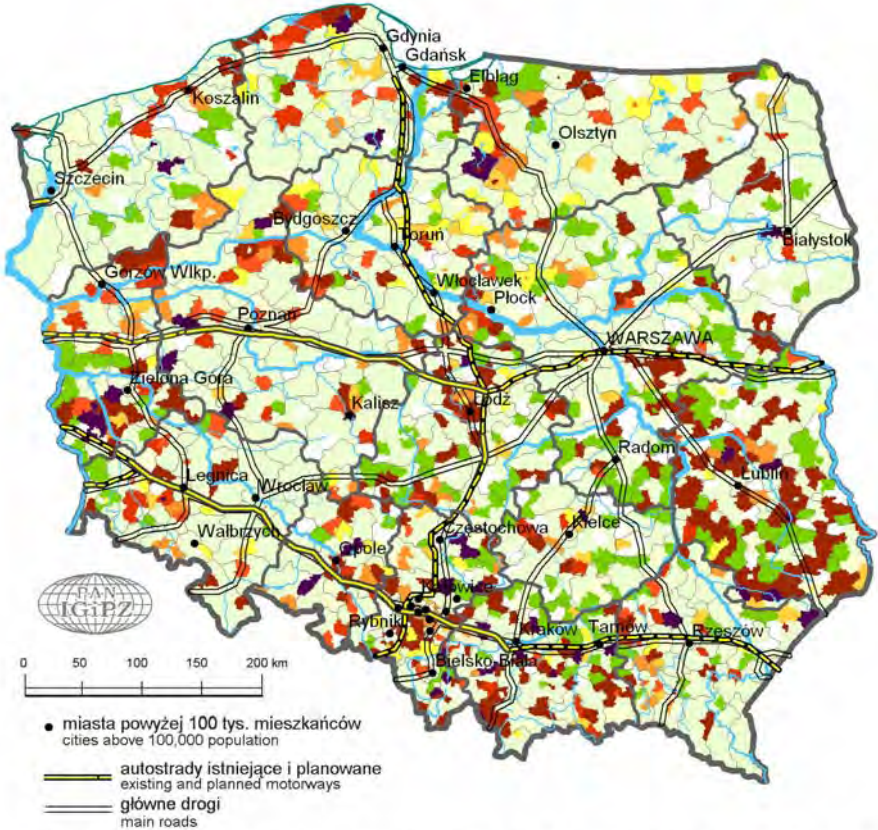
Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w studium uikzp do obowiązkowego i fakultatywnego opracowania (na podstawie obydwu ustaw) (stan na koniec 2005 roku)

Index of local plans cover indicated in cdsso study for obligatory and facultative study (according to both Acts) (as of the end of 2005)

- 1
- gminy które podały, że wykonały ponad 100% pokrycia planami obowiązkowymi i (lub) fakultatywnymi
gminas which informed, that they accomplished over 100% of coverage of obligatory and (or) facultative plans
 - gminy, które podały, że istnieje co najmniej 1 plan miejscowy opracowany na podstawie ustaw z lat 1994 lub 2003
gminas, which informed that there is at least 1 local plan prepared according to Act of 1994 or 2003
 - pozostałe gminy, w których wskazano tereny do obowiązkowego lub fakultatywnego objęcia planami
other gminas with indication for obligatory or facultative cover by plans
 - brak wskazania obowiązkowych planów miejscowych, brak odpowiedzi lub brak przyjętego studium uikzp
no land indicated for obligatory local plans, no answer or cdsso study is not aproved

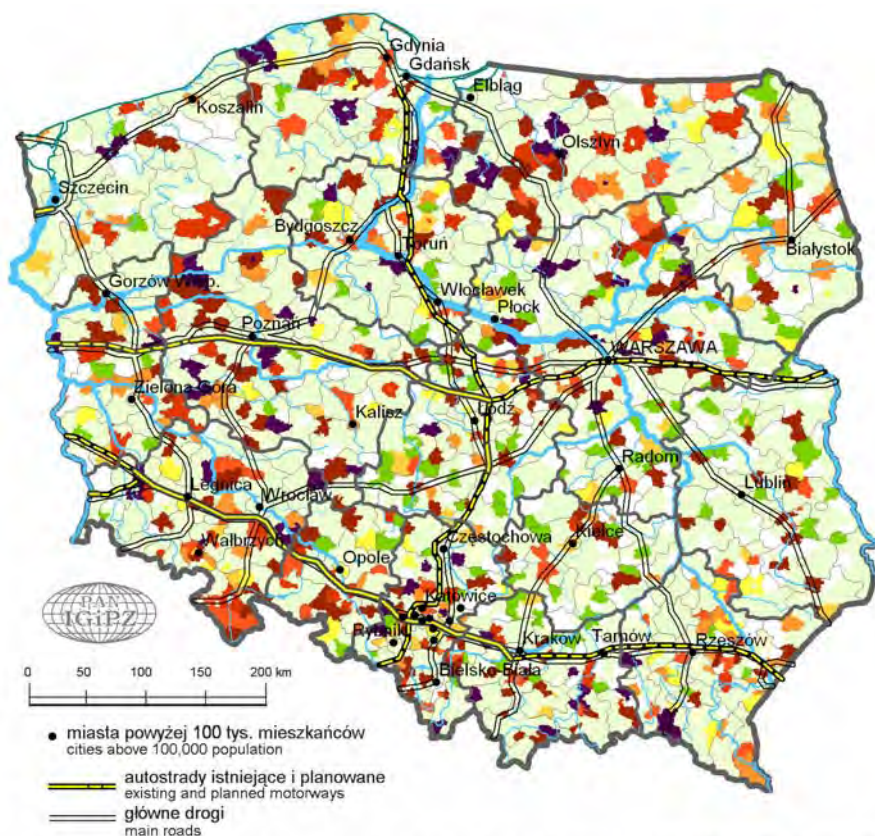
Mapa 19. Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w Studium uikzp do obowiązkowego lub fakultatywnego opracowania (na podstawie obydwu ustaw).

Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w Studium uikzp do obowiązkowego opracowania (na podstawie obydwu ustaw) (stan na koniec 2005 roku)
 Index of local plans cover indicated in cdsu study for obligatory study (according to both Acts) (as of the end of 2005)

Mapa 20. Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w Studium uikzp do obowiązkowego opracowania (na podstawie obydwu ustaw).

Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w Studium uikz do fakultatywnego opracowania (na podstawie obydwu ustaw)

(stan na koniec 2005 r.)

Index of local plans cover indicated in cdso study for facultative study

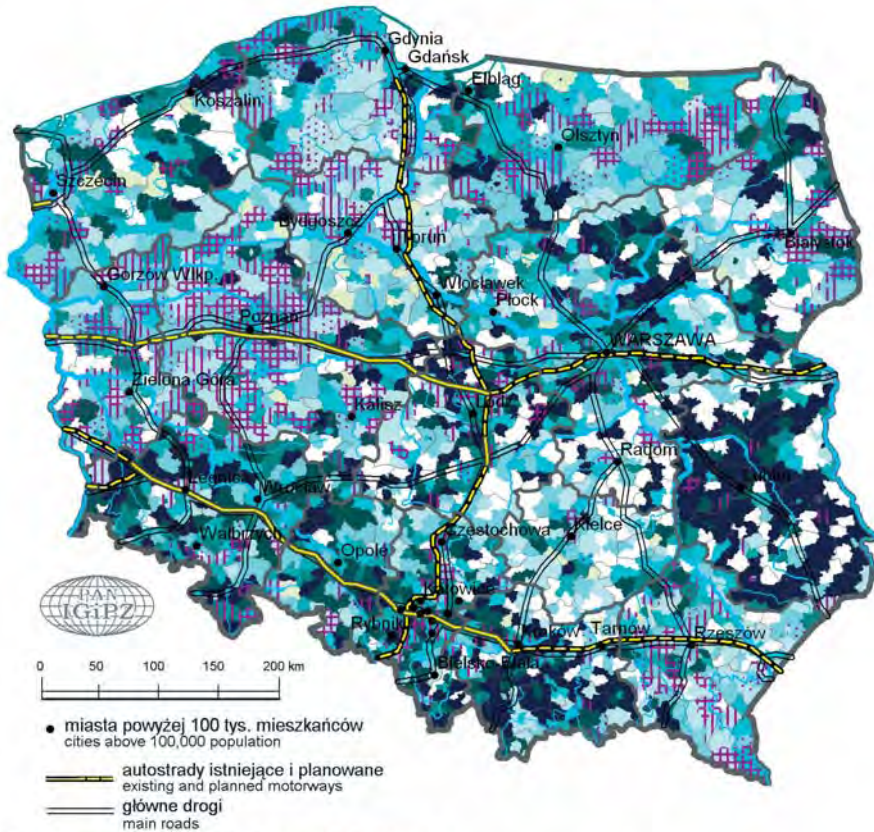
(according to both Acts) (as of the end of 2005)

0 5 10 25 50 90 100%

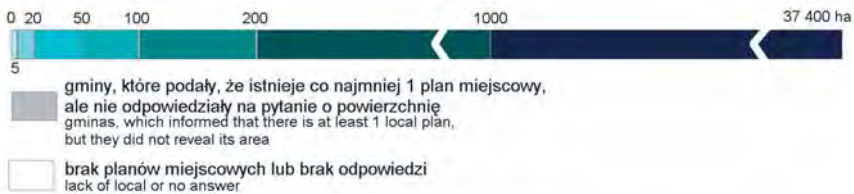
-
 gminy które podały, że wykonały ponad 100% pokrycia planami obowiązkowymi
 gminas which informed that they accomplished over 100% of coverage by obligatory plans
-
 gminy, które podały, że istnieje co najmniej 1 plan miejscowy opracowany na podstawie ustaw z lat 1994 lub 2003
 gminas which informed that there is at least 1 local plan prepared according to Act of 1994 or 2003
-
 pozostałe gminy, w których wskazano tereny do obowiązkowego objęcia planami miejscowymi
 other gminas with indication for obligatory cover by plans
-
 brak wskazania obowiązkowych planów miejscowych, brak odpowiedzi lub brak przyjętego Studium uikzp
 no lands indicated for obligatory local plans, no answer or cdso study is not aproved

Mapa 21. Stopień pokrycia planami miejscowymi terenów wskazanych w Studium uikzp do fakultatywnego opracowania (na podstawie obydwu ustaw).

Przeciętna wielkość planu miejscowego, na podstawie jednej lub obydwu ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 roku)

The average size of local plan; according to one or both Acts of 1994 and 2003
(as of the end of 2005)

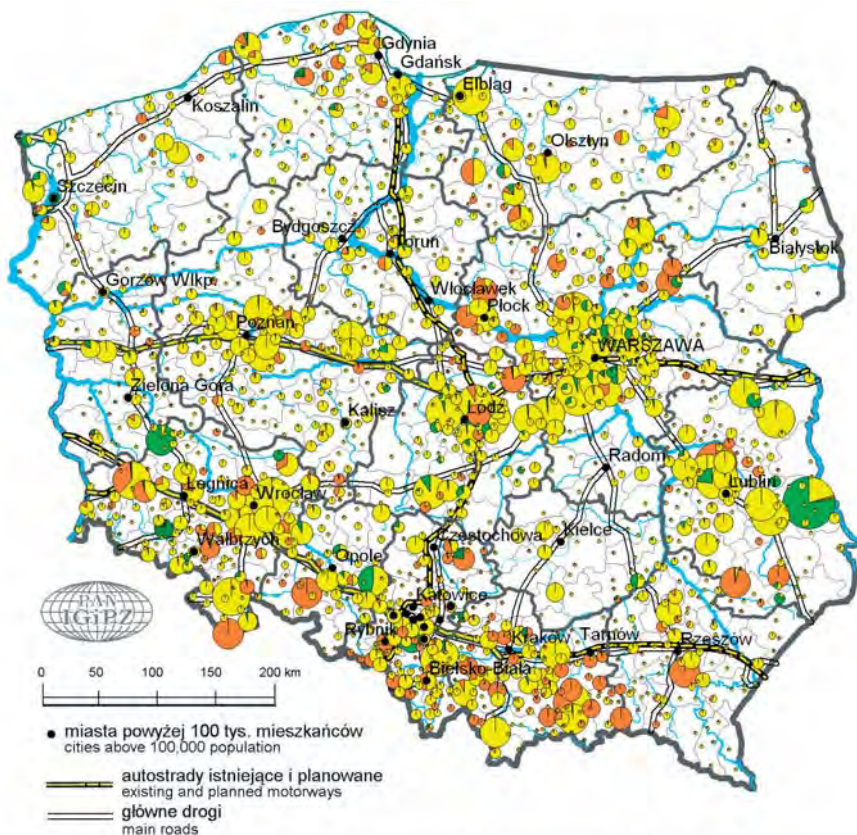

Przeciętny koszt opracowania 1 ha planu miejscowego; tylko plany wykonane na podstawie ustawy z 2003 roku (stan na koniec 2005 roku)

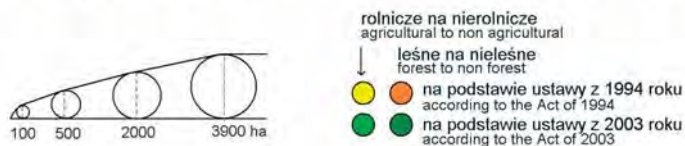
The average preparation cost of 1 ha of local plan;
only the plans created upon the Act of 2003 (as of the end of 2005)

Mapa 22. Przepiętna powierzchnia planu miejscowego i jego koszty.

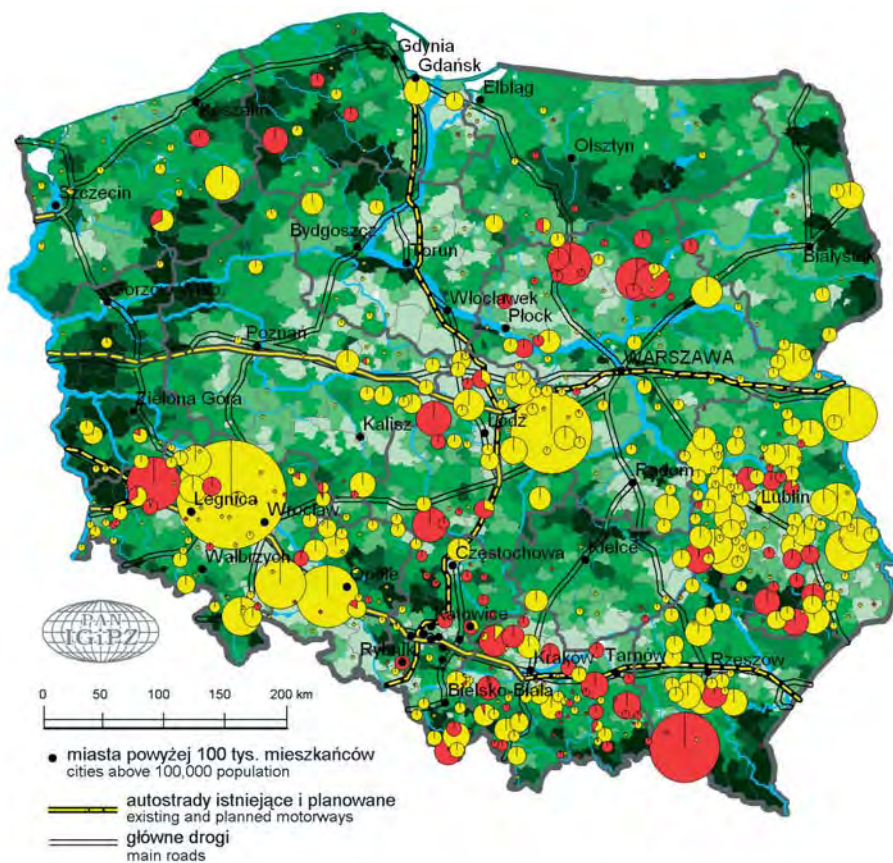
Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych zmieniono przeznaczenie na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 roku)
The change of land use, according to the the Acts of 1994 and 2003 (as of the end of 2005)

Mapa 23. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych zmieniono przeznaczenie na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 r.).

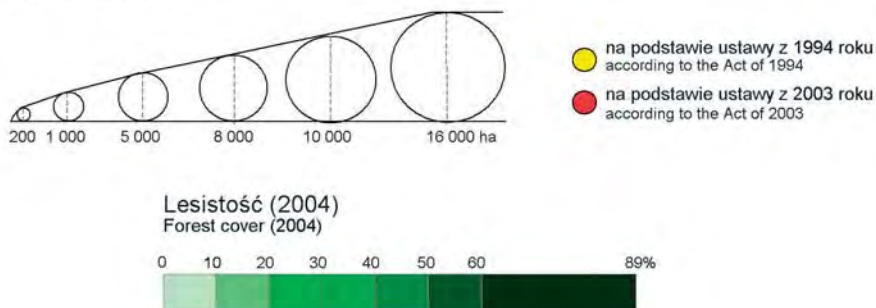

Mapa 24. Udział terenów, dla których w planach miejscowych zmieniono przeznaczenie z rolniczego lub leśnego na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców.

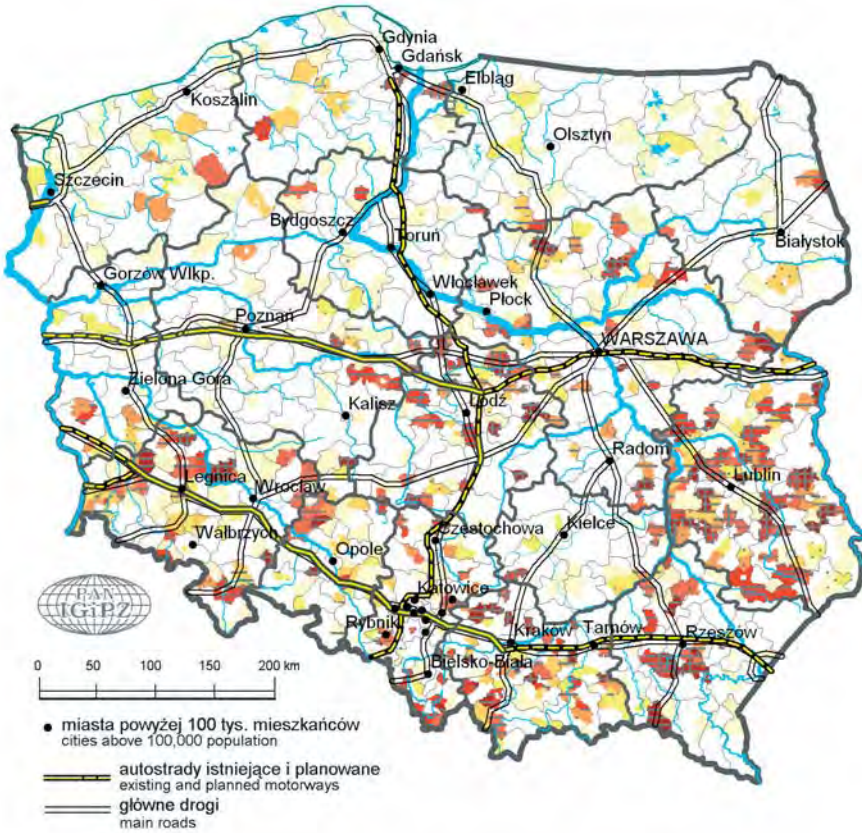

Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zalesienie (stan na koniec 2005 r.)

The area covered by forests according to local plans (as of the end of 2005)

Mapa 25. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zalesienie (stan na koniec 2005 r.).

Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zalesienie (na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003) (stan na koniec 2005 roku)

The share of land covered by forests upon the local plans according to the Acts of 1994 and 2003 (as of the end of 2005)

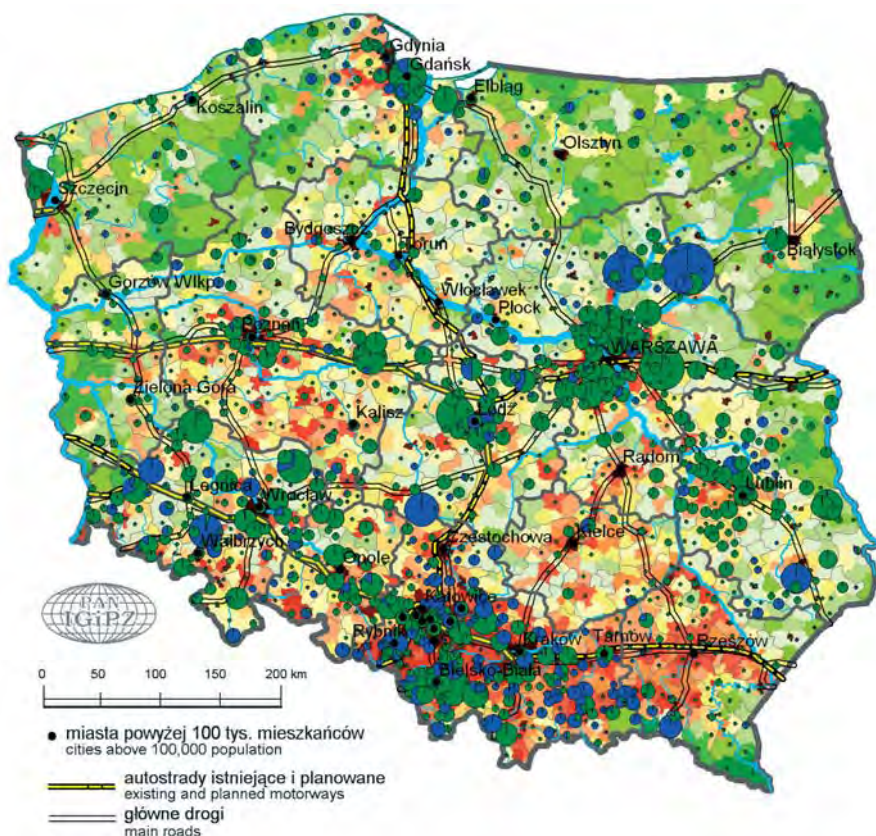
w stosunku do powierzchni gminy
in relation to gmina's area

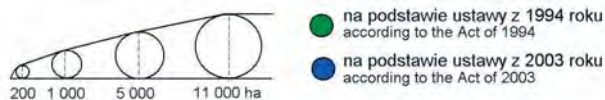
w stosunku do powierzchni lasów
in relation to forests' area

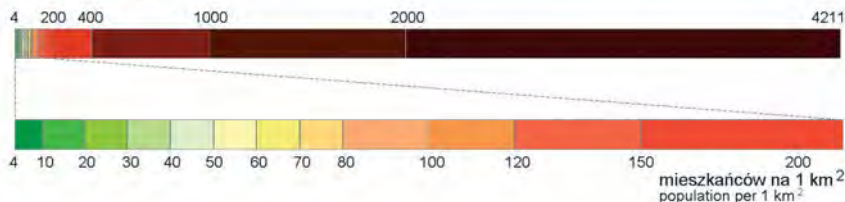
Mapa 26. Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zalesienie (na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003; stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i powierzchni lasów.

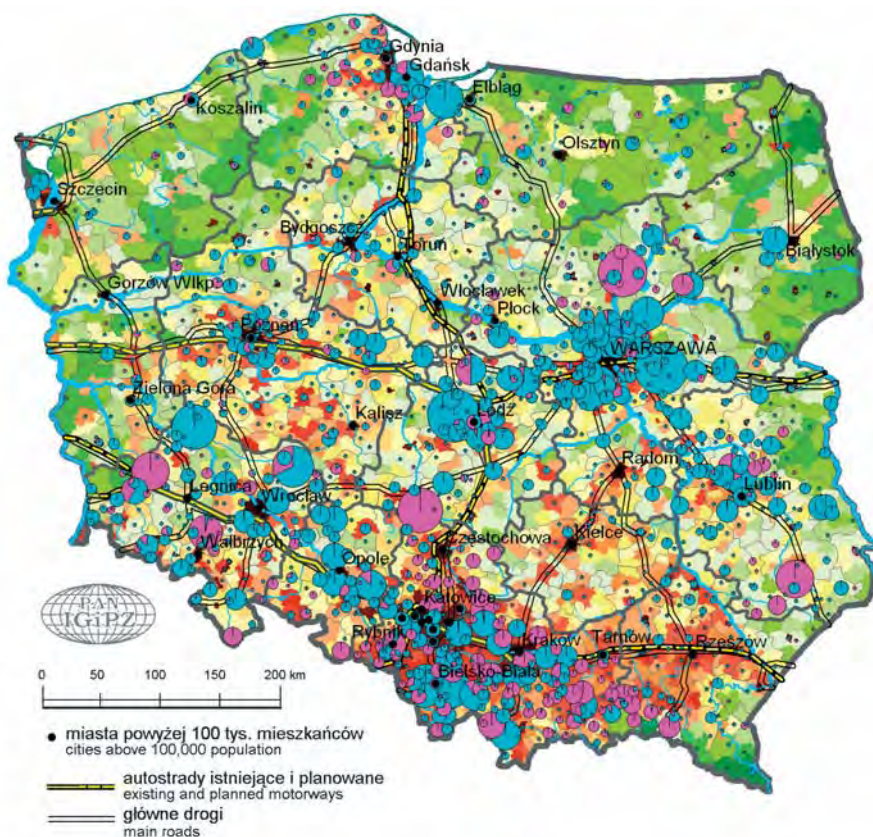
Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę (stan na koniec 2005 roku)
 The area covered by buildings according to the local plans (as of the end of 2005)

Gęstość zaludnienia (2004)
 Population density (2004)

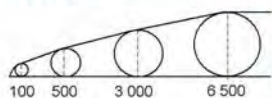

Mapa 27. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę (stan na koniec 2005 r.).

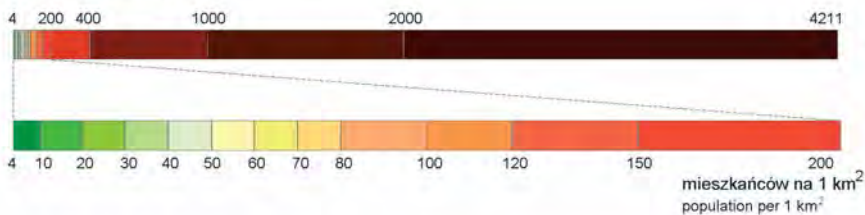
Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę mieszkaniową (stan na koniec 2005 roku)

The area indicated for housing purposes upon the local plans (as of the end of 2005)

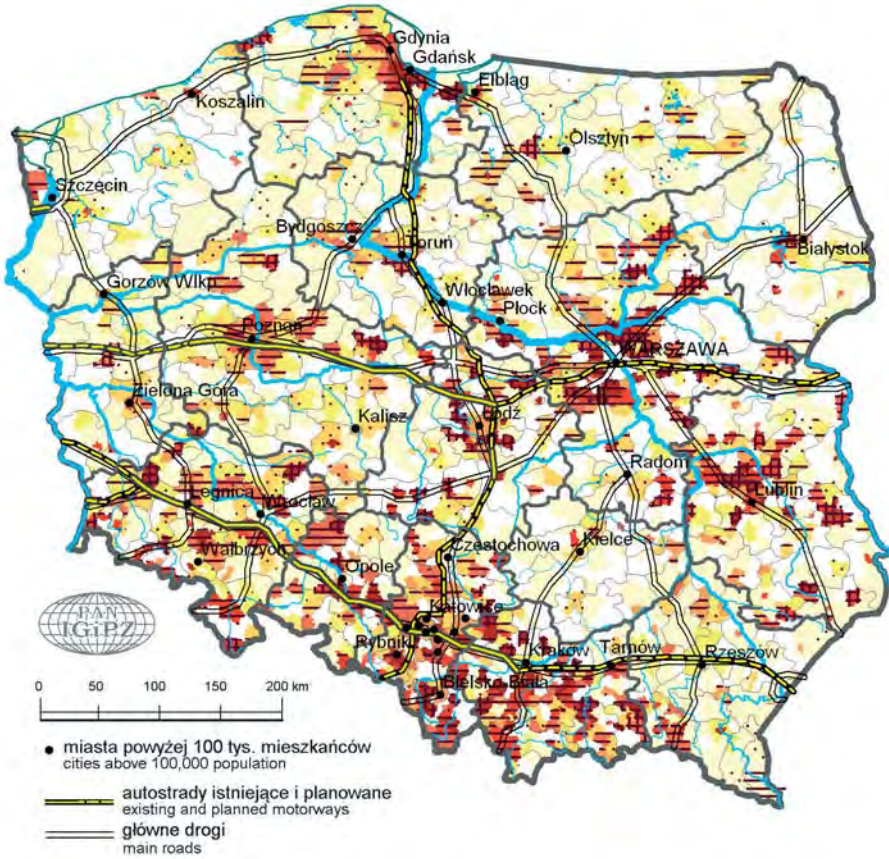

- na podstawie ustawy z 1994 roku
according to the Act of 1994
- na podstawie ustawy z 2003 roku
according to the Act of 2003

Gęstość zaludnienia (2004)
Population density (2004)

Mapa 29. Powierzchnia terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę mieszkaniową (stan na koniec 2005 r.).

Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę mieszkaniową, na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 roku)

The share of area indicated for housing purposes upon the local plans, according to Acts of 1994 and 2003 (as of the end of 2005)

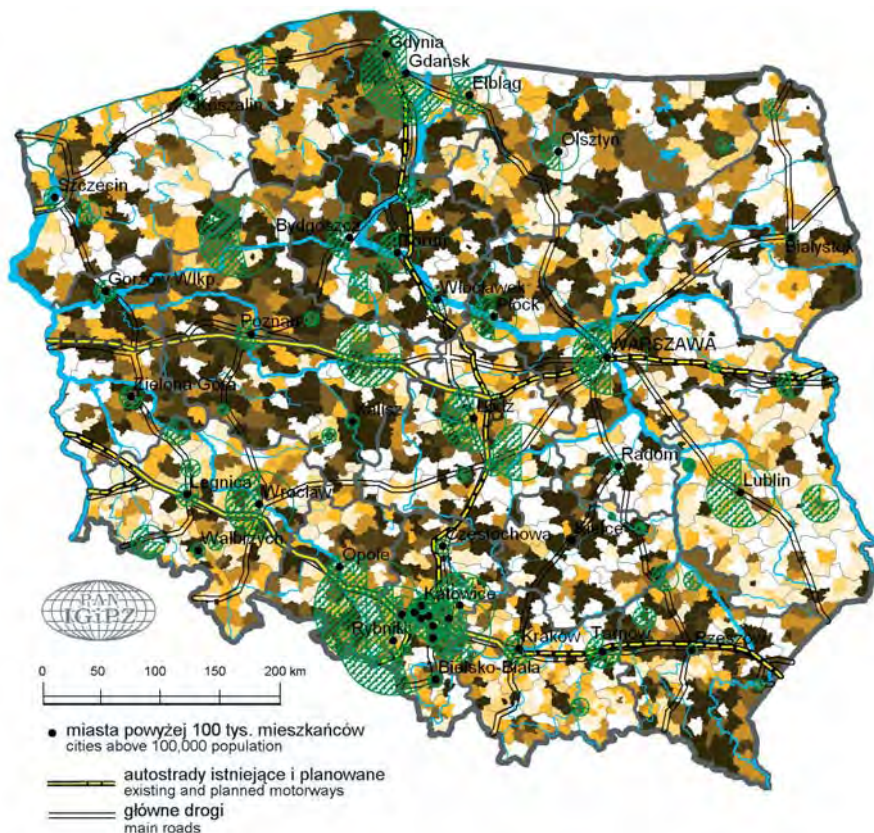
w stosunku do powierzchni gminy
in relation to gmina's area

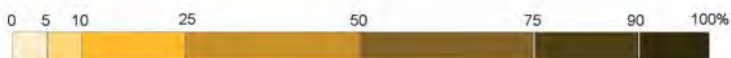
na 1000 mieszkańców
per 1000 population

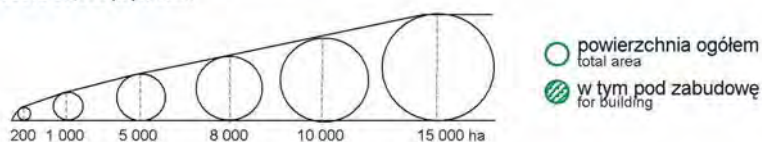
Mapa 30. Udział powierzchni terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano zabudowę mieszkaniową (na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003; stan na koniec 2005 r.) w stosunku do powierzchni gminy i na 1000 mieszkańców.

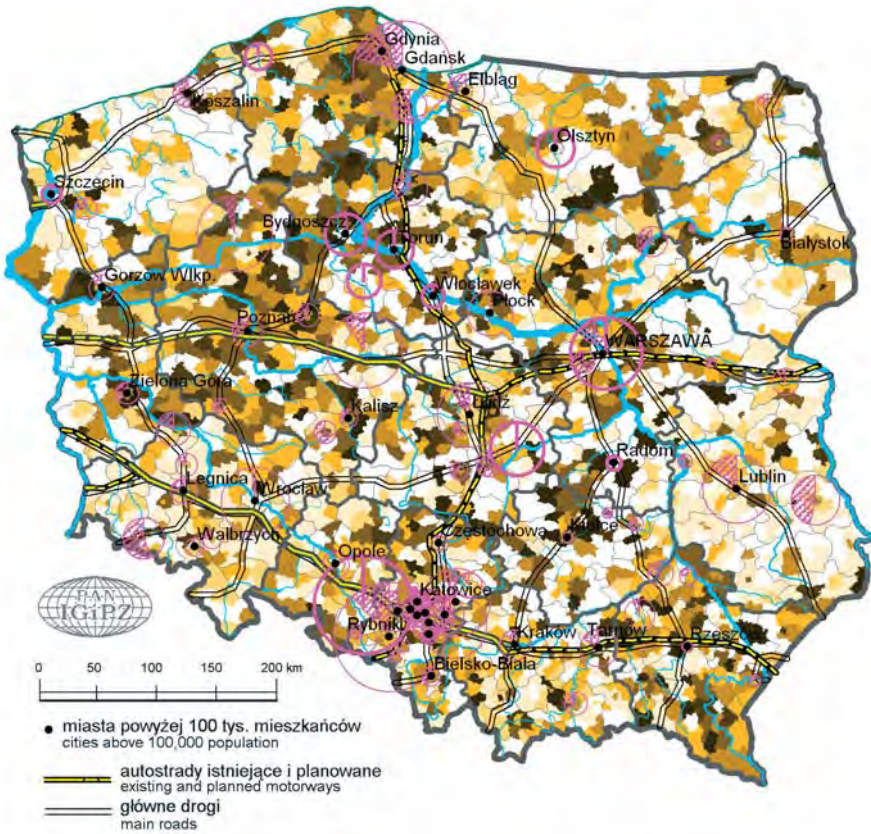
Udział powierzchni w obowiązujących planach miejscowych przeznaczonych pod zabudowę (stan na koniec 2005 roku)
The share of area covered by buildings according to obligatory local plans (as of the end of 2005)

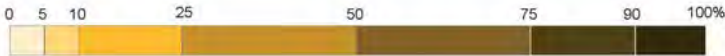
Struktura przeznaczenia powierzchni planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców
The structure of land use in local plans of cities above 50,000 population

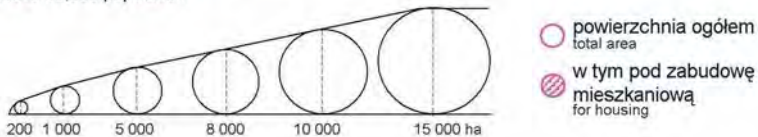
Mapa 31. Udział powierzchni w planach miejscowych przeznaczonych pod zabudowę oraz struktura przeznaczenia powierzchni w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).

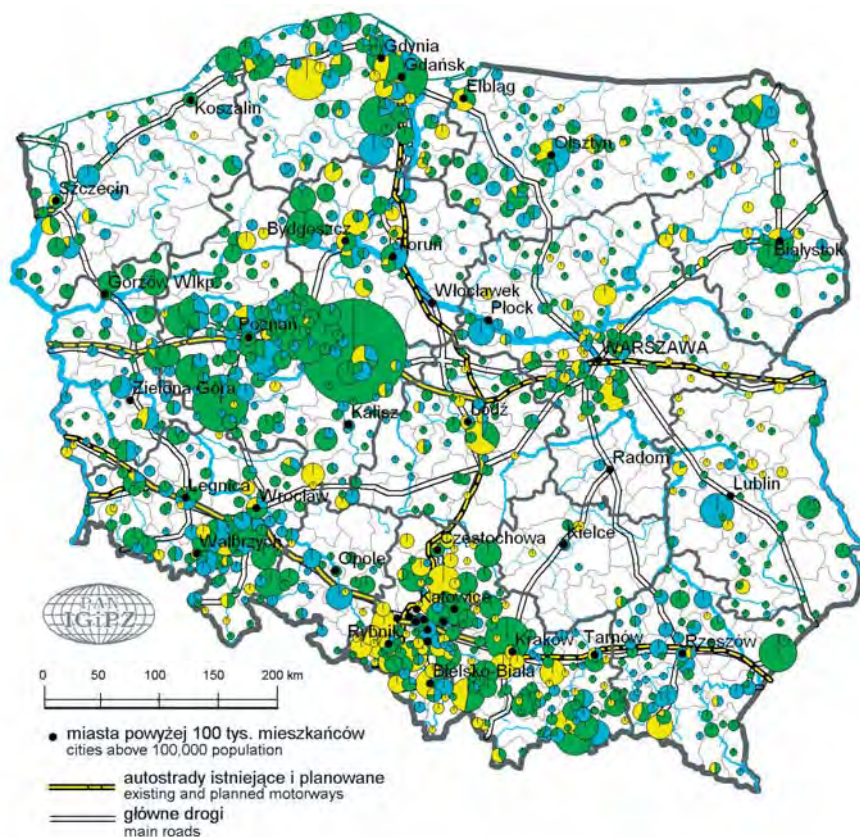
Udział powierzchni w obowiązujących planach miejscowych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (stan na koniec 2005 roku)
The share of area indicated for housing purposes according to obligatory local plans (as of the end of 2005)

Struktura przeznaczenia powierzchni planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców
The structure of land use in local plans of cities above 50,000 population

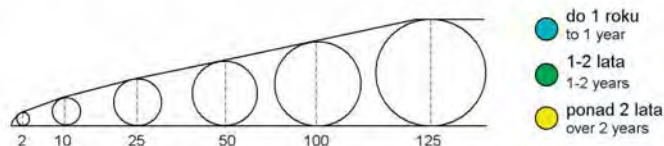

Mapa 32. Udział powierzchni w planach miejscowych przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz struktura przeznaczenia powierzchni w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).

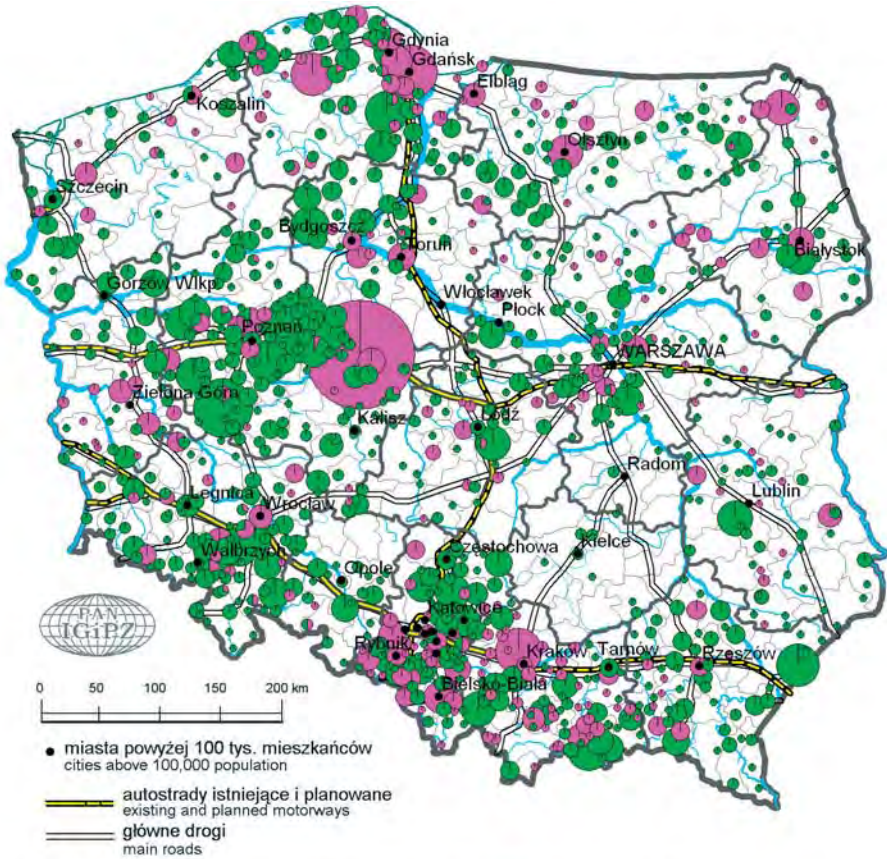

Struktura obowiązujących planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 roku pod względem czasu sporządzania (stan na koniec 2005 roku)

The time of preparation of obligatory local plans created upon the Act of 2003 (as of the end of 2005)

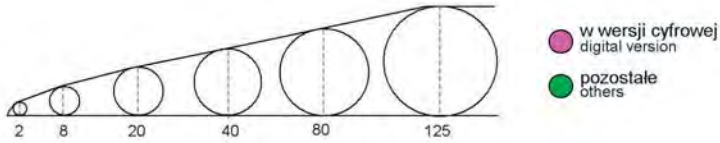

Mapa 33. Struktura planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem zastosowań informatycznych (stan na koniec 2005 r.).

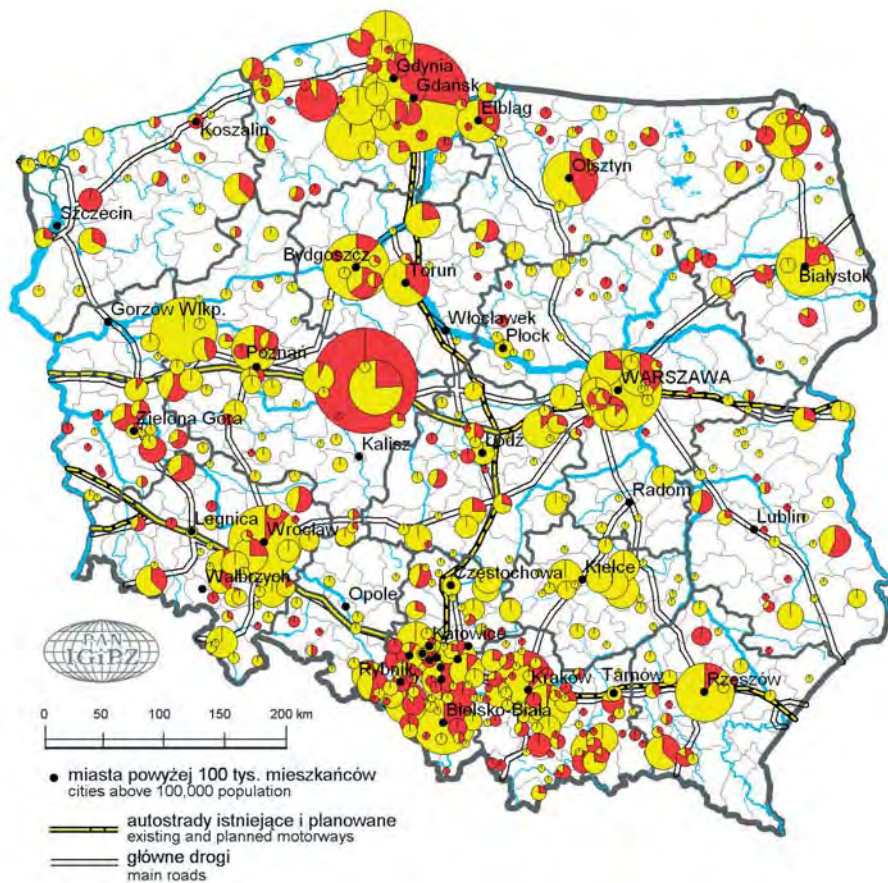

Struktura obowiązujących planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem zastosowań informatycznych (stan na koniec 2005 roku)

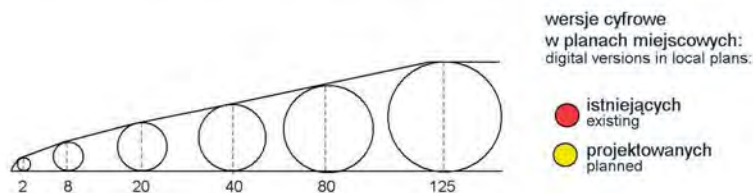
The structure of local plans created upon the Act of 2003 in an informatic application context (as of the end of 2005)

Mapa 34. Struktura planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem czasu sporządzania (stan na koniec 2005 r.).

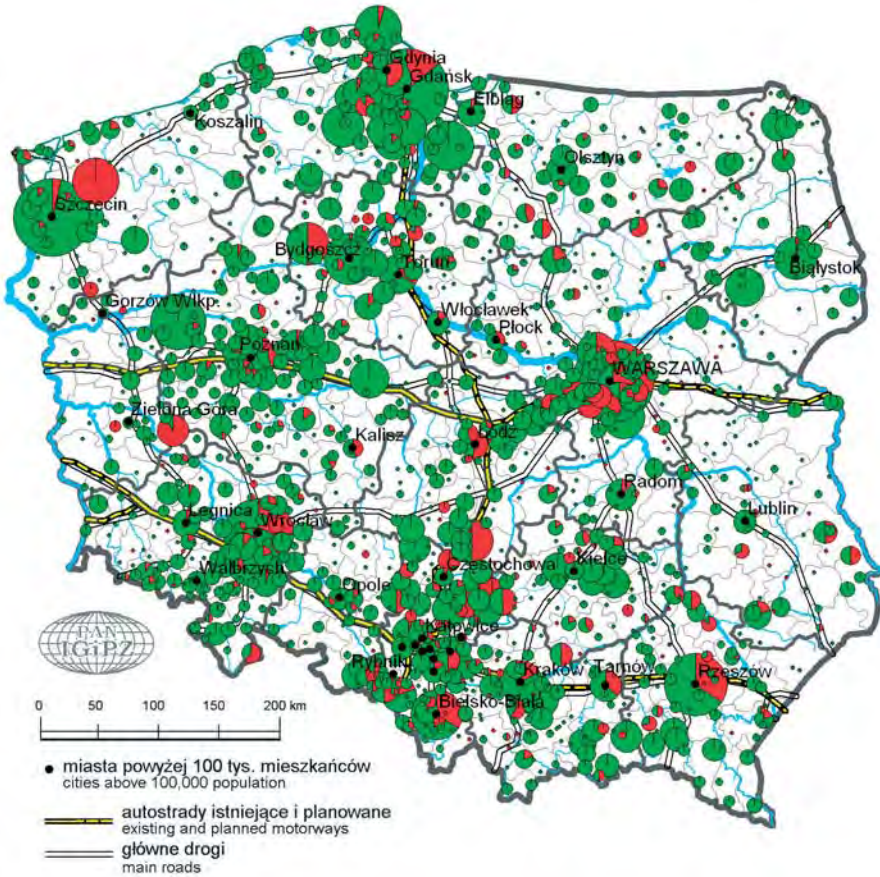

Struktura obowiązujących planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 roku pod względem istniejących i projektowanych zastosowań informatycznych (stan na koniec 2005 roku)
The structure of local plans created upon the Act of 2003 in context of existing and planned infor-matic applications (as of the end of 2005)

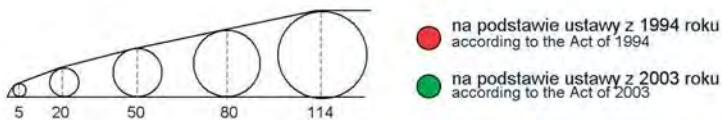

Mapa 35. Struktura obowiązujących planów miejscowych opracowanych na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem istniejących i projektowanych zastosowań informatycznych (stan na koniec 2005 r.).

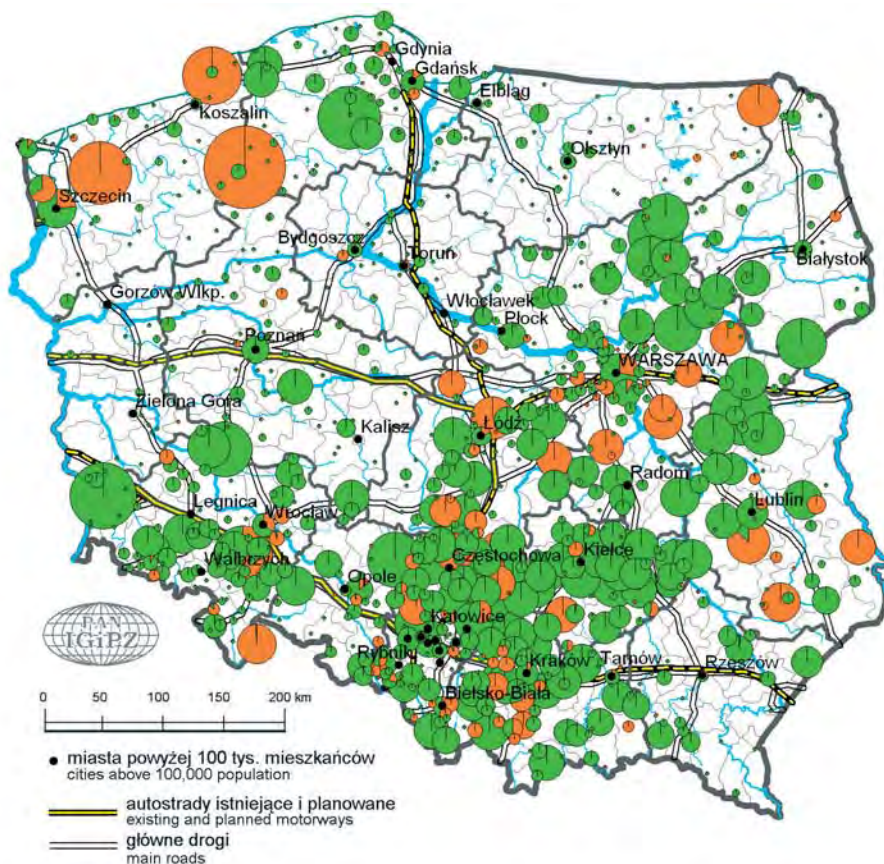
3. PROJEKTY MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE USTAW Z LAT 1994 I 2003.

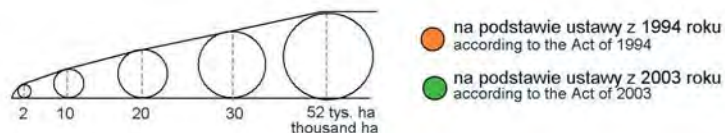
Struktura liczby projektowanych planów miejscowych opracowanych pod względem rodzaju ustawy (stan na koniec 2005 roku)
The structure of number of local plans designed, regarding Act type (as of the end of 2005)

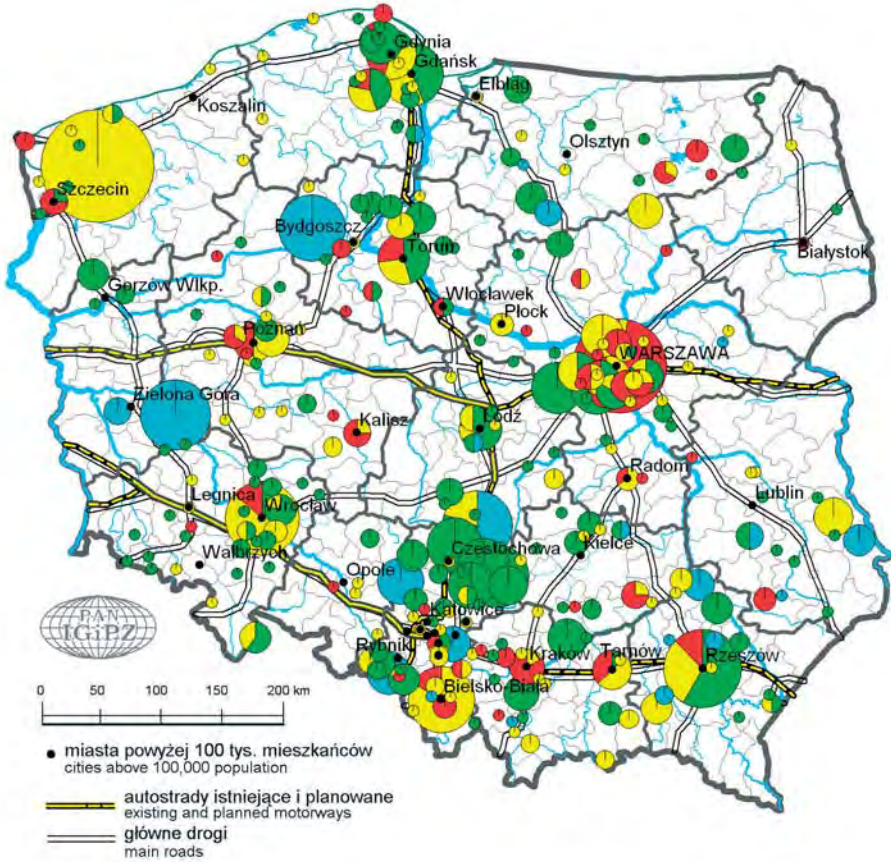
Mapa 36. Struktura liczby projektowanych planów miejscowych opracowanych pod względem rodzaju ustawy (stan na koniec 2005 r.).

Struktura powierzchni projektowanych planów miejscowych opracowanych pod względem rodzaju ustawy (stan na koniec 2005 roku)
The structure of area of designed local plans regarding Act type (as of the end of 2005)

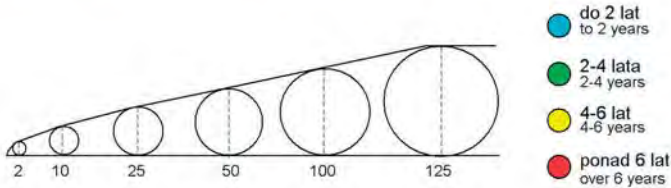

Mapa 37. Struktura powierzchni projektowanych planów miejscowych opracowanych pod względem rodzaju ustawy (stan na koniec 2005 r.).

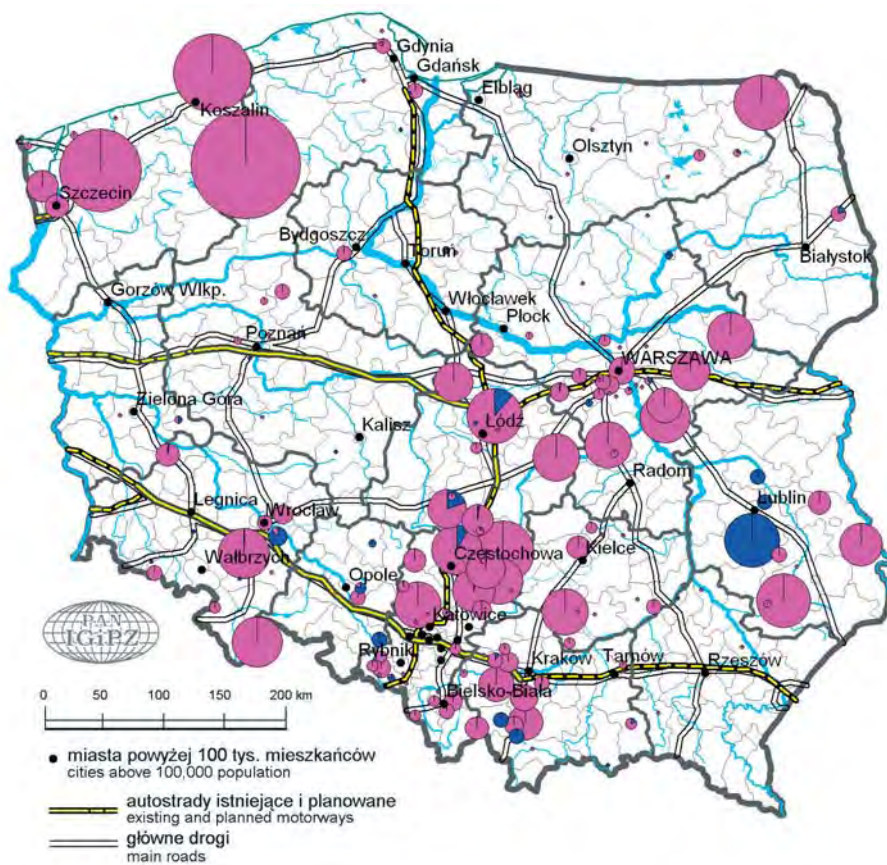

Struktura liczby planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 1994 roku pod względem dotychczasowego czasu sporządzania (stan na koniec 2005 roku)

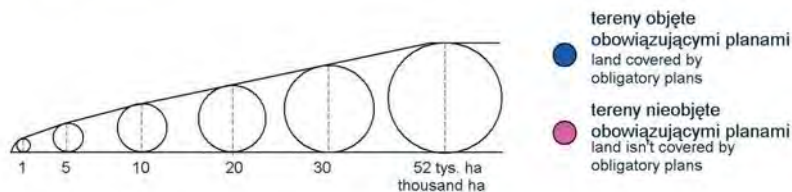
The structure of number of local plans at the preparation stage according to the Act of 1994 in regard to hitherto time of preparation (as of the end of 2005)

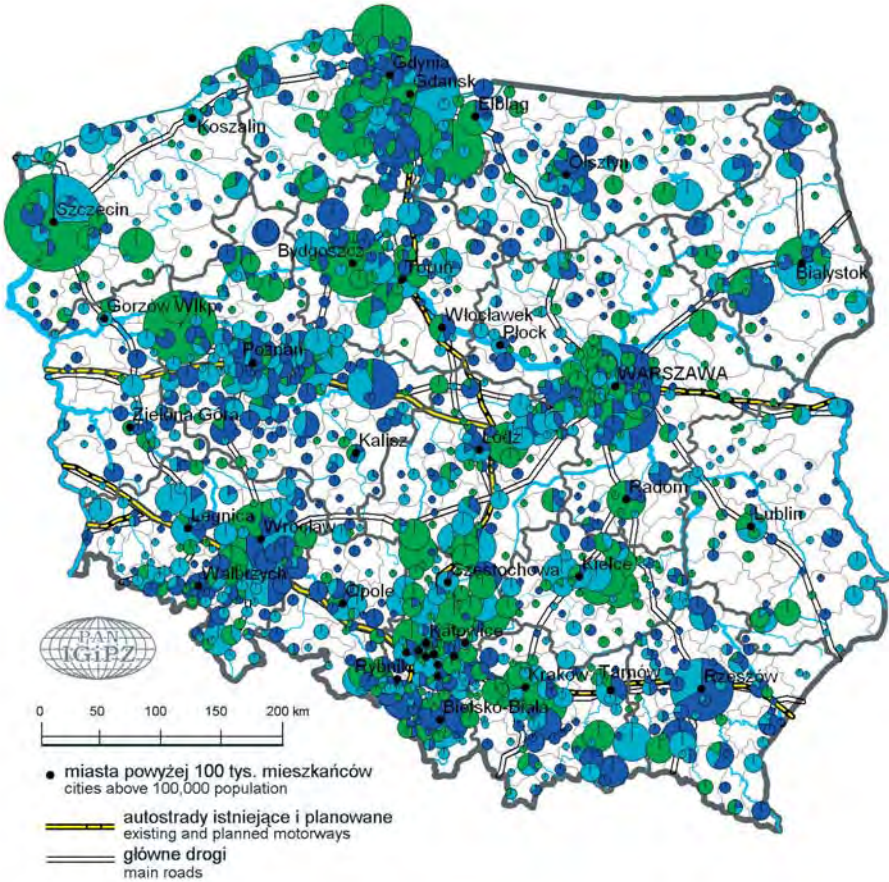
Mapa 38. Struktura liczby planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 1994 r. pod względem dotychczasowego czasu sporządzania (stan na koniec 2005 r.).

Struktura powierzchni planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 1994 roku pod względem rodzaju terenów (stan na koniec 2005 roku)
The structure of local plans area at preparation stage according to the Act of 1994 in regard to type of land (as of the end of 2005)

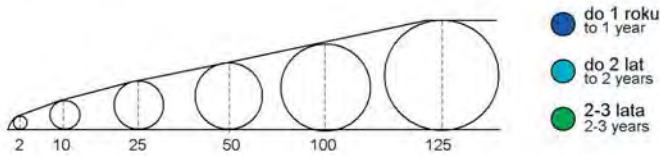

Mapa 39. Struktura powierzchni planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 1994 r. pod względem rodzaju terenów (stan na koniec 2005 r.).

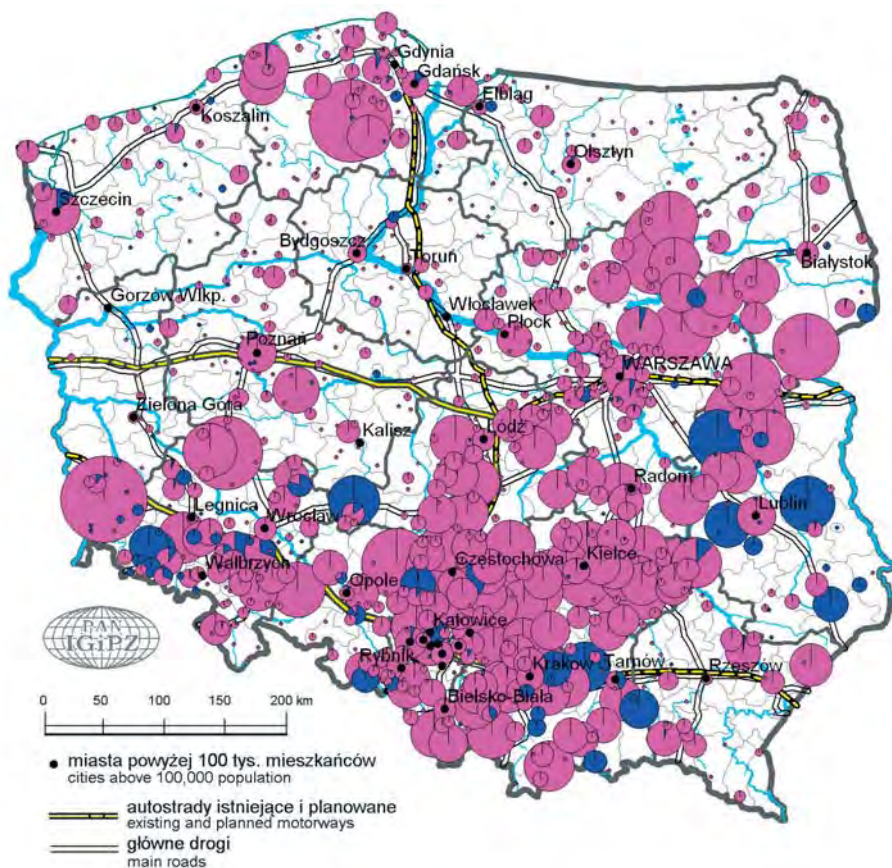

Struktura liczby planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 2003 roku pod względem dotychczasowego czasu sporządzania (stan na koniec 2005 roku)

The structure of local plans at preparation stage according to the Act of 2003 in regard to hitherto time of preparation (as of the end of 2005)

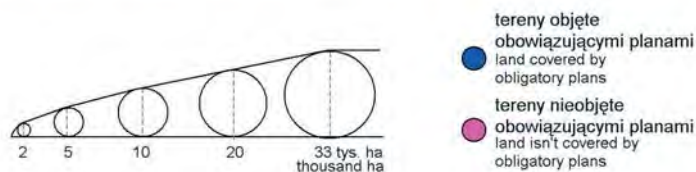

Mapa 40. Struktura liczby planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem dotychczasowego czasu sporządzania (stan na koniec 2005 r.).

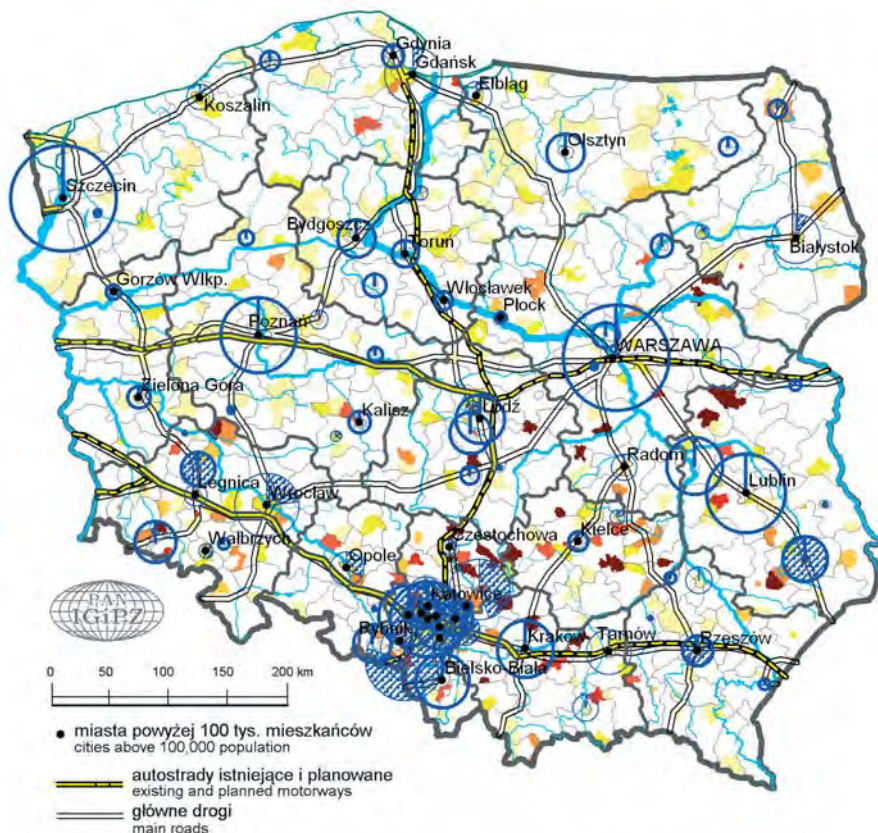

Struktura powierzchni planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 2003 roku pod względem rodzaju terenów (stan na koniec 2005 roku)

The structure of local plans area at preparation stage according to the Act of 2003 in regard to type of land (as of the end of 2005)

Mapa 41. Struktura powierzchni planów miejscowych w fazie projektowej na podstawie ustawy z 2003 r. pod względem rodzaju terenów (stan na koniec 2005 r.).

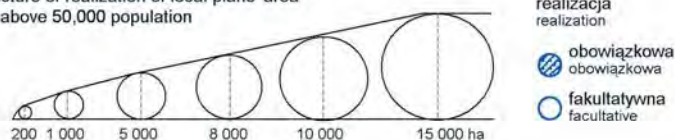
Udział powierzchni gmin w projektowanych planach miejscowych sporządzanych obowiązkowo na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 (stan na koniec 2005 roku)

The share of gminas' area in projected obligatory local plans according to the Acts of 1994 and 2003 (as of the end of 2005)

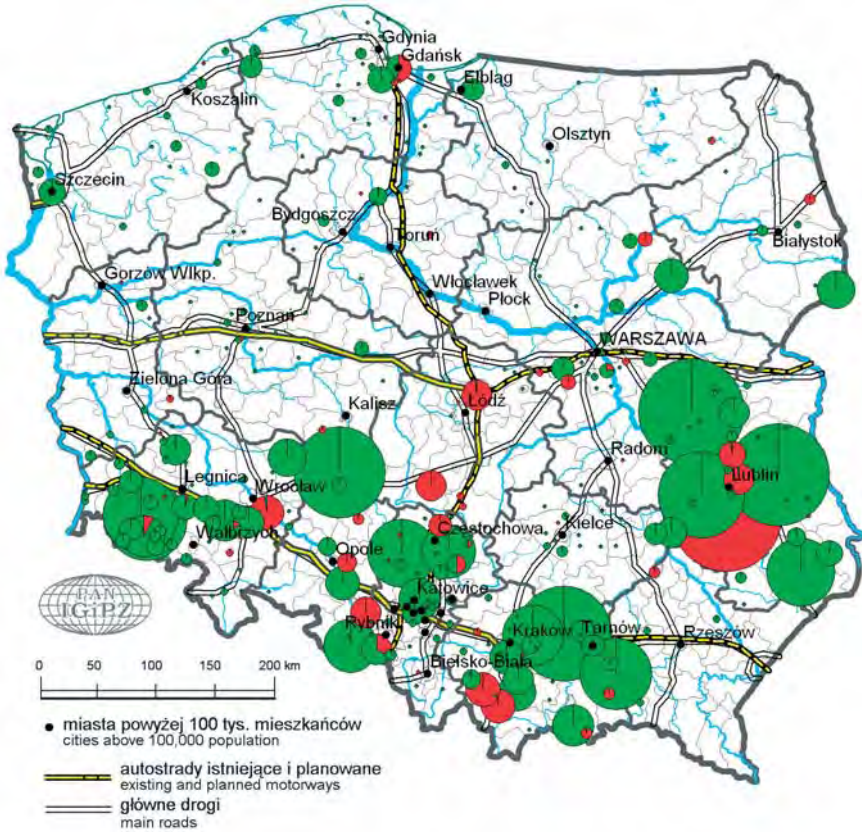

Struktura realizacji powierzchni planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców

The structure of realization of local plans' area in cities above 50,000 population

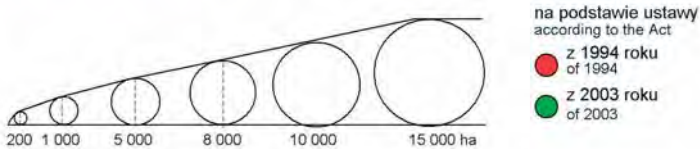

Mapa 43. Udział powierzchni gmin w projektowanych planach miejscowych sporządzanych obowiązkowo na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 oraz struktura realizacji powierzchni planów miejscowych w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).

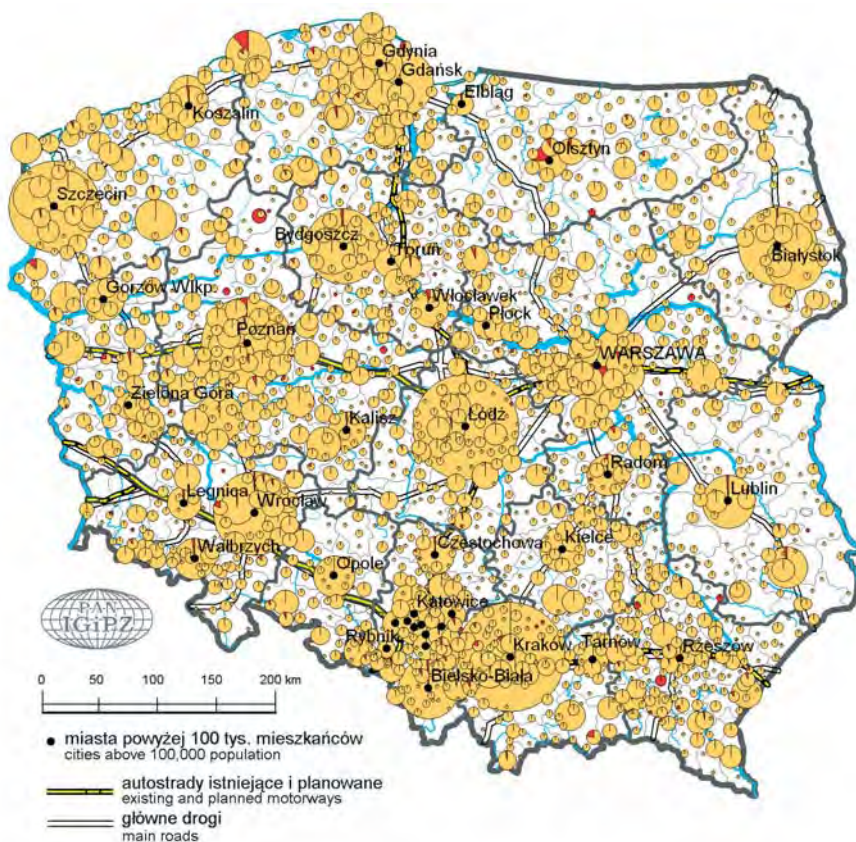
Struktura powierzchni projektowanych planów miejscowych na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 na obszarach objętych obowiązującymi planami (stan na koniec 2005 roku)

The structure of projected local plans according to the Acts of 1994 and 2003 on the area covered by obligatory plans (as of the end of 2005)

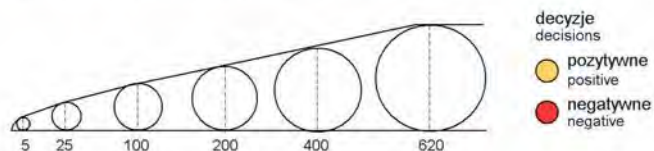
Mapa 44. Struktura powierzchni projektowanych planów miejscowych na podstawie ustaw z lat 1994 i 2003 na obszarach objętych obowiązującymi planami (stan na koniec 2005 r.).

4. DECYZJE O USTALENIU LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO I WARUNKÓW ZABUDOWY NA PODSTAWIE USTAWY Z 2003 R.

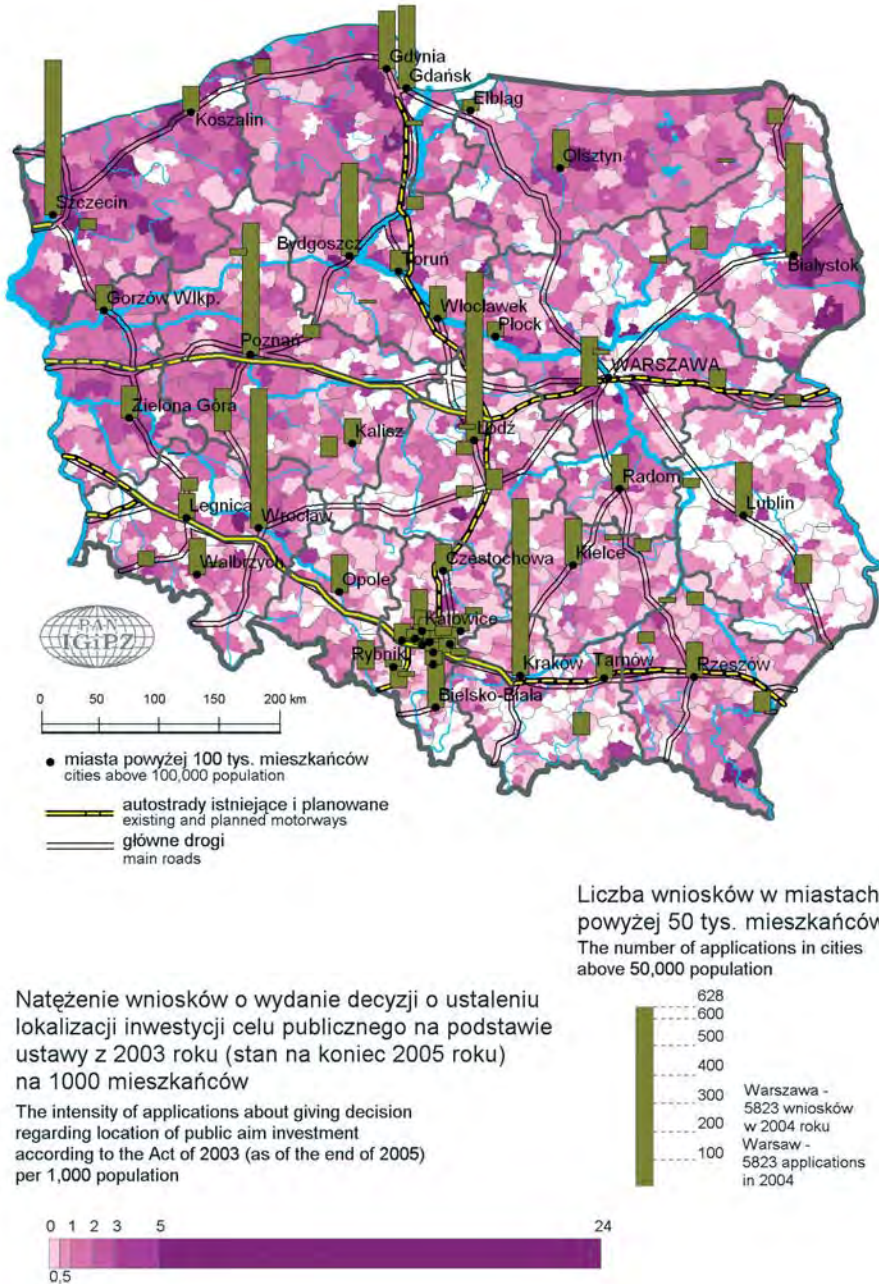

Liczba i struktura decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydanych na podstawie ustawy z 2003 roku (stan na koniec 2005 roku)

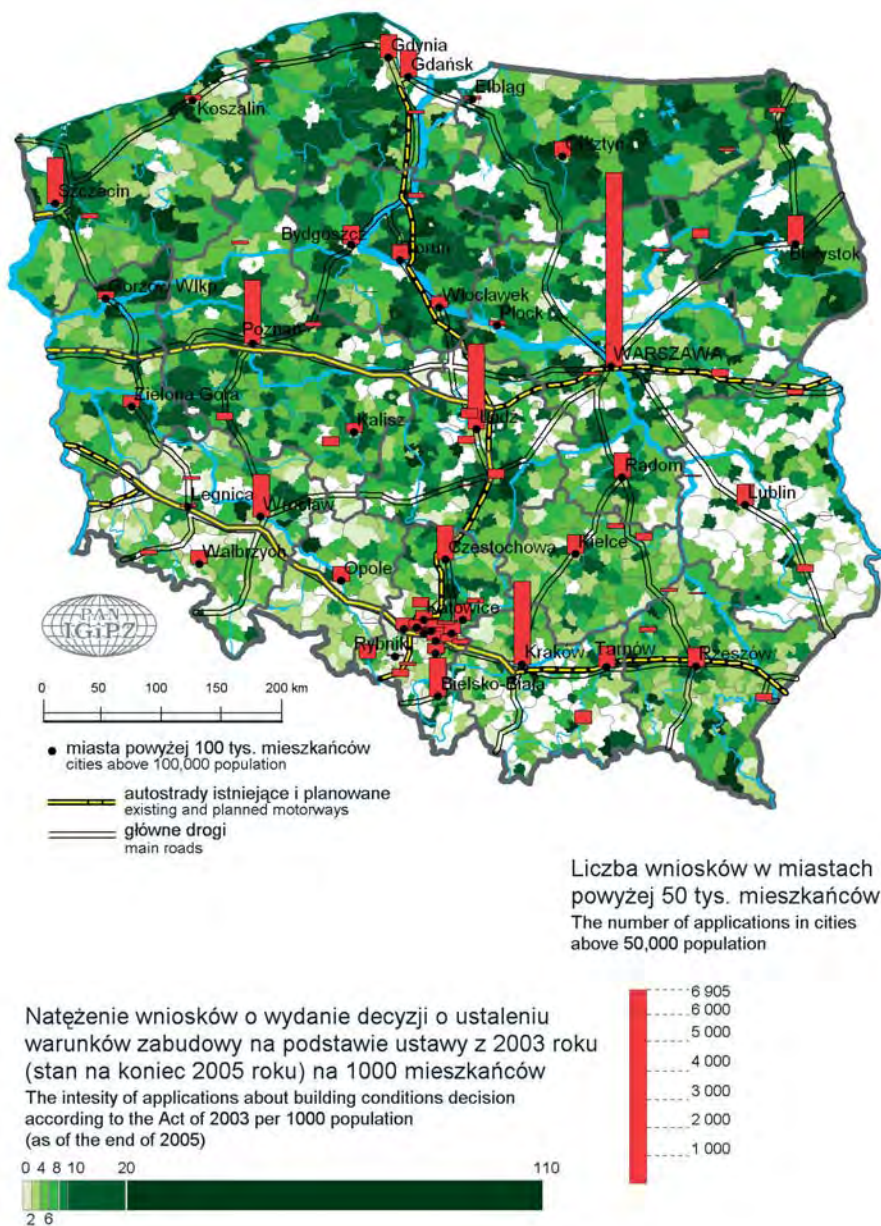
The number and structure of decisions (regarding the location of public aim investment) given according to the Act of 2003 (as of the end of 2005)

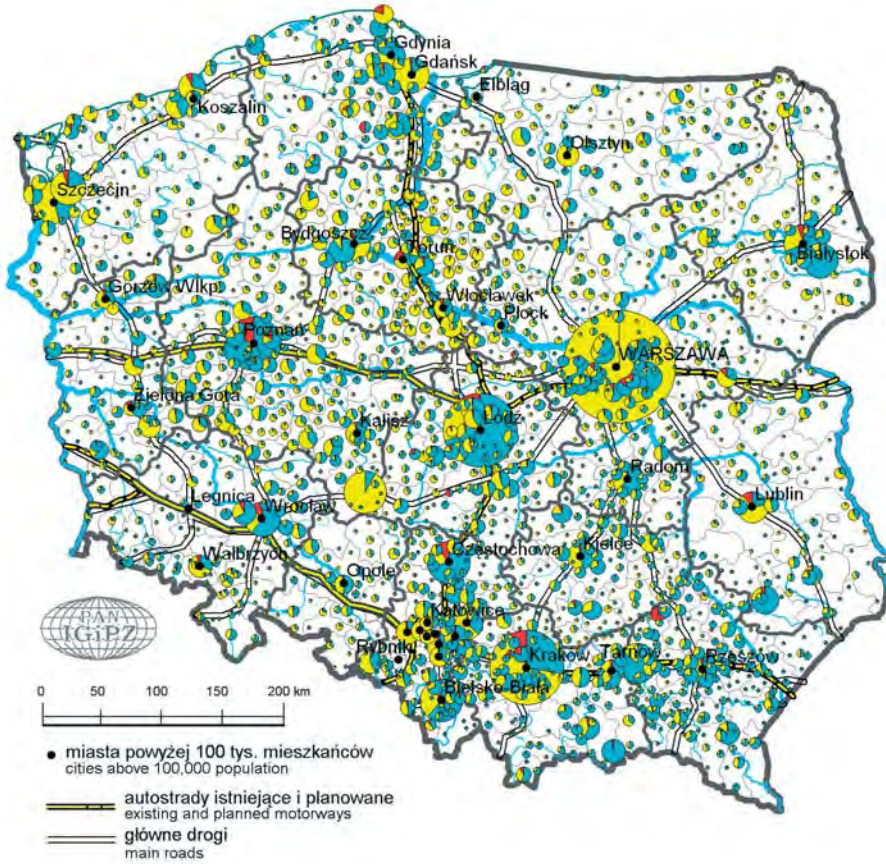
Mapa 45. Liczba i struktura decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego wydanych na podstawie ustawy z 2003 r. (stan na koniec 2005 r.).

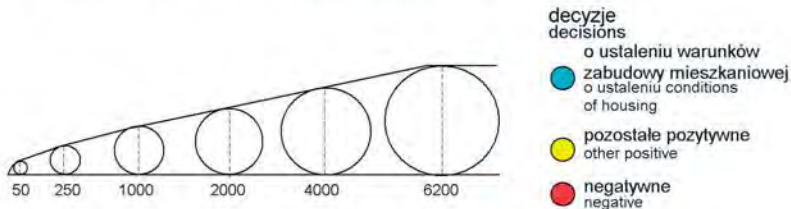
Mapa 46. Natężenie wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na podstawie ustawy z 2003 r. na 1000 mieszkańców oraz liczba wniosków w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).

Mapa 47. Natężenie wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy na podstawie ustawy z 2003 r. na 1000 mieszkańców oraz liczba wniosków w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (stan na koniec 2005 r.).

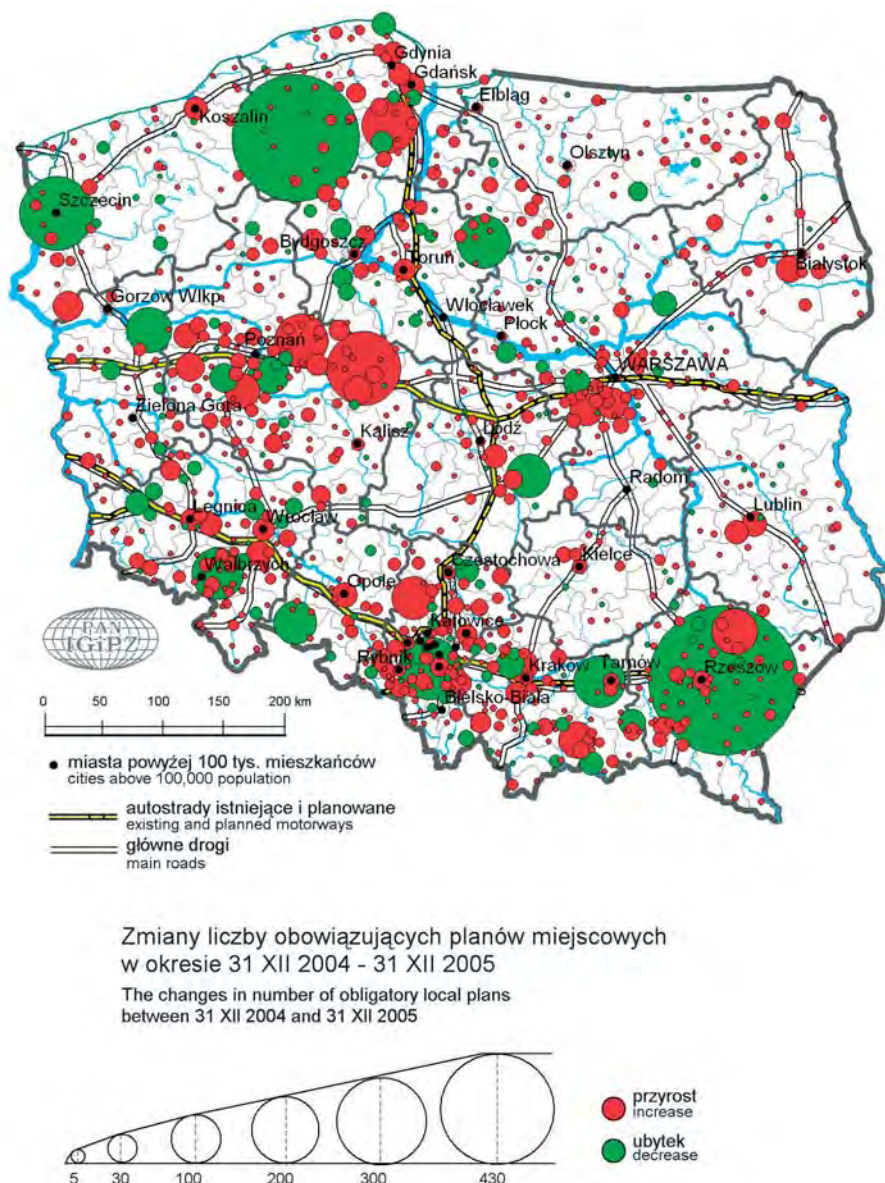

Liczba i struktura decyzji o ustaleniu warunków zabudowy wydanych na podstawie ustawy z 2003 roku (stan na koniec 2005 roku)
The number and structure of building conditions decisions given according to the Act of 2003 (as of the end of 2005)

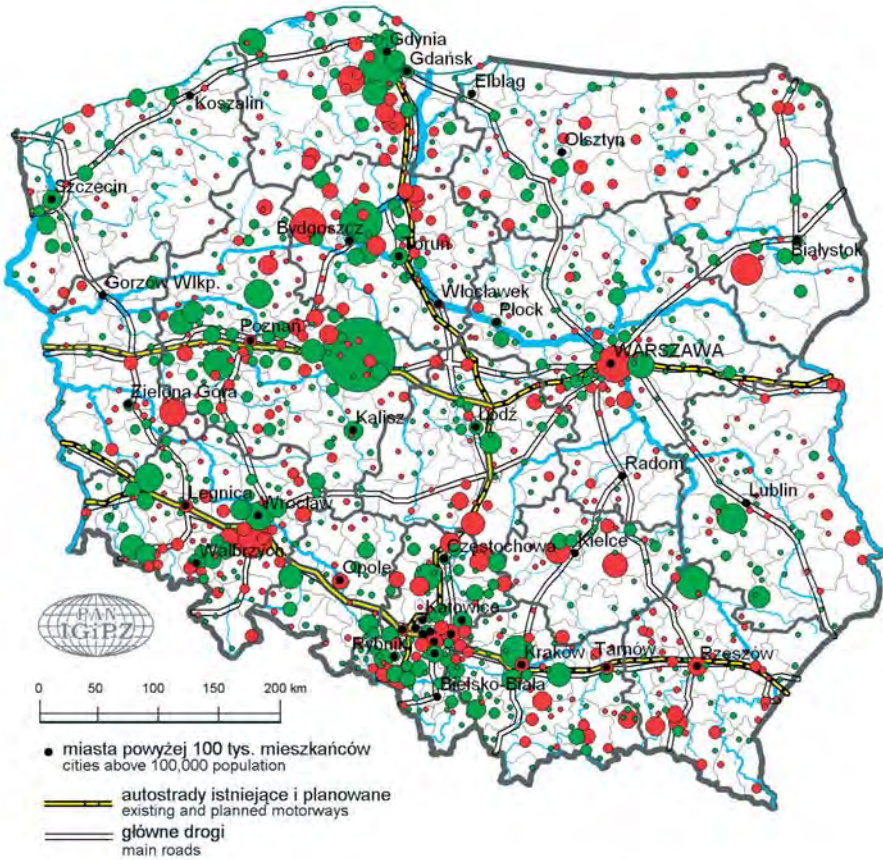

Mapa 48. Liczba i struktura decyzji o ustaleniu warunków zabudowy wydanych na podstawie ustawy z 2003 r. (stan na koniec 2005 r.).

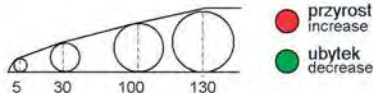
5. ZMIANY LICZBY POWIERZCHNI MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO (2004-2005).

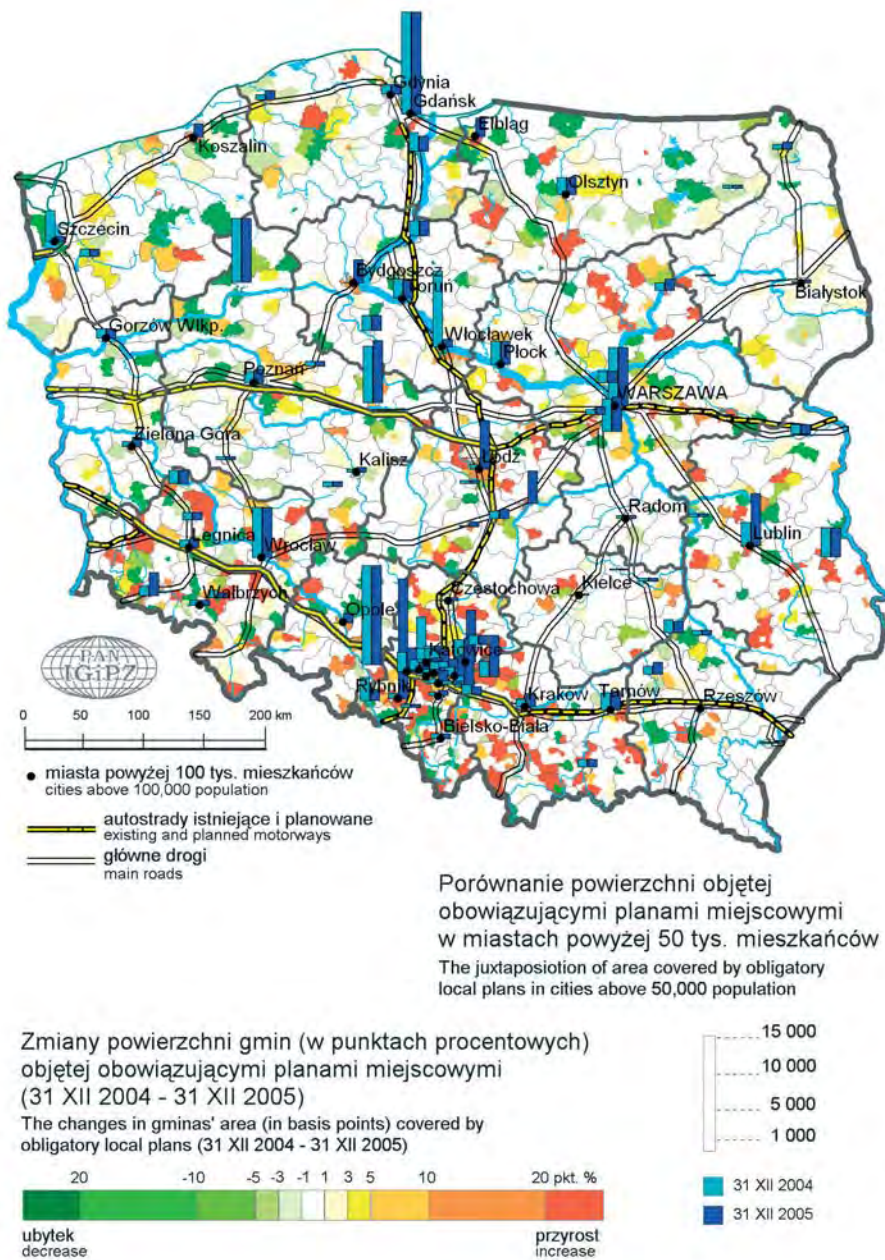
Mapa 49. Zmiany liczby obowiązujących planów miejscowych w okresie 31 XII 2004 – 31 XII 2005 r.

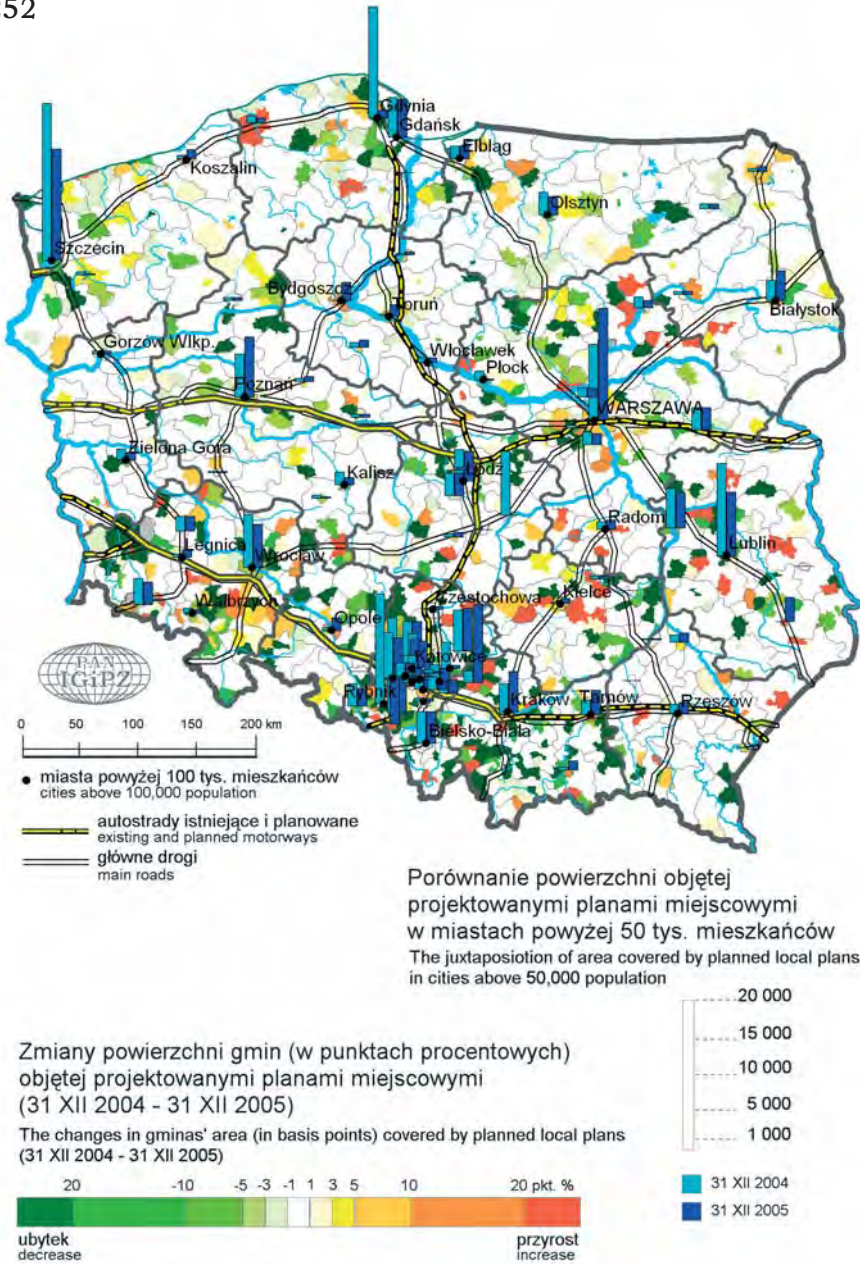
Zmiany liczby projektowanych planów miejscowych
 w okresie 31 XII 2004 - 31 XII 2005
 The changes in number of projected local plans
 between 31 XII 2004 and 31 XII 2005

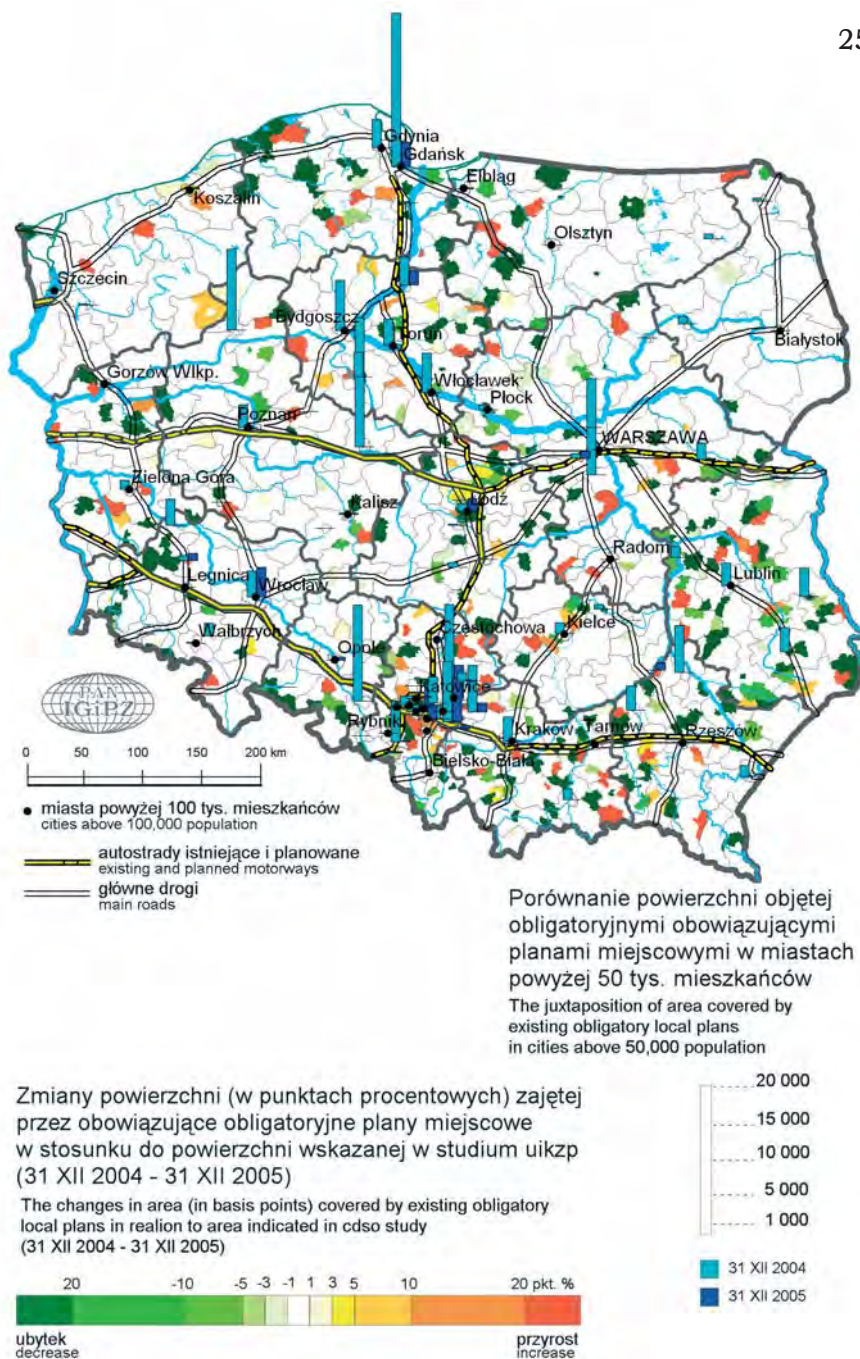
Mapa 50. Zmiany liczby projektowanych planów miejscowych w okresie
 31 XII 2004 – 31 XII 2005 r.

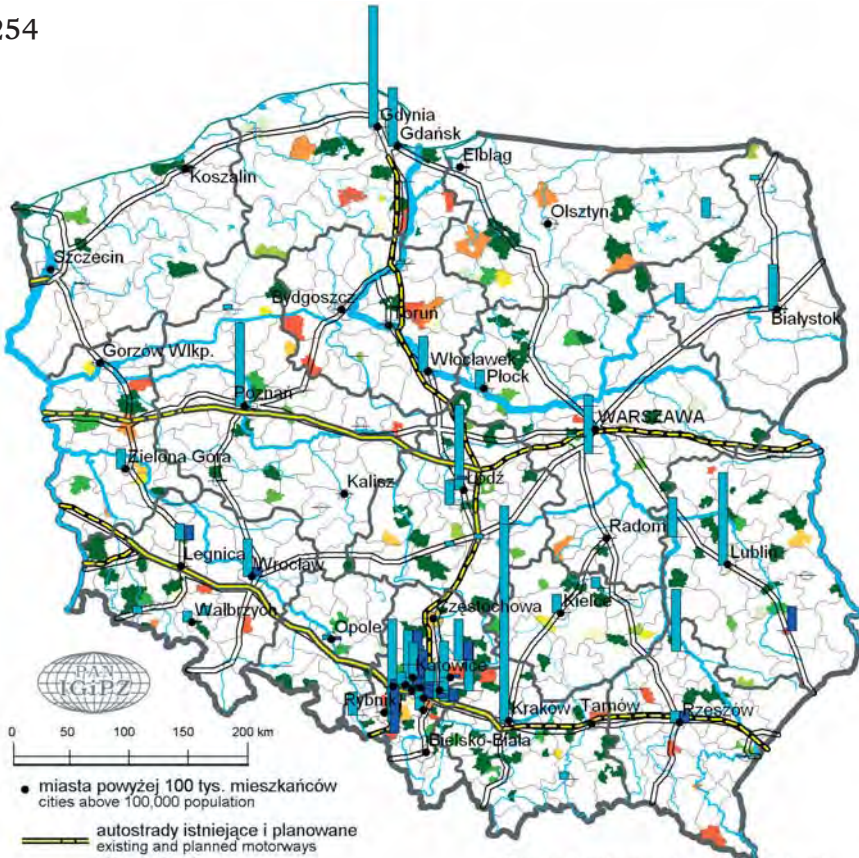
Mapa 51. Zmiany powierzchni gmin objętej obowiązującymi planami miejscowymi (w punktach procentowych) oraz w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 – 31 XII 2005).

Mapa 52. Zmiany powierzchni gmin objętej projektowanymi planami miejscowymi (w punktach procentowych) oraz w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 – 31 XII 2005).

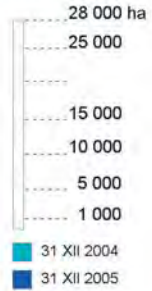
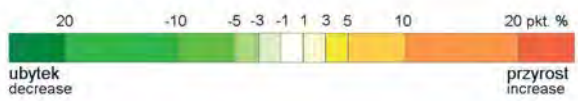
Mapa 53. Zmiany powierzchni (w punktach procentowych) zajętej przez obowiązujące obligatoryjne plany miejscowe w stosunku do powierzchni wskazanej w Studium uikzp oraz porównanie powierzchni objętej obligatoryjnymi obowiązującymi planami miejscowymi w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 – 31 XII 2005).

Porównanie powierzchni objętej obligatoryjnymi projektowanymi planami miejscowymi w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców
 The juxtaposition of area covered by obligatory planned local plans in cities above 50,000 population

Zmiany powierzchni (w punktach procentowych) zajętej przez projektowane obligatoryjne plany miejscowe w stosunku do powierzchni wskazanej w Studium uikzp (31 XII 2004 - 31 XII 2005)

The changes in area (in basis points) covered by projected obligatory local plans in relation to area indicated in cdsu study (31 XII 2004 - 31 XII 2005)

Mapa 54. Zmiany powierzchni (w punktach procentowych) zajętej przez projektowane obligatoryjne plany miejscowe w stosunku do powierzchni wskazanej w Studium uikzp oraz porównanie powierzchni objętej obligatoryjnymi obowiązującymi planami miejscowymi w miastach powyżej 50 tys. mieszkańców (31 XII 2004 – 31 XII 2005).

ZAŁĄCZNIK 2. POKRYCIE PLANAMI MIEJSCOWYMI WEDŁUG WOJEWÓDZTW, POWIATÓW I GMIN NA KONIEC 2005 R.

Liczba i pokrycie powierzchni województw, powiatów i gmin obowiązującymi i projektowanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na koniec 2005 roku.

Źródło: obliczenia IGiPZ PAN na podstawie danych GUS.

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
POLSKA OGÓLEM	59 284	13234	19,7	8,8
DOLNOŚLĄSKIE	6 824	1 240	38,2	14,8
Jelenia Góra	30	11	25,6	27,1
Legnica	63	17	19,6	17,7
Wrocław	126	86	21,4	19,3
Bolesławiecki	192	6	100,0	1,3
Bolesławiec (m)	27	2	100,0	48,2
Bolesławiec (w)	32	1	99,5	0,0
Gromadka (w)	2	0	100,0	0,0
Nowogrodzic (mw)	15	1	100,0	1,7
Osiecznica (w)	4	2	100,0	0,6
Warta Bolesławiecka (w)	112	0	92,6	0,0
Dzierżoniowski	93	19	9,5	10,2
Bielawa (m)	26	3	4,6	4,8
Dzierżoniów (m)	29	4	13,9	1,5
Pieszycy (m)	8	3	0,6	1,0
Piława Górna (m)	8	1	98,1	0,1
Dzierżoniów (w)	13	6	3,7	22,3
Łągowice (w)	7	2	12,4	11,5
Niemcza (mw)	2	0	0,3	0,0
Głogowski	138	11	28,4	0,1
Głogów (m)	33	4	49,8	0,9
Głogów (w)	39	3	1,1	0,0
Jerzmanowa (w)	26	0	100,0	0,0
Kotla (w)	12	0	0,0	0,0
Pęcław (w)	20	4	1,5	0,1
Zukowice (w)	8	0	63,0	0,0
Górowski	20	3	2,6	54,9
Góra (mw)	9	2	5,8	94,2
Jemielno (w)	1	0	2,4	0,0
Niechlów (w)	0	1	0,0	100,0
Wąsosz (mw)	10	0	0,3	0,0
Jaworski	226	15	38,5	46,6
Jawor (m)	6	5	18,6	81,4
Bolków (mw)	1	6	100,0	0,4
Męcinka (w)	38	1	7,6	92,2
Mściwojów (w)	63	1	0,9	100,0
Paszowice (w)	116	1	13,4	0,2
Wądroże Wielkie (w)	2	1	47,5	52,5
Jeleniogórski	47	24	24,7	33,3
Karpacz (m)	9	5	47,8	52,8
Kowary (m)	7	7	22,7	71,4
Piechowice (m)	9	3	13,2	20,8
Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Szklarska Poręba (m)	4	2	0,2	6,7
Janowice Wielkie (w)	3	3	10,0	69,5
Jeżów Sudecki (w)	0	1	0,0	100,0
Mysłakowice (w)	5	2	0,6	2,8
Podgórzyn (w)	1	0	20,8	0,0
Stara Kamienica (w)	9	1	89,7	10,3
Kamiennogórski	26	8	44,3	0,8
Kamienna Góra (m)	13	7	50,7	17,9
Kamienna Góra (w)	8	1	2,5	0,1
Lubawka (mw)	1	0	100,0	0,0
Marciszów (w)	4	0	29,6	0,0
Kłodzki	170	46	45,8	14,5
Duszniki-Zdrój (m)	9	2	3,2	10,8
Kłodzko (m)	17	5	28,0	20,2
Kudowa-Zdrój (m)	16	3	100,0	0,5
Nowa Ruda (m)	6	6	4,9	15,1
Polanica-Zdrój (m)	28	14	2,4	99,9
Bystrzyca Kłodzka (mw)	4	2	1,2	0,4
Kłodzko (w)	13	0	68,9	0,0
Łądek-Zdrój (mw)	12	0	99,7	0,0
Lewin Kłodzki (w)	5	1	2,8	0,2
Międzylesie (mw)	4	0	100,0	0,0
Nowa Ruda (w)	14	2	6,3	3,2
Radków (mw)	16	2	90,1	9,7
Stronie Śląskie (mw)	24	8	5,0	94,1
Szczytna (mw)	2	1	61,1	38,1
Legnicki	303	11	13,0	0,2
Chojnów (m)	15	0	100,0	0,0
Chojnów (w)	6	3	31,1	0,2
Krotoszyce (w)	2	0	2,3	0,0
Kunice (w)	105	3	9,4	1,0
Legnickie Pole (w)	40	0	4,7	0,0
Miłkowice (w)	117	0	5,0	0,0
Prochowice (mw)	2	5	1,3	0,0
Ruja (w)	16	0	0,2	0,0
Lubański	29	1	82,3	0,6
Lubań (m)	6	1	54,5	15,3
Świeradów-Zdrój (m)	5	0	1,3	0,0
Leśna (mw)	3	0	100,0	0,0
Lubań (w)	1	0	100,0	0,0
Olszyna (w)	8	0	100,0	0,0
Platerówka (w)	0	0	0,0	0,0
Siekierczyn (w)	6	0	100,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Lubiński	107	15	77,6	5,1
Lubin (m)	16	14	26,5	48,4
Lubin (w)	1	0	100,0	0,0
Rudna (w)	88	1	40,3	7,5
Ścinawa (mw)	2	0	100,0	0,0
Lwówecki	21	3	4,4	14,2
Gryfów Śląski (mw)	4	0	8,9	0,0
Lubomierz (mw)	5	1	6,3	0,0
Lwówek Śląski (mw)	3	0	3,9	0,0
Mirsk (mw)	6	1	4,3	7,9
Wleń (mw)	3	1	0,0	100,0
Milicki	40	13	30,5	15,7
Cieszków (w)	0	2	0,0	14,6
Krośnice (w)	11	5	90,1	17,9
Milicz (mw)	29	6	13,1	15,0
Oleśnicki	116	16	35,3	2,3
Oleśnica (m)	16	0	14,9	0,0
Bierutów (mw)	8	8	46,8	14,7
Dobroszyce (w)	11	2	2,9	1,2
Dziadowa Kłoda (w)	1	0	4,2	0,0
Międzybórz (mw)	19	1	100,0	0,0
Oleśnica (w)	16	0	22,1	0,0
Syców (mw)	16	1	99,9	0,1
Twardogóra (mw)	29	4	1,8	0,2
Oławski	83	13	4,9	0,7
Oława (m)	32	3	9,6	2,3
Domanów (w)	0	0	0,0	0,0
Jelcz-Laskowice (mw)	18	2	2,5	0,4
Oława (w)	33	8	7,9	1,0
Polkowicki	139	17	30,8	14,2
Chocianów (mw)	15	13	0,7	14,4
Gaworzyce (w)	4	1	57,3	40,4
Grębocice (w)	82	0	20,2	0,0
Polkowice (mw)	14	2	88,4	11,7
Przemków (mw)	8	0	6,4	0,0
Radwanice (w)	16	1	18,4	33,9
Strzeliński	98	26	33,5	13,7
Borów (w)	6	1	25,3	2,0
Kondratowice (w)	10	3	0,2	3,6
Przeworno (w)	20	0	63,7	0,0
Strzelin (mw)	36	17	64,9	30,2
Wiązów (mw)	26	5	0,4	19,7
Średzki	127	12	19,1	3,1
Kostomłoty (w)	15	0	22,9	0,0
Malczyce (w)	2	0	100,0	0,0
Miękinia (w)	47	3	5,2	0,6
Środa Śląska (mw)	11	8	17,8	3,8
Udanin (w)	52	1	0,3	11,5
Świdnicki	199	31	51,8	16,0
Świdnica (m)	10	5	36,5	14,7
Świebodzice (m)	24	1	16,5	3,1
Dobromierz (w)	5	1	89,5	0,0
Jaworzyna Śląska (mw)	23	1	9,1	14,2
Marcinowice (w)	27	8	31,3	49,4
Strzegom (mw)	24	1	99,5	0,1
Świdnica (w)	72	7	51,5	16,4
Zarów (mw)	14	7	8,0	26,9

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Trzebnicki	106	25	20,6	6,8
Oborniki Śląskie (mw)	5	1	100,0	0,7
Prusice (mw)	24	2	5,6	0,2
Trzebnica (mw)	16	7	9,6	4,6
Wisznia Mała (w)	36	3	4,8	0,9
Zawonia (w)	19	10	1,0	49,4
Zmigród (mw)	6	2	8,0	0,0
Wałbrzyski	111	26	25,1	9,4
Boguszów-Gorce (m)	13	5	100,0	0,0
Jedlina-Zdrój (m)	0	3	0,0	6,2
Szczawno-Zdrój (m)	1	1	3,6	96,4
Czarny Bór (w)	1	1	22,4	38,3
Głuszyca (mw)	26	2	1,3	0,5
Mieroszów (mw)	9	2	99,7	4,2
Stare Bogacзовice (w)	2	0	0,3	0,0
Walim (w)	32	2	2,2	0,1
Wałbrzych (m)	27	10	9,3	4,9
Wolowski	28	5	50,9	0,4
Brzeg Dolny (mw)	4	0	10,2	0,0
Wińsko (w)	12	5	1,3	1,0
Wolów (mw)	12	0	99,8	0,0
Wrocławski	483	134	54,4	43,6
Czernica (w)	84	9	17,6	7,3
Długolęka (w)	52	5	89,4	10,7
Jordanów Śląski (w)	0	1	0,0	17,8
Kąty Wrocławskie (mw)	82	18	100,0	3,1
Kobierzyce (w)	113	66	77,9	39,6
Mietków (w)	4	13	38,8	99,9
Sobótka (mw)	56	4	3,0	100,0
Święta Katarzyna (mw)	36	8	63,7	27,2
Zórawina (w)	56	10	8,5	2,1
Ząbkowicki	99	11	22,7	12,2
Bardo (mw)	17	2	3,3	12,4
Ciepłowody (w)	3	1	0,4	98,6
Kamieniec Ząbkowicki (w)	2	0	99,8	0,0
Stoszowice (w)	10	0	0,3	0,0
Ząbkowice Śląskie (mw)	34	3	3,1	4,9
Ziębice (mw)	31	2	1,4	2,1
Złoty Stok (mw)	2	3	99,7	0,5
Zgorzelecki	52	12	51,5	39,7
Zawidów (m)	1	0	100,0	0,0
Zgorzelec (m)	6	3	78,0	13,2
Bogatynia (mw)	1	0	100,0	0,0
Pieńsk (mw)	10	0	100,0	0,0
Sulików (w)	15	0	100,0	0,0
Węgliniec (mw)	2	8	0,0	97,3
Zgorzelec (w)	17	1	52,6	0,7
Złotoryjski	140	3	32,6	1,1
Wojcieszów (m)	3	0	40,4	0,0
Złotoryja (m)	6	0	100,0	0,0
Pielgrzymka (w)	2	1	0,3	5,7
Świerzawa (mw)	5	0	100,0	0,0
Zagrodno (w)	0	1	0,0	0,1
Złotoryja (w)	124	1	2,2	0,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	4 528	812	1,9	1,0
Bydgoszcz	90	52	16,9	13,4

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Grudziądz	53	14	33,6	8,6
Toruń	125	32	20,9	11,6
Włocławek	25	13	11,0	7,6
Aleksandrowski	25	1	0,9	3,2
Aleksandrów Kujawski (m)	11	0	13,7	0,0
Ciechocinek (m)	7	0	15,3	0,0
Nieszawa (m)	0	0	0,0	0,0
Aleksandrów Kujawski (w)	0	0	0,0	0,0
Bądkowo (w)	0	0	0,0	0,0
Koneck (w)	2	0	0,0	0,0
Raciążek (w)	1	1	1,5	45,6
Waganiec (w)	3	0	0,8	0,0
Zakrzewo (w)	1	0	0,2	0,0
Brodnicki	59	10	2,1	0,2
Brodnica (m)	18	4	7,7	3,0
Bobrowo (w)	8	0	5,3	0,0
Brodnica (w)	11	4	0,6	0,5
Brzozie (w)	1	0	11,4	0,0
Górzno (mw)	1	1	0,1	0,1
Grażawy (w)	4	0	0,0	0,0
Jablonowo Pomorskie (mw)	5	0	0,0	0,0
Osiek (w)	3	0	0,0	0,0
Świdziebna (w)	1	1	0,1	0,3
Zbiczno (w)	7	0	0,1	0,0
Bydgoski	288	29	2,4	2,2
Białe Błota (w)	25	4	3,8	13,3
Dąbrowa Chełmińska (w)	21	2	2,7	0,7
Dobrcz (w)	88	2	0,3	0,0
Koronowo (mw)	63	7	0,4	0,1
Nowa Wieś Wielka (w)	24	5	5,0	1,0
Osielsko (w)	13	5	8,6	8,3
Sicienka (w)	24	2	1,8	1,4
Solec Kujawski (mw)	30	2	2,3	0,7
Chełmiński	80	9	0,5	2,7
Chełmno (m)	12	1	6,0	86,3
Chełmno (w)	39	0	0,7	0,0
Kijewo Królewskie (w)	7	2	0,4	3,0
Lisewo (w)	11	2	0,1	0,0
Papowo Biskupie (w)	2	4	0,0	0,0
Stolno (w)	9	0	0,4	0,0
Unisław (w)	0	0	0,0	0,0
Golubsko-Dobrzyński	33	23	0,6	1,9
Golub-Dobrzyń (m)	2	2	26,3	54,3
Ciechocin (w)	3	1	0,5	3,0
Golub-Dobrzyń (w)	13	13	0,2	1,0
Kowalewo Pomorskie (mw)	12	1	0,3	0,1
Radomin (w)	1	5	0,0	2,8
Zbójno (w)	2	1	0,2	0,1
Grudziądzki	43	12	0,2	0,2
Grudziądz (w)	23	10	0,7	0,2
Gruta (w)	8	1	0,1	0,0
Łasin (mw)	2	1	0,1	0,8
Radzyń Chełmiński (mw)	0	0	0,0	0,0
Rogóżno (w)	10	0	0,1	0,0
Świecie nad Osą (w)	0	0	0,0	0,0
Inowrocławski	175	31	2,3	0,9
Inowrocław (m)	43	17	63,3	33,9

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Dąbrowa Biskupia (w)	4	0	0,5	0,0
Gniewkowo (mw)	15	14	0,3	0,3
Inowrocław (w)	15	0	0,0	0,0
Janikowo (mw)	52	0	1,5	0,0
Kruszwica (mw)	16	0	0,3	0,0
Pakość (mw)	3	0	3,1	0,0
Rojewo (w)	17	0	0,4	0,0
Złotniki Kujawskie (w)	10	0	1,5	0,0
Lipnowski	15	2	1,7	0,0
Lipno (m)	2	0	1,2	0,0
Bobrowniki (w)	0	0	0,0	0,0
Chrostkowo (w)	1	1	5,9	0,4
Dobrzyń nad Wisłą (mw)	3	0	7,5	0,0
Kikót (w)	0	1	0,0	0,1
Lipno (w)	1	0	1,3	0,0
Skępe (mw)	5	0	0,5	0,0
Tuchowo (w)	3	0	0,4	0,0
Wielgie (w)	0	0	0,0	0,0
Mogileński	29	5	0,4	0,0
Dąbrowa (w)	0	0	0,0	0,0
Jeziora Wielkie (w)	1	0	0,1	0,0
Mogilno (mw)	15	5	0,0	0,0
Strzelno (mw)	13	0	1,2	0,0
Nakielski	130	47	1,1	0,4
Kcynia (mw)	7	1	0,1	0,1
Mrocza (mw)	40	36	0,8	0,9
Nakło nad Notecią (mw)	38	7	4,5	0,9
Sadki (w)	3	0	0,0	0,0
Szubin (mw)	42	3	0,8	0,2
Radziejowski	19	1	1,1	0,1
Radziejów (m)	0	0	0,0	0,0
Bytoń (w)	1	1	1,9	0,9
Dobre (w)	2	0	1,9	0,0
Osięciny (w)	5	0	0,1	0,0
Piotrków Kujawski (mw)	9	0	2,8	0,0
Radziejów (w)	0	0	0,0	0,0
Topólka (w)	2	0	0,1	0,0
Rypiński	22	0	0,4	0,0
Rypin (m)	1	0	1,2	0,0
Brzuze (w)	5	0	0,3	0,0
Rogowo (w)	1	0	0,5	0,0
Rypin (w)	6	0	0,4	0,0
Skrwilno (w)	5	0	0,5	0,0
Wąpielsk (w)	4	0	0,1	0,0
Sępoleński	63	4	1,5	0,1
Kamień Krajeński (mw)	13	1	0,2	0,0
Sępólno Krajeńskie (mw)	37	2	4,7	0,1
Sośno (w)	0	0	0,0	0,0
Więcbork (mw)	13	1	0,3	0,2
Świecki	138	45	1,0	0,6
Bukowiec (w)	3	3	5,4	0,2
Dragacz (w)	4	8	0,0	0,0
Drzycim (w)	4	0	0,2	0,0
Jeżewo (w)	27	0	0,6	0,0
Lniano (w)	11	3	0,2	0,2
Nowe (mw)	5	1	3,7	0,1
Osie (w)	10	12	0,1	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Pruszcz (w)	18	6	0,5	0,9
Świecie (mw)	34	10	0,6	4,4
Świątkowo (w)	17	2	1,5	0,1
Warlubie (w)	5	0	0,1	0,0
Toruński	221	40	2,7	2,0
Chełmża (m)	7	2	37,5	20,3
Chełmża (w)	84	8	1,1	0,2
Czernikowo (w)	0	1	0,0	2,1
Lubicz (w)	4	8	7,1	13,4
Łubianka (w)	21	0	1,2	0,0
Łysomice (w)	13	4	2,0	1,6
Obrowo (w)	1	0	0,0	0,0
Wielka Nieszawka (w)	24	2	5,1	0,4
Zławieś Wielka (w)	67	15	3,4	0,8
Tucholski	449	17	1,0	0,0
Cekcyn (w)	9	0	0,5	0,0
Gostycyn (w)	34	14	3,1	0,1
Kęsowo (w)	9	0	0,0	0,0
Lubiewo (w)	144	0	0,5	0,0
Śliwice (w)	18	0	0,0	0,0
Tuchola (mw)	235	3	2,0	0,1
Wąbrzeski	28	10	0,9	0,1
Wąbrzeźno (m)	2	3	46,8	3,3
Dębowa Łąka (w)	0	0	0,0	0,0
Książki (w)	2	0	0,0	0,0
Pluźnica (w)	0	6	0,0	0,0
Wąbrzeźno (w)	24	1	0,3	0,0
Włocławski	49	3	2,7	0,5
Kowal (m)	1	0	3,4	0,0
Baruchowo (w)	3	0	0,5	0,0
Boniewo (w)	0	0	0,0	0,0
Brześć Kujawski (mw)	9	0	1,0	0,0
Choceń (w)	4	2	3,3	0,2
Chodecz (mw)	0	0	0,0	0,0
Fabianki (w)	1	0	0,1	0,0
Izbica Kujawska (mw)	0	0	0,0	0,0
Kowal (w)	1	0	0,1	0,0
Lubanie (w)	1	0	0,0	0,0
Lubień Kujawski (mw)	19	0	1,0	0,0
Lubraniec (mw)	4	0	0,2	0,0
Włocławek (w)	6	1	14,6	3,3
Zniński	105	6	0,6	0,1
Barcin (mw)	0	0	0,0	0,0
Gąsawa (w)	17	0	0,9	0,0
Janowiec Wielkopolski (mw)	25	0	1,0	0,0
Łabiszyn (mw)	0	0	0,0	0,0
Rogowo (w)	27	3	0,3	0,1
Znin (mw)	36	3	1,2	0,3
LUBELSKIE	1512	370	53,9	8,3
Biała Podlaska	19	7	24,4	6,8
Chełm	14	14	100,0	1,8
Lublin	4	14	43,8	56,2
Zamość	23	1	0,3	99,5
Białski	73	17	30,3	0,1
Międzyrzec Podlaski (m)	2	4	100,0	7,5
Terespol (m)	1	6	100,0	1,1
Biała Podlaska (w)	51	0	2,6	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Drelów (w)	1	0	1,7	0,0
Janów Podlaski (w)	2	0	1,6	0,0
Kodeń (w)	1	0	100,0	0,0
Konstantynów (w)	0	0	0,0	0,0
Leśna Podlaska (w)	0	0	0,0	0,0
Łomazy (w)	1	0	0,4	0,0
Międzyrzec Podlaski (w)	0	0	0,0	0,0
Piszczac (w)	0	0	0,0	0,0
Rokitno (w)	2	0	99,5	0,0
Rossosz (w)	0	0	0,0	0,0
Ślawatycze (w)	3	0	6,7	0,0
Sosnowka (w)	1	0	100,0	0,0
Terespol (w)	4	7	0,2	0,1
Tuczna (w)	1	0	100,0	0,0
Wisznice (w)	2	0	100,0	0,0
Zalesie (w)	1	0	1,3	0,0
Bilgorajski	82	26	62,0	9,4
Bilgoraj (m)	35	15	9,5	32,5
Aleksandrów (w)	1	0	100,0	0,0
Bilgoraj (w)	16	7	66,2	1,1
Biszczka (w)	1	0	100,0	0,0
Frampol (mw)	2	1	44,9	3,8
Goraj (w)	12	0	9,1	0,0
Józefów (mw)	1	0	100,0	0,0
Księżpol (w)	1	0	100,0	0,0
Łukowa (w)	1	0	100,0	0,0
Obsza (w)	1	0	100,0	0,0
Potok Górny (w)	3	1	100,0	0,0
Tarnogród (mw)	7	1	8,5	0,5
Tereszpol (w)	0	1	0,0	100,0
Turobin (w)	1	0	0,0	0,0
Chełmski	20	16	74,4	8,6
Rejowiec Fabryczny (m)	1	1	3,5	100,0
Białopole (w)	0	10	0,0	100,0
Chełm (w)	8	3	100,0	0,0
Dorohusk (w)	0	0	0,0	0,0
Dubienka (w)	1	0	100,0	0,0
Kamień (w)	1	0	100,0	0,0
Leśniowice (w)	2	1	100,0	0,3
Rejowiec Fabryczny (w)	1	0	100,0	0,0
Ruda-Huta (w)	0	0	0,0	0,0
Sawin (w)	2	0	100,0	0,0
Siedliszcze (w)	1	0	100,0	0,0
Wierzbica (w)	1	1	76,7	23,3
Wojsławice (w)	1	0	100,0	0,0
Zmudz (w)	1	0	100,0	0,0
Hrubieszowski	67	10	56,6	1,3
Hrubieszów (m)	58	4	16,9	3,9
Dołhobyczów (w)	2	0	0,0	0,0
Horodło (w)	1	0	100,0	0,0
Hrubieszów (w)	1	0	100,0	0,0
Mircze (w)	4	0	100,0	0,0
Trzeczany (w)	1	0	100,0	0,0
Uchanie (w)	0	0	0,0	0,0
Werbkowice (w)	0	6	0,0	7,8
Janowski	7	0	36,9	0,0
Batorz (w)	1	0	82,6	0,0
Chrzanów (w)	1	0	0,2	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Dzwola (w)	0	0	0,0	0,0
Godziszów (w)	1	0	100,0	0,0
Janów Lubelski (mw)	3	0	91,4	0,0
Modliborzycze (w)	1	0	0,2	0,0
Potok Wielki (w)	0	0	0,0	0,0
Krasnostawski	26	2	55,1	1,4
Krasnystaw (m)	18	0	4,8	0,0
Fajslawice (w)	1	0	99,5	0,0
Gorzków (w)	1	0	100,0	0,0
Izbica (w)	1	1	4,9	0,0
Krasnystaw (w)	1	0	100,0	0,0
Kraśniczyn (w)	0	0	0,0	0,0
Łopiennik Górny (w)	2	0	100,0	0,0
Rejowiec (w)	1	0	100,0	0,0
Rudnik (w)	1	0	100,0	0,0
Siennica Różana (w)	0	0	0,0	0,0
Zólkiewka (w)	0	1	0,0	12,5
Kraśnicki	19	3	60,9	13,4
Kraśnik (m)	6	0	98,4	0,0
Annapol (mw)	4	1	11,7	89,1
Dzierzkowice (w)	1	0	100,0	0,0
Gościeradów (w)	3	0	2,5	0,0
Kraśnik (w)	1	0	100,0	0,0
Szastarka (w)	1	0	100,0	0,0
Trzydnik Duży (w)	0	0	0,0	0,0
Urzędów (w)	1	2	100,0	0,0
Wilkołaz (w)	1	0	100,0	0,0
Zakrzówek (w)	1	0	100,0	0,0
Lubartowski	26	8	43,9	9,3
Lubartów (m)	6	2	99,9	100,0
Abramów (w)	1	0	11,2	0,0
Firlej (w)	1	0	100,0	0,0
Jeziorzany (w)	1	0	100,0	0,0
Kamionka (w)	1	0	100,0	0,0
Kock (mw)	1	0	2,7	0,0
Lubartów (w)	4	2	100,0	0,2
Michów (w)	0	2	0,0	71,9
Niedźwiada (w)	1	1	15,1	4,3
Ostrów Lubelski (mw)	7	0	25,1	0,0
Ostrówek (w)	1	1	9,5	3,9
Serniki (w)	1	0	21,2	0,0
Uścimów (w)	1	0	6,5	0,0
Lubelski	62	13	78,2	17,8
Bełżyce (mw)	2	1	100,0	82,4
Borzechów (w)	1	0	100,0	0,0
Bychawa (mw)	4	6	100,0	100,0
Garbów (w)	1	0	100,0	0,0
Głusk (w)	19	2	100,0	2,5
Jabłonna (w)	1	0	100,0	0,0
Jastków (w)	1	0	94,7	0,0
Konopnica (w)	1	0	24,0	0,0
Krzczonów (w)	0	0	0,0	0,0
Niedrzwa Duża (w)	20	0	95,4	0,0
Niemce (w)	8	2	100,0	1,1
Strzyżewice (w)	1	0	100,0	0,0
Wojciechów (w)	0	0	0,0	0,0
Wólka (w)	1	2	100,0	24,2

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Wysokie (w)	2	0	100,0	0,0
Zakrzew (w)	0	0	0,0	0,0
Łęczyński	13	1	100,0	23,3
Cyców (w)	2	1	100,0	100,0
Ludwin (w)	3	0	100,0	0,0
Łęczna (mw)	4	0	100,0	0,0
Milejów (w)	1	0	100,0	0,0
Puchaczów (w)	2	0	100,0	0,0
Spiczyn (w)	1	0	99,5	0,0
Łukowski	22	5	22,7	36,3
Łuków (m)	8	1	3,6	100,0
Stoczek Łukowski (m)	5	0	93,0	0,0
Adamów (w)	0	1	0,0	0,3
Krzywda (w)	0	1	0,0	100,0
Łuków (w)	2	1	0,1	100,0
Serokomla (w)	2	0	100,0	0,0
Stanin (w)	0	0	0,0	0,0
Stoczek Łukowski (w)	0	0	0,0	0,0
Trzebieszów (w)	0	0	0,0	0,0
Wojcieszków (w)	4	1	100,0	0,0
Wola Mysłowska (w)	1	0	100,0	0,0
Opolski	11	2	86,8	0,2
Chodel (w)	2	2	7,6	1,4
Józefów (w)	1	0	100,0	0,0
Karczmiska (w)	2	0	99,8	0,0
Łaziska (w)	1	0	93,5	0,0
Opole Lubelskie (mw)	2	0	100,0	0,0
Poniatowa (mw)	2	0	100,0	0,0
Wilków (w)	1	0	100,0	0,0
Parczewski	14	4	50,6	0,1
Dębowa Kłoda (w)	1	0	1,0	0,0
Jabłoń (w)	1	0	4,6	0,0
Milanów (w)	1	0	100,0	0,0
Parczew (mw)	6	2	95,0	0,2
Podęwórze (w)	1	1	100,0	0,2
Siemień (w)	1	0	100,0	0,0
Sosnowica (w)	3	1	0,5	0,0
Puławski	50	8	77,3	14,2
Puławy (m)	30	4	10,3	90,1
Baranów (w)	0	1	0,0	100,0
Janowiec (w)	1	0	100,0	0,0
Kazimierz Dolny (mw)	2	0	100,0	0,0
Końskowola (w)	3	0	85,7	0,0
Kurów (w)	2	0	100,0	0,0
Markuszów (w)	2	0	100,0	0,0
Nałęczów (mw)	5	3	1,6	2,7
Puławy (w)	2	0	95,1	0,0
Wąwolnica (w)	2	0	100,0	0,0
Zyrzyn (w)	1	0	100,0	0,0
Radzyński	6	3	70,9	19,2
Radzyń Podlaski (m)	1	1	4,7	95,3
Borki (w)	1	0	100,0	0,0
Czemierniki (w)	1	0	100,0	0,0
Kąkolewnica Wschodnia (w)	1	0	100,0	0,0
Komarówka Podlaska (w)	1	0	100,0	0,0
Radzyń Podlaski (w)	0	1	0,0	100,0
Ulan-Majorat (w)	0	1	0,0	11,4

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Wohyń (w)	1	0	100,0	0,0
Ryki	28	8	94,4	0,5
Dęblin (m)	19	5	12,2	4,9
Kłoczew (w)	1	0	99,9	0,0
Nowodwór (w)	1	1	100,0	1,1
Ryki (mw)	4	2	99,7	0,2
Stężycza (w)	2	0	100,0	0,0
Ujęź (w)	1	0	100,0	0,0
Świdnicki	10	2	22,4	0,0
Świdnik (m)	6	0	100,0	0,0
Mielgiew (w)	0	0	0,0	0,0
Piaski (mw)	2	2	1,0	0,0
Rybczewice (w)	1	0	0,2	0,0
Trawniki (w)	1	0	98,5	0,0
Tomaszowski	107	5	58,5	5,0
Tomaszów Lubelski (m)	61	2	7,3	1,9
Bełżec (w)	1	0	100,0	0,0
Jarczów (w)	1	0	100,0	0,0
Krynice (w)	5	2	100,0	100,0
Lubycza Królewska (w)	25	1	0,5	0,1
Łaszczów (w)	1	0	100,0	0,0
Rachanie (w)	0	0	0,0	0,0
Susiec (w)	1	0	100,0	0,0
Tarnawatka (w)	1	0	100,0	0,0
Telatyn (w)	1	0	100,0	0,0
Tomaszów Lubelski (w)	9	0	0,3	0,0
Tyszowce (mw)	0	0	0,0	0,0
Ułhówek (w)	1	0	99,9	0,0
Włodawski	12	3	1,7	0,2
Włodawa (m)	1	1	99,5	0,1
Hanna (w)	0	0	0,0	0,0
Hańsk (w)	0	2	0,0	1,7
Stary Brus (w)	0	0	0,0	0,0
Urszulin (w)	3	0	0,8	0,0
Włodawa (w)	7	0	0,1	0,0
Wola Uhruska (w)	1	0	0,5	0,0
Wyrki (w)	0	0	0,0	0,0
Zamojski	41	13	50,3	1,4
Adamów (w)	1	0	100,0	0,0
Grabowiec (w)	1	0	100,0	0,0
Komarów-Osada (w)	1	0	100,0	0,0
Krasnobród (mw)	2	0	100,0	0,0
Łabunie (w)	4	0	100,0	0,0
Miączyn (w)	1	0	100,0	0,0
Nielisz (w)	0	1	0,0	1,7
Radecznicza (w)	0	0	0,0	0,0
Sitno (w)	1	0	100,0	0,0
Skierbieszów (w)	0	1	0,0	5,0
Stary Zamość (w)	0	0	0,0	0,0
Sułów (w)	1	0	100,0	0,0
Szczepreszyn (mw)	4	0	4,1	0,0
Zamość (w)	25	0	0,7	0,0
Zwierzyniec (mw)	0	11	0,0	10,9
LUBUSKIE	1644	244	2,2	0,8
Gorzów Wielkopolski	41	4	14,9	6,2
Zielona Góra	43	4	18,7	16,8
Gorzowski	92	13	1,2	0,4

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Kostrzyn (m)	5	1	13,0	6,1
Bogdaniec (w)	8	1	0,4	0,0
Deszczno (w)	4	0	1,7	0,0
Kłodawa (w)	38	4	0,2	0,1
Lubiszyn (w)	5	3	0,2	0,4
Santok (w)	14	2	1,7	0,2
Witnica (mw)	18	2	0,5	0,1
Krośniński	18	3	0,3	0,0
Gubin (m)	9	2	13,3	0,7
Bobrowice (w)	3	1	0,2	0,0
Bytnica (w)	0	0	0,0	0,0
Dąbie (w)	2	0	0,4	0,0
Gubin (w)	0	0	0,0	0,0
Krosno Odrzańskie (mw)	4	0	0,1	0,0
Maszewo (w)	0	0	0,0	0,0
Międzyrzecki	83	14	1,0	0,8
Bledzew (w)	4	1	0,1	0,3
Międzyrzecz (mw)	33	6	0,8	0,5
Przytoczna (w)	12	6	3,2	2,0
Pszczew (w)	14	1	2,5	3,2
Skwierzyna (mw)	10	0	0,1	0,0
Trzciel (mw)	10	0	0,5	0,0
Nowosolski	78	14	2,1	0,8
Nowa Sól (m)	25	2	20,8	6,0
Bytom Odrzański (mw)	8	0	3,4	0,0
Kolsko (w)	28	4	0,9	0,0
Kozuchów (mw)	6	0	4,8	0,0
Nowa Sól (w)	4	2	0,0	1,2
Nowe Miasteczko (mw)	6	0	0,1	0,0
Otyń (w)	0	6	0,0	3,3
Siedlisko (w)	1	0	0,2	0,0
Ślubicki	50	3	1,8	0,8
Cybinka (mw)	0	0	0,0	0,0
Górzycza (w)	8	0	6,5	0,0
Ośno Lubuskie (mw)	9	2	0,8	0,1
Rzepin (mw)	10	1	0,1	3,8
Ślubice (mw)	23	0	3,4	0,0
Strzelecko-Drezdenecki	60	0	0,9	0,0
Dobiegniew (mw)	9	0	2,2	0,0
Drezdenko (mw)	37	0	0,6	0,0
Stare Kurowo (w)	3	0	1,5	0,0
Strzelece Krajeńskie (mw)	9	0	0,2	0,0
Zwierzyn (w)	2	0	0,0	0,0
Sulęciński	43	0	1,4	0,0
Krzyszycze (w)	1	0	0,0	0,0
Lubniewice (mw)	4	0	1,6	0,0
Słońsk (w)	4	0	0,1	0,0
Sulęcín (mw)	25	0	2,5	0,0
Torzyn (mw)	9	0	1,6	0,0
Świebodziński	47	10	2,3	0,1
Lubrza (w)	3	1	0,4	0,2
Łągow (w)	11	0	4,1	0,0
Skąpe (w)	1	1	0,6	0,0
Szczaniec (w)	0	0	0,0	0,0
Świebodziń (mw)	14	8	4,3	0,3
Zbąszynek (mw)	18	0	2,1	0,0
Zielonogórski	119	19	1,8	0,6
Babimost (mw)	8	0	0,3	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Bojadła (w)	2	0	0,3	0,0
Czerwieńsk (mw)	24	4	1,2	0,0
Kargowa (mw)	9	2	0,3	1,2
Nowogród Bobrzański (mw)	4	2	0,2	0,1
Sulechów (mw)	28	3	7,4	2,3
Świdnica (w)	18	4	0,3	0,4
Trzebiechów (w)	0	0	0,0	0,0
Zabór (w)	5	2	4,0	0,3
Zielona Góra (w)	21	2	1,3	0,4
Zagański	54	10	2,1	2,6
Gozdnica (m)	1	1	9,8	96,0
Zagań (m)	15	7	18,0	10,3
Brzeźnica (w)	2	0	0,1	0,0
Iłowa (mw)	2	1	1,9	0,8
Małomice (mw)	8	0	0,0	0,0
Niegosławice (w)	0	0	0,0	0,0
Szprotawa (mw)	15	1	1,9	0,6
Wymiarki (w)	4	0	3,0	0,0
Zagań (w)	7	0	1,6	0,0
Zarski	43	3	3,4	0,7
Łęknica (m)	2	0	100,0	0,0
Zary (m)	7	0	17,3	0,0
Brody (w)	3	0	2,3	0,0
Jasień (mw)	2	0	5,6	0,0
Lipinki Łużyckie (w)	8	0	0,2	0,0
Lubsko (mw)	3	1	5,5	0,1
Przewóz (w)	0	2	0,0	5,3
Trzebiel (w)	6	0	0,3	0,0
Tuplice (w)	0	0	0,0	0,0
Zary (w)	12	0	0,5	0,0
Wschowski	51	25	11,6	2,7
Ślawa (mw)	25	23	1,0	1,2
Szlichtyngowa (mw)	7	0	50,1	0,0
Wschowa (mw)	19	2	9,6	6,5
ŁÓDZKIE	1 808	650	24,1	12,1
Łódź	40	17	20,8	12,8
Piotrków Trybunalski	41	5	19,2	1,1
Stkierniewice	45	20	35,5	23,2
Bełchatowski	38	24	21,6	23,1
Bełchatów (m)	11	9	18,0	21,3
Bełchatów (w)	5	0	0,7	0,0
Drużbice (w)	0	1	0,0	100,0
Kleszczów (w)	17	9	16,0	75,3
Kłuki (w)	0	0	0,0	0,0
Rusiec (w)	0	1	0,0	2,0
Szczerców (w)	4	4	10,3	4,9
Zelów (mw)	1	0	100,0	0,0
Brzeziński	17	24	26,3	21,9
Brzeziny (m)	5	0	100,0	0,0
Brzeziny (w)	6	23	0,5	3,3
Dmosin (w)	4	1	0,5	74,6
Jezów (w)	1	0	100,0	0,0
Rogów (w)	1	0	12,0	0,0
Kutnowski	32	8	62,6	1,0
Kutno (m)	16	6	11,7	10,4
Bedlno (w)	0	0	0,0	0,0
Dąbrowice (w)	0	0	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Krośniewice (mw)	7	1	100,0	0,0
Krzyżanów (w)	2	0	100,0	0,0
Kutno (w)	1	0	100,0	0,0
Łanięta (w)	2	0	100,0	0,0
Nowe Ostrowy (w)	1	0	100,0	0,0
Oporów (w)	0	1	0,0	7,4
Strzelce (w)	1	0	1,1	0,0
Zychlin (mw)	2	0	0,3	0,0
Łaski	22	15	13,5	28,0
Buczek (w)	4	1	0,2	99,8
Łask (mw)	8	6	0,5	18,3
Sędziejowice (w)	9	7	1,1	25,2
Widawa (w)	0	1	0,0	14,1
Wodzierady (w)	1	0	100,0	0,0
Łęczycycki	13	4	51,7	11,6
Łęczycza (m)	3	1	4,8	95,0
Daszyna (w)	0	1	0,0	100,0
Góra Świętej Małgorzaty (w)	2	0	100,0	0,0
Grabów (w)	1	2	100,0	0,0
Łęczycza (w)	1	0	100,0	0,0
Piątek (w)	0	0	0,0	0,0
Świnice Warckie (w)	4	0	0,1	0,0
Witonia (w)	2	0	5,8	0,0
Łowicki	62	11	30,8	1,4
Łowicz (m)	15	8	28,2	17,3
Bielawy (w)	5	0	29,6	0,0
Chąszno (w)	2	0	7,5	0,0
Domaniewice (w)	7	1	0,8	9,0
Kiernozia (w)	1	1	99,5	0,5
Kocierzew Południowy (w)	1	0	0,3	0,0
Łowicz (w)	2	0	99,9	0,0
Łyszkowice (w)	5	0	0,2	0,0
Nieborów (w)	17	1	27,5	1,6
Zduny (w)	7	0	4,1	0,0
Łódzki Wschodni	61	9	53,3	2,7
Andrespol (w)	8	0	56,6	0,0
Brójce (w)	21	1	15,9	2,7
Koluszki (mw)	6	5	1,1	5,9
Nowosolna (w)	14	1	97,8	2,2
Rzgów (w)	11	2	88,3	1,5
Tuszyn (mw)	1	0	100,0	0,0
Opoczyński	24	12	19,3	8,7
Białaczów (w)	1	0	100,0	0,0
Drzewica (mw)	0	1	0,0	0,4
Mniszków (w)	5	1	1,6	0,1
Opoczno (mw)	9	10	1,4	46,9
Paradyż (w)	1	0	98,6	0,0
Poświętne (w)	0	0	0,0	0,0
Ślawno (w)	8	0	1,0	0,0
Zarnów (w)	0	0	0,0	0,0
Pabianicki	49	12	20,9	37,1
Konstantynów Łódzki (m)	14	6	19,4	17,2
Pabianice (m)	11	2	13,9	85,8
Dłutów (w)	1	0	2,7	0,0
Dobroń (w)	7	1	0,2	3,1
Ksawerów (w)	7	2	8,0	92,0
Lutomiersk (w)	8	1	0,2	99,8
Pabianice (w)	1	0	100,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Pajęczański	41	17	34,1	39,5
Działoszyn (mw)	7	0	58,3	0,0
Kiełczygłów (w)	4	1	1,3	98,7
Nowa Brzeźnica (w)	3	1	0,1	100,0
Pajęczno (mw)	8	0	91,5	0,0
Rząśnia (w)	5	1	19,9	100,0
Siemkowice (w)	1	0	8,0	0,0
Strzelce Wielkie (w)	12	14	0,9	8,0
Sulmierzyce (w)	1	0	88,3	0,0
Piotrkowski	38	5	1,5	0,5
Aleksandrów (w)	0	0	0,0	0,0
Czarnocin (w)	1	0	2,1	0,0
Gorzkowice (w)	0	3	0,0	6,1
Grabica (w)	1	0	1,0	0,0
Łęki Szlacheckie (w)	0	0	0,0	0,0
Moszczenica (w)	10	1	13,6	0,5
Ręczno (w)	0	0	0,0	0,0
Rozprza (w)	0	1	0,0	0,1
Sulejów (mw)	8	0	0,3	0,0
Wola Krzysztoporska (w)	1	0	0,9	0,0
Wolbórz (w)	17	0	0,7	0,0
Poddębicki	30	2	3,2	0,5
Dalików (w)	13	0	0,2	0,0
Pęczniew (w)	6	0	0,5	0,0
Poddębice (mw)	8	0	12,3	0,0
Uniejów (mw)	0	0	0,0	0,0
Wartkowie (w)	3	0	0,0	0,0
Zadzim (w)	0	2	0,0	3,3
Radomszczański	54	55	1,2	27,2
Radomsko (m)	20	40	5,8	29,1
Dobryszycy (w)	3	1	2,3	100,0
Gidle (w)	2	0	0,3	0,0
Gomunice (w)	2	0	0,5	0,0
Kamieńsk (mw)	6	1	9,6	0,2
Kobiele Wielkie (w)	0	0	0,0	0,0
Kodrąb (w)	1	0	0,0	0,0
Lgota Wielka (w)	0	0	0,0	0,0
Ładzice (w)	4	11	2,2	6,3
Masłowice (w)	0	0	0,0	0,0
Przedbórz (mw)	8	0	0,0	0,0
Radomsko (w)	3	0	0,5	0,0
Wielgomłynny (w)	3	1	0,1	100,0
Zytno (w)	2	1	0,2	100,0
Rawski	38	0	63,0	0,0
Rawa Mazowiecka (m)	1	0	100,0	0,0
Biała Rawska (mw)	7	0	95,0	0,0
Cielądz (w)	3	0	1,0	0,0
Rawa Mazowiecka (w)	13	0	100,0	0,0
Regnów (w)	6	0	55,5	0,0
Sadkowice (w)	8	0	4,5	0,0
Sieradzki	57	6	0,4	1,1
Sieradz (m)	15	2	5,4	3,2
Błaszki (mw)	5	0	0,0	0,0
Brąszewice (w)	0	0	0,0	0,0
Brzeźnio (w)	4	1	0,6	10,1
Burzenin (w)	9	0	2,0	0,0
Goszczanów (w)	7	0	0,2	0,0
Klonowa (w)	0	0	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Sieradz (w)	0	0	0,0	0,0
Warta (mw)	13	0	0,1	0,0
Wróblew (w)	3	1	0,0	0,2
Złoczew (mw)	1	2	0,0	0,7
Skiernewicki	41	35	23,9	21,7
Bolimów (w)	6	2	7,7	3,2
Głuchów (w)	0	0	0,0	0,0
Godzianów (w)	3	0	0,2	0,0
Kowiesy (w)	3	2	4,8	0,4
Lipce Reymontowskie (w)	1	0	71,4	0,0
Maków (w)	15	10	3,4	44,4
Nowy Kawęczyn (w)	0	1	0,0	100,0
Skiernewice (w)	10	11	98,0	2,0
Słupia (w)	3	9	12,5	40,0
Tomaszowski	14	5	19,6	19,7
Tomaszów Mazowiecki (m)	1	0	99,7	0,0
Będków (w)	0	0	0,0	0,0
Budziszewice (w)	0	0	0,0	0,0
Czerniewice (w)	1	0	100,0	0,0
Inowódz (w)	3	0	0,4	0,0
Lubochnia (w)	0	0	0,0	0,0
Rokiciny (w)	2	0	34,9	0,0
Rzeczyca (w)	4	1	0,2	99,9
Tomaszów Mazowiecki (w)	3	1	0,2	0,0
Ujazd (w)	0	2	0,0	1,8
Zelechlinek (w)	0	1	0,0	100,0
Wieluński	31	19	44,0	2,1
Biała (w)	3	0	100,0	0,0
Czarnożyły (w)	2	0	100,0	0,0
Konopnica (w)	1	0	100,0	0,0
Mokrsko (w)	1	0	100,0	0,0
Osjaków (w)	5	0	100,0	0,0
Ostrówek (w)	0	0	0,0	0,0
Pątnów (w)	0	0	0,0	0,0
Skomlin (w)	0	0	0,0	0,0
Wieluń (mw)	19	4	1,6	3,0
Wierzchlas (w)	0	15	0,0	13,1
Wieruszowski	6	0	12,0	0,0
Bolesławiec (w)	1	0	100,0	0,0
Czastary (w)	0	0	0,0	0,0
Galewice (w)	0	0	0,0	0,0
Lututów (w)	0	0	0,0	0,0
Łubnice (w)	1	0	0,1	0,0
Sokolniki (w)	0	0	0,0	0,0
Wieruszów (mw)	4	0	4,8	0,0
Zduńskowolski	38	4	3,7	0,2
Zduńska Wola (m)	24	3	20,0	2,4
Szadek (mw)	3	0	4,9	0,0
Zapolicy (w)	5	0	0,4	0,0
Zduńska Wola (w)	6	1	0,9	0,1
Zgierski	72	16	54,4	19,5
Głowno (m)	9	0	100,0	0,0
Ozorków (m)	2	0	4,3	0,0
Zgierz (m)	8	9	2,1	12,7
Aleksandrów Łódzki (mw)	4	0	100,0	0,0
Głowno (w)	1	0	100,0	0,0
Ozorków (w)	2	1	100,0	0,1
Parzęczew (w)	3	0	100,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Stryków (mw)	27	3	12,5	100,0
Zgierz (w)	16	3	2,2	1,4
MAŁOPOLSKIE	3 252	764	47,1	20,0
Kraków	22	36	5,0	15,3
Nowy Sącz	22	15	17,4	20,9
Bocheński	29	7	72,9	19,2
Bochnia (m)	6	6	4,8	42,7
Bochnia (w)	2	1	1,2	85,0
Drwinia (w)	3	0	99,9	0,0
Lipnica Murowana (w)	1	0	100,0	0,0
Łapanów (w)	1	0	99,7	0,0
Nowy Wiśnicz (mw)	13	0	99,6	0,0
Rzezawa (w)	1	0	89,6	0,0
Trzciana (w)	1	0	81,9	0,0
Zęgotina (w)	1	0	100,0	0,0
Brzeski (małopolskie)	15	2	23,5	22,8
Borzęcin (w)	0	0	0,0	0,0
Brzesko (mw)	13	0	2,2	0,0
Czchów (mw)	0	0	0,0	0,0
Dębno (w)	1	0	100,0	0,0
Gnojnik (w)	1	0	100,0	0,0
Iwkowa (w)	0	1	0,0	0,1
Szczurowa (w)	0	1	0,0	100,0
Chrzanowski	42	17	23,5	1,7
Alwernia (mw)	1	0	97,5	0,0
Babice (w)	4	1	1,2	0,3
Chrzanów (mw)	17	8	11,1	0,4
Libiąż (mw)	5	1	0,7	0,1
Trzebinia (mw)	15	7	4,0	5,6
Dąbrowski	35	1	0,7	0,0
Bolesław (w)	0	0	0,0	0,0
Dąbrowa Tarnowska (mw)	21	1	2,4	0,0
Gręboszów (w)	0	0	0,0	0,0
Mędrzechów (w)	0	0	0,0	0,0
Olesno (w)	0	0	0,0	0,0
Radgoszcz (w)	10	0	0,4	0,0
Szczucin (w)	4	0	0,4	0,0
Gorlicki	87	26	69,3	1,3
Gorlice (m)	17	2	57,3	52,9
Biecz (mw)	2	0	100,0	0,0
Bobowa (w)	1	3	100,0	0,1
Gorlice (w)	32	20	100,0	0,1
Lipinki (w)	1	0	100,0	0,0
Łużna (w)	1	1	99,6	0,1
Moszczenica (w)	1	0	100,0	0,0
Ropa (w)	3	0	100,0	0,0
Sękowa (w)	1	0	100,0	0,0
Uście Gorlickie (w)	28	0	0,4	0,0
Krakowski	129	44	49,3	57,4
Czernichów (w)	4	12	0,7	99,3
Igołomia-Wawrzeńczyce (w)	1	1	100,0	100,0
Iwanowice (w)	6	0	100,0	0,0
Jerzmanowice-Przegonia (w)	7	1	81,2	18,8
Kocmyrów-Luborzycza (w)	1	0	100,0	0,0
Krzeszowice (mw)	23	2	88,3	12,2
Liszki (w)	6	2	2,2	94,9

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Michałowice (w)	5	3	0,3	100,0
Mogilany (w)	18	1	8,8	100,0
Skała (mw)	0	1	0,0	100,0
Skawina (mw)	0	2	0,0	100,0
Słomniki (mw)	3	3	0,3	100,0
Sułoszowa (w)	4	2	65,2	31,2
Świątniki Górne (mw)	1	1	100,0	100,0
Wielka Wieś (w)	15	0	100,0	0,0
Zabierzów (w)	5	2	73,1	26,9
Zielonki (w)	30	11	60,1	35,8
Limanowski	73	28	71,9	10,2
Limanowa (m)	2	1	99,7	0,1
Mszana Dolna (m)	1	1	100,0	100,0
Dobra (w)	11	0	100,0	0,0
Jodłownik (w)	3	14	100,0	0,1
Kamienica (w)	4	0	50,6	0,0
Laskowa (w)	5	1	99,8	0,3
Limanowa (w)	6	1	1,3	0,0
Łukowica (w)	27	1	0,8	99,9
Mszana Dolna (w)	10	7	100,0	0,0
Niedźwiedz (w)	1	0	100,0	0,0
Słopnice (w)	2	2	100,0	0,1
Tymbark (w)	1	0	99,8	0,0
Miechowski	5	4	11,4	24,8
Charsznica (w)	1	0	98,3	0,0
Gołcza (w)	0	1	0,0	100,0
Kozłów (w)	0	0	0,0	0,0
Książ Wielki (w)	1	2	0,1	0,3
Miechów (mw)	3	0	0,1	0,0
Raclawice (w)	0	0	0,0	0,0
Słaboszów (w)	0	1	0,0	100,0
Myślenicki	58	18	68,3	22,8
Dobczyce (mw)	15	3	99,7	0,2
Lubień (w)	7	1	0,1	99,9
Myślenice (mw)	13	10	49,4	39,5
Pcim (w)	7	2	100,0	0,0
Raciechowice (w)	0	0	0,0	0,0
Siepraw (w)	3	0	100,0	0,0
Sułkowice (mw)	3	0	100,0	0,0
Tokarnia (w)	7	0	100,0	0,0
Wiśniowa (w)	3	2	100,0	25,9
Nowosądecki	480	48	66,7	10,9
Grybów (m)	1	0	100,0	0,0
Chelmiec (w)	8	1	98,3	1,1
Gródek nad Dunajcem (w)	1	0	99,8	0,0
Grybów (w)	1	0	100,0	0,0
Kamionka Wielka (w)	5	1	100,0	0,0
Korzenna (w)	90	14	0,5	63,9
Krynica-Zdrój (mw)	67	14	2,6	0,1
Łabowa (w)	12	0	100,0	0,0
Łącko (w)	2	0	100,0	0,0
Łososina Dolna (w)	1	0	100,0	0,0
Muszyna (mw)	17	4	12,9	2,3
Nawojowa (w)	7	8	80,0	0,0
Piwniczna-Zdrój (mw)	33	5	96,1	26,0
Podęgordzie (w)	67	1	0,4	98,8
Rytro (w)	1	0	100,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Stary Sącz (mw)	167	0	36,8	0,0
Nowotarski	168	17	54,6	12,3
Nowy Targ (m)	11	10	5,7	5,6
Szczawnica (m)	18	0	12,9	0,0
Czarny Dunajec (w)	1	1	100,0	0,0
Czorsztyn (w)	2	0	70,2	0,0
Jabłonka (w)	3	0	99,9	0,0
Krościenko nad Dunajcem (w)	9	2	6,1	2,3
Lipnica Wielka (w)	5	0	100,0	0,0
Łąpsze Niżne (w)	14	1	1,4	98,7
Nowy Targ (w)	16	1	0,4	15,8
Ochotnica Dolna (w)	1	0	100,0	0,0
Raba Wyżna (w)	4	1	77,1	22,9
Rabka-Zdrój (mw)	1	1	0,0	0,4
Spytkowice (w)	2	0	100,0	0,0
Szaflary (w)	81	0	2,0	0,0
Olkuski	37	7	59,7	40,3
Bukowno (m)	1	0	100,0	0,0
Bolesław (w)	11	0	100,0	0,0
Kłucze (w)	1	0	98,4	0,0
Olkusz (mw)	15	6	33,6	66,3
Trzyciąż (w)	1	0	100,0	0,0
Wolbrom (mw)	8	1	1,3	100,0
Oświęcimski	81	16	50,9	22,8
Oświęcim (m)	25	9	16,0	16,1
Brzeszcze (mw)	4	0	99,1	0,0
Chełmek (mw)	2	5	0,5	2,9
Kęty (mw)	9	0	100,0	0,0
Osiek (w)	2	0	100,0	0,0
Oświęcim (w)	30	0	20,7	0,0
Polanka Wielka (w)	2	0	91,8	0,0
Przeciszów (w)	0	1	0,0	100,0
Zator (mw)	7	1	3,2	100,0
Proszowicki	13	1	22,0	0,1
Koniusza (w)	2	0	100,0	0,0
Koszyce (w)	3	1	3,9	0,5
Nowe Brzesko (w)	0	0	0,0	0,0
Palecznica (w)	0	0	0,0	0,0
Proszowice (mw)	8	0	0,1	0,0
Radziemice (w)	0	0	0,0	0,0
Suski	54	6	70,7	30,4
Jordanów (m)	2	2	1,0	100,0
Sucha Beskidzka (m)	1	0	100,0	0,0
Budzów (w)	7	0	100,0	0,0
Bystra-Sidzina (w)	2	0	100,0	0,0
Jordanów (w)	5	0	99,9	0,0
Maków Podhalański (mw)	6	1	81,3	18,5
Stryżawa (w)	25	0	99,1	0,0
Zawoja (w)	1	2	1,5	99,4
Zembrzyce (w)	5	1	19,6	46,4
Tarnowski	82	14	18,2	15,2
Ciężkowice (mw)	0	0	0,0	0,0
Gromnik (w)	1	0	100,0	0,0
Lisia Góra (w)	0	1	0,0	3,6
Pleśna (w)	0	0	0,0	0,0
Radłów (w)	5	2	0,8	1,7
Ryglice (mw)	0	1	0,0	4,4

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Rzepiennik Strzyżewski (w)	1	0	99,7	0,0
Skrzyszów (w)	2	0	99,5	0,0
Tarnów (w)	46	2	6,8	1,6
Tuchów (mw)	4	2	0,3	99,7
Wierzchosławice (w)	3	0	0,5	0,0
Wietrzychowice (w)	1	1	46,0	23,0
Wojnicz (w)	10	0	1,8	0,0
Zakliczyn (w)	9	0	1,0	0,0
Żabno (mw)	0	4	0,0	9,9
Szerzyny (w)	0	1	0,0	99,7
Tatrzński	65	6	29,4	4,1
Zakopane (m)	16	0	0,1	0,0
Biały Dunajec (w)	7	0	0,3	0,0
Bukowina Tatrzńska (w)	12	3	0,2	14,1
Kościelisko (w)	14	3	62,4	0,4
Poronin (w)	16	0	63,4	0,0
Wadowicki	61	10	35,5	43,3
Andrychów (mw)	9	7	2,5	97,3
Brzeźnica (w)	0	1	0,0	100,0
Kalwaria Zebrzydowska (mw)	12	0	100,0	0,0
Lanckorona (w)	1	0	100,0	0,0
Mucharz (w)	6	1	1,6	100,0
Spytkowice (w)	1	0	100,0	0,0
Stryżów (w)	6	0	100,0	0,0
Tomice (w)	1	0	39,0	0,0
Wadowice (mw)	21	0	0,6	0,0
Wieprz (w)	4	1	0,2	100,0
Wielicki	27	37	70,3	31,6
Biskupice (w)	6	1	53,6	47,5
Gdów (w)	7	29	5,3	94,8
Klaj (w)	5	2	99,2	0,2
Niepołomice (mw)	5	5	100,0	7,2
Wieliczka (mw)	4	0	100,0	0,0
Tarnów	41	22	33,1	41,7
MAZOWIECKIE	5 080	1 558	22,4	11,2
Ostrołęka	5	3	49,2	31,7
Płock	41	9	33,8	4,1
Radom	27	23	4,2	10,3
Siedlce	18	2	10,3	89,2
Warszawa	110	113	13,9	27,4
Białobrzegi	7	2	35,9	19,8
Białobrzegi (mw)	3	1	92,3	7,7
Promna (w)	2	1	0,2	99,8
Radzanów (w)	0	0	0,0	0,0
Stara Błotnica (w)	0	0	0,0	0,0
Stromiec (w)	2	0	100,0	0,0
Wyśmierzyce (mw)	0	0	0,0	0,0
Ciechanowski	58	11	1,6	4,7
Ciechanów (m)	18	3	7,7	6,6
Ciechanów (w)	6	4	1,1	2,7
Głinojeck (mw)	5	2	0,3	25,1
Gołymin-Ośrodek (w)	13	0	1,8	0,0
Grudusk (w)	2	1	0,4	3,1
Ojrzeń (w)	0	0	0,0	0,0
Opinogóra Górna (w)	8	1	0,0	1,4
Regimin (w)	2	0	8,7	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Sońsk (w)	4	0	0,3	0,0
Garwoliński	29	12	20,2	16,3
Garwolin (m)	6	6	40,6	13,0
Łaskarzew (m)	0	0	0,0	0,0
Borowie (w)	3	1	0,6	0,0
Garwolin (w)	0	2	0,0	100,0
Górzno (w)	1	0	100,0	0,0
Łaskarzew (w)	1	1	0,2	0,0
Maciejowice (w)	3	0	0,3	0,0
Miastków Kościelny (w)	0	0	0,0	0,0
Parysów (w)	1	0	98,6	0,0
Piława (mw)	1	1	8,7	91,4
Sobolew (w)	4	1	0,5	0,0
Trojanów (w)	0	0	0,0	0,0
Wilga (w)	7	0	0,3	0,0
Zelechów (mw)	2	0	99,9	0,0
Gostyniński	24	3	2,0	5,8
Gostynin (m)	9	1	2,0	98,0
Gostynin (w)	15	2	4,3	1,5
Pacyna (w)	0	0	0,0	0,0
Sanniki (w)	0	0	0,0	0,0
Szczawin Kościelny (w)	0	0	0,0	0,0
Grodziński	108	22	40,0	18,5
Milanówek (m)	19	0	32,9	0,0
Podkowa Leśna (m)	0	1	0,0	100,0
Baranów (w)	10	0	1,0	0,0
Grodzińsk Mazowiecki (mw)	20	11	28,1	20,0
Jaktorów (w)	28	9	10,8	57,8
Zabia Wola (w)	31	1	100,0	4,3
Grójecki	43	9	21,7	2,5
Belsk Duży (w)	2	1	0,3	0,0
Błędów (w)	0	0	0,0	0,0
Chynów (w)	10	1	6,7	12,5
Goszczyn (w)	0	0	0,0	0,0
Grójec (mw)	10	5	0,5	0,1
Jasieniec (w)	2	1	0,1	4,5
Mogielnica (mw)	10	1	3,3	6,4
Nowe Miasto nad Pilicą (mw)	4	0	100,0	0,0
Pniewy (w)	1	0	100,0	0,0
Warka (mw)	4	0	0,2	0,0
Kozienicki	15	8	0,2	0,8
Garbatka-Letnisko (w)	0	0	0,0	0,0
Głowaczów (w)	0	0	0,0	0,0
Gniewosów (w)	0	0	0,0	0,0
Grabów nad Pilicą (w)	0	0	0,0	0,0
Kozienice (mw)	15	8	0,9	3,0
Magnuszew (w)	0	0	0,0	0,0
Sieciechów (w)	0	0	0,0	0,0
Legionowski	106	56	61,4	13,5
Legionowo (m)	1	5	100,0	92,6
Jabłonna (w)	9	15	7,7	31,9
Nieporęt (w)	24	4	97,5	1,8
Serock (mw)	15	0	100,0	0,0
Wieliszew (w)	57	32	13,5	17,1
Lipski	3	2	38,2	0,1
Chotcza (w)	0	0	0,0	0,0
Ciepielów (w)	1	0	100,0	0,0
Lipsko (mw)	1	2	0,2	0,4

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Rzeczniów (w)	0	0	0,0	0,0
Sienno (w)	1	0	100,0	0,0
Solec nad Wisłą (w)	0	0	0,0	0,0
Łosicki	7	3	58,1	3,1
Huszlew (w)	0	1	0,0	4,7
Łosice (mw)	1	0	100,0	0,0
Olszanka (w)	0	0	0,0	0,0
Platerów (w)	2	0	100,0	0,0
Sarnaki (w)	1	0	100,0	0,0
Stara Kornica (w)	3	2	0,6	15,3
Makowski	38	3	41,0	2,4
Maków Mazowiecki (m)	5	0	100,0	0,0
Czerwonka (w)	1	0	99,8	0,0
Karniewo (w)	4	1	2,7	0,3
Krasnosielc (w)	1	0	5,6	0,0
Młynarze (w)	1	1	5,3	25,3
Płoniawy-Bramura (w)	1	0	100,0	0,0
Różan (mw)	20	1	37,8	7,9
Rzewnie (w)	1	0	17,3	0,0
Sypniewo (w)	0	0	0,0	0,0
Szelków (w)	4	0	100,0	0,0
Miński	106	12	47,4	9,8
Mińsk Mazowiecki (m)	1	0	100,0	0,0
Ceglów (w)	1	0	1,9	0,0
Dębe Wielkie (w)	1	0	100,0	0,0
Dobre (w)	14	0	10,8	0,0
Halinów (mw)	24	2	97,0	0,3
Jakubów (w)	3	1	8,6	1,5
Katuszyn (mw)	12	1	13,6	86,5
Łatowicz (w)	3	0	0,0	0,0
Mińsk Mazowiecki (w)	17	3	95,1	5,4
Mrozy (w)	1	0	100,0	0,0
Siennica (w)	5	1	100,0	0,1
Stanisławów (w)	22	3	0,4	6,5
Sulejówek (m)	2	1	6,6	93,4
Mławski	69	25	19,3	2,9
Mława (m)	9	16	1,9	11,1
Dzierzgowo (w)	0	1	0,0	3,6
Lipowiec Kościelny (w)	4	1	0,9	13,1
Radzanów (w)	0	0	0,0	0,0
Strzegowo (w)	8	1	2,7	0,8
Stupsk (w)	1	0	100,0	0,0
Szreńsk (w)	1	0	0,9	0,0
Szydłowo (w)	41	5	0,9	0,0
Wieczfnia Kościelna (w)	4	1	0,7	7,3
Wiśniewo (w)	1	0	100,0	0,0
Nowodworski	50	11	32,4	15,2
Nowy Dwór Mazowiecki (m)	5	0	86,6	0,0
Czosnów (w)	4	0	100,0	0,0
Leoncin (w)	3	5	2,8	10,0
Nasielsk (mw)	24	2	13,6	9,6
Pomiechówek (w)	10	2	33,4	46,7
Zakroczym (mw)	4	2	7,0	30,8
Ostrołęcki	42	13	28,0	35,7
Baranowo (w)	1	0	100,0	0,0
Czarnia (w)	2	0	0,0	0,0
Czerwin (w)	0	0	0,0	0,0
Goworowo (w)	3	0	7,8	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Kadzidło (w)	3	1	8,0	91,9
Lelis (w)	1	0	95,2	0,0
Łyse (w)	10	1	0,2	70,8
Myszyniec (mw)	15	9	0,3	3,0
Olszewo-Borki (w)	4	1	2,7	100,0
Rzekuń (w)	2	1	1,8	100,0
Troszyn (w)	1	0	100,0	0,0
Ostrowski	11	15	37,3	29,6
Ostrów Mazowiecka (m)	1	1	100,0	100,0
Andrzejewo (w)	0	1	0,0	100,0
Boguty-Pianki (w)	1	0	0,0	0,0
Brok (mw)	1	0	2,5	0,0
Malkinia Górna (w)	2	12	0,4	100,0
Nur (w)	2	0	37,4	0,0
Ostrów Mazowiecka (w)	1	0	100,0	0,0
Stary Lubotyń (w)	2	0	100,0	0,0
Szulborze Wielkie (w)	0	0	0,0	0,0
Wąsewo (w)	0	1	0,0	71,9
Zaręby Kościelne (w)	1	0	0,0	0,0
Otwocki	66	34	22,7	5,2
Józefów (m)	8	7	28,9	12,5
Otwock (m)	46	17	32,4	25,4
Celestynów (w)	0	1	0,0	9,6
Karczew (mw)	0	0	0,0	0,0
Kolbiel (w)	2	0	99,0	0,0
Osieck (w)	1	0	10,1	0,0
Sobienie-Jeziory (w)	1	0	3,4	0,0
Wiązowna (w)	8	9	1,7	8,0
Piaseczyński	219	119	54,0	17,2
Góra Kalwaria (mw)	68	40	8,8	13,1
Konstancin-Jeziorna (mw)	14	33	19,2	90,7
Lesznowola (w)	50	23	92,3	3,6
Piaseczno (mw)	73	18	33,5	10,9
Prażmów (w)	12	5	100,0	0,2
Tarczyn (mw)	2	0	99,9	0,0
Płocki	294	19	11,0	7,3
Bielsk (w)	11	0	0,1	0,0
Bodzanów (w)	4	3	3,3	4,3
Brudzeń Duży (w)	8	4	0,2	23,2
Bulkowo (w)	0	0	0,0	0,0
Drobin (mw)	2	0	0,1	0,0
Gąbin (mw)	2	5	100,0	1,1
Łąck (w)	39	1	3,1	0,2
Mała Wieś (w)	2	1	2,7	2,8
Nowy Dulinów (w)	13	0	6,5	0,0
Radzanowo (w)	44	1	0,6	1,6
Słubice (w)	5	0	10,5	0,0
Słupno (w)	115	1	4,1	95,9
Stara Biała (w)	33	3	6,0	9,2
Staroźreby (w)	0	0	0,0	0,0
Wyszogród (mw)	16	0	10,3	0,0
Płoński	60	11	9,8	4,9
Płońsk (m)	17	1	16,8	6,2
Raciąż (m)	2	1	2,7	19,6
Baboszewo (w)	2	0	0,3	0,0
Czerwińsk nad Wisłą (w)	0	1	0,0	0,2
Dzierżanina (w)	0	0	0,0	0,0
Joniec (w)	2	0	0,2	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Paprotnia (w)	0	0	0,0	0,0
Przesmyki (w)	0	0	0,0	0,0
Siedlce (w)	10	0	100,0	0,0
Skórzec (w)	1	0	3,6	0,0
Suchożebry (w)	1	0	0,0	0,0
Wiśniew (w)	7	0	0,5	0,0
Wodynie (w)	1	0	0,0	0,0
Zbuczyn Poduchowny (w)	2	1	0,2	3,0
Sierpecki	24	2	1,6	1,2
Sierpc (m)	5	2	11,3	53,2
Gozdowo (w)	7	0	8,7	0,0
Mochowo (w)	2	0	0,0	0,0
Rościszewo (w)	0	0	0,0	0,0
Sierpc (w)	8	0	0,3	0,0
Szczutowo (w)	2	0	0,0	0,0
Zawidz (w)	0	0	0,0	0,0
Sochaczewski	91	19	3,9	2,0
Sochaczew (m)	35	4	20,3	4,4
Brochów (w)	1	1	0,0	0,0
Ilów (w)	1	0	0,0	0,0
Młodzieszyn (w)	9	0	5,6	0,0
Nowa Sucha (w)	9	0	3,9	0,0
Rybno (w)	7	0	0,2	0,0
Sochaczew (w)	15	0	9,7	0,0
Teresin (w)	14	14	4,7	15,4
Sokołowski	6	5	0,1	10,6
Sokołów Podlaski (m)	2	1	1,8	0,7
Bielany (w)	0	0	0,0	0,0
Ceranów (w)	0	0	0,0	0,0
Jabłonna Lacka (w)	1	1	0,0	1,8
Kosów Lacki (mw)	1	1	0,0	1,3
Repki (w)	0	0	0,0	0,0
Sabnie (w)	1	1	0,7	99,3
Sokołów Podlaski (w)	1	0	0,1	0,0
Sterdyń (w)	0	1	0,0	5,9
Szydłowiecki	6	6	0,2	0,3
Chlewiska (w)	1	4	0,0	0,2
Jastrząb (w)	0	0	0,0	0,0
Mirów (w)	0	0	0,0	0,0
Orońsko (w)	1	0	0,5	0,0
Szydłowiec (mw)	4	2	0,2	0,7
Warszawski Zachodni	205	50	17,5	11,4
Błonie (mw)	56	10	6,1	27,5
Izabelin (w)	18	8	14,3	1,9
Kampinos (w)	26	1	1,7	1,7
Leszno (w)	26	6	7,6	14,6
Łomianki (mw)	9	7	1,6	38,6
Ozarów Mazowiecki (mw)	57	14	4,2	0,1
Stare Babice (w)	13	4	100,0	2,7
Węgrowski	15	2	0,5	15,7
Węgrów (m)	4	1	1,0	1,6
Grębków (w)	0	0	0,0	0,0
Korytnica (w)	1	0	0,3	0,0
Liw (w)	2	0	0,4	0,0
Łochów (mw)	5	1	2,0	98,0
Miedzna (w)	1	0	0,0	0,0
Sadowne (w)	0	0	0,0	0,0
Stoczek (w)	2	0	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Wierzbno (w)	0	0	0,0	0,0
Wotomiński	177	34	37,6	4,9
Kobyłka (m)	7	1	64,1	0,7
Marki (m)	17	3	97,8	15,0
Ząbki (m)	1	0	100,0	0,0
Zielonka (m)	9	2	15,5	0,3
Dąbrówka (w)	6	0	10,2	0,0
Jadów (w)	1	0	99,9	0,0
Klembów (w)	6	7	23,8	22,1
Poświętne (w)	5	0	13,2	0,0
Radzymin (mw)	42	4	100,0	6,5
Strachówka (w)	3	0	0,6	0,0
Thuszcz (mw)	5	2	2,9	7,6
Wołomin (mw)	75	15	1,8	11,3
Wyszowski	14	1	87,2	13,3
Brańszczyk (w)	2	0	99,7	0,0
Długosiodło (w)	1	0	100,0	0,0
Rząsinek (w)	1	0	99,7	0,0
Somianka (w)	1	1	5,1	99,9
Wyszków (mw)	7	0	99,9	0,0
Zabrodzie (w)	2	0	99,5	0,0
Zwoleński	2	1	28,2	22,9
Kazanów (w)	0	0	0,0	0,0
Policzna (w)	0	0	0,0	0,0
Przyłęk (w)	0	1	0,0	100,0
Tczów (w)	0	0	0,0	0,0
Zwoleń (mw)	2	0	100,0	0,0
Zuromiński	44	6	1,3	3,1
Bieżuń (mw)	9	0	0,1	0,0
Kuczork-Osada (w)	6	2	2,3	20,6
Lubowidz (w)	2	0	0,6	0,0
Lutocin (w)	1	0	0,5	0,0
Siemiatkowo-Koziebrodzkie (w)	3	0	3,4	0,0
Zuromin (mw)	23	4	1,2	0,1
Zyrardowski	127	26	22,8	6,3
Zyrardów (m)	31	8	22,6	7,4
Mszczonów (mw)	37	2	7,1	0,7
Puszcza Mariańska (w)	37	5	22,3	4,4
Radziejowice (w)	1	0	100,0	0,0
Wisłitki (w)	21	11	1,8	16,8
OPOLSKIE	1 302	194	24,3	7,9
Opole	19	14	12,3	18,5
Brzeski	28	8	37,8	16,7
Brzeg (m)	1	0	100,0	0,0
Skarbimierz (w)	1	0	99,5	0,0
Grodków (mw)	11	3	0,7	51,1
Lewin Brzeski (mw)	12	5	1,6	0,0
Lubsza (w)	1	0	93,6	0,0
Olszanka (w)	2	0	3,0	0,0
Głubczycki	17	1	3,2	1,8
Baborów (mw)	1	0	3,1	0,0
Branice (w)	6	0	1,3	0,0
Głubczyce (mw)	9	1	0,1	4,2
Kietrz (mw)	1	0	11,8	0,0
Kędzierzyńsko-Kozielski	41	7	36,8	3,2
Kędzierzyn-Koźle (m)	8	2	100,0	0,2
Bierawa (w)	11	1	85,2	14,1

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Cisek (w)	2	0	1,3	0,0
Pawłowiczki (w)	7	2	0,0	1,8
Polska Cerekiew (w)	3	2	4,8	0,0
Reńska Wieś (w)	10	0	1,2	0,0
Kluczborski	47	6	9,3	0,7
Byczyna (mw)	15	1	2,0	0,1
Kluczbork (mw)	9	2	18,1	1,8
Lasowice Wielkie (w)	10	1	0,3	0,6
Wolczyn (mw)	13	2	14,8	0,1
Krapkowicki	85	4	37,2	7,0
Gogolin (mw)	8	3	53,0	21,9
Krapkowie (mw)	44	1	7,5	9,2
Strzeleczki (w)	12	0	0,6	0,0
Walce (w)	6	0	78,8	0,0
Zdzieszowice (mw)	15	0	84,2	0,0
Namysłowski	39	2	68,6	0,0
Domaszowice (w)	12	1	90,0	0,0
Namysłów (mw)	16	0	100,0	0,0
Pokój (w)	2	1	3,8	0,0
Świerczów (w)	1	0	100,0	0,0
Wilków (w)	8	0	5,2	0,0
Nyski	79	9	21,7	0,7
Glucholazy (mw)	26	2	1,8	0,2
Kamiennik (w)	15	2	8,6	7,2
Korfantów (mw)	2	0	100,0	0,0
Łambinowice (w)	4	0	4,4	0,0
Nysa (w)	0	0	0,0	0,0
Otmuchów (mw)	9	4	0,2	0,9
Paczków (mw)	9	1	12,2	0,0
Pakosławice (w)	2	0	63,5	0,0
Skoroszyce (w)	12	0	11,5	0,0
Oleski	29	1	1,3	24,7
Dobrodzień (mw)	6	0	1,5	0,0
Gorzów Śląski (mw)	4	0	0,0	0,0
Olesno (mw)	6	1	0,4	99,7
Praszka (mw)	4	0	8,8	0,0
Radłów (w)	0	0	0,0	0,0
Rudniki (w)	2	0	0,0	0,0
Zębówice (w)	7	0	0,3	0,0
Opolski	161	26	15,3	11,4
Chrzastowice (w)	2	8	10,8	89,5
Dąbrowa (w)	11	0	1,2	0,0
Dobrzeń Wielki (w)	13	5	40,2	11,3
Komprachcice (w)	9	3	21,5	4,5
Łubniany (w)	35	2	10,0	0,0
Murów (w)	1	0	0,1	0,0
Niemodlin (mw)	18	0	8,7	0,0
Ozimek (mw)	31	0	8,9	0,0
Popielów (w)	0	3	0,0	38,2
Prószków (mw)	15	0	21,3	0,0
Tarnów Opolski (w)	13	3	41,0	21,1
Tułowice (w)	6	0	100,0	0,0
Turawa (w)	7	2	2,3	6,2
Prudnicki	30	5	10,6	0,8
Biała (mw)	9	4	13,3	0,4
Głogówek (mw)	7	0	14,0	0,0
Lubrza (w)	1	0	0,0	0,0
Prudnik (mw)	13	1	8,7	2,9

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Strzelecki	76	14	47,0	10,2
Izbicko (w)	4	1	9,3	8,2
Jemielnica (w)	7	0	100,0	0,0
Kolonowskie (mw)	12	1	11,0	0,8
Leśnica (mw)	8	0	99,9	0,0
Strzelce Opolskie (mw)	26	7	30,5	5,3
Ujazd (mw)	9	4	75,4	25,5
Zawadzkie (mw)	10	1	0,9	44,3
PODKARPACKIE	6 222	576	4,7	2,7
Krosno	42	16	13,1	38,8
Przemysł	25	10	6,6	6,7
Rzeszów	47	69	6,4	28,2
Tarnobrzeg	10	1	16,2	2,8
Bieszczadzki	62	10	1,4	0,4
Czarna (w)	18	0	0,6	0,0
Lutowiska (w)	18	5	1,0	0,1
Ustrzyki Dolne (mw)	26	5	2,1	0,9
Brzozowski	137	0	0,4	0,0
Brzozów (mw)	36	0	0,6	0,0
Domaradz (w)	4	0	0,1	0,0
Dydnia (w)	25	0	0,4	0,0
Haczów (w)	0	0	0,0	0,0
Jasienica Rosielna (w)	0	0	0,0	0,0
Nozdrzec (w)	72	0	0,6	0,0
Dębicki	33	6	1,2	0,4
Dębica (m)	18	4	3,7	5,6
Brzostek (w)	2	0	0,8	0,0
Czarna (w)	1	0	0,5	0,0
Dębica (w)	5	0	1,5	0,0
Jodłowa (w)	1	0	0,0	0,0
Pilzno (mw)	2	1	2,7	0,5
Żyraków (w)	4	1	0,0	0,0
Jarosławski	81	10	1,0	3,1
Jarosław (m)	19	6	8,5	6,4
Radymno (m)	15	1	12,4	0,3
Chłopice (w)	0	0	0,0	0,0
Jarosław (w)	3	3	0,5	26,3
Laszki (w)	0	0	0,0	0,0
Pawłosiów (w)	14	0	0,5	0,0
Pruchnik (w)	1	0	0,0	0,0
Radymno (w)	7	0	1,4	0,0
Rokietnica (w)	0	0	0,0	0,0
Rożniewica (w)	16	0	2,5	0,0
Wiązownica (w)	6	0	0,0	0,0
Jasielski	210	20	7,7	8,7
Jasło (m)	29	7	36,4	6,3
Brzyska (w)	0	0	0,0	0,0
Dębowiec (w)	0	0	0,0	0,0
Jasło (w)	57	0	1,3	0,0
Kołaczyce (w)	13	0	1,2	0,0
Krempna (w)	3	0	0,0	0,0
Nowy Żmigród (w)	13	12	38,6	61,5
Osiek Jasielski (w)	8	0	0,1	0,0
Skołyszyn (w)	65	0	10,8	0,0
Tarnowiec (w)	22	1	0,3	9,4
Kolbuszowski	149	4	3,7	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Cmolas (w)	50	1	0,3	0,2
Kolbuszowa (mw)	16	2	2,2	0,0
Majdan Królewski (w)	53	0	1,2	0,0
Niwiska (w)	12	1	8,9	0,0
Raniżów (w)	12	0	1,1	0,0
Dzikowiec (w)	6	0	10,7	0,0
Krośnieński	142	17	40,4	5,6
Chorkówka (w)	25	0	5,5	0,0
Dukla (mw)	10	0	100,0	0,0
Iwonicz-Zdrój (mw)	10	1	27,2	0,6
Jedlicze (mw)	20	0	6,8	0,0
Korczynna (w)	12	0	0,4	0,0
Krościenko Wyzne (w)	1	0	99,8	0,0
Miejsce Piastowe (w)	7	12	1,0	27,3
Rymanów (mw)	41	4	1,5	22,5
Wojaszówka (w)	16	0	0,1	0,0
Leżajski	138	14	1,0	20,8
Leżajsk (m)	59	3	8,1	1,3
Grodzisko Dolne (w)	64	0	0,7	0,0
Kuryłówka (w)	7	2	0,8	11,3
Leżajsk (w)	4	7	1,1	34,2
Nowa Sarzyna (mw)	4	2	0,3	25,8
Lubaczowski	106	2	0,6	7,4
Lubaczów (m)	22	1	3,6	2,3
Cieszanów (mw)	10	0	0,3	0,0
Horyniec-Zdrój (w)	3	0	2,1	0,0
Lubaczów (w)	20	1	0,6	47,7
Narol (mw)	3	0	0,0	0,0
Oleszyce (mw)	4	0	0,4	0,0
Stary Dzików (w)	0	0	0,0	0,0
Wielkie Oczy (w)	44	0	0,3	0,0
Łańcucki	242	4	1,3	0,1
Łańcut (m)	18	2	1,8	0,6
Białobrzegi (w)	1	0	1,1	0,0
Czarna (w)	10	2	1,0	0,4
Łańcut (w)	207	0	3,6	0,0
Markowa (w)	6	0	0,6	0,0
Rakszawa (w)	0	0	0,0	0,0
Żołyńca (w)	0	0	0,0	0,0
Mielecki	29	14	2,0	0,2
Mielec (m)	14	3	30,1	0,6
Borowa (w)	0	2	0,0	0,4
Czermin (w)	0	0	0,0	0,0
Gawłuszowice (w)	0	0	0,0	0,0
Mielec (w)	0	3	0,0	0,6
Padew Narodowa (w)	2	2	1,0	0,2
Przeclaw (w)	4	3	0,1	0,5
Radomyśl Wielki (mw)	4	0	1,1	0,0
Tuszów Narodowy (w)	2	1	0,2	0,0
Wadowice Górne (w)	3	0	0,5	0,0
Niżański	224	6	2,1	0,0
Harasiuki (w)	3	0	0,6	0,0
Jarocin (w)	3	0	0,8	0,0
Jeżowe (w)	4	0	1,7	0,0
Krzyszów (w)	59	0	0,3	0,0
Nisko (mw)	31	6	7,2	0,2
Rudnik nad Sanem (mw)	51	0	2,7	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Cmolos (w)	50	1	0,3	0,2
Kolbuszowa (mw)	16	2	2,2	0,0
Majdan Królewski (w)	53	0	1,2	0,0
Niwiska (w)	12	1	8,9	0,0
Raniżów (w)	12	0	1,1	0,0
Dzikowiec (w)	6	0	10,7	0,0
Krośnieński	142	17	40,4	5,6
Chorkówka (w)	25	0	5,5	0,0
Dukla (mw)	10	0	100,0	0,0
Iwonicz-Zdrój (mw)	10	1	27,2	0,6
Jedlicze (mw)	20	0	6,8	0,0
Korczyna (w)	12	0	0,4	0,0
Krościenko Wyzne (w)	1	0	99,8	0,0
Miejsce Piastowe (w)	7	12	1,0	27,3
Rymanów (mw)	41	4	1,5	22,5
Wojaszkówka (w)	16	0	0,1	0,0
Leżajski	138	14	1,0	20,8
Leżajsk (m)	59	3	8,1	1,3
Grodzisko Dolne (w)	64	0	0,7	0,0
Kuryłówka (w)	7	2	0,8	11,3
Leżajsk (w)	4	7	1,1	34,2
Nowa Sarzyna (mw)	4	2	0,3	25,8
Lubaczowski	106	2	0,6	7,4
Lubaczów (m)	22	1	3,6	2,3
Cieszanów (mw)	10	0	0,3	0,0
Horyniec-Zdrój (w)	3	0	2,1	0,0
Lubaczów (w)	20	1	0,6	47,7
Narol (mw)	3	0	0,0	0,0
Oleszyce (mw)	4	0	0,4	0,0
Stary Dzików (w)	0	0	0,0	0,0
Wielkie Oczy (w)	44	0	0,3	0,0
Łańcucki	242	4	1,3	0,1
Łańcut (m)	18	2	1,8	0,6
Białobrzegi (w)	1	0	1,1	0,0
Czarna (w)	10	2	1,0	0,4
Łańcut (w)	207	0	3,6	0,0
Markowa (w)	6	0	0,6	0,0
Rakszawa (w)	0	0	0,0	0,0
Żońnia (w)	0	0	0,0	0,0
Mielecki	29	14	2,0	0,2
Mielec (m)	14	3	30,1	0,6
Borowa (w)	0	2	0,0	0,4
Czermin (w)	0	0	0,0	0,0
Gawłuszowice (w)	0	0	0,0	0,0
Mielec (w)	0	3	0,0	0,6
Padew Narodowa (w)	2	2	1,0	0,2
Przeclaw (w)	4	3	0,1	0,5
Radomyśl Wielki (mw)	4	0	1,1	0,0
Tuszów Narodowy (w)	2	1	0,2	0,0
Wadowice Górne (w)	3	0	0,5	0,0
Niżański	224	6	2,1	0,0
Harasiuki (w)	3	0	0,6	0,0
Jarocin (w)	3	0	0,8	0,0
Jeżowe (w)	4	0	1,7	0,0
Krzyszów (w)	59	0	0,3	0,0
Nisko (mw)	31	6	7,2	0,2
Rudnik nad Sanem (mw)	51	0	2,7	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Ulanów (mw)	73	0	0,2	0,0
Przemyski	135	9	0,3	0,1
Bircza (w)	16	1	0,4	0,0
Dubiecko (w)	12	0	0,2	0,0
Fredropol (w)	8	2	0,0	0,1
Krasiczyn (w)	44	0	0,6	0,0
Krzywcza (w)	21	0	0,7	0,0
Medyka (w)	5	1	0,4	0,3
Orły (w)	7	1	0,1	0,1
Przemysł (w)	7	2	0,4	0,3
Stubno (w)	3	0	0,1	0,0
Zurawica (w)	12	2	0,1	0,5
Przeworski	86	1	0,5	0,0
Przeworsk (m)	31	0	3,3	0,0
Adamówka (w)	0	0	0,0	0,0
Gać (w)	1	0	0,1	0,0
Jawornik Polski (w)	0	0	0,0	0,0
Kańczuga (mw)	13	0	0,3	0,0
Przeworsk (w)	15	0	1,1	0,0
Sieniawa (mw)	3	0	0,0	0,0
Tryńcza (w)	22	1	1,7	0,0
Zarzecze (w)	1	0	0,0	0,0
Ropczycko-Sędziszowski	147	9	3,4	5,4
Iwierzycze (w)	3	0	0,1	0,0
Ostrów (w)	101	4	12,5	1,4
Ropczyce (mw)	6	1	0,4	20,1
Sędziszów Małopolski (mw)	31	4	0,5	0,1
Wielopole Skrzyńskie (w)	6	0	5,6	0,0
Rzeszowski	416	11	5,2	0,0
Dynów (m)	18	3	0,9	0,1
Błażowa (mw)	3	0	13,1	0,0
Boguchwała (w)	5	0	0,9	0,0
Chmielnik (w)	2	0	11,0	0,0
Dynów (w)	218	0	14,9	0,0
Głogów Małopolski (mw)	26	0	2,5	0,0
Hyzne (w)	3	0	4,4	0,0
Kamień (w)	7	0	0,5	0,0
Krasne (w)	7	1	0,8	0,0
Lubenia (w)	4	0	0,0	0,0
Sokołów Małopolski (mw)	16	3	0,7	0,2
Świlcza (w)	21	0	1,0	0,0
Trzebownisko (w)	9	1	0,4	0,2
Tyczyn (mw)	77	3	17,6	0,1
Sanocki	388	17	0,7	0,2
Sanok (m)	44	12	12,2	3,7
Besko (w)	3	0	0,0	0,0
Bukowsko (w)	10	0	0,3	0,0
Komańcza (w)	10	4	0,2	0,3
Sanok (w)	265	1	0,6	0,0
Tyrawa Wołoska (w)	0	0	0,0	0,0
Zagórz (mw)	28	0	0,8	0,0
Zarszyn (w)	28	0	0,1	0,0
Stalowowolski	36	21	2,6	1,8
Stalowa Wola (m)	21	11	9,3	15,0
Bojanów (w)	10	0	6,9	0,0
Pysznica (w)	2	0	0,2	0,0
Radomyśl nad Sanem (w)	2	0	0,7	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Zaklików (w)	1	0	0,1	0,0
Zaleszany (w)	0	10	0,0	2,9
Strzyżowski	48	9	16,6	0,3
Czudec (w)	4	0	15,9	0,0
Frysztak (w)	7	4	0,4	0,1
Niebylec (w)	19	1	15,7	0,1
Strzyżów (mw)	11	4	33,4	0,9
Wiśniowa (w)	7	0	7,5	0,0
Tarnobrzęski	25	2	9,7	0,1
Baranów Sandomierski (mw)	3	0	9,8	0,0
Gorzyce (w)	10	1	8,4	0,8
Grębów (w)	6	0	16,1	0,0
Nowa Dęba (mw)	6	1	1,9	0,1
Leski	153	6	0,5	1,0
Baligród (w)	13	2	0,1	0,0
Cisna (w)	63	4	0,3	2,9
Lesko (mw)	16	0	1,7	0,0
Olszanica (w)	13	0	0,4	0,0
Solina (w)	48	0	0,4	0,0
PODLASKIE	1 448	464	12,1	4,2
Białystok	56	38	5,1	39,9
Łomża	17	8	6,2	15,4
Suwałki	26	20	12,9	10,4
Augustowski	50	13	25,9	0,7
Augustów (m)	23	12	15,2	13,4
Augustów (w)	2	0	1,1	0,0
Bargłów Kościelny (w)	1	0	0,1	0,0
Lipsk (mw)	2	1	0,0	0,1
Nowinka (w)	20	0	18,0	0,0
Płaska (w)	1	0	100,0	0,0
Sztabin (w)	1	0	1,2	0,0
Białostocki	182	21	10,7	0,4
Choroszcz (mw)	5	4	100,0	2,4
Czarna Białostocka (mw)	3	6	0,1	2,8
Dobrzyniewo Duże (w)	7	0	0,8	0,0
Gródek (w)	6	0	0,1	0,0
Juchnowiec Kościelny (w)	42	1	0,9	0,1
Łapy (mw)	8	0	100,0	0,0
Michałowice (w)	3	0	2,2	0,0
Poświętne (w)	0	0	0,0	0,0
Supraśl (mw)	13	7	4,2	1,7
Suraz (mw)	0	0	0,0	0,0
Turośń Kościelna (w)	29	0	3,5	0,0
Tykocin (mw)	14	0	0,3	0,0
Wasilków (mw)	41	2	1,0	0,1
Zabłudów (mw)	11	1	0,3	0,0
Zawady (w)	0	0	0,0	0,0
Bielski	26	2	19,5	0,0
Bielsk Podlaski (m)	13	1	6,4	0,2
Brańsk (m)	3	0	100,0	0,0
Bielsk Podlaski (w)	8	0	1,5	0,0
Boćki (w)	0	0	0,0	0,0
Brańsk (w)	1	0	100,0	0,0
Orla (w)	0	0	0,0	0,0
Rudka (w)	1	1	3,6	0,0
Wyszki (w)	0	0	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Grajewski	69	8	0,6	3,9
Grajewo (m)	13	3	4,0	2,0
Grajewo (w)	9	2	0,2	6,0
Radziłów (w)	5	1	0,0	9,3
Rajgród (mw)	26	0	0,8	0,0
Szczuczyn (mw)	11	1	1,8	0,1
Wąsosz (w)	5	1	0,7	0,2
Hajnowski	39	14	0,9	3,1
Hajnówka (m)	5	3	3,5	100,0
Białowieża (w)	3	1	0,1	12,8
Czeremcha (w)	3	0	7,4	0,0
Czyże (w)	0	0	0,0	0,0
Dubicze Cerkiewne (w)	2	0	0,0	0,0
Hajnówka (w)	6	0	0,2	0,0
Kleszczewo (mw)	2	0	0,4	0,0
Narew (w)	5	2	0,4	0,2
Narewka (w)	13	8	1,1	0,5
Kolneński	19	14	0,1	0,7
Kolno (m)	7	6	1,1	3,5
Grabowo (w)	0	0	0,0	0,0
Kolno (w)	4	8	0,1	1,9
Mały Płock (w)	0	0	0,0	0,0
Stawiski (mw)	8	0	0,3	0,0
Turośl (w)	0	0	0,0	0,0
Łomżyński	55	8	2,6	2,4
Jedwabne (mw)	0	0	0,0	0,0
Łomża (w)	25	0	0,6	0,0
Miastkowo (w)	11	0	28,4	0,0
Nowogród (mw)	8	2	1,1	0,1
Piątnica (w)	3	4	0,1	14,6
Przytuły (w)	0	0	0,0	0,0
Śniadowo (w)	5	0	0,1	0,0
Wizna (w)	3	2	0,1	0,1
Zbójna (w)	0	0	0,0	0,0
Moniecki	11	3	51,6	0,0
Goniądz (mw)	2	0	100,0	0,0
Jasionówka (w)	3	0	0,1	0,0
Jaświły (w)	1	0	100,0	0,0
Knyszyn (mw)	0	0	0,0	0,0
Krypno (w)	0	0	0,0	0,0
Mońki (mw)	4	3	100,0	0,0
Trzcianne (w)	1	0	0,0	0,0
Sejneński	25	9	25,7	1,6
Sejny (m)	1	1	4,2	89,1
Giby (w)	2	0	0,0	0,0
Krasnopol (w)	4	2	0,7	0,0
Puńsk (w)	7	5	0,1	6,7
Sejny (w)	11	1	100,0	0,0
Siemiatycki	14	4	23,9	14,8
Siemiatycze (m)	6	2	10,9	2,4
Drohiczyn (mw)	1	0	0,2	0,0
Dziadkowice (w)	0	0	0,0	0,0
Grodzisk (w)	2	1	3,7	0,0
Mielnik (w)	3	0	2,1	0,0
Milejczyce (w)	0	0	0,0	0,0
Nurzec-Stacja (w)	0	1	0,0	100,0
Perlejewo (w)	1	0	100,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Grajewski	69	8	0,6	3,9
Grajewo (m)	13	3	4,0	2,0
Grajewo (w)	9	2	0,2	6,0
Radziłów (w)	5	1	0,0	9,3
Rajgród (mw)	26	0	0,8	0,0
Szczuczyn (mw)	11	1	1,8	0,1
Wąsosz (w)	5	1	0,7	0,2
Hajnowski	39	14	0,9	3,1
Hajnówka (m)	5	3	3,5	100,0
Białowieża (w)	3	1	0,1	12,8
Czeremcha (w)	3	0	7,4	0,0
Czyże (w)	0	0	0,0	0,0
Dubicze Cerkiewne (w)	2	0	0,0	0,0
Hajnówka (w)	6	0	0,2	0,0
Kleszczele (mw)	2	0	0,4	0,0
Narew (w)	5	2	0,4	0,2
Narewka (w)	13	8	1,1	0,5
Kolneński	19	14	0,1	0,7
Kolno (m)	7	6	1,1	3,5
Grabowo (w)	0	0	0,0	0,0
Kolno (w)	4	8	0,1	1,9
Mały Płock (w)	0	0	0,0	0,0
Stawiski (mw)	8	0	0,3	0,0
Turośl (w)	0	0	0,0	0,0
Łomżyński	55	8	2,6	2,4
Jedwabne (mw)	0	0	0,0	0,0
Łomża (w)	25	0	0,6	0,0
Miastkowo (w)	11	0	28,4	0,0
Nowogród (mw)	8	2	1,1	0,1
Piątnica (w)	3	4	0,1	14,6
Przytuły (w)	0	0	0,0	0,0
Śniadowo (w)	5	0	0,1	0,0
Wizna (w)	3	2	0,1	0,1
Zbójna (w)	0	0	0,0	0,0
Moniecki	11	3	51,6	0,0
Goniądz (mw)	2	0	100,0	0,0
Jasionówka (w)	3	0	0,1	0,0
Jaświły (w)	1	0	100,0	0,0
Knyszyn (mw)	0	0	0,0	0,0
Krypno (w)	0	0	0,0	0,0
Mońki (mw)	4	3	100,0	0,0
Trzcianne (w)	1	0	0,0	0,0
Sejneński	25	9	25,7	1,6
Sejny (m)	1	1	4,2	89,1
Giby (w)	2	0	0,0	0,0
Krasnopol (w)	4	2	0,7	0,0
Puńsk (w)	7	5	0,1	6,7
Sejny (w)	11	1	100,0	0,0
Siemiatycki	14	4	23,9	14,8
Siemiatycze (m)	6	2	10,9	2,4
Drohiczyn (mw)	1	0	0,2	0,0
Dziadkowice (w)	0	0	0,0	0,0
Grodzisk (w)	2	1	3,7	0,0
Mielnik (w)	3	0	2,1	0,0
Milejczyce (w)	0	0	0,0	0,0
Nurzec-Stacja (w)	0	1	0,0	100,0
Perlejewo (w)	1	0	100,0	0,0
Siemiatycze (w)	1	0	100,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Sokółski	26	4	1,8	2,4
Dąbrowa Białostocka (mw)	1	1	0,0	8,6
Janów (w)	0	0	0,0	0,0
Korycin (w)	6	0	4,4	0,0
Krynki (w)	0	1	0,0	4,8
Kuźnica (w)	6	0	11,5	0,0
Nowy Dwór (w)	1	0	6,3	0,0
Sidra (w)	3	0	2,4	0,0
Sokołka (mw)	9	2	1,3	6,0
Suchowola (mw)	0	0	0,0	0,0
Szudziałowo (w)	0	0	0,0	0,0
Suwałski	37	19	0,4	14,1
Bakalarzewo (w)	14	0	0,3	0,0
Filipów (w)	0	1	0,0	100,0
Jeleniewo (w)	0	2	0,0	3,1
Przerośl (w)	0	0	0,0	0,0
Raczkki (w)	3	0	0,9	0,0
Rutka-Tartak (w)	1	2	0,1	0,1
Suwałki (w)	5	12	1,1	10,8
Szypliszki (w)	14	1	0,2	0,3
Wiżajny (w)	0	1	0,0	0,3
Wysokomazowiecki	35	36	1,1	14,5
Wysokie Mazowieckie (m)	1	1	15,7	84,3
Ciechanowiec (mw)	9	2	4,0	28,7
Czyżew-Osada (w)	1	1	0,0	4,1
Klukowo (w)	0	0	0,0	0,0
Kobylin-Borzymy (w)	7	1	2,7	1,6
Kulesze Kościelne (w)	9	1	0,1	0,0
Nowe Piekuty (w)	0	0	0,0	0,0
Sokoły (w)	5	1	0,0	0,0
Szepietowo (w)	2	0	0,0	0,0
Wysokie Mazowieckie (w)	1	29	0,0	65,9
Zambrowski	37	11	0,7	0,2
Zambrów (m)	19	4	5,9	3,0
Kołaki Kościelne (w)	0	0	0,0	0,0
Rutki (w)	6	0	0,3	0,0
Szumowo (w)	9	1	2,0	0,2
Zambrów (w)	3	6	0,1	0,3
POMORSKIE	7 098	1 614	8,8	6,7
Gdańsk	304	114	47,6	18,3
Gdynia	41	22	8,4	7,6
Słupsk	39	14	30,2	18,3
Sopot	47	24	27,5	65,4
Bytowski	110	16	12,5	1,9
Borzycuchom (w)	3	0	3,1	0,0
Bytów (mw)	14	5	2,0	0,6
Czarna Dąbrówka (w)	25	2	86,1	13,1
Kolczygłowy (w)	0	0	0,0	0,0
Lipnica (w)	16	0	2,2	0,0
Miastko (mw)	18	5	0,2	0,4
Parchowo (w)	12	2	0,5	0,0
Studzienice (w)	15	2	0,4	0,1
Trzebielino (w)	5	0	0,3	0,0
Tuchomie (w)	2	0	0,0	0,0
Chojnicki	230	31	0,6	0,5
Chojnice (m)	26	18	10,3	23,8
Brusy (mw)	42	1	0,4	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Chojnice (w)	117	12	0,7	0,5
Czersk (mw)	37	0	0,4	0,0
Konarzyny (w)	8	0	0,1	0,0
Człuchowski	61	11	2,5	1,1
Człuchów (m)	15	2	40,1	9,6
Czarne (mw)	1	0	0,0	0,0
Człuchów (w)	18	2	0,9	0,2
Debrzno (mw)	7	1	0,7	3,4
Koczała (w)	4	3	7,5	2,7
Przechlewo (w)	9	1	1,3	0,0
Rzeczniwa (w)	7	2	3,5	0,8
Gdański	172	26	45,7	5,8
Pruszcz Gdański (m)	17	4	62,4	15,0
Cedry Wielkie (w)	13	0	100,0	0,0
Kolbudy (w)	32	5	11,4	15,7
Pruszcz Gdański (w)	8	1	87,4	12,5
Przywidz (w)	9	7	0,3	6,5
Pszczółki (w)	47	3	4,2	6,8
Suchy Dąb (w)	2	0	100,0	0,0
Trąbki Wielkie (w)	44	6	3,8	0,5
Kartuski	1097	115	3,3	4,6
Chmielno (w)	82	22	1,6	5,6
Kartuzy (mw)	121	16	1,1	2,3
Przodkowo (w)	120	10	2,1	3,7
Sierakowice (w)	111	0	5,5	0,0
Somonino (w)	104	10	0,6	5,1
Stężyca (w)	145	4	1,4	9,7
Sulęcyno (w)	29	0	5,8	0,0
Żukowo (mw)	385	53	6,6	11,3
Kościerski	244	48	1,3	34,3
Kościerzyna (m)	25	3	18,6	18,0
Dziemiany (w)	3	0	0,2	0,0
Karsin (w)	62	2	0,3	0,0
Kościerzyna (w)	75	35	3,0	96,2
Liniewo (w)	16	1	0,4	0,0
Lipusz (w)	15	0	0,5	0,0
Nowa Karczma (w)	4	0	0,3	0,0
Stara Kiszewa (w)	44	7	0,5	46,0
Kwidziński	64	17	2,7	0,5
Kwidzyn (m)	22	7	5,3	4,4
Gardeja (w)	11	2	0,1	0,0
Kwidzyn (w)	6	6	0,5	1,3
Prabuty (mw)	23	2	10,4	0,0
Ryjewo (w)	1	0	0,0	0,0
Sadlinki (w)	1	0	0,0	0,0
Lęborski	61	16	4,1	1,0
Lębork (m)	8	5	44,9	9,4
Łeba (m)	5	6	4,1	8,3
Cewice (w)	11	0	2,1	0,0
Nowa Wieś Lęborska (w)	14	3	0,5	1,4
Wicko (w)	23	2	7,1	0,3
Malborski	20	10	1,9	0,6
Malbork (m)	16	8	33,3	17,3
Lichnowy (w)	0	0	0,0	0,0
Malbork (w)	2	0	2,8	0,0
Miloradz (w)	0	0	0,0	0,0
Nowy Staw (mw)	0	2	0,0	0,1

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Stare Pole (w)	2	0	1,1	0,0
Nowodworski	16	10	35,2	10,4
Krynica Morska (m)	4	5	0,6	4,9
Nowy Dwór Gdański (mw)	2	0	95,9	0,0
Ostaszewo (w)	0	0	0,0	0,0
Stegna (w)	5	3	0,6	2,6
Sztutowo (w)	5	2	22,4	54,4
Pucki	127	64	4,7	9,4
Hel (m)	0	0	0,0	0,0
Jastarnia (m)	9	4	8,4	51,3
Puck (m)	3	0	96,3	0,0
Władysławowo (m)	16	43	2,1	97,9
Kosakowo (w)	50	5	18,7	13,6
Krokowa (w)	24	3	2,7	0,6
Puck (w)	25	9	2,4	1,9
Słupski	154	39	6,8	11,1
Ustka (m)	21	7	27,8	37,2
Damnica (w)	7	0	0,1	0,0
Dębica Kaszubska (w)	5	4	0,1	0,1
Główczyce (w)	4	1	4,5	1,8
Kępcice (mw)	3	0	0,1	0,0
Kobylnica (w)	22	3	44,7	49,2
Potęgowo (w)	9	0	1,0	0,0
Słupsk (w)	15	7	3,4	47,1
Smółdzino (w)	2	0	0,2	0,0
Ustka (w)	66	17	8,1	0,8
Starogardzki	236	76	2,1	2,3
Czarna Woda (m)	7	0	67,0	0,0
Skórcz (m)	1	3	0,5	2,5
Starogard Gdański (m)	24	8	8,3	99,2
Bobowo (w)	4	0	0,3	0,0
Kaliska (w)	4	1	0,2	0,1
Lubichowo (w)	28	2	0,4	0,2
Osieczna (w)	3	0	0,0	0,0
Osiek (w)	3	5	0,2	1,9
Skarszewy (mw)	95	27	2,0	0,4
Skórcz (w)	0	0	0,0	0,0
Smętowo Graniczne (w)	0	0	0,0	0,0
Starogard Gdański (w)	60	29	1,1	0,9
Zblewo (w)	7	1	0,3	0,3
Tczewski	123	41	7,3	0,7
Tczew (m)	10	0	85,5	0,0
Gniew (mw)	13	2	1,3	0,2
Morzyszczyn (w)	1	3	0,1	2,5
Pelplin (mw)	12	4	0,2	0,2
Subkowy (w)	9	0	28,7	0,0
Tczew (w)	78	32	4,0	1,0
Wejherowski	392	61	11,5	10,3
Reda (m)	30	11	18,9	6,8
Rumia (m)	47	5	20,9	4,7
Wejherowo (m)	8	4	100,0	5,5
Choczewo (w)	26	11	5,6	0,7
Gniewino (w)	10	3	43,6	17,1
Linia (w)	101	1	3,4	12,8
Luzino (w)	111	7	1,7	0,3
Łęczycze (w)	23	1	1,1	7,7
Szemud (w)	15	5	1,9	22,6

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Wejherowo (w)	21	13	5,4	11,7
Sztumski	11	52	2,0	4,1
Dzierżoń (mw)	2	2	1,1	0,8
Mikołajki Pomorskie (w)	0	0	0,0	0,0
Stary Dzierżoń (w)	2	0	4,2	0,0
Stary Targ (w)	5	47	3,7	16,2
Sztum (mw)	2	3	0,1	3,4
ŚLĄSKIE	3 714	1 474	36,0	30,6
Bielsko-Biała	170	53	6,5	32,7
Bytom	7	2	7,2	0,1
Chorzów	21	1	100,0	0,1
Częstochowa	12	10	3,0	2,5
Dąbrowa Górnicza	42	3	34,3	2,0
Gliwice	42	12	21,8	38,3
Jastrzębie-Zdrój	62	25	3,6	98,5
Jaworzno	15	15	39,8	11,3
Katowice	56	33	10,8	20,3
Mysłowice	5	12	6,3	19,2
Piekary Śląskie	9	3	9,3	84,0
Ruda Śląska	38	1	12,2	100,0
Rybnik	11	1	100,0	0,0
Siemianowice Śląskie	8	3	100,0	1,8
Sosnowiec	10	21	25,2	19,3
Świętochłowice	10	0	33,9	0,0
Tychy	29	13	7,5	6,4
Zabrze	8	4	10,9	20,7
Zory	16	3	8,3	92,8
Będziński	108	24	24,6	18,5
Będzin (m)	36	3	27,2	6,3
Czeladź (m)	9	7	8,5	12,6
Wojkowice (m)	4	1	4,0	100,0
Bobrowniki (w)	8	0	99,3	0,0
Mierzęcice (w)	3	6	15,8	27,2
Psary (w)	16	0	2,4	0,0
Siewierz (mw)	25	1	14,2	1,3
Sławków (m)	7	6	2,9	97,1
Bielski	85	24	43,0	17,2
Szczyrk (m)	0	2	0,0	43,5
Bestwina (w)	4	0	100,0	0,0
Buczkowice (w)	9	2	56,6	43,8
Czechowice-Dziedzice (mw)	50	3	3,9	1,1
Jasienica (w)	13	13	89,5	10,8
Jaworze (w)	3	0	49,7	0,0
Kozy (w)	0	1	0,0	100,0
Porąbka (w)	0	0	0,0	0,0
Wilamowice (mw)	6	0	93,3	0,0
Wilkowice (w)	0	3	0,0	46,5
Cieszyński	90	14	66,6	19,2
Cieszyn (m)	15	5	4,2	64,2
Ustroń (m)	15	0	100,0	0,0
Wisła (m)	5	2	0,6	99,4
Brenna (w)	1	1	99,9	0,2
Chybie (w)	1	0	100,0	0,0
Dębowiec (w)	5	0	0,3	0,0
Goeszów (w)	15	3	85,6	14,5
Hażlach (w)	6	0	7,2	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Istebna (w)	1	0	90,6	0,0
Skoczów (mw)	17	1	100,0	3,3
Strumięń (mw)	8	2	96,3	0,1
Zebrzydowice (w)	1	0	100,0	0,0
Częstochowski	125	99	20,0	55,6
Błachownia (mw)	0	1	0,0	0,2
Dąbrowa Zielona (w)	6	13	0,3	74,4
Janów (w)	1	0	100,0	0,0
Kamienica Polska (w)	12	6	0,0	0,0
Kłomnice (w)	9	1	0,3	100,0
Koniecpol (mw)	11	0	7,9	0,0
Konopiska (w)	7	7	9,5	0,2
Kruszyna (w)	12	11	0,5	67,7
Lelów (w)	0	17	0,0	100,0
Mstów (w)	2	0	4,0	0,0
Mykanów (w)	23	14	8,6	99,8
Olsztyn (w)	10	5	82,7	59,0
Poczesna (w)	2	1	0,6	100,0
Przyrów (w)	15	22	1,0	100,0
Rędziny (w)	12	1	70,9	30,4
Starcza (w)	3	0	0,2	0,0
Gliwicki	113	5	73,1	4,4
Knurów (m)	18	0	100,0	0,0
Pyskowice (m)	25	1	80,3	2,9
Gierałtów (w)	1	0	100,0	0,0
Pilchowice (w)	12	4	4,2	41,5
Rudziniec (w)	15	0	100,0	0,0
Sońnicowice (mw)	10	0	7,6	0,0
Toszek (mw)	17	0	100,0	0,0
Wielowieś (w)	15	0	100,0	0,0
Kłobucki	87	34	7,1	45,4
Kłobuck (mw)	19	1	1,9	0,1
Krzepice (mw)	25	0	34,3	0,0
Lipie (w)	7	20	0,3	11,3
Miedźno (w)	3	1	0,2	99,8
Opatów (w)	6	1	0,1	99,9
Panki (w)	13	4	46,2	27,3
Popów (w)	4	1	0,1	11,7
Przystajń (w)	3	5	0,4	34,8
Wręczyca Wielka (w)	7	1	4,7	100,0
Lubliniecki	117	55	20,1	16,3
Lubliniec (m)	48	5	4,8	28,0
Boronów (w)	13	0	94,8	0,0
Ciasna (w)	5	9	0,1	0,0
Herby (w)	13	0	100,0	0,0
Kochanowice (w)	2	8	4,3	94,4
Koszęcin (w)	13	13	1,3	14,1
Pawonków (w)	11	20	0,2	12,9
Woźniki (mw)	12	0	11,7	0,0
Mikołowski	29	12	59,8	2,6
Łaziska Górne (m)	5	0	100,0	0,0
Mikołów (m)	12	8	99,3	2,3
Orzesze (m)	9	4	2,5	5,1
Ornontowice (w)	1	0	100,0	0,0
Wýry (w)	2	0	66,2	0,0
Myszkowski	134	60	3,2	100,0
Myszków (m)	35	3	2,3	2,6

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Koziegłowy (mw)	78	24	5,9	83,6
Niegowa (w)	0	13	0,0	100,0
Poraj (w)	0	1	0,0	100,0
Zarki (mw)	21	19	4,4	100,0
Pszczynski	65	8	32,1	12,7
Goczałkowice-Zdrój (w)	1	2	0,2	100,0
Kobiór (w)	3	0	13,5	0,0
Miedzna (w)	7	3	1,2	0,8
Pawłowice (w)	16	1	89,3	10,7
Pszczyna (mw)	18	1	2,4	0,0
Suszec (w)	20	1	96,1	3,9
Raciborski	63	56	38,7	41,7
Racibórz (m)	12	10	20,7	30,3
Kornowac (w)	0	5	0,0	100,0
Krzanowice (mw)	4	1	100,0	99,5
Krzyżanowice (w)	7	0	97,3	0,0
Kuźnia Raciborska (mw)	17	7	3,9	13,1
Nędza (w)	8	4	100,0	43,5
Pietrowice Wielkie (w)	9	15	0,9	99,8
Rudnik (w)	6	14	0,4	29,4
Rybicki	47	12	75,4	25,0
Czerwionka-Leszczyny (mw)	2	0	100,0	0,0
Gaszowice (w)	11	0	100,0	0,0
Jejkowice (w)	6	0	100,0	0,0
Lyski (w)	2	9	7,2	93,1
Świerklany (w)	26	3	93,6	10,0
Tarnogórski	38	35	24,4	51,1
Kalety (m)	5	1	40,2	62,4
Miasteczko Śląskie (m)	8	0	15,7	0,0
Radzionków (m)	1	0	100,0	0,0
Tarnowskie Góry (m)	2	3	0,5	25,3
Krupski Młyn (w)	1	0	100,0	0,0
Ożarówice (w)	6	2	85,5	14,5
Świerklaniec (w)	4	4	0,3	9,7
Tworóg (w)	9	3	5,9	94,1
Zbrosławice (w)	2	22	11,5	88,5
Bieruńsko-Lędziński	43	5	11,5	2,3
Bieruń (m)	16	4	21,0	6,5
Imielin (m)	10	1	11,6	3,6
Lędziny (m)	6	0	1,9	0,0
Bojszowy (w)	4	0	10,0	0,0
Chełm Śląski (w)	7	0	10,1	0,0
Wodzisławski	67	35	32,7	19,0
Pszów (m)	1	3	0,1	74,9
Radlin (m)	12	3	100,0	0,2
Rydułtowy (m)	8	5	15,1	39,0
Wodzisław Śląski (m)	19	18	19,3	48,8
Godów (w)	1	0	100,0	0,0
Gozycze (w)	1	0	9,5	0,0
Lubomia (w)	0	4	0,0	3,9
Markłowice (w)	5	0	9,4	0,0
Mszana (w)	20	2	76,2	23,8
Zawierciański	34	39	31,1	29,1
Poręba (m)	0	0	0,0	0,0
Zawiercie (m)	14	4	12,9	64,8
Irządze (w)	4	0	0,5	0,0
Kroczyce (w)	1	17	0,0	93,0
Łazy (mw)	0	2	0,0	100,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Ogrodzieniec (mw)	3	0	99,7	0,0
Pilica (mw)	1	0	100,0	0,0
Szczekociny (mw)	1	16	0,2	1,5
Włodowice (w)	9	0	100,0	0,0
Zarnowiec (w)	1	0	0,1	0,0
Zywiecki	41	5	88,3	10,8
Zywiec (m)	1	1	98,1	0,9
Czernichów (w)	10	0	100,0	0,0
Gilowice (w)	1	0	100,0	0,0
Jeleśnia (w)	1	0	100,0	0,0
Koszarawa (w)	0	1	0,0	100,0
Lipowa (w)	1	0	100,0	0,0
Łęka (w)	2	0	100,0	0,0
Łodygowice (w)	3	0	7,4	0,0
Milówka (w)	6	2	10,3	78,0
Radziechowy-Wieprz (w)	2	0	58,7	0,0
Rajcza (w)	2	0	100,0	0,0
Ślemień (w)	1	0	26,7	0,0
Świnna (w)	0	1	0,0	10,0
Ujsoly (w)	1	0	100,0	0,0
Węgierska Górka (w)	10	0	100,0	0,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	876	484	4,6	28,3
Kielce	27	8	2,2	6,4
Buski	27	7	0,2	10,0
Busko-Zdrój (mw)	23	5	0,7	4,9
Gnojno (w)	0	0	0,0	0,0
Nowy Korczyn (w)	0	0	0,0	0,0
Pacanów (w)	1	0	0,0	0,0
Solec-Zdrój (w)	0	2	0,0	100,0
Stopnica (w)	1	0	0,0	0,0
Tuczępy (w)	1	0	0,0	0,0
Wiślica (w)	1	0	0,0	0,0
Jędrzejowski	51	8	2,2	35,5
Imielno (w)	1	1	0,0	0,1
Jędrzejów (mw)	34	1	0,3	0,0
Małogoszcz (mw)	2	3	10,4	90,1
Nagłowice (w)	4	1	0,0	100,0
Oksa (w)	1	1	0,1	99,9
Sędziszów (mw)	6	0	8,3	0,0
Ślupia (Jędrzejowska) (w)	0	1	0,0	100,0
Sobków (w)	0	0	0,0	0,0
Wodzisław (w)	3	0	0,0	0,0
Kazimierski	3	15	0,1	4,1
Bejsce (w)	0	0	0,0	0,0
Czarnocin (w)	0	0	0,0	0,0
Kazimierza Wielka (mw)	0	14	0,0	12,2
Opatowiec (w)	2	1	0,4	0,4
Skalbierz (mw)	1	0	0,2	0,0
Kielecki	185	101	6,4	52,1
Bieliny (w)	0	14	0,0	100,0
Bodzentyn (mw)	5	0	0,4	0,0
Chęciny (mw)	6	6	3,0	1,3
Chmielnik (mw)	5	2	3,6	1,2
Daleszyce (w)	16	18	0,3	100,0
Górno (w)	6	13	0,3	99,9
Łagów (w)	3	19	0,3	100,0
Łopuszno (w)	0	0	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Masłów (w)	10	0	0,6	0,0
Miedziana Góra (w)	15	3	55,8	44,8
Mniów (w)	1	2	0,2	18,4
Morawica (w)	45	1	2,4	99,7
Nowa Słupia (w)	5	0	0,2	0,0
Piekoszków (w)	34	19	0,4	100,0
Pierzchnica (w)	5	0	1,0	0,0
Raków (w)	0	1	0,0	100,0
Sitkówka-Nowiny (w)	1	1	1,4	100,0
Strawczyn (w)	12	0	100,0	0,0
Zagnańsk (w)	16	2	0,8	100,0
Konecki	16	7	0,1	6,4
Falków (w)	0	0	0,0	0,0
Gowarczów (w)	0	0	0,0	0,0
Końskie (mw)	9	6	0,2	4,4
Radoszyce (w)	2	0	0,1	0,0
Ruda Maleniecka (w)	0	0	0,0	0,0
Słupia (Konecka) (w)	0	0	0,0	0,0
Smyków (w)	1	1	0,5	100,0
Stąporków (mw)	4	0	0,0	0,0
Opatowski	16	9	5,1	41,3
Baćkowice (w)	2	1	0,2	99,7
Iwaniska (w)	0	1	0,0	100,0
Lipnik (w)	2	1	0,3	3,7
Opatów (mw)	0	1	0,0	0,0
Ożarów (mw)	10	4	25,2	86,6
Sadowie (w)	2	1	0,1	16,6
Tarłów (w)	0	0	0,0	0,0
Wojciechowice (w)	0	0	0,0	0,0
Ostrowiecki	24	6	1,7	22,1
Ostrowiec Świętokrzyski (m)	11	3	8,9	0,1
Bałtów (w)	0	0	0,0	0,0
Bodzechów (w)	1	1	0,0	7,4
Chmielów (mw)	6	1	5,3	11,3
Kunów (mw)	6	1	0,2	100,0
Waśniów (w)	0	0	0,0	0,0
Pińczowski	17	6	18,3	24,6
Działoszyce (mw)	0	0	0,0	0,0
Kije (w)	1	0	100,0	0,0
Michałów (w)	0	1	0,0	100,0
Pińczów (mw)	16	5	6,0	18,0
Złota (w)	0	0	0,0	0,0
Sandomierski	24	12	1,5	26,9
Sandomierz (m)	12	8	11,3	29,7
Dwikozy (w)	0	0	0,0	0,0
Klimontów (w)	2	0	0,9	0,0
Koprzywnica (mw)	1	0	0,4	0,0
Łonów (w)	4	0	5,3	0,0
Obrazów (w)	1	1	0,1	100,0
Samborzec (w)	1	0	0,3	0,0
Wilczyce (w)	2	1	0,0	100,0
Zawichost (mw)	1	2	1,2	39,8
Skarżyski	21	13	32,1	4,3
Skarżysko-Kamienna (m)	8	5	0,9	2,0
Bliżyn (w)	3	7	1,0	10,8
Łączna (w)	4	0	100,0	0,0
Skarżysko Kościelne (w)	0	0	0,0	0,0
Suchedniów (mw)	6	1	1,6	0,7

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Starachowicki	9	29	0,5	42,8
Starachowice (m)	8	8	8,2	14,9
Brody (w)	0	0	0,0	0,0
Mirzec (w)	1	0	0,1	0,0
Pawłów (w)	0	14	0,0	100,0
Wąchock (mw)	0	7	0,0	100,0
Staszowski	10	11	4,7	23,3
Bogoria (w)	0	2	0,0	99,7
Łubnice (w)	0	0	0,0	0,0
Oleśnica (w)	0	1	0,0	100,0
Osiek (mw)	1	2	1,3	19,7
Połańcie (mw)	5	1	49,2	8,9
Rytwiany (w)	1	0	2,9	0,0
Staszów (mw)	3	4	0,4	0,9
Szydłów (w)	0	1	0,0	4,8
Włoszczowski	8	10	0,6	22,2
Kluczewsko (w)	0	0	0,0	0,0
Krasocin (w)	3	2	2,8	8,1
Moskorzew (w)	1	1	0,0	0,0
Radków (w)	0	0	0,0	0,0
Secemin (w)	1	5	0,1	99,9
Włoszczowa (mw)	3	2	0,0	8,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2 304	608	11,4	1,1
Elbląg	36	18	30,5	20,4
Olsztyn	39	22	24,7	26,6
Bartoszycki	32	7	0,5	0,3
Bartoszyce (m)	20	5	18,0	16,7
Górowo Iławeckie (m)	1	0	100,0	0,0
Bartoszyce (w)	8	0	0,4	0,0
Bisztynek (mw)	3	2	0,0	1,1
Górowo Iławeckie (w)	0	0	0,0	0,0
Sępólno (mw)	0	0	0,0	0,0
Braniewski	8	13	0,2	1,5
Braniewo (m)	6	3	4,3	10,2
Braniewo (w)	0	0	0,0	0,0
Frombork (mw)	0	1	0,0	6,8
Lelkowo (w)	0	1	0,0	0,5
Pieniężno (mw)	2	0	0,7	0,0
Płoskinia (w)	0	8	0,0	4,2
Wilczęta (w)	0	0	0,0	0,0
Działdowski	67	8	41,1	0,1
Działdowo (m)	1	0	82,9	0,0
Działdowo (w)	24	1	100,0	0,1
Īowo-Osada (w)	1	0	100,0	0,0
Lidzbarsk (mw)	12	6	0,3	0,2
Płośnica (w)	5	0	0,5	0,0
Rybno (w)	24	1	1,6	0,0
Elbląski	38	4	24,4	0,8
Elbląg (w)	2	0	6,5	0,0
Godkowo (w)	7	0	1,0	0,0
Gronowo Elbląskie (w)	1	0	98,5	0,0
Markusy (w)	1	0	0,7	0,0
Milejewo (w)	1	1	99,9	10,5
Młynary (mw)	21	0	94,3	0,0
Paślęk (mw)	4	3	0,9	0,4
Rychliki (w)	1	0	0,0	0,0
Tolkicko (mw)	0	0	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Elcki	107	25	1,8	1,3
Elk (m)	16	13	23,0	29,2
Elk (w)	64	10	1,7	1,8
Kalinowo (w)	1	1	2,2	0,4
Prostki (w)	19	1	1,0	0,0
Stare Juchy (w)	7	0	0,1	0,0
Giżycki	82	9	1,6	0,5
Giżycko (m)	6	3	13,1	27,0
Giżycko (w)	38	2	3,7	0,3
Kruklanki (w)	14	0	0,3	0,0
Miłki (w)	8	2	1,1	0,3
Ryn (mw)	7	1	0,4	0,0
Wydminy (w)	9	1	0,7	0,1
Ilawski	41	10	77,3	0,1
Ilawa (m)	5	0	100,0	0,0
Lubawa (m)	1	0	100,0	0,0
Ilawa (w)	16	4	100,0	0,3
Kisielice (mw)	2	0	100,0	0,0
Lubawa (w)	6	0	0,1	0,0
Susz (mw)	5	2	1,9	0,2
Zalewo (mw)	6	4	2,3	0,1
Kętrzyński	31	3	1,2	0,5
Kętrzyn (m)	18	1	77,9	10,6
Barciany (w)	0	0	0,0	0,0
Kętrzyn (w)	1	1	0,0	0,0
Korsze (mw)	3	0	0,1	0,0
Reszel (mw)	4	1	1,5	2,9
Srokowo (w)	5	0	2,0	0,0
Lidzbarski	46	3	18,4	4,1
Lidzbark Warmiński (m)	1	0	64,0	0,0
Kiwyty (w)	7	0	0,6	0,0
Lidzbark Warmiński (w)	17	2	1,0	0,0
Lubomino (w)	1	0	100,0	0,0
Orneta (mw)	20	1	2,5	15,6
Mragowski	62	9	1,6	0,3
Mragowo (m)	4	4	69,5	2,6
Mikołajki (mw)	21	1	0,8	0,0
Mragowo (w)	26	2	1,4	0,9
Piecki (w)	3	0	0,1	0,0
Sorkwity (w)	8	2	0,3	0,2
Nidzicki	13	9	40,0	0,2
Janowiec Kościelny (w)	0	0	0,0	0,0
Janowo (w)	1	1	0,0	0,3
Kozłowo (w)	7	8	0,2	0,6
Nidzica (mw)	5	0	100,0	0,0
Nowomiejski	67	18	3,4	0,3
Nowe Miasto Lubawskie (m)	1	0	99,2	0,0
Biskupiec (w)	29	7	1,7	0,2
Grodziczno (w)	3	1	0,3	0,0
Kurzętnik (w)	15	4	2,5	0,8
Nowe Miasto Lubawskie (w)	19	6	2,6	0,3
Olecki	34	2	1,5	0,4
Kowale Oleckie (w)	4	0	0,4	0,0
Olecko (mw)	18	1	2,7	1,3
Świątajno (w)	6	1	1,7	0,1
Wieliczki (w)	6	0	0,8	0,0
Olsztyński	171	51	2,2	1,5
Barczewo (mw)	9	2	4,5	4,2

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Biskupiec (mw)	20	4	6,2	0,3
Dobre Miasto (mw)	14	1	0,7	0,2
Dywyty (w)	8	12	0,9	7,8
Gietrzwałd (w)	23	6	3,6	1,6
Jeźiorany (mw)	9	7	1,2	0,6
Jonkowo (w)	11	1	0,7	0,1
Kolno (w)	3	0	0,0	0,0
Olsztynek (mw)	14	3	0,4	2,4
Purda (w)	18	10	0,6	0,2
Stawiguda (w)	42	4	5,9	1,3
Świątki (w)	0	1	0,0	0,1
Ostródzki	100	28	3,2	1,6
Ostróda (m)	13	1	100,0	0,1
Dąbrówno (w)	26	11	5,9	2,7
Grunwald (w)	8	0	0,9	0,0
Łukta (w)	14	0	7,3	0,0
Maldyty (w)	3	3	0,5	0,2
Milakowo (mw)	2	3	1,3	1,9
Milomłyn (mw)	3	4	2,4	0,2
Morąg (mw)	10	5	0,9	5,8
Ostróda (w)	21	1	2,1	0,6
Piski	52	28	5,1	1,3
Biała Piska (mw)	6	1	2,0	0,1
Orzysz (mw)	9	3	20,5	2,9
Pisz (mw)	26	13	1,0	1,3
Ruciane-Nida (mw)	11	11	0,5	1,0
Szczywieński	90	23	0,6	1,0
Szczytno (m)	6	3	24,1	21,4
Dźwierzuty (w)	23	5	0,8	0,1
Jedwabno (w)	14	6	0,6	0,1
Pasym (mw)	13	0	0,3	0,0
Rozogi (w)	1	1	0,1	5,7
Szczytno (w)	15	3	0,6	1,1
Świątajno (w)	10	2	1,0	0,0
Wielbark (w)	8	3	0,0	0,1
Węgorzewski	22	11	1,7	0,5
Budry (w)	0	0	0,0	0,0
Pozezdrze (w)	3	4	1,3	1,1
Węgorzewo (mw)	19	7	2,7	0,4
WIELKOPOLSKIE	9 354	1 470	10,7	2,5
Kalisz	20	9	9,4	14,7
Konin	84	31	93,2	6,2
Leszno	41	2	13,9	5,9
Poznań	47	47	6,6	29,3
Chodzieżski	125	18	32,9	6,2
Chodzież (m)	35	4	5,1	93,3
Budzyń (w)	21	1	0,6	0,1
Chodzież (w)	37	0	100,0	0,0
Margonin (mw)	11	12	5,9	24,3
Szamocin (mw)	21	1	1,7	0,2
Czarnkowsko-Trzcianecki	196	21	9,4	1,4
Czarnków (m)	7	3	100,0	11,0
Czarnków (w)	14	3	0,5	2,0
Drańsko (w)	30	11	0,4	4,3
Krzyż Wielkopolski (mw)	31	0	8,4	0,0
Lubasz (w)	43	1	6,4	0,0
Połajewo (w)	2	1	84,6	3,6

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Trzcianka (mw)	49	1	3,1	0,0
Wieleń (mw)	20	1	0,1	1,2
Gnieźnieński	403	71	2,7	1,2
Gniezno (m)	47	12	20,1	17,2
Czerniejewo (mw)	24	7	3,9	0,3
Gniezno (w)	75	12	2,3	0,1
Kiszkowo (w)	32	2	1,9	0,1
Klecko (mw)	16	0	0,2	0,0
Łubowo (w)	116	20	9,3	1,5
Mieleszyn (w)	1	1	0,2	0,3
Niechanowo (w)	5	0	0,1	0,0
Trzemeszno (mw)	46	4	1,4	3,1
Witkowo (mw)	41	13	0,7	0,3
Gołdapski	14	3	0,5	0,3
Banie Mazurskie (w)	1	0	0,3	0,0
Dubeninki (w)	8	0	1,0	0,0
Gołdap (mw)	5	3	0,3	0,7
Gostyński	51	15	1,3	0,9
Borek Wielkopolski (mw)	0	4	0,0	0,4
Gostyń (mw)	18	3	5,7	0,6
Krobia (mw)	2	4	1,1	4,5
Pępowo (w)	19	1	0,5	0,1
Piaski (w)	3	3	0,2	0,0
Pogorzela (mw)	3	0	0,0	0,0
Poniec (mw)	6	0	0,2	0,0
Grodziski	102	11	1,0	0,1
Granowo (w)	27	0	0,9	0,0
Grodzisk Wielkopolski (mw)	37	3	3,6	0,1
Kamieniec (w)	11	4	0,1	0,1
Rakoniewice (mw)	17	4	0,3	0,1
Wielichowo (mw)	10	0	0,3	0,0
Jarociński	33	13	1,0	1,7
Jaraczewo (w)	5	0	1,2	0,0
Jarocin (mw)	17	13	1,5	5,1
Kotlin (w)	6	0	1,0	0,0
Zerków (mw)	5	0	0,3	0,0
Kaliski	65	5	1,6	0,4
Blizanów (w)	14	2	0,4	2,2
Brzeziny (w)	3	3	8,0	0,7
Ceków-Kolonia (w)	4	0	0,3	0,0
Godziesze Wielkie (w)	14	0	0,4	0,0
Koźminek (w)	5	0	3,0	0,0
Lisków (w)	6	0	2,0	0,0
Mycielin (w)	0	0	0,0	0,0
Opatówek (w)	5	0	1,3	0,0
Stawiszyn (mw)	6	0	0,5	0,0
Szczytniki (w)	1	0	0,0	0,0
Zelazków (w)	7	0	1,2	0,0
Kepiński	36	12	26,1	28,5
Baranów (w)	7	2	13,4	44,0
Bralin (w)	3	0	0,4	0,0
Kępno (mw)	1	1	100,0	100,0
Łęka Opatowska (w)	10	1	1,1	0,2
Perzów (w)	0	0	0,0	0,0
Rychtal (w)	3	7	21,9	14,0
Trzcianica (w)	12	1	3,5	4,0
Kolski	59	8	41,4	0,4
Koło (m)	22	1	6,7	12,1

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Babiak (w)	12	0	3,0	0,0
Chodów (w)	0	6	0,0	2,1
Dąbie (mw)	2	0	100,0	0,0
Grzegorzew (w)	1	0	95,0	0,0
Kłodawa (mw)	4	0	99,9	0,0
Koło (w)	9	1	0,9	0,5
Kościelec (w)	4	0	1,5	0,0
Olszówka (w)	0	0	0,0	0,0
Osiek Mały (w)	4	0	7,0	0,0
Przedecz (mw)	1	0	100,0	0,0
Koniński	219	5	17,8	1,0
Golina (mw)	4	0	0,9	0,0
Grodzic (w)	0	0	0,0	0,0
Kazimierz Biskupi (w)	144	0	9,6	0,0
Kleczew (mw)	8	2	92,4	11,4
Kramsk (w)	5	0	4,8	0,0
Krzymów (w)	2	0	0,5	0,0
Rychwał (mw)	7	0	100,0	0,0
Rzgów (w)	29	0	0,4	0,0
Skulsk (w)	0	1	0,0	1,4
Sompolno (mw)	6	0	0,9	0,0
Stare Miasto (w)	6	2	3,3	1,8
Ślesin (mw)	6	0	25,5	0,0
Wierzbinek (w)	2	0	1,4	0,0
Wilczyn (w)	0	0	0,0	0,0
Kościański	186	18	4,8	3,9
Kościan (m)	35	8	11,0	6,5
Czempin (mw)	47	0	2,6	0,0
Kościan (w)	25	5	13,5	13,5
Krzywiń (mw)	33	5	0,8	0,0
Śmigiel (mw)	46	0	0,6	0,0
Krotoszyński	37	4	0,7	0,1
Sulmierzyce (m)	0	0	0,0	0,0
Kobylin (mw)	5	0	1,0	0,0
Koźmin Wielkopolski (mw)	9	2	0,2	0,1
Krotoszyn (mw)	15	2	1,2	0,1
Rozdrażew (w)	1	0	0,0	0,0
Zduny (mw)	7	0	0,4	0,0
Leszczyński	212	13	1,7	0,9
Krzemieniewo (w)	16	0	2,9	0,0
Lipno (w)	82	12	3,3	6,7
Osieczna (mw)	22	1	0,7	0,0
Rydzyna (mw)	20	0	0,2	0,0
Święciechowa (w)	24	0	0,4	0,0
Wijewo (w)	1	0	5,8	0,0
Włoszakowice (w)	47	0	1,4	0,0
Międzychodzki	198	71	1,0	3,7
Chrzypsko Wielkie (w)	56	6	2,5	0,7
Kwilcz (w)	48	0	1,5	0,0
Międzychód (mw)	32	5	0,6	8,3
Sieraków (mw)	62	60	0,7	0,8
Nowotomyski	63	29	11,0	0,7
Kušlin (w)	1	1	99,8	0,2
Lwówek (mw)	11	1	0,5	0,0
Miedzichowo (w)	2	4	0,1	0,2
Nowy Tomysł (mw)	23	8	1,7	0,0
Opalenica (mw)	16	9	0,5	0,4
Zbąszyń (mw)	10	6	0,3	3,1

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Obornicki	105	12	0,5	1,1
Oborniki (mw)	44	7	0,3	0,2
Rogoźno (mw)	55	5	1,1	3,4
Ryczywół (w)	6	0	0,1	0,0
Ostrowski	83	13	16,8	0,5
Ostrów Wielkopolski (m)	32	5	19,3	5,2
Nowe Skalmierzyce (mw)	5	1	0,6	0,4
Odolanów (mw)	12	0	1,5	0,0
Ostrów Wielkopolski (w)	24	4	23,9	1,3
Przygodzice (w)	0	3	0,0	0,2
Raszków (mw)	7	0	99,9	0,0
Sieroszewice (w)	3	0	0,2	0,0
Sośnie (w)	0	0	0,0	0,0
Ostrzeszowski	22	2	15,8	0,0
Czajków (w)	0	1	0,0	0,4
Doruchów (w)	1	0	100,0	0,0
Grabów nad Prosną (mw)	3	0	0,0	0,0
Kobyła Góra (w)	1	0	5,3	0,0
Kraszewice (w)	0	0	0,0	0,0
Mikstat (mw)	3	0	0,5	0,0
Ostrzeszów (mw)	14	1	8,2	0,0
Piłski	208	33	22,1	0,8
Piła (m)	91	17	78,4	4,4
Białośliwie (w)	8	1	0,0	4,5
Kaczory (w)	18	7	0,8	0,9
Łobżenica (mw)	3	0	100,0	0,0
Miasteczko Krajeńskie (w)	0	0	0,0	0,0
Szydłowo (w)	41	5	0,4	0,0
Ujście (mw)	24	3	0,6	0,7
Wyrzysk (mw)	0	0	0,0	0,0
Wysoka (mw)	23	0	4,3	0,0
Pleszewski	44	9	3,9	5,5
Chocz (w)	3	0	0,4	0,0
Czermin (w)	2	0	1,8	0,0
Dobrzyca (w)	5	1	0,1	1,4
Gizałki (w)	6	1	14,7	0,1
Gołuchów (w)	11	3	3,4	26,4
Pleszew (mw)	17	4	2,7	1,0
Poznański	1 097	129	16,0	2,6
Luboń (m)	13	1	30,0	3,3
Puszczykowo (m)	23	7	8,4	3,6
Buk (mw)	15	1	3,5	0,6
Czerwonak (w)	42	6	15,4	13,4
Dopiewo (w)	118	4	7,4	0,6
Kleszczewo (w)	1	0	100,0	0,0
Komorniki (w)	37	8	25,0	2,3
Kostrzyn (mw)	29	7	1,9	4,1
Kórnik (mw)	195	14	7,6	1,6
Mosina (mw)	115	11	3,5	1,2
Murowana Goślina (mw)	32	4	8,1	4,8
Pobiedziska (mw)	84	7	9,3	1,4
Rokietnica (w)	69	6	9,9	1,7
Stęszew (mw)	30	9	2,1	0,4
Suchy Las (w)	94	20	69,9	2,6
Swarzędz (mw)	120	13	3,6	0,4
Tarnowo Podgórne (w)	80	11	31,1	6,7
Rawicki	26	5	0,1	0,1
Bojanowo (mw)	6	2	0,0	0,0

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Jutrosin (mw)	1	0	0,0	0,0
Miejska Górka (mw)	5	1	0,1	0,0
Pakosław (w)	6	0	0,1	0,0
Rawicz (mw)	8	2	0,2	0,5
Śtupecki	70	4	32,1	0,0
Ślupca (m)	2	0	99,9	0,0
Łądek (w)	4	0	0,3	0,0
Orchowo (w)	10	0	0,4	0,0
Ostrowite (w)	3	2	100,0	0,1
Powidz (w)	29	0	1,1	0,0
Ślupca (w)	8	2	100,0	0,0
Strzałkowo (w)	14	0	5,0	0,0
Zagórów (mw)	0	0	0,0	0,0
Szamotulski	259	21	2,0	0,3
Obrzycko (m)	0	0	0,0	0,0
Duszynki (w)	32	2	2,9	0,1
Kaźmierz (w)	32	4	4,7	0,1
Obrzycko (w)	3	1	0,2	0,1
Ostroróg (mw)	4	0	0,8	0,0
Pniewy (mw)	49	5	2,8	0,8
Szamotuły (mw)	83	7	2,4	0,1
Wronki (mw)	56	2	0,7	0,5
Średzki	98	10	2,2	17,8
Dominowo (w)	2	2	0,1	0,0
Krzykosy (w)	11	1	0,3	99,9
Nowe Miasto nad Wartą (w)	0	1	0,0	0,0
Środa Wielkopolska (mw)	61	6	5,5	0,3
Zaniemiśl (w)	24	0	1,6	0,0
Śremski	113	16	3,3	1,6
Brodnica (w)	9	0	0,2	0,0
Dolsk (mw)	28	1	0,4	0,0
Książ Wielkopolski (mw)	12	5	0,2	0,5
Śrem (mw)	64	10	8,6	4,0
Turecki	66	14	29,2	0,6
Turek (m)	15	5	54,5	12,1
Brudzew (w)	13	2	3,0	3,1
Dobra (mw)	13	0	0,2	0,0
Kawęczyn (w)	5	0	0,0	0,0
Malanów (w)	4	4	0,1	0,1
Przykona (w)	1	3	100,0	0,4
Tuliszków (mw)	2	0	95,3	0,0
Turek (w)	9	0	4,4	0,0
Władysławów (w)	4	0	1,1	0,0
Wągrowiecki	60	8	3,6	2,4
Wągrowiec (m)	17	1	16,6	100,0
Damaśławek (w)	2	1	17,8	0,1
Gołańcz (mw)	1	2	6,6	2,3
Mieścisko (w)	1	1	0,1	0,1
Skoki (mw)	15	2	0,9	0,1
Wapno (w)	0	1	0,0	5,1
Wągrowiec (w)	24	0	0,3	0,0
Wolsztyński	45	10	0,6	0,1
Przemęt (w)	14	3	1,2	0,1
Siedlec (w)	11	4	0,3	0,0
Wolsztyn (mw)	20	3	0,4	0,1
Wrzesiński	90	27	1,0	0,8
Kołaczkowo (w)	3	3	0,1	0,9
Miłosław (mw)	7	5	0,6	0,4

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Nekla (mw)	36	2	2,7	0,1
Pyzdry (mw)	0	0	0,0	0,0
Września (mw)	44	17	1,6	1,9
Złotowski	114	19	0,6	1,3
Złotów (m)	16	10	13,0	12,3
Jastrowie (mw)	3	1	0,4	2,3
Krajenka (mw)	24	0	0,6	0,0
Lipka (w)	3	0	0,4	0,0
Okonek (mw)	20	0	0,2	0,0
Tarnówka (w)	0	0	0,0	0,0
Zakrzewo (w)	15	0	0,2	0,0
Złotów (w)	33	8	1,7	3,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	2 318	712	9,9	7,1
Koszalin	16	5	19,1	15,9
Szczecin	158	102	2,6	47,6
Świnoujście	8	6	29,8	20,2
Białogardzki	34	4	3,0	3,5
Białogard (m)	23	1	16,1	100,0
Białogard (w)	0	1	0,0	0,0
Karlıno (mw)	10	0	10,4	0,0
Tychowo (w)	1	2	1,9	1,2
Choszczeński	35	19	0,4	0,4
Bierzwnik (w)	4	2	0,1	0,2
Choszczno (mw)	11	1	0,9	0,5
Drawno (mw)	10	0	0,7	0,0
Krzęcin (w)	2	0	0,0	0,0
Pelczyce (mw)	8	0	0,1	0,0
Recz (mw)	0	16	0,0	2,2
Drawski	43	6	8,1	0,2
Czaplinek (mw)	2	2	5,2	0,2
Drawsko Pomorskie (mw)	0	0	0,0	0,0
Kalisz Pomorski (mw)	8	0	5,9	0,0
Ostrowice (w)	9	1	37,9	0,1
Wierzchowo (w)	0	0	0,0	0,0
Złocieniec (mw)	24	3	19,8	1,4
Goleniowski	47	55	2,7	19,4
Goleniów (mw)	22	9	2,4	0,2
Maszewo (mw)	0	0	0,0	0,0
Nowogard (mw)	10	46	6,1	92,3
Osina (w)	10	0	9,3	0,0
Przybiernów (w)	1	0	1,0	0,0
Stepnica (w)	4	0	0,2	0,0
Gryficki	62	27	2,3	3,4
Brojce (w)	0	0	0,0	0,0
Gryfice (mw)	17	0	0,3	0,0
Karnice (w)	6	11	0,3	0,0
Ploty (mw)	2	1	0,1	0,0
Rewal (w)	22	6	8,6	46,4
Trzebiatów (mw)	15	9	8,0	6,7
Gryfiński	114	12	3,2	0,2
Banie (w)	10	0	14,1	0,0
Cedynia (mw)	3	0	1,0	0,0
Chojna (mw)	18	3	0,3	0,1
Gryfino (mw)	49	4	7,5	1,4
Mieszkowice (mw)	4	1	0,2	0,1
Moryń (mw)	18	2	0,2	0,2

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Stare Czarnowo (w)	0	0	0,0	0,0
Trzcińsko-Zdrój (mw)	2	1	0,1	0,0
Widuchowa (w)	10	1	3,9	0,0
Kamieński	83	12	1,7	1,1
Dziwnów (mw)	19	0	1,1	0,0
Golczewo (mw)	2	1	0,1	0,0
Kamień Pomorski (mw)	13	4	2,5	3,1
Międzyzdroje (mw)	12	4	1,1	2,3
Świerzno (w)	3	0	0,0	0,0
Wolin (mw)	34	3	3,0	0,5
Kołobrzeski	36	5	23,5	3,0
Kołobrzeg (m)	13	0	7,4	0,0
Dygowo (w)	10	0	13,4	0,0
Gościno (w)	2	1	2,2	3,6
Kołobrzeg (w)	1	3	86,9	11,5
Rymań (w)	0	0	0,0	0,0
Siemysł (w)	0	0	0,0	0,0
Ustronie Morskie (w)	10	1	41,0	2,0
Koszański	36	6	13,2	0,4
Będzino (w)	5	0	4,0	0,0
Biesiekierz (w)	4	0	0,7	0,0
Bobolice (mw)	0	0	0,0	0,0
Manowo (w)	7	3	0,4	1,6
Mielno (w)	1	0	0,3	0,0
Polanów (mw)	14	0	0,1	0,0
Sianów (mw)	5	3	93,0	1,5
Świeszyno (w)	0	0	0,0	0,0
Łobeski	4	1	0,3	1,1
Dobra (mw)	1	0	2,5	0,0
Łobez (mw)	3	0	0,3	0,0
Radowo Małe (w)	0	0	0,0	0,0
Resko (mw)	0	1	0,0	4,0
Węgorzyno (mw)	0	0	0,0	0,0
Mysliborski	67	15	1,0	2,1
Barlinek (mw)	12	1	1,3	0,1
Boleszkowice (w)	1	2	0,0	0,0
Dębno (mw)	26	4	1,9	7,4
Myslibórz (mw)	20	3	0,5	0,2
Nowogródek Pomorski (w)	8	5	0,2	0,0
Policki	129	23	24,4	13,0
Dobra (Szczecińska) (w)	79	8	9,8	0,3
Kołbaskowo (w)	33	6	4,1	4,1
Nowe Warpno (mw)	0	0	0,0	0,0
Police (mw)	17	9	58,4	32,4
Pyrzycki	29	4	3,8	0,4
Bielice (w)	1	0	0,6	0,0
Kozielice (w)	9	0	26,5	0,0
Lipiany (mw)	5	3	0,4	3,2
Przelewice (w)	3	0	0,0	0,0
Pyrzyce (mw)	7	1	0,7	0,0
Warnice (w)	4	0	0,0	0,0
Ślawieński	82	15	42,9	27,9
Darłowo (m)	1	5	0,6	99,4
Ślawno (m)	35	3	20,3	0,6
Darłowo (w)	5	1	0,5	99,7
Malechowo (w)	3	5	50,9	0,0
Postomino (w)	32	1	19,7	0,8

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Sławno (w)	6	0	99,5	0,0
Stargardzki	67	19	2,5	1,3
Stargard Szczeciński (m)	24	8	22,2	3,5
Chociwel (mw)	3	0	0,8	0,0
Dobrzany (mw)	0	0	0,0	0,0
Dolice (w)	2	0	4,9	0,0
Ińsko (mw)	1	1	0,1	4,3
Kobylanka (w)	13	0	0,8	0,0
Marianowo (w)	2	2	1,2	0,2
Stara Dąbrowa (w)	6	5	0,5	0,2
Stargard Szczeciński (w)	15	3	3,2	3,3
Suchań (mw)	1	0	1,2	0,0
Szczecinecki	25	13	25,2	30,8
Szczecinek (m)	16	10	14,1	73,5
Barwice (mw)	1	0	1,7	0,0
Biały Bór (mw)	3	1	0,3	0,5

Województwo, powiat, gmina (m – miejska, w – wiejska, mw – miejsko-wiejska)	Liczba		Pokrycie (%)	
	obowią- zujące	pro- jekty	obowią- zujące	pro- jekty
Borne Sulinowo (mw)	5	1	89,9	1,1
Grzmiąca (w)	0	0	0,0	0,0
Szczecinek (w)	0	1	0,0	100,0
Świdwiński	48	4	13,6	0,7
Świdwin (m)	16	2	56,8	22,3
Brzeżno (w)	1	0	100,0	0,0
Połczyn-Zdrój (mw)	19	2	2,9	0,7
Rąbino (w)	3	0	3,8	0,0
Sławoborze (w)	5	0	3,8	0,0
Świdwin (w)	4	0	0,4	0,0
Walecki	36	3	14,2	0,2
Walcz (m)	17	1	2,1	3,1
Człopa (mw)	4	0	0,1	0,0
Mirosławiec (mw)	3	0	96,4	0,0
Tuczno (mw)	4	2	1,3	0,4
Walcz (w)	8	0	0,0	0,0

OBJAŚNIENIA do formularza

Objaśnienia do działu 1

Dział 1 należy wypełnić zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 1999 Nr 15, poz. 139 z późn. zm.) oraz przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Przez studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy rozumieć opracowanie planistyczne sporządzone zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przez obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy rozumieć studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalone przez radę gminy zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; nie uchylone przez radę gminy lub w ramach nadzoru przez wojewodę lub Sąd Administracyjny.

Przez sformułowanie użyte w pkt 1 poz. 2, tj. "nie posiada, ale jest w trakcie zmiany" należy rozumieć realizację art. 27 lub art. 33 ustawy z 27 marca 2003 r.

Przez sformułowanie użyte w pkt 1 poz. 3, tj. "nie posiada, ale studium jest w trakcie sporządzania" należy rozumieć, iż dotyczy to prac między podjęciem przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium a podjęciem uchwały o uchwaleniu studium.

Przez sformułowanie użyte w pkt 1 poz. 4, tj. "nie posiada i nie przystąpiła do sporządzania studium" należy rozumieć, że rada gminy nie podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 9 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub studium zostało uchylone przez radę gminy lub w ramach nadzoru przez wojewodę lub Sąd Administracyjny.

W pkt 2 w rubryce 1 należy wpisać sumę powierzchni, wykazanych w studium do obowiązkowego opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych (szczególnych) oraz, w zależności od tego, w jakim trybie studium zostało uchwalone - jeśli w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym - na podstawie obowiązku wynikającego z przepisów art. 13 ust. 1 pkt 1,2,3,5 tej ustawy, jeśli w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na podstawie obowiązku wynikającego z przepisów art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy.

W pkt 2 w rubryce 2 należy wpisać powierzchnie wyznaczone w studium, uchwalonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, dla których gmina miała zamiar sporządzić plany ze względu na istniejące uwarunkowania, zgodnie z przepisem art. 13 ust.1 pkt 4, analogicznie jak wynika z art. 10 ust. 2 pkt 9 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W pkt 2 w rubryce 6 wskazać należy powierzchnię terenów, wskazanych w studium pod zabudowę mieszkaniową, a także mieszkaniową mieszaną (np. z usługami).

Przez koszt sporządzenia ostatniej zmiany studium należy rozumieć sumę wydatków gminy poniesionych na opracowanie zmiany studium (niezależnie od tego czy była ona przedmiotem umowy cywilno-prawnej czy też była sporządzana w ramach

pracy jednostek organizacyjnych gminy). Wydatki gminy poniesione na sporządzenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy to suma kwot wypłaconych na podstawie faktur z tytułu umów cywilno-prawnych, jak i np. koszty osobowe (gdy zmianę sporządzało w ramach pracy jednostek organizacyjnych gminy) oraz wydatki poniesione na nabycie podkładów mapowych, powielanie materiałów, uzgadnianie, rozsyłanie korespondencji, wydatki związane z wyłożeniem projektu studium do publicznego wglądu i inne czynności administracyjno-techniczne, o ile nie były przedmiotem w/w umów, a wynikały bezpośrednio ze sporządzenia zmiany studium.

Objaśnienia do działów 2 i 3

Działy 2 i 3 należy wypełniać zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, z późn. zm.).

Przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy należy rozumieć opracowanie planistyczne sporządzone zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Przez obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego należy rozumieć plan uchwalony zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i obowiązujący, zgodnie z art. 28 tej ustawy, nie uchylony przez radę gminy lub Sąd Administracyjny.

Przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania należy rozumieć plan uchwalony przez gminę czynności mających na celu sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, lub jego zmiany, rozpoczętych podjęciem przez radę gminy uchwały, o której mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i nie zakończonych przez wejście w życie planu w sposób określony w art. 28 ww. ustawy.

W dziale 2 należy podać:

- w rubryce 1 - liczbę obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych i uchwalonych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 2 - liczbę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie obowiązku wynikającego z przepisów art. 13 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 3 - liczbę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych dla pozostałych terenów wskazanych w studium,
- w rubrykach 4, 5 i 6 - powierzchnię gminy objętą planami wymienionymi odpowiednio w rubrykach 1, 2 i 3,
- w rubryce 7 sumę powierzchni gruntów rolnych objętych zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze w planach wymienionych w rubryce 1,
- w rubryce 8 sumę powierzchni gruntów leśnych objętych zmianą przeznaczenia na cele nieleśne w planach wymienionych w rubryce 1,
- w rubryce 9 sumę powierzchni terenów przeznaczonych do zalesienia w planach wymienionych w rubryce 1,
- w rubryce 10 sumę powierzchni terenów przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne, dla których nie ustalono zakazu zabudowy w planach wymienionych w rubr. 1,

- w rubryce 11 sumę powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, a także mieszkaniową mieszaną (np. z usługami) w planach wymienionych w rubryce 1.

W dziale 3 należy podać:

- w rubryce 1 - liczbę projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 2 - liczbę projektów planów, do których opracowania przystąpiono na podstawie art.13 ust.1 pkt 1, 2, 3, 5 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 3 - liczbę projektów planów sporządzanych dla pozostałych terenów wskazanych w studium,
- w rubrykach 4, 5 i 6 - powierzchnię gminy objętą projektami planów wymienionymi odpowiednio w rubrykach 1, 2 i 3,
- w rubryce 7 - powierzchnię gminy objętą projektami planów, stanowiącymi zmianę planów obowiązujących,
- w rubryce 8 - powierzchnię gminy objętą projektami planów, dla której w dniu podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu żaden plan nie obowiązywał,
- w rubrykach, 9, 10 i 11 - liczbę projektów planów, których sporządzanie trwa odpowiednio: 2-4 lata, 4-6 lat i ponad 6 lat licząc od dnia podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego do dnia 31 grudnia 2005 r.

Objaśnienia do działów 4 i 5

Działy 4 i 5 należy wypełnić zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy należy rozumieć opracowanie planistyczne sporządzone zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 17 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przez obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego należy rozumieć plan uchwalony zgodnie z art. 20 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązujący zgodnie z art. 29 ust. 1 tej ustawy, nie uchylony przez radę gminy lub Sąd Administracyjny.

Przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania należy rozumieć podjęcie przez gminę czynności mających na celu sporządzenie i uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, lub jego zmiany, rozpoczętych podjęciem przez radę gminy uchwały, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i nie zakończonych przez wejście w życie planu w sposób określony w art. 29 ww. ustawy.

W dziale 4 należy podać:

- w rubryce 1 - liczbę obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych i uchwalonych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 2 - liczbę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie obowiązku wynikającego z przepisów art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, czyli dla obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², przestrzeni publicznej oraz dla obszarów dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych ustaw.
- w rubryce 3 - liczbę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych dla pozostałych terenów wskazanych w studium,

- w rubrykach 4, 5 i 6 - powierzchnię gminy objętą planami miejscowymi wymienionymi odpowiednio w rubrykach 1, 2 i 3,
- w rubryce 7 - sumę powierzchni gruntów rolnych objętych zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze w planach wymienionych w rubryce 1,
- w rubryce 8 - sumę powierzchni gruntów leśnych objętych zmianą przeznaczenia na cele nieleśne w planach wymienionych w rubryce 1,
- w rubryce 9 - sumę powierzchni terenów przeznaczonych do zalesienia w planach wymienionych w rubryce 1.
- w rubryce 10 - sumę powierzchni terenów przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne, dla których nie ustalono zakazu zabudowy w planach wymienionych w rubr. 1,
- w rubryce 11 - powierzchnię terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, a także mieszkaniową mieszaną (np. z usługami) w planach wymienionych w rubryce 1,
- w rubryce 12 - średni koszt sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obliczony jako iloraz sumy wydatków gminy poniesionych na opracowanie planu (niezależnie od tego czy plan był przedmiotem umów cywilno-prawnych, czy też był sporządzony w ramach pracy jednostek organizacyjnych gminy) i łącznej powierzchni terenów objętych tymi planami wyrażonej w ha (z dokładnością do 1/100 ha). Wydatki gminy poniesione na sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego to suma kwot wypłaconych na podstawie faktur z tytułu umów cywilno-prawnych jak i np. koszty osobowe (gdy plan opracowywano w ramach pracy jednostek organizacyjnych gminy) oraz wydatki poniesione na nabycie podkładów mapowych, sporządzenie mapy ewidencyjnej, ewidencje materiałów, uzgadnianie, rozsyłanie korespondencji, wydatki związane z wyłożeniem projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do publicznego wglądu, postępowania przed SA i inne czynności administracyjno-techniczne o ile nie były przedmiotem w/w umów. W wykazie należy ująć wynik obliczeń dla planów wymienionych w rubryce 1,
- w rubrykach 14, 15 i 16 - liczbę planów miejscowych, których sporządzanie trwało odpowiednio: do 1 roku, 1-2 lata i ponad 2 lata licząc od dnia podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego do dnia 31 grudnia 2005 r.

W dziale 5 należy podać:

- w rubryce 1 - liczbę projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 2 - liczbę projektów planów, do których opracowania przystąpiono na podstawie art.10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- w rubryce 3 - liczbę projektów planów sporządzanych dla pozostałych terenów wskazanych w studium,
- w rubrykach 4, 5 i 6 - powierzchnię gminy objętą projektami planów wymienionymi odpowiednio w rubrykach 1, 2 i 3,
- w rubryce 7 - powierzchnię gminy objętą projektami planów, stanowiącymi zmianę planów obowiązujących,
- w rubryce 8 - powierzchnię gminy objętą projektami planów, dla której w dniu podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu żaden plan nie obowiązywał,
- w rubrykach 9, 10 i 11 - liczbę projektów planów, których sporządzanie trwa odpowiednio: do 1 roku, 1-2 lata i ponad 2 lata licząc od dnia podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego do dnia 31 grudnia 2005 r.

Objaśnienia do działów 6 i 7

Działy 6 i 7 dotyczą wyłącznie decyzji wydawanych w roku sprawozdawczym (tj. w 2005 r.) na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.